Δ. Δούκα
Δ. Δελιπέτρου
Ρ. Ιμβριώτη

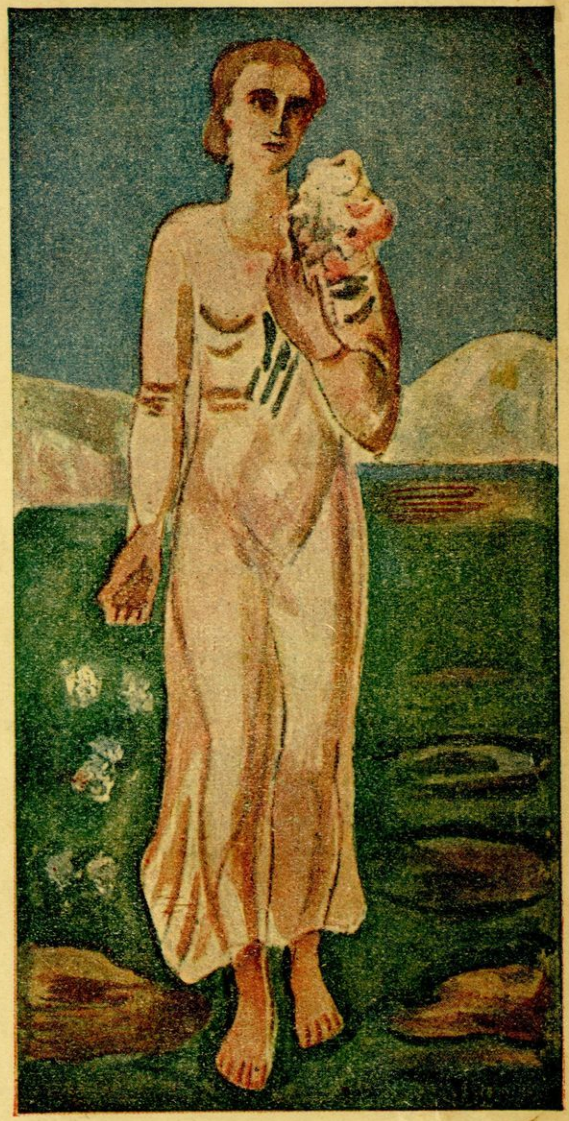

Η ζωή του Παιδιού

Αναγνωστικό για την Γ. Τάξη
Συδοτικών Σχολείων Αθήνα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1357

Δ. ΔΟΥΚΑ — Δ. ΔΕΛΗΠΕΤΡΟΥ — Ρ. ΙΜΒΡΙΩΤΟΥ

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ Γ. ΣΤΕΡΗ.—ΕΚΔΟΣΗ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΕΓΚΡ. ΑΠΟΦ. ΑΡΙΘ. 39625/13116
ΗΜΕΡΟΜ. 28 ΙΟΥΛΙΟΥ 1932

ΕΚΔΟΤΗΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ. ΣΤΑΔΙΟΥ 52. ΑΘΗΝΑ. 1932.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κάθε γνήσιο ἀντίτυπο φέρει
τὶς ὑπογραφὲς τῶν συγγραφέων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

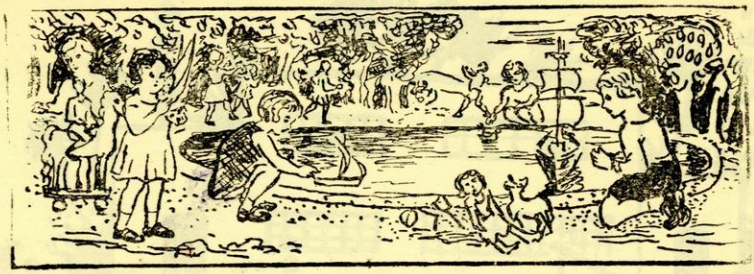

Εἶναι Θεός!

Εἶναι Θεός! Αὐτὸς σκορπᾶ
τὸν ἥλιο ποὺ τὴ γῆ θερμαίνει
καὶ προστατεύει κι ἀγαπᾶ
ὁλόκληρη τὴν οἰκουμένη.

Εἶναι Θεός! Μᾶς ὁδηγεῖ
καὶ μᾶς διδάσκει αὐτὸ ποὺ πρέπει
καὶ ρίχνει μιὰ ματιὰ στὴ γῆ
κι ὅλες τὶς πράξεις μας τὶς βλέπει.

Εἶναι Θεός! Κάθε πρωΐ
μᾶς στέλνει μιὰ καινούργια μέρα.
Αὐτὸς μᾶς δίνει τὴ ζωή.
Αὐτὸς μᾶς δίνει τὴ μητέρα.

(Ἰ. Πολέμης)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀνοιξιάτικη αὐγή.

Τὰ ἄστρα σβύστηκαν. Ἡ μέρα.
γλυκοφέγγει ντροπαλὴ
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαϊδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς,
φτερουγίζουν τὰ μελίσσια
μὲ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμᾶτα χλωρασιά,
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση
μὲς στὴ διάπλατη γιορτή,
ποὺ γιορτάζει ὅλ' ἡ πλάση
ἀνθισμένη, φτερωτή.

(Γ. Δροσίνης)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἡ ἱστορία τοῦ σχολείου τοῦ χωριοῦ μας.

Σήμερα τὸ χωριό μας εἶχε μεγάλη γιορτή. Ὅλοι πήγαμε πρῶτα στὴν ἐκκλησία καὶ ἔπειτα στὸ νέο σχολεῖο. Εἴχαμε τὰ ἐγκαίνιά του, γιατὶ σὲ λίγες μέρες θὰ ἄρχιζαν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὰ μαθήματά μας. Τὸ νέο σχολεῖο εἶχε τὴν ἐπιγραφή :

«Γιὰ νὰ θυμώμαστε τὰ παιδιά μας,
ποὺ σκοτώθηκαν γιὰ τὴν πατρίδα».

Τὸ εἶχε ἀποφασίσει τὸ χωριό, καὶ πιὸ πολὺ ἀκόμα τὸ εἶχαν θελήσει οἱ γονεῖς τῶν πεθαμένων, μὲ τὰ λεπτὰ ποὺ συνάχτηκαν γιὰ νὰ στήσωμε τὸ μνημεῖο τους, νὰ κάμωμε σχολεῖο.

Τὸ χτίριο ἦταν στὴ μέση καὶ γύρω ἦταν μεγάλη αὐλὴ μαντρογυρισμένη. Στὴ βορεινὴ πλευρὰ ἦταν ὑπόστεγο γιὰ γυμναστήριο. Στὴν ἀνατολικὴ λουτῆρες καὶ ἀποχωρητήρια. Ἀπὸ τὴ δυτικὴ πλευρὰ ἡ αὐλὴ δὲν ἦταν κλεισμένη μὲ τοῖχο παρὰ μὲ κάγκελα. Συγκοινωνοῦσε μὲ μιὰ μεγάλη ἔχταση περιφραγμένη. Ἦταν ὁ σχολικὸς κῆπος.

Τὸ χτίριο, ἰσόγειο, εἶχε μεγάλες αἴθουσες. Ἡ κεντρικὴ αἴθουσα ἦταν φτιαγμένη ἐπίτηδες πιὸ μεγάλη, γιὰ τὶς συγκεντρώσεις.

Γύρω-γύρω σ' αὐτὴν τὴν αἴθουσα εἶχαν τὶς φωτογραφίες τῶν παλικαριῶν ποὺ ἔδωσαν τὴ ζωή τους γιὰ τὴν πατρίδα. Πάνω ἀπὸ κάθε φωτογραφία ἔχουν βάλει ἕνα ὄμορφο στεφάνι ἀπὸ δάφνη.

Ἔξω στὴν αὐλὴ εἶχαν στήσει ἕνα τραπέζι γιὰ νὰ γίνει ὁ ἁγιασμός. Ὅλο τὸ χωριὸ ἦταν ἐκεῖ. Ἀπὸ τὸ γέρο-Ἠλία, γέρο 102 χρονῶν, ὡς ἐμᾶς τὰ παιδιά, ποὺ εἴχαμε μπῆ στὴ γραμμή.

Ὁ ἱερέας ἄρχισε τὴν ψαλμωδία κατανυχτικά. Οἱ μεγάλοι ὅλοι ἔκλαιγαν, γιατὶ τὸ χωριό μας εἶχε πολλοὺς ποὺ ἔπεσαν στὸν πόλεμο, κι ἀγαπητούς. Ἐμεῖς οἱ μικροὶ κοιτάζαμε μὲ συγκίνηση. Μίλησε ὕστερα ὁ δάσκαλος καὶ εἶπε :

— Δὲν πρέπει νὰ κλαῖμε. Ἄμποτε ἡ ζωή μας νὰ τελειώνει μὲ τιμημένο θάνατο!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὅ-τως ἤμαστε ὅλοι μαζεμένοι γύρω στὸ τραπέζι μὲ τὰ ἱερὰ εἴπαμε:

— Αἰωνία τους ἡ μνήμη!

Ἡ καινούργια τάξη.

Στὸ νέο σχολεῖο τὰ παιδιὰ κάθε τάξης ἔπρεπε νὰ ταχτοποιήσουν τὴν αἴθουσά τους.

Ἡ αἴθουσα τῆς δικῆς μας τάξης, τῆς τρίτης, εἶναι εὐρύχωρη. Ἔχει πολὺ ψηλὰ τὸ ταβάνι καὶ μεγάλα παράθυρα πρὸς τὸ δάσος.

—Ἐλᾶτε, λέει ὁ δάσκαλος στὰ παιδιά, νὰ σᾶς δείξω τὴ νέα τάξη σας.

Μπαίνομε μέσα.

— Μπά! ἀδειανή! Ποῦ εἶναι τὰ θρανία; λέει ὁ Ἀλέκος.

— Ποῦ εἶναι ὁ πίνακας; ρώτησε ἡ Λιλή.

—Ἡ ἕδρα; ἡ βιβλιοθήκη; ρωτοῦσαν τὰ ἄλλα παιδιά.

— Νά τὸ κλειδὶ τῆς ἀποθήκης, εἶπε ὁ δάσκαλος. Ἐκεῖ μέσα ἔχομε ὅ,τι μᾶς χρειάζεται. Ἐμπρός!

Δάσκαλος καὶ παιδιὰ ἀρχίζουν δουλειά.

Καὶ νά, ὁ Μπάμπης ὁ χοντρὸς καὶ ἡ Λιλίκα ἡ λεπτοκαμωμένη. Ἱδρώνουν καὶ ξιδρώνουν γιὰ νὰ κουβαλήσουν ἕνα θρανίο.

Ἀπὸ πίσω τους ὁ Ἀλέξης, ὁ παλικαράς, θέλει νὰ φέρη μόνος του ἄλλο θρανίο.

Ἡ Λενιὼ μὲ τὸν Πίπη φέρνουν τὸν πίνακα. Μὰ ἡ Λενιὼ ὅλο γρινιάζει:

—Καημένε, μπροστά σου κοίταζε! Πάψε νὰ σφυρίζης!

Ὅλοι πηγαίνουν στὴν ἀποθήκη καὶ γυρίζουν. Μοιάζουν τὰ μυρμήγκια ποὺ πηγαινοέρχονται στὴ φωλιά τους. Πάντα κάτι βαστοῦν, ἢ δυὸ μαζὶ ἢ ἕνας-ἕνας.

Ὁ δάσκαλος βοηθοῦσε στὶς δυσκολίες καὶ συμβούλευε:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

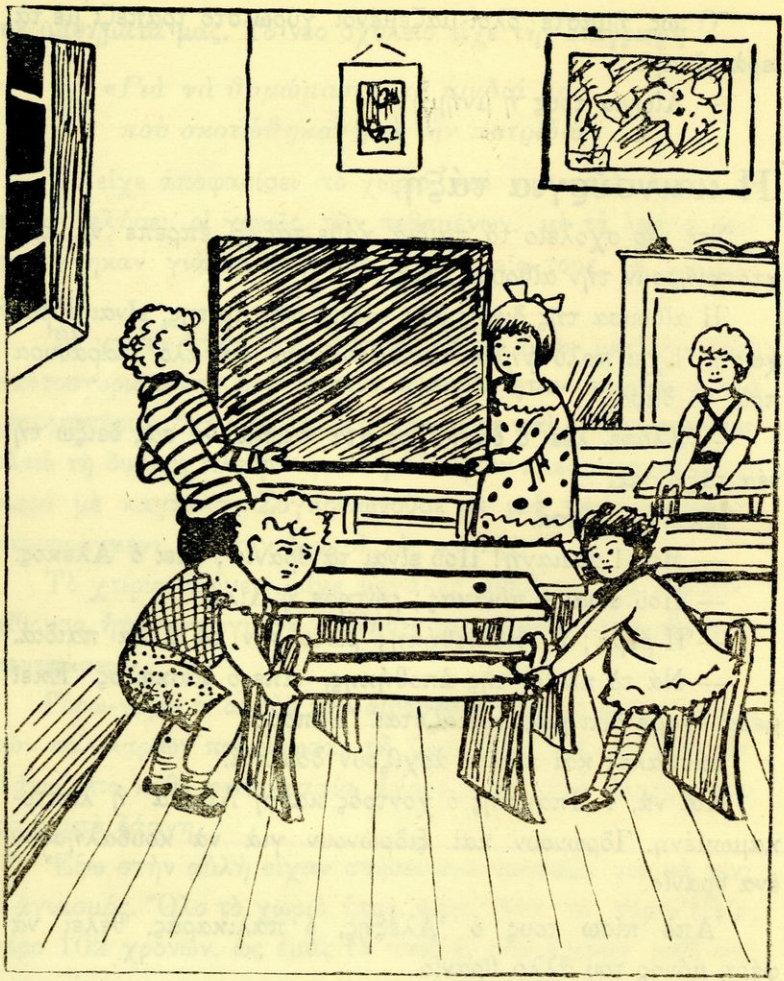

—Ἐδῶ! Προσέχετε τοὺς τοίχους! Αὐτὸ πιὸ κάτω· τοῦτο ἐκεῖ! Λίγο πιὸ πέρα νὰ πάη ἡ ἕδρα.

—Ὁ πίνακας νὰ πάη ἐδῶ! ἀκούστηκε καὶ ἡ φωνὴ τῆς Δώρας. Ἤθελε κι αὐτὴ νὰ πῆ κάτι!

— Γιὰ νὰ διαβάζη ἡ ράχη μας; κορόϊδευε ὁ Γιῶργος.

Ἡ Δώρα ἤθελε νὰ μπῆ ὁ πίνακας στὸ βάθος, πίσω ἀπὸ τὰ θρανία.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὅλα τὰ παιδιὰ γέλασαν. Τὸ ἴδιο ἔκαμε καὶ ἡ Δώρα, μὰ καὶ κοκκίνισε λιγάκι.

Ὁ δάσκαλος μὲ τὸν ἐπιστάτη τοποθέτησαν τὴ βιβλιοθήκη τῆς τάξης.

Ντίν! ντίν! ἀκούστηκε τὸ κουδούνι τοῦ σχολείου. Σὰ νὰ ἔλεγε: «Μπράβο, παιδιά! καλὰ τὰ καταφέρατε!» Μόνο κείνη τὴ στιγμὴ σήκωσαν τὰ παιδιὰ κεφάλι ἀπὸ τὴ δουλειά.

Ἡ τάξη εἶναι ἕτοιμη! Ὁ δάσκαλος εἶπε χαρούμενα:

— Ὡραῖα, παιδιά μου, τὰ καταφέραμε! Τώρα νὰ πηγαίνετε· εἶναι ἡ ὥρα.

Ὁ δάσκαλος γίνεται ἀφορμὴ νὰ πλακοστρωθοῦν οἱ δρόμοι.

Ὁ δάσκαλος εἶχε καιρὸ ποὺ ζητοῦσε νὰ διορθωθοῦν ὅλοι οἱ δρόμοι στὴν πόλη μας.

— Ποιὸς ἦρθε ἐδῶ, ἔλεγε, καὶ ἔφυγε εὐχαριστημένος; Ὅλοι ἀποφεύγουν νὰ ρθοῦν στὸν τόπο μας. Τοὐλάχιστο νὰ διορθώσωμε τὸν κεντρικὸ δρόμο ποὺ πηγαίνει πρὸς τὸ σιδηρόδρομο καὶ στὰ πάνω χωριά.

Ὅλοι ἀναγνώριζαν πὼς εἶχε δίκιο ὁ δάσκαλος. Μὰ ὅλο καὶ τὸ παραμελοῦσαν γιὰ τὴν ἐρχόμενη ἄνοιξη.

Μιὰ μέρα εἶδα ἀπὸ μακριὰ στὸν κεντρικὸ δρόμο πολὺν κόσμο μαζεμένο. Ἦταν ἀκριβῶς λιγάκι πιὸ πέρα ἀπὸ τὸ σχολεῖο, μπροστὰ στὸ κρεοπωλεῖο τοῦ Κουμπούρα

Ἄντρες, παιδιά, γυναῖκες μὲ τὰ μωρά τους. Ὁ παπουτσὴς ὁ κὺρ-Σταῦρος, ὁ ἐπιπλοποιὸς ὁ κὺρ-Σπύρος, ὁ μπάρμπα-Σωτήρης ὁ κουλουράς, ὁ δάσκαλος, οἱ μαθητές.

Ὁ κύκλος ὅλο καὶ μεγάλωνε, γιατὶ ὅποιος περνοῦσε στεκόταν καὶ ἔβλεπε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πῆγα κοντά. Στὴ μέση τοῦ δρόμου εἶχε βουλιάξει μέσα σ' ἕνα λάκκο ἕνα μακρὺ κάρο φορτωμένο μὲ μάρμαρα. Ὁ καραγωγέας ἀγωνιζόταν μὲ ἕνα ξύλο νὰ γυρίση τὶς ρόδες.

Μπροστὰ πρόστεσε ἄλλα δύο ἄλογα καὶ ἔβαλε τὸ σύντροφό του νὰ τραβάη.

— Ντέεε! φώναζε καὶ χτυποῦσε μὲ τὸ καμουτσί.

Τὰ ἄλογα βύθιζαν τὶς ὁπλές τους μέσα στὴ λάσπη καὶ τραβοῦσαν τόσο δυνατὰ ποὺ κόντευαν νὰ σπάσουν τὰ λουριά. Τὸ κάρο σπρωχνόταν λιγάκι μπρὸς καὶ ὕστερα κάθιζε πάλι γερά. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ στέκονταν γύρω, ἄλλοι βοηθοῦσαν μὲ λόγια ἢ ἔδιναν συμβουλὲς κι ἄλλοι ἔσπρωχναν ἀπὸ πίσω γιὰ νὰ ξεκινήση τὸ κάρο.

Πιὸ πίσω εἶχε πάλι σταματήσει ἕνα ἁμάξι μὲ πραμάτιες. Ὁ ἔμπορος ἀγωνιζόταν τὸ ἴδιο ὅπως κι ὁ καραγωγέας. Στὸ τέλος πέταξε κάτω τὸ καμουτσί. Εἶδε τὰ παπούτσια του καὶ τὰ ροῦχα του ποὺ εἶχαν γίνει ἐλεεινὰ ἀπὸ τὶς λάσπες καὶ εἶπε:

— Δρόμοι κι αὐτοὶ νὰ σοῦ πῶ! Κάθε φορὰ ποὺ ξεκινῶ νὰ ρθῶ πρὸς τὸ μέρος σας τὸ συλλογίζομαι καὶ τρέμω. Πότε λάκκοι, πότε πέτρες, πότε λάσπη. Εἶναι ἀπελπισία. Ὅλο βρώμα καὶ δυσωδία!

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια προσβάλθηκαν ὅλοι γύρω.

— Γιατί ἔρχεσαι τότε ἀπὸ δῶ; τοῦ φώναξε ὁ χασάπης. Δὲ σὲ καλέσαμε ἐμεῖς!

— Τί θὰ πῆ, δὲ μὲ καλέσατε; εἶπε ὁ ἔμπορος. Ἐσεῖς δὲν ἔχετε ἁμάξια; Δὲν εἶστε ἔμποροι; Πῶς δουλεύετε;

—Ἔχεις δίκιο, κουμπάρε, εἶπε ὁ κὺρ-Ἀλέξης ὁ μανάβης. Ἐγὼ ξαίρω τί τραβάω! Μὰ δὲν εἶναι ἔτσι πάντα. Ἔβρεξε τώρα κοντὰ πολλὲς μέρες καὶ γι' αὐτὸ ἔχομε αὐτὴ τὴν κατάσταση. Ἔρχεται ὅμως τὸ καλοκαίρι καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θὰ ξεραθοῦν οἱ λάσπες. Τότε εἶναι κάπως καλύτερα!

— Ναί! εἶπε ὁ ξένος, τὸ ξαίρω δὰ καὶ τότε! Δὲν ἔχετε λάσπη, μὰ μᾶς πνίγει τὸ χῶμα. Ὅλο τὸ χρόνο οἱ δρόμοι σας εἶναι σὲ κακὴ κατάσταση. Χάθηκαν οἱ πέτρες στὸν τόπο σας καὶ ἡ ἄμμο νὰ στρώσετε τοὺς δρόμους;

— Παράξενος εἶσαι, τὸ ἀκοῦς; φώναξε θυμωμένος ὁ Κουμπούρας.

Ὁ δασκαλος πλησίασε τὸν ἔμπορο καὶ εἶπε:

—Ἔχεις δίκιο, κύριε. Μὰ τώρα σκοπεύαμε νὰ στρώσουμε τὸ δρόμο τὸν κεντρικό. Ἔλα, θὰ σὲ βοηθήσουμε ὅλοι καὶ σοῦ ζητοῦμε συχώρεση, ποὺ ἔχασες τὸν πολύτιμο καιρό σου ἐξ αἰτίας μας.

Ὅλοι βρῆκαν σωστὰ τὰ λόγια τοῦ δασκάλου κι ἀποφάσισαν νὰ βοηθήσουν ὅσο μποροῦσαν.

Τὸ βραδάκι, καθισμένοι στὴν πλατεῖα ἄκουγαν τὸ δάσκαλο νὰ συζητῆ μὲ τὸν ἔμπορο.

Ὁ ἔμπορος διηγιόταν τὶς εὐκολίες ποὺ ἔχουν ἄλλες μικρὲς πόλεις.

— Κι ἐμεῖς οἱ ἔμποροι πηγαίνομε ἐκεῖ μὲ εὐχαρίστηση καὶ τρεῖς καὶ τέσσερεις φορὲς τὸ χρόνο, ἔλεγε. Καὶ οἱ πόλεις κερδίζουν περισσότερα ἀπὸ τὴν κίνηση αὐτή!

Τὸ ἄλλο πρωΐ, ἔξω ἀπὸ τὸ σχολεῖο μας πηγαινοέρχονταν γαϊδούρια καὶ κάρα φορτωμένα μὲ πέτρες καὶ χῶμα. Τὰ ἄδειαζαν ἐκεῖ μπροστά.

Τὴν ἄλλη μέρα ἄρχισαν νὰ στρώνουν ὁλόκληρο τὸ τετράγωνο τοῦ σχολείου καὶ τὸ διπλανὸ τετράγωνο ποὺ ἦταν τὸ κοινοτικὸ γραφεῖο.

Ὁ δρόμος τώρα σ' αὐτὸ τὸ μέρος φάνηκε πολὺ ὄμορφος, ἀλλιώτικος. Τὰ σπίτια φάνηκαν πιὸ ὡραῖα.

Ἀποφασίστηκε καθένας κάτοικος τοῦ δρόμου τοῦ κεντρικοῦ ν' ἀναλάβη νὰ στρώση τὸ δικό του μέρος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μέσα σ' ἕνα μῆνα ὁ κεντρικός μας δρόμος ἦταν ἕτοιμος.

Μὰ ὁ δάσκαλος δὲν ἡσύχαζε μ' ὅ,τι ἔγινε ὡς τώρα.

Μάζεψε τοὺς νέους καὶ εἶπε:

— Τάχα, ὅ,τι ἔγινε στὸν κεντρικὸ δρόμο, δὲ μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ στοὺς ἄλλους; Ἐσεῖς οἱ νέοι πρέπει νὰ τὸ ἀναλάβετε αὐτὸ τὸ ζήτημα.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα, τὶς ὧρες τῆς ξεκουρασιᾶς τὶς χρησιμοποιοῦσαν οἱ νέοι γιὰ νὰ κουβαλοῦν χῶμα καὶ πέτρες. Ἔτσι σιγὰ-σιγὰ καὶ οἱ ἄλλοι δρόμοι ἄρχισαν νὰ πλακοστρώνωνται. Οἱ φτωχοὶ ἔφερναν μόνο χῶμα καὶ πέτρες. Τὰ ἔξοδα τὰ ἔδινε ὁ δῆμος.

Μέσα σὲ τέσσερεις μῆνες ἡ μικρή μας πόλη ἄστραφτε ἀπὸ καθαριότητα καὶ νοικοκυροσύνη.

Μὰ ὁ δάσκαλος καὶ οἱ νέοι ἄστραφταν περισσότερο ἀπὸ χαρὰ γιὰ τὸ μεγάλο καλὸ ποὺ ἔγινε στὴ μικρὴ πόλη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐργασία.

Ξημερώνει αὐγὴ δροσάτη·
μὲ τὸ πρῶτο της πουλὶ
λὲς καὶ κράζει τὸν ἐργάτη
στὴ φιλόπονη ζωή.

Πρὶν ἀχνίση κάθε ἀστέρι,
μὲ χαρούμενη καρδιὰ
νέοι, μεσόκοποι καὶ γέροι
τρέξετ' ὅλοι στὴ δουλειά.

Σηκωθῆτε· ἡ γῆ χαρίζει
μόνον ἄφθονο καρπὸ
ἂν ὁ κόπος τὴν ποτίζη
μ' ἕναν ἵδρωτα συχνό.

Σὰν ἐσᾶς, ἀδέρφια, ἱδρώνει
καὶ ὁ σοφός, ποὺ μὲ τὸ νοῦ
κάμπους ἄμετρους ὀργώνει
γιὰ θροφὴ τοῦ λογισμοῦ.

Δίχως ἄνεση καὶ σχόλη
πάντα, ὡς ἄξιος δουλευτὴς
τὸ ἀνθηρό του περιβόλι
σκάφτει, σπέρνει ὁ ποιητής.

Πάντα, ναί, τοῦ τίμιου κόπου
οἱ γλυκύτατοι καρποὶ
νᾶναι οἱ μόνοι, ποὺ τ' ἀνθρώπου
σῶμα θρέφουν καὶ ψυχή.

(Γεράσιμος Μαρκοράς)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ ἀλέτρι.

Ζευγαρωμένα, ταιριαστά, τὰ βόδια στὸ ζυγὸ
μέσ' στὰ βαθιὰ τὰ μάτια τοὺς τὴ συλλογή τους κρύβουν
καὶ στὸ χωράφι τ' ἄσπαρτο σέρνουν μὲ βῆμ' ἀργό,
σέρνουν τὸ ἀλέτρι πίσω τους καὶ κάπου-κάπου σκύβουν.

Τὸ ὑνὶ χαράζει ἀκούραστα τ' αὐλάκι τὸ βαθὺ
ξεσκάζοντας, τινάζοντας τὴν πέτρα, τὸ κοτρώνι,
κι ὁ ζευγολάτης ἄφωνος τὸ ἀλέτρι ἀκολουθεῖ
καὶ μὲ βουκέντρα σουβλερὴ τὰ βόδια του κεντρώνει.

Κι ὀργώνει-ὀργώνει ὁλημερὶς τὸ ἀλέτρι τὸ βαρὺ
καὶ πάει ἐμπρὸς καὶ πάει ἐμπρὸς καὶ πίσω πάλι στρέφει,
γιὰ νάρθη ὁ σπόρος ὕστερα νὰ πέση καὶ νὰ βρῆ
βαθιὰ σκαμμένο κι ἁπαλὸ τὸ χῶμα ποὺ μᾶς τρέφει.

Καὶ θὰ φυτρώση καὶ θὰ βγῆ τὸ φύτρο τὸ χλωρό,
καὶ πράσινο τὸ στάχυ του τὸν ἥλιο θ' ἀντικρύση,
καὶ θὰ μεστώση, θὰ ψηθῆ μὲ τὸν καλὸ καιρό,
καὶ θὲ νὰ πάη στὸ μυλωνὰ κι ἀλεύρι θὰ γυρίση.

Εὐλογημένο τρεῖς φορὲς τ' ἀλέτρι τὸ βαρύ,
εὐλογημένα τρεῖς φορὲς τὰ βόδια, ὁ ζευγολάτης,
κι εὐλογημένη τρεῖς φορὲς ἡ γῆ, ποὺ καρπερὴ
μὲ δίχως βαρυγκόμηση μᾶς δίνει τὰ καλά της.

(Ἰ. Πολέμης)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

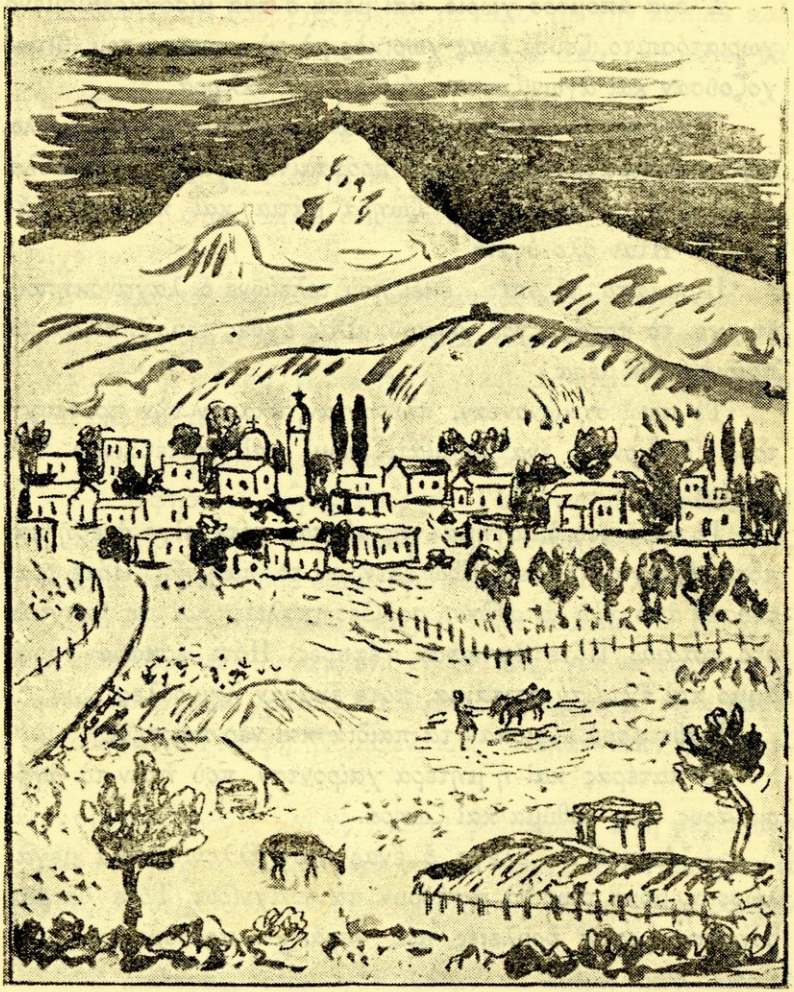

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες.

α΄. Ἡ παιδικὴ ζωὴ τῶν ἑφτὰ τεμπέληδων.

Σ' ἕνα ἀπόμερο χωριό, καὶ μέσα σ' ἕνα μισογκρεμισμένο χωριατόσπιτο, ζοῦσε ἕνας χωρικὸς μὲ τὴ γυναῖκα του. Φτωχοζοῦσαν καὶ ἀγωνίζονταν νύχτα-μέρα σκληρά.

Ἔπρεπε νὰ ζήσουν τὰ ἑφτά τους ἀγόρια. Ἦταν ὅλα γερὰ καὶ δυνατὰ καὶ δὲν τὰ πρόφταιναν ψωμί. Εἶχαν ὅλα ψηλὰ ἴσια πόδια, μαῦρα ζωηρὰ μάτια καὶ κόκκινα μάγουλα. Ἦταν ὅλο ὑγεία.

Πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐκεῖ ποὺ τελείωνε ὁ λαχανόκηπος, ἔτρεχε τὸ ποτάμι τοῦ χωριοῦ. Στὶς ὄχθες του ἔπαιζαν τὰ παιδιὰ κάθε μέρα.

Τὸ πρωΐ σηκώνονταν, πλύνονταν, ἔκαναν τὴν προσευχή τους, ἔπαιρναν ἕνα κομμάτι ψωμὶ καὶ κατέβαιναν στὸ ποτάμι.

Τὸ νερὸ στὸ διάστημα τῆς νύχτας πότε εἶχε ἀνεβῆ καὶ πότε εἶχε χαμηλώσει. Ἐδῶ ἔστηναν τὸ παιχνίδι. Πότε τραβοῦσαν ἀπὸ τὴν ἀποθήκη σανίδες παλιὲς καὶ τὶς ἔρριχναν στὸ ποτάμι. Πότε ἔφτιαναν γέφυρες. Πότε ἔσκαβαν στὴν ἄμμο καὶ ἔχτιζαν σπιτάκια, πότε ἔκαναν λιμνοῦλες.

Κάθε φορὰ εὕρισκαν τὰ παιδιὰ καὶ νέο παιχνίδι.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα χαίρονταν ποὺ ἦταν τὰ ἀγόρια τους τόσο εὔθυμα καὶ ζωηρά.

—Ἄφησέ τα, ἔλεγε ὁ ἕνας στὸν ἄλλον. Ἅμα μεγαλώσουν, μόνα τους θὰ ἀφήσουν τὰ παιχνίδια. Τότε θὰ μᾶς βοηθήσουν στὶς δουλειές μας γερὰ καὶ πρόθυμα.

β΄. Πατέρας καὶ γιός.

Ὁ πρῶτος, ὁ Γιωργής, γίνηκε παλικαρόπουλο. Δὲν ἤθελε πιὰ νὰ παίζη. Ἤθελε νὰ βοηθήση τοὺς γονιούς του.

Μὰ περίεργο! Ὅ,τι ἔκανε δὲν τοὺς ἄρεσε. Τὸ ἔκανε πάν-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τα διαφορετικὰ ἀπὸ κεῖνα ποὺ εἶχαν συνηθίσει οἱ γέροι. Γοῦτο δυσαρεστοῦσε τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα. Δὲν τοὺς ἄρεσε καθόλου.

Μιὰ μέρα ὁ Γιωργὴς ἔφερε τὸ κάρο μὲ τὴν κοπριὰ καὶ τὸ ἄδειασε πλάγι στὶς πρασιές. Ὕστερα ἀπὸ δυὸ μέρες θὰ τὴ χρειάζονταν.

Μὰ ὁ πατέρας θύμωσε φριχτά.

— Νὰ πάρης, Γιωργή, τὴν κοπριά, νὰ τὴν πᾶς ἐκεῖ ποὺ τὴ βάζομε, στὸν ἄλλο σωρὸ τῆς κοπριᾶς, πίσω ἀπὸ τὸν τοῖχο τοῦ σπιτιοῦ.

— Μά, πατέρα, δὲν ἀξίζει ὁ διπλὸς κόπος. Μεθαύριο τὸ πρωΐ τὴ θέλομε ἐδῶ καὶ θὰ τὴν ξαναφέρωμε. Ἔπειτα δὲν εἶναι σωστὴ ἡ θέση τῆς κοπριᾶς ἐκεῖ. Δὲν πρέπει νὰ μένη πλάϊ στὸ σπίτι.

Τοῦτο θύμωσε περισσότερο τὸ γέρο.

— Ἄφησε τὰ λόγια, Γιωργή. Τὰ λόγια εἶναι φτώχεια! Νὰ πᾶς τὴν κοπριὰ στὴ θέση της. Πάντα ἐκεῖ τὴν ἔβαζα, καὶ ἐκεῖ θὰ μείνη ὅσο εἶμαι ἐγὼ ἐδῶ.

Τὸ ἴδιο γινόταν κάθε φορά, σὲ κάθε δουλειά. Ὁ Γιωργὴς προσπαθοῦσε νὰ διοργανώση τὴ δουλειά, γιὰ νὰ μὴ σπαταλιέται κόπος καὶ χρόνος. Μὰ ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα παρεξηγοῦσαν τὸ Γιωργή. Νόμιζαν πὼς τὸ ἔκανε ἀπὸ τεμπελιά.

Ἦρθαν βροχὲς καὶ τὸ ποτάμι φούσκωσε. Στὴ μεριὰ ποὺ ἦταν τὸ χτῆμα τοῦ πατέρα τοῦ Γιωργῆ ἦταν χαμηλὲς οἱ ὄχθες, κι ὁ λαχανόκηπος πλημμύρισε. Τὰ νερὰ ἀπόκλεισαν τὸ σπίτι.

Ὁ πατέρας, ὅταν χρειαζόταν νὰ πάρη κάτι ἀπὸ τὸ χτῆμα, ἔπρεπε νὰ φορέση τὶς μπότες καὶ νὰ γυρίζη μέσα στὸ νερό. Δυὸ–τρεῖς φορὲς εἶχε κρυολογήσει καλά. Καὶ τώρα εἶχε ρευματισμοὺς δυνατούς.

— Ἄκουσε, πατέρα, εἶπε τὸ βράδυ ὁ Γιωργής. Δὲν εἶ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ναι ζωὴ αὐτὴ ποὺ κάνομε. Πρέπει μὲ κάθε τρόπο νὰ διορθώσωμε μαζὶ μὲ τοὺς γειτόνους μας τὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ. Τὰ ζωντανά μας ὑποφέρουν, γιατὶ ἀναγκαζόμαστε νὰ τὰ πᾶμε ἀλλοῦ. Κι ἐμεῖς ὑποφέρομε πολύ. Ἕνα λάχανο μᾶς χρειάστηκε σήμερα καὶ ἔπρεπε νὰ πλατσουνίζω τόση ὥρα μέσα στὸ νερό! Ὅλα μποροῦσαν νὰ ἦταν ἀλλιῶς!

Μὰ ὁ πατέρας θυμώνει πολὺ ἅμα ἀκούη τούτη τὴ φράση: «νὰ ἦταν ἀλλιῶς!»

— Ἐγὼ ἔτσι ἔκανα τὴ δουλειά μου πάντα. Ἔτσι τὰ ἔχω μάθει ἀπὸ τὸν πατέρα μου. Ὁ πατέρας μου πάλι ἔτσι τὸ πῆρε ἀπὸ τὸν παππού του. Κι ἐσύ, ἂν θέλης νὰ προκόψης, ἔτσι πρέπει νὰ κάνης. Ὅπως τὰ βρήκαμε, ἔτσι θὰ τὰ ἀφήσωμε! Ἀκοῦς ἐκεῖ, γιὰ νὰ μὴ βραχῶ λίγο πρέπει νὰ κάνω ὅλες αὐτὲς τὶς ἱστορίες ποὺ λές; Μὴν τὸ πῆς καὶ στοὺς γειτόνους καὶ μᾶς κοροϊδεύουν! Παιδί μου, ἡ ζωὴ εἶναι παιδεμός. Ἂν δὲν παιδευτῆς, δὲ θὰ φᾶς ψωμί.

Ὕστερα ἀπὸ καιρὸ εἶπε πάλι ὁ Γιωργὴς στὸν πατέρα νὰ βροῦν ἕνα τρόπο καλύτερο γιὰ νὰ ποτίζουν τὰ ζῶα.

Χάνομε καιρὸ καὶ κουραζόμαστε ἄδικα, ἔλεγε, πηγαίνομε τόσο μακριὰ γιὰ ν' ἀνασύρωμε νερὸ καὶ νὰ τὸ κουβαλοῦμε.

Ὁ πατέρας δὲ μίλησε, μὰ ἡ μητέρα εἶπε ἀγαναχτισμένη:

— Δουλειὰ εἶναι αὐτή, Γιωργή, ποὺ κουράστηκες; Γιατὶ κουβαλήσαμε λίγο νερὸ μέσα στὴ ζέστη; Αὐτὸ τὸ κάνομε ὁ πατέρας σου καὶ ἐγὼ εἴκοσι χρόνια τώρα, κάθε καλοκαίρι. Δὲ μᾶς ἔβλαψε ποτέ! Βέβαια, κουραζόμαστε λίγο, μὰ δὲν πειράζει. Γρήγορα ἡ κούραση περνάει κι ὁ ἵδρωτας στεγνώνει! Δὲν ντρέπεσαι, παιδὶ ἐσύ, νὰ μιλᾶς γιὰ κούραση! Ἐγὼ λέω πὼς εἶναι τεμπελιά! Κρῖμα σ' ἐμᾶς ποὺ βγάλαμε τέτοιο παιδί!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γ΄. Ὁ Γιωργὴς ἀπελπίζεται καὶ φεύγει.

Ὁ Γιωργὴς ἔπαψε πιὰ ν' ἀνακατεύεται. Σκεπτόταν καλὰ καὶ γύρευε τὸ καλὸ τοῦ σπιτιοῦ του. Μὰ οἱ γονεῖς δὲν κατα-λάβαιναν.

—Ἔτσι τὰ βρήκαμε, ἔτσι θὰ τ' ἀφήσουμε, ἔλεγαν.

Ὁ Γιωργὴς βαρέθηκε πιὰ καὶ δούλευε χωρὶς ὄρεξη.

Κοντὰ στὸ Γιωργὴ ἀνόρεχτα δούλευαν καὶ τὰ ἕξι ἀδέρφια του.

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα δὲν κατάλαβαν τίποτα. Νόμιζαν πὼς μεγάλωσαν ἑφτὰ τεμπέληδες, ποὺ δὲ φρόντιζαν γιὰ ἄλλο τίποτα, παρὰ πῶς νὰ κάνουν ὅλες τὶς δουλειὲς πιὸ εὔκολες γιὰ νὰ μὴ κουράζωνται.

— Δὲ βαριέσαι, ἔλεγε ὁ γέρος, καλύτερα! Ἄφησέ τους· θὰ κάνω μόνος σωστότερα τὴ δουλειά μου!

Ἔτσι ἔμεινε στὸ γέρικο σπίτι ἡ γέρικη ζωή. Τὰ παιδιὰ κάθονταν στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ, κοίταζαν τοὺς ψαράδες καὶ διηγιόνταν διάφορα ἐπεισόδια ἀπ' τὴ ζωή τους. Τὸ περισσότερο συζητοῦσαν πόσο ἀλλιώτικη θὰ ἦταν ἡ ζωή τους ἂν συμφωνοῦσαν ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα.

Οἱ γειτόνοι ἔβλεπαν τοὺς νέους νὰ κάθωνται στὴν ἀκροποταμιὰ καὶ νὰ κουβεντιάζουν, ἐνῶ οἱ γέροι σκοτώνονταν στὴ δουλειά.

Πίστευαν πὼς ἦταν τεμπέληδες. Κι ἀπὸ τότε πιὰ γειτόνοι καὶ φίλοι τοὺς ἔλεγαν: «οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες».

*
* *

Μιὰ μέρα, κεῖ ποὺ ἦταν ξαπλωμένοι στὴν ὄχθη, εἶπε ὁ Γιωργὴς στ' ἀδέρφια του:

—Ὄχι! Δὲ μπορῶ πιὰ νὰ ζήσω ἔτσι. Θὰ φύγω νὰ πάω στὰ ξένα. Θέλω νὰ δῶ ἂν καὶ ἐκεῖ εἶναι τὰ ἴδια ὅπως ἐδῶ. Θέλω νὰ δῶ μήπως οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖ εἶναι πιὸ φρόνιμοι,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πιὸ ἔξυπνοι. Δὲ θὰ γυρίσω πίσω παρὰ ἀφοῦ μάθω κάτι καλὸ καὶ σωστό.

Οἱ ἄλλοι τὸν κοίταξαν μὲ θαυμασμό. Ἕνας-ἕνας τοῦ ἔσφιξαν τὸ χέρι καὶ εἶπαν:

— Θαρθοῦμε μαζί σου. Καὶ ἐμεῖς ἀπὸ καιρὸ θέλαμε νὰ φύγουμε!

Χαρούμενοι κάθονταν καὶ σκέφτονταν πότε καὶ πῶς θὰ ἔκαναν τὸ ταξίδι.

Ἀποφάσισαν νὰ φύγουν σὲ τρεῖς-τέσσερεις μέρες καὶ νὰ ταξιδέψουν ὅλοι μαζί. Νὰ πᾶνε σὲ ἄλλους τόπους γιὰ νὰ δοῦν πῶς ζοῦν ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι, πῶς δουλεύουν τοὺς ἀγροὺς καὶ πῶς περιποιοῦνται τὰ ζῶα τους.

— Ἅμα μάθουμε καλύτερους τρόπους γεωργίας καὶ χτηνοτροφίας, τότε θὰ γυρίσουμε στὸ χωριό. Θὰ γίνουμε οἱ δάσκαλοί του! ἔλεγαν.

*
* *

Τὸ βράδυ κάθησαν ὁ πατέρας, ἡ μητέρα καὶ τὰ παιδιὰ γύρω στὸ τραπέζι.

Ἀφοῦ ἔφαγαν, εἶπε ὁ Γιωργὴς τὰ σχέδιά τους. Γούρλωσε τὰ μάτια ὁ πατέρας! Ἡ μητέρα κούνησε τὸ κεφάλι της. Κοίταξε ἕνα-ἕνα τὰ παιδιά της καὶ εἶπε:

— Ἀφοῦ δὲ μπορεῖτε νὰ ζήσετε στὸν τόπο σας, ποιὸς θὰ σᾶς πάρη στὰ ξένα; Ποιὸς θὰ πάρη στὴ δουλειά του ἑφτὰ τεμπέληδες;

Ὕστερα ἀπὸ δυὸ μέρες τὰ ἑφτὰ ἀδέρφια ξεκίνησαν. Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα βγῆκαν καὶ τοὺς ξεπροβόδωσαν.

Κοίταζαν τὰ ἑφτὰ παλικαρόπουλα ποὺ ἔφευγαν καὶ εἶπαν:

— Ἂς πᾶνε. Θὰ μάθουν τί εἶναι ὁ κόσμος. Θὰ δοῦν τί θὰ πῆ δουλειά, καὶ θὰ γυρίσουν ἀμέσως πίσω!

Κάθε βραδάκι ἡ μητέρα κοίταζε μὲ πόνο πέρα τὸ δρόμο

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ χωριοῦ. Μὰ τὰ παιδιὰ δὲ φαίνονταν πουθενά. Πέρασε τὸ καλοκαίρι, ἤρθε ὁ χειμῶνας, μὰ κανεὶς δὲν ἤξαιρε τί γίνηκαν οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες.

— Δὲ βαρυέσαι! ἔλεγεν ὁ ἕνας γείτονας, θὰ ἔχουν πεθάνει. Ἄλλος ἔλεγε:

— Θὰ ἔχουν γίνει λωποδύτες. Κι ἄλλος:

— Θὰ ἔχουν γίνει ζητιάνοι.

Ἡ μητέρα πονοῦσε καὶ ἔκλαιγε. Δὲν ἡσύχαζε οὔτε μέρα οὔτε νύχτα.

δ'. Οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες γυρίζουν.

Πέρασαν χρόνια! Οἱ γονεῖς ἄσπρισαν, καμπούριασαν καὶ ζάρωσαν, ὄχι τόσο ἀπὸ τὰ γεράματα, ὅσο ἀπὸ τὴ λύπη καὶ τὴ μοναξιά.

Μιὰ μέρα τὸ χωριὸ εἶδε νὰ περνοῦν ἑφτὰ ἡλιοκαμένοι νέοι. Ἦταν γεροὶ κι ὡραῖοι. Ὅλοι βαστοῦσαν στὸ χέρι τους τσάπα καὶ στὴν πλάτη εἶχαν ταξιδιώτικο σάκκο. Κανεὶς δὲν ἤξαιρε ποιοὶ εἶναι ὡς τὴ στιγμὴ ποὺ μπῆκαν στὸ σπίτι τους.

Οἱ γειτόνοι παράτησαν δυὸ-δυό, τρεῖς-τρεῖς τὶς δουλειές τους καὶ ἔλεγαν:

— Τὰ μάθατε; Γύρισαν οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες.

Μέσα στὸ σπιτάκι ὅμως χύνονταν δάκρυα χαρᾶς. Κάθησαν τὰ ἑφτὰ παλικάρια γύρω ἀπὸ τὸ τραπέζι. Ἔβαλαν στὴ μέση τοὺς γονεῖς τους καὶ διηγιόνταν γιὰ τὸν ἔξω κόσμο. Οἱ γέροι εἶχαν τεντώσει μάτια καὶ ἀφτιά!

Ὕστερα ἀπὸ λίγες ἡμέρες παρατήρησαν ὅλοι οἱ χωρικοὶ πὼς κάτι νέο ἄρχισε νὰ γίνεται κάτω ἀπὸ τὴ γέρικη στέγη.

Τὰ ἑφτὰ παλικάρια ἄργισαν νὰ σκάβουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς σὲ πολὺ βάθος.

— Τί νὰ κάνουν οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες; ρωτοῦσε μ' ἀπορία

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἡ γειτονιά. Μήπως ψάχνουν νὰ βροῦν τὸ θησαυρὸ τοῦ Ἀράπη; Ἢ μήπως στὰ ξένα ἔκαναν τόσες πολλὲς λίρες καὶ θέλουν νὰ φυλάξουν μερικές;

Μὰ τὰ ἑφτὰ παλικάρια ἐδούλευαν γερά. Ἔκαναν ἕνα καλὸ πηγάδι. Ἔφεραν καὶ ἕνα μηχάνημα γιὰ νὰ βγάζουν τὸ νερό. Δὲ χρειαζόταν πιὰ κανένας κόπος γιὰ τὸ πότισμα στὸ χτῆμα.

— Δές, δές! ἔλεγαν οἱ γειτόνοι. Οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες γύρισαν χειρότεροι ἀπ' ὅ,τι ἔφυγαν. Γιὰ νὰ μὴ φέρουν λίγο νερὸ ἀπὸ μακριά, ἔφεραν μέσα στὰ πόδια τους τὸ νερό! Τεμπέλικα πλάσματα!

Μὰ οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες δὲν ἡσύχαζαν. Ἔφεραν μὲ τὸ κάρο τους ἄμμο καὶ χῶμα.

— Ποιὸς ξαίρει τί σοφίστηκαν πάλι! Κρυφογελοῦσε ἡ γειτονιά.

Μὰ τὰ παλικάρια στρώθηκαν στὴ δουλειά. Ἔχτισαν γερὸ πρόχωμα σὲ ἀρκετὸ διάστημα στὴν ὄχθη τοῦ ποταμοῦ.

Τὸ ἔχτισαν ὅσο μποροῦσαν πιὸ στερεό. Κι ὅταν μὲ τὶς βροχὲς φούσκωσε τὸ ποτάμι, μπόρεσαν νὰ συγκρατήσουν τὸ νερὸ στὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἔτσι πήγαιναν ἥσυχοι στὸ λαχανόκηπο καὶ στὰ χωράφια τους. Φύτευαν πρώϊμα, καὶ εἶχαν ἕνα μῆνα πιὸ μπροστὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους κάθε λογῆς λαχανικὸ καὶ φροῦτο.

Μὰ οἱ γειτόνοι γελοῦσαν.

— Εἶδες ἐκεῖ! Οἱ λεβέντηδες φοβήθηκαν τὸ λίγο νεράκι καὶ ἔκαναν φρούριο.

Τὸ φθινόπωρο τὰ παιδιὰ φύτεψαν μπρὸς στὸ χτῆμα τους δυὸ σειρὲς πιπεριές. Ὁ ράφτης τοῦ χωριοῦ ἔλεγε γι' αὐτὸ τὴν Κυριακὴ στὸ καφενεῖο:

— Ξαίρετε; οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες γιὰ νὰ μὴ χρειάζωνται τὴν Κυριακὴ νὰ πᾶνε στὸ δάσος νὰ πάρουν καθαρὸν ἀέρα,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔφεραν τὸ δάσος μπροστὰ στὸ σπίτι τους. Ποιὸς θὰ τὸ ἔλεγε πὼς εἶναι τέτοιοι τεμπέληδες!

Τὰ ἑφτὰ παλικάρια δὲν ἄκουαν. Μὰ κι ἂν ἄκουγαν δὲν τοὺς ἔνοιαζε καθόλου.

Τὴν ἄνοιξη ἄρχισαν νὰ χτίζουν ἕνα νέο σπίτι χωρικό. Τὸ ἔκαναν ὄμορφο, καθαρό, μὰ πρὸ πάντων πολὺ βολικό. Καὶ μόλις τὸ σπίτι τοιμάστηκε παντρεύτηκε ὁ Γιωργής.

Ὕστερα μὲ τὴ σειρὰ κάθε ἄνοιξη γινόταν ἕνα νέο σπίτι σὰν τοῦ Γιωργῆ καὶ παντρεύονταν μὲ τὴ σειρά τους ἕνα-ἕνα τὰ παλικάρια. Καὶ τώρα, ἐκεῖ ποὺ στεκόταν τὸ μισογκρεμισμένο χωριατόσπιτο, στέκονται ἑφτὰ ὄμορφα χωρικὰ σπίτια. Ἡ μιὰ οἰκογένεια ἔγιναν ἑφτά. Πίσω ἀπὸ κάθε σπίτι ἦταν ἕνας μεγάλος κῆπος. Πιὸ κεῖ τὰ χωράφια. Ὅλα ὅμως ἦταν σωστὰ καὶ καλὰ ὠργανωμένα.

— Κοίταξέ τους, ἔλεγαν οἱ γειτόνοι. Ποιὸς νὰ τὸ πίστευε! Γεννήθηκαν τεμπέληδες καὶ θὰ πεθάνουν τεμπέληδες!

***

Ἄρχισαν τώρα τὰ παλικάρια νὰ στρώνουν τὸ δρόμο ποὺ ἦταν μπρὸς ἀπὸ τὰ σπίτια τους.

—Ἔ, βέβαια, ὅπως ἔλεγε ὁ ράφτης, φοβόνταν μὴν καθήση τὸ κάρο στὴ λάσπη καὶ ὕστερα θέλει κόπο γιὰ νὰ τὸ βγάλουν.

Ἔμειναν τὰ ἑφτὰ ἀδέρφια σὲ ὅλη τους τὴ ζωὴ μαζί. Ἔκαναν ὁλοένα καλύτερο καὶ μεγαλύτερο τὸ χτῆμα τους. Ὁλοένα ἔκαναν καλύτερη τὴ δουλειά τους. Μὰ οἱ χωρικοὶ πάντα ἔλεγαν:

— Σωστοὶ τεμπέληδες! καὶ κουνοῦσαν τὸ κεφάλι.

Ὅμως γινόταν καὶ κάτι, ποὺ ὅσο τὸ ἔβλεπαν τ' ἀδέρφια τόσο χαίρονταν.

Ὅποιος χωρικὸς ἤθελε κάτι νὰ φτιάξη στὸ σπίτι του ἢ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στὸ χωράφι του, πήγαινε στὰ σπίτι ἢ στὸ χωράφι τῶν τεμπέληδων καὶ κοίταζε. Γύριζε στὸ σπίτι του καὶ ἔκανε κι αὐτὸς τὸ ἴδιο.

Ἔτσι τὸ χωριὸ σιγὰ-σιγὰ ἄρχισε νὰ γίνεται καλύτερο καὶ ὡραιότερο. Ἔμπαζε νέους τρόπους πραχτικώτερους στὴ ζωή του.

Ὁ δρόμος ὅμως, ὅπου ἦταν χτισμένα τὰ σπίτια τῶν ἑφτὰ παλικαριῶν, λέγεται καὶ σήμερα ἀκόμα «ὁδὸς τεμπέληδων!».

Ὁ δείχτης τῶν δρόμων.

Ἔξω στὴν ἐξοχή, ἐκεῖ ἀκριβῶς ποὺ ὁ ἕνας ἐξοχικὸς δρόμος συναντάει τὸν ἄλλο, στὴν ἄκρη τοῦ δάσους ἢ τοῦ λειβαδιοῦ, στέκει ὁ δείχτης τῶν δρόμων.

Ἔχει τεντωμένα τὰ χέρια του, τὸ ἕνα στὸν ἕνα δρόμο καὶ τὸ ἄλλο στὸν ἄλλο. Σὲ καθένα χέρι εἶναι γραμμένο ποῦ πάει ὁ δρόμος καὶ πόσο μακριὰ εἶναι:

Μαρούσι 10 χιλ. Ἁγ. Παρασκευὴ 8 χιλ.

Εἶναι εὐτύχημα ποὺ στέκει ἐκεῖ ὁ δείχτης. Ποιὸς θὰ στεκόταν ἐκεῖ μέρα καὶ νύχτα γιὰ νὰ πῇ στοὺς διαβάτες ποὺ δὲν ξαίρουν τὸ σωστὸ δρόμο;

Γύρω-γύρω ἀπὸ τὸ δείχτη ἀνθοῦν τὰ πιὸ ὡραῖα λουλούδια. Τὴν ἄνοιξη παπαροῦνες καὶ κίτρινα λουλουδάκια. Τὸ χειμῶνα ἀνεμῶνες κι ἄλλα ἀγριολούλουδα. Κάτω στὰ πόδια του κυλάει τὸ ρυάκι τὰ νερά του καὶ πάνω στὸν ἀέρα βομβοῦν κόκκινες, πρασινωπὲς πεταλοῦδες.

Συχνὰ ἔρχονται οἱ πεταλοῦδες καὶ κάνουν ἐπίσκεψη τοῦ δείχτη. Μὰ θέλουν νὰ ξεκουραστοῦν, ὄχι νὰ μάθουν τὸ δρόμο. Αὐτὲς τὸν ξαίρουν καλά. Ὅπως καλὰ ξαίρει τοὺς δρόμους καὶ τὸ σπουργιτάκι, ποὺ κάθησε πάνω στὸ δεξί του χέρι.

— Τσίου! τσίου!.. Γιατί στέκεσαι πάντα δῶ πέρα μὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τεντωμένα τὰ φτερά; ρωτάει αὐθάδικα. Δὲν ἔχεις φωλιὰ καὶ παιδάκια γιὰ νὰ τὰ θρέψῃς;

—Δείχνω στοὺς ἀνθρώπους τὸ σωστὸ τὸ δρόμο, εἶπε ὁ δείχτης.

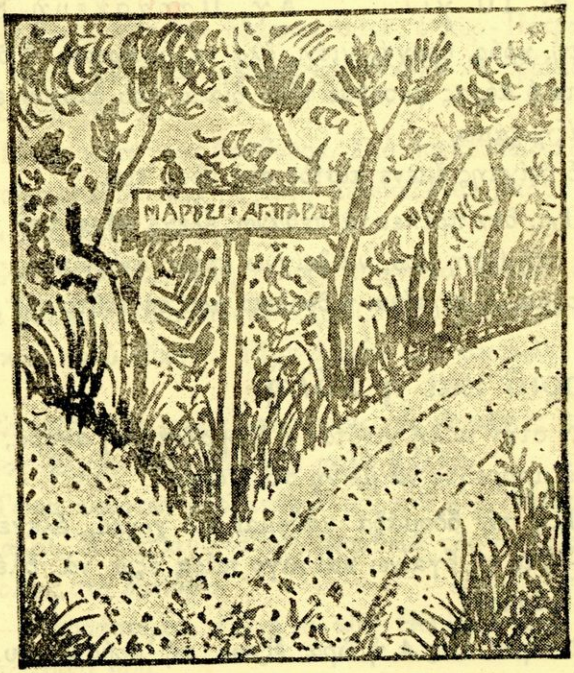

— Τσίου! τσίου! τσίου! τοὺς δείχνεις τὸ σωστὸ τὸ δρόμο; Εἶναι λοιπὸν τόσο βλάκες οἱ ἄνθρωποι; Ἐγὼ τὸν βρίσκω πάντα! εἶπε ὁ σπουργίτης.

Ὁ δείχτης δὲν ἀπάντησε. Βρῆκε πὼς τὸ σπουργίτι ἔλεγε ἀνοησίες.

Προτιμοῦσε καλύτερα νὰ μιλῆ μὲ τὶς ἀχτῖνες τοῦ ἥλιου, μὲ τὸ φεγγάρι καὶ μὲ τὰ ἄστρα. Μάλιστα, ἐκεῖνα ἦταν οἱ καλύτεροί του φίλοι. Κι αὐτὰ ἦταν ἥσυχα ὅπως αὐτὸς κι ἔδειχναν στοὺς ἀνθρώπους τὸ δρόμο ὅπως αὐτός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Ἂν δὲν εἶχα τὸ φῶς τῆς σελήνης θὰ ἤμουν ἔρημος, σκεφτόταν ὁ δείχτης.

Ἦταν ὅμως ἄγρυπνος ὁδηγός.

Τοῦ κουράζονταν τὰ χέρια, μὰ ποτὲ δὲν ἔπαυε νὰ δείχνη:

Μαρούσι 10 χιλ. Ἁγ. Παρασκευὴ 8 χιλ.

Ζέστη, κρύο, βροχή, χιόνι, ὅλα τὰ ὑπόφερνε ὁ δείχτης. Πότε-πότε ὁ ἀέρας φυσοῦσε τόσο βίαια, ποὺ θαρροῦσες πὼς θὰ τὸν ρίξη χάμω.

Μὰ ὁ δείχτης ἔμενε πιστὸς στὴ θέση του.

—Ὄχι, δὲν πρέπει νὰ πεθάνω, ἔλεγε μέσα του. Πρέπει νὰ μείνω στὴ θέση μου, νὰ δείχνω στοὺς ἀνθρώπους τὸ σωστὸ τὸ δρόμο. Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειά μου σὲ τοῦτο τὸν κόσμο!

Τὸ χωριὸ καὶ ἡ πόλη.

Ὅταν στὴν πόλη γινόταν ἡ βδομαδιάτικη ἀγορά, ὁ κὺρ-Πέτρος δὲ μποροῦσε νὰ μείνη στὸ χωριό.

—Ὅλη τὴ βδομάδα κάθομαι στὸ χωριό, ἔλεγε. Πρέπει πότε-πότε νὰ βγαίνω καὶ λίγο πάρα ἔξω νὰ βλέπω τί γίνεται ὁ κόσμος!

Πρωΐ-πρωΐ στὶς 4 ἡ ὥρα ἔζευε τὴ σούστα του, καὶ ἡ κυρὰ-Πέτραινα τὸν παράστεκε.

Πότε τὴ φόρτωναν πατάτα, πότε ντομάτα, πότε κάτι ἄλλο, σύμφωνα πάντα μὲ τὴν ἐποχή. Πότε ἔπαιρνε ἕνα βόδι μαζί του γιὰ νὰ τὸ πουλήση στὴν ἀγορά.

Ἄλλοτε κουβαλοῦσε καλάθια ποὺ ἔφτιανε ἡ κυρὰ-Πέτραινα. Τὰ ἔφτιανε γιὰ τὶς ὄμορφες κοκόνες, ὅπως ἔλεγε τὶς γυναῖκες τῆς πόλης.

Ἀνέβαινε ὁ κὺρ-Πέτρος στὴ σούστα. Καθόταν κι αὐτὴ πλάγι του καὶ κρατοῦσε στὴν ποδιά της πότε ἕνα καλάθι αὐγὰ πότε ἕνα κουμάρι μέλι. Ἄλλοτε κουβαλοῦσε ξύγκι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτὰ τὰ πουλοῦσαν στὴν ἀγορὰ καὶ ὕστερα ἀγόραζαν ὅ,τι τοὺς χρειαζόταν.

Καμιὰ φορὰ ἔκαναν καὶ ἀνταλλαγή. Ἔδιναν δυὸ ὀκάδες ξύγκι ἢ μέλι καὶ ἔπαιρναν ἄλλο πρᾶμα ποὺ τοὺς ἔλειπε καὶ δὲν τὸ ἔβρισκαν στὸ χωριό.

Νὰ διαβάσουν δὲν ἤξαιραν οὔτε ὁ κὺρ-Πέτρος οὔτε ἡ κυρά του. Ὅμως τὰ κατάφερναν εὔκολα νὰ βρίσκουν τὰ μαγαζιὰ ποὺ γύρευαν.

Πάντα κάτι τοὺς βοηθοῦσε. Στὸ παπουτσίδικο τοῦ κὺρ-Στρατῆ κρεμόταν μιὰ μεγάλη τενεκεδένια μπότα ποὺ φαινόταν ἀπὸ πολὺ μακριά.

Στοῦ κὺρ-Βαγγέλη τὸ σιδηρουργεῖο ἀπέξω εἶχαν κρεμάσει ἕνα μεγάλο σιδερένιο κλειδί. Ὅσο γιὰ τὸ μπακάλικο τὸ ἔβρισκαν πολὺ εὔκολα. Εἶχε ἀπέξω μιὰ μποτίλια κοκκινέλι.

Σήμερα εἶχε τελειώσει νωρὶς τὶς δουλειές του ὁ κὺρ-Πέτρος. Εἶχαν πάει μάλιστα πολὺ καλά.

Τώρα καθόταν στὸ μπακάλικο τοῦ κὺρ-Θωμᾶ καὶ κουβέντιαζαν. Μιλοῦσαν γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῆς ζωῆς καὶ γιὰ τὶς δυσκολίες στὸ ἐμπόριο.

—Κουράστηκα, ἔλεγε ὁ κὺρ-Θωμάς. Δὲν προφταίνω πιὰ τὸ σπίτι μου.

Ὁ κὺρ-Πέτρος πάλι ἔλεγε πὼς ἄδειασε τὸ χωριό, γιατὶ οἱ νέοι προτιμοῦν νὰ μένουν στὴν πόλη.

—Νὰ σοῦ πῶ, κὺρ-Πέτρο, εἶπε ὁ κὺρ-Θωμάς, δὲν ἔχουν κι ἄδικο. Τί ἔχετε στὸ χωριό; Εἶναι ὡραῖα ἐδῶ στὴν πόλη τουλάχιστο! Τί ἀπολαβαίνετε ἐκεῖ; Πολλὴ δουλειά, λίγα κέρδη καὶ ξυνὸ κρασὶ τὸ Σαββατοκύριακο. Καὶ σύ, κὺρ-Πέτρο, καλὰ θὰ ἔκανες νὰ κατεβῆς ἐδῶ.

Μὰ ὁ κὺρ-Πέτρος, ὅλα κι ὅλα, τὸ χωριό του τὸ ἀγαποῦσε, καὶ δὲ δεχόταν τέτοιες συμβουλές. Σηκώθηκε ἀπάνω καὶ εἶπε ζωηρά:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

— Καὶ τί νομίζετε πὼς ἔχετε στὴν πόλη σας; Μήπως τὰ βρώμικα, ἀνήλιαγα, σκοτεινὰ σπίτια, τὰ ζαρωμένα τὸ ἕνα δίπλα στὸ ἄλλο; Ἢ τοὺς δρόμους ποὺ περπατῶ ἀνάμεσα καὶ μυρίζουν μούχλα; Ἡ πόλη σας εἶναι ἕνα μεγάλο χωριό, μόνο ποὺ εἶναι φτιαγμένη σὰ φυλακή. Δὲ γυρίζουν στὸ δρόμο τὰ ζῶα, θὰ μοῦ πῆς, μὰ κυλοῦν παντοῦ ἀκάθαρτα νερά. Ποῦ εἶναι οἱ ὀμορφιὲς τῆς πόλης;

—Ἔχομε ἀσφάλεια, κὺρ-Πέτρο, θυμήθηκε νὰ πῆ ὁ κὺρ-Θωμάς. Ἔχομε τὸν πόλισμαν ποὺ μᾶς φυλάει καὶ κοιμόμαστε ἥσυχα.

—Τί νὰ τὸν κάνουμε τὸ φύλακα ἐμεῖς; εἶπε γελώντας ὁ κὺρ-Πέτρος. Πενήντα χρόνια τώρα καὶ δὲ θυμοῦμαι κλέφτη στὸ χωριό! Κοιμόμαστε ἥσυχοι καὶ ποτὲ δὲν κλείνουμε οὔτε παράθυρο οὔτε πόρτα οὔτε στάβλους. Δὲν ἀλλάζω, κὺρ-Θωμά μου, τὸ φτωχό μου χωριὸ οὔτε μὲ χίλια καλά. Ὅταν τὸ πρωῒ σηκώνουμαι, τὸ μάτι μου δὲν πέφτει στὸν ἀντικρυνὸ βρώμικο τοῖχο. Τὸ μάτι μου ἀντικρύζει χαμηλὰ τὴν κοιλάδα τὴν πράσινη. Βλέπω τὰ νερὰ τοῦ ποταμιοῦ νὰ γυαλίζουν σὰν καθρέφτης κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἥλιου. Ὁ ἀέρας δὲν εἶναι ὁ βαρὺς μολυσμένος ἀέρας τῆς πόλης, μὰ ἔρχεται μυρωμένος ἀπὸ θυμάρι καὶ δροσερὸς ἀπὸ ψηλά. Ἀναπνέω καὶ μοῦ μπαλσαμώνει τὰ σωθικά. Ἡ πόλη, κὺρ-Θωμά, μοῦ σφίγγει τὴν ψυχή. Θαρρῶ πὼς τὰ πνεμόνια μου πουμώνουν! Δὲ σοῦ λέω, ἔχει καὶ τὰ καλά της ἡ πόλη. Μὰ αὐτά, κατεβαίνω πότε-πότε μὲ τὴ γριὰ καὶ τὰ βλέπουμε. Δὲ βαριέσαι, εἶναι καὶ συνήθεια!

Σήκωσε τὸ ποτηράκι τὸ κρασὶ κι ἤπιε καὶ τὴν τελευταία γουλιά.

Ἡ κυρὰ-Πέτραινα κοίταξε ἔξω στὸ παράθυρο ἀνήσυχη.

— Νύχτωσε, Πέτρο, σήκω. Ὁ δρόμος εἶναι ἄσχημος καὶ πρέπει νὰ φύγουμε.

Σηκώθηκαν οἱ δυὸ γέροι νὰ φύγουν, καὶ τότε εἶδε ὁ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κὺρ-Θωμὰς κάτι ποὺ δὲν εἶχε προσέξει ὡς τώρα: ἡ λεβέντικη κορμοστασιὰ καὶ ἡ ὑγεία τῶν γέρων γέμισαν τὸ μαγαζί του.

—Ἔχουν δίκιο οἱ γέροι, μουρμούρισε.

Τὸ βραδάκι στὸ χωριό.

α΄. Τὸ δειλινὸ στὸ χωριό.

Ἀπὸ χτὲς ὁ κὺρ-Μῆτρος κουβαλοῦσε στὸ χωριὸ μὲ τὸ κάρο του τὸ ξερὸ τὸ χόρτο. Τοῦτος εἶναι ὁ τελευταῖος δρόμος πιά. Φόρτωσε τὸ τελευταῖο δέμα, ἔρριξε ἀπὸ πάνω τὸ δικράνι καὶ τοιμάστηκε νὰ ξεκινήση.

—Ζέστη ποὺ ἔκανε σήμερα! εἶπε καὶ σκούπισε μὲ τὸ μεγάλο του μαντήλι τὸν ἱδρῶτα ἀπὸ τὸ μέτωπό του. Κουράστηκα πιά, ὥρα νὰ τὰ ἀφήσω.

Δὲν εἶχε τελειώσει τὰ λόγια αὐτὰ κι ἀκούστηκε ἀπὸ μακριὰ τὸ ρολόϊ τῆς Δημαρχίας. Χτυποῦσε 7 μ.μ. Εἶναι ἡ πιὸ χαρούμενη ὥρα γιὰ τοὺς χωρικούς. Τὰ ἑφτὰ χτυπήματα ντάν.... ντάν.... ντάν.... λένε:

—Ἐμπρός, εἶναι ὥρα νὰ σχολάσετε! Βράδιασε πιά!

Πραγματικὰ ὁ ἥλιος κρύφτηκε πίσω ἀπὸ τὸ βουνὸ καὶ σιγὰ-σιγὰ ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζη.

Ὁ κὺρ-Μῆτρος ἀνέβασε τὰ δυὸ παιδιά του πάνω στὸ ξερὸ χορτάρι. Κάθησε κι αὐτὸς μπροστὰ στὸ κάρο καὶ εἶπε:

—Ἐμπρός, Κίτσο! καὶ χτύπησε στὸν ἀέρα τὸ καμουτσί.

Ὁ Κίτσος δὲ γύρευε τίποτε ἄλλο. Κουρασμένος καθὼς ἦταν συλλογίστηκε μὲ χαρὰ τὸ παχὺ χορτάρι ποὺ θὰ φάη, τὸ νερὸ τὸ δροσερὸ ποὺ θὰ πιῆ καὶ τὸ γλυκὸ τὸν ὕπνο.

Ὅλα τὰ πουλιὰ μὲ τσιτσιρίσματα ἑτοιμάζονταν νὰ κοιμηθοῦν. Ὁ πετρίτης εἶχε κιόλας χώσει τὸ κεφάλι του μέσα στὴν τραχηλιὰ τοῦ λαιμοῦ του γιὰ νὰ κοιμηθῆ.

Σὰν πέρασε τὸ βαρὺ ἁμάξι τὸν τάραξε λιγάκι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἄλλο πουλάκι ἔτρεχε νὰ προφτάση νὰ ταΐση τὰ μικρά του γιὰ νὰ κοιμηθοῦν. Κεῖνα τὸ περίμεναν μὲ τεντωμένους τοὺς λαιμοὺς κι ἀνοιχτὰ τὰ στόματα. Νύσταζαν πιὰ κι ἀποζητοῦσαν τὴ ζεστὴ ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας τους.

Στὴν αὐλὴ τοῦ κὺρ-Μήτρου ὁ κόκορας ξεφώνιζε:

—Κικιρίκου! Κίκιρίκου, ἐλᾶτε κοτοῦλες, ὥρα νὰ κοιμηθοῦμε!

Ὑπάκουες οἱ κότες σιγὰ-σιγὰ ἔλεγαν κά... κά... κά... καλά, καλά, καὶ γλυστροῦσαν ἀπὸ τὴν πορτούλα μέσα στὸ κοτέτσι.

Ὅταν εἶχαν μπῆ πιὰ ὅλες μέσα καὶ εἶχαν ταχτοποιηθῆ, φώναξε ἀκόμα μιὰ φορὰ νυσταγμένα ὁ πετεινός:

—Κίκι-ρίκουουουου!.. Καληνύχτα! σ' ὅλο τὸ χωριὸ καὶ πέταξε μέσα στὸ κοτέτσι.

Ἡ κυρὰ-Κατερίνα, ἡ γυναῖκα τοῦ κὺρ-Μήτρου, ἦρθε ὕστερα ἀπὸ λίγο. Κοίταξε καλὰ-καλά, μέτρησε τὶς κότες καὶ ἔκλεισε προσεχτικὰ τὴν πόρτα τοῦ κοτετσιοῦ.

Τὴν ἴδια ὥρα χτύπησε ἑφτὰ τὸ ρολόϊ τοῦ Δημαρχείου. Τὴν ἴδια ὥρα ὅλα τὰ ρολόγια στὸν τοῖχο, ἢ στὶς τσέπες, ἢ στὰ τραπέζια ἔδειχναν 7 ὧρες. Καὶ στὸ χωράφι καὶ στὸ χωριὸ ὅλοι παράτησαν τὶς δουλειές τους. Ὁ ράφτης ὁ μπάρμπα-Στάθης ἄφησε τὴ βελόνα καὶ τὸ ψαλίδι καὶ σηκώθηκε ἀπὸ τὴ μηχανή. Ὁ σιδηρουργὸς ὁ κὺρ-Πέτρος ἔδωσε μιὰ τελευταία σφυριὰ «ντάκα-ντούκ!» ἀπάνω στὸ ἀμόνι. Ὕστερα ἀπόθεσε τὸ σφυρὶ καὶ τὴν τσιμπίδα, καὶ ἡ φωτιὰ στὸ καμίνι του ἄρχισε νὰ σβήνη.

Ὁ κηπουρὸς περιποιόταν ἀκόμα μιὰ μικρὴ τριανταφυλλιά. Ἀφοῦ τὴ συγύρισε, ἄφησε τὸν ἀνθῶνα σφυρίζοντας ἕνα ὄμορφο τραγουδάκι.

Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἄφηναν τὴ δουλειά τους χαρούμενα Γύριζαν στὸ σπίτι τους, στὴ γυναῖκα τους καὶ στὰ παιδιά τους εὐχαριστημένοι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἡ ἀγελάδα στὸ σταῦλο τοῦ κὺρ - Μήτρου ἔτρωγε μὲ μεγάλη ὄρεξη τὸ φρέσκο χόρτο, ποὺ ἔφερε ὁ Κίτσος ἀπόψε ἀπὸ τὸ λειβάδι. Κι ὁ Κίτσος ἔφαγε ἕνα μεγάλο δεμάτι σανὸ καὶ ἤπιε μπόλικο δροσερὸ νερό.

Σὲ λίγο δὲν ἄκουγες τίποτα μέσα στὸ σταῦλο. Ἀγελάδα καὶ ἄλογο κοιμόνταν βαθιὰ ὕστερα ἀπὸ τὴν κούραση καὶ τὴ ζέστη τῆς ἡμέρας.

Τώρα πιὰ θὰ φάη καὶ ἡ οἰκογένεια τοῦ κὺρ - Μήτρου.

Κάθησαν ὅλοι γύρω στὸ τραπέζι. Ἡ κυρὰ - Κατερίνα εἶχε ἑτοιμάσει τὸ ἑσπερινὸ φαγητό. Μετὰ τὸ φαγητὸ ἔφαγαν ἀχλάδια, ἀπὸ τὰ μεγάλα τὰ ἀχλάδια ποὺ εἶναι ὅλο χυμό. Τὰ ἔφερε ὁ κὺρ - Μῆτρος ἀπὸ τὸ χτῆμα.

Μὲ τὸ δίκιο τους χάρηκαν τὸ βραδινό. Ὅλη τὴ μέρα σήμερα κοπίασε ἡ οἰκογένεια πολύ.

Ἀφοῦ ἀπόφαγαν, κάθησαν ὅλοι ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι στὸ χτιστὸ πεζούλι. Ἀπὸ κεῖ ἀπάνω ἀντίκρυζαν ὅλο τὸν κάμπο.

β.΄ Ἡ νύχτα στὸ χωριό.

Ὁ ἥλιος σιγὰ - σιγὰ εἶχε χαθῆ ὁλότελα. Ὁλόκληρη ἡ δύση ἦταν κατακόκκινη, σὰ νὰ ἦταν φωτιά.

Σιγὰ - σιγὰ ἄρχισε νὰ σβήνη τὸ κόκκινο χρῶμα καὶ νὰ μένουν στὸν ὁρίζοντα κάτι χρυσὲς γραμμές.

Στὸ τέλος σκοτείνιασε ὁλότελα καὶ σκορπίστηκε παντοῦ σκιὰ καὶ ἡσυχία.

Σὲ λίγο βγῆκε τὸ φεγγάρι καὶ μονομιᾶς ἄρχισε κίνηση στὸ δάσος καὶ στὸ λιβάδι.

—Ἐλᾶτε, ἐλᾶτε! ἔλεγαν τὰ ζῶα, ὁ κὺρ - Μῆτρος ἔφυγε, πάει νὰ κοιμηθῆ. Ἐλᾶτε νὰ χαροῦμε τὸ γρασίδι.

Ἡ πυγολαμπίδα βγῆκε γρήγορα, ἀνέβηκε σὲ μιὰ πέτρα καὶ εἶπε:

—Καλησπέρα, φίλοι μου. Θέλετε νὰ σᾶς φωτίσω;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μὰ κανεὶς δὲν τὴν ἄκουσε, κι αὐτὴ κατέβηκε θυμωμένη, καὶ εἶπε:

—Δὲ χρειάζονται τὸ φῶς μου. Ἂς πάω νὰ δῶ τί κάνουν οἱ συγγενεῖς μου!

Ἀπ' ὅλους τοὺς θάμνους καὶ τὰ χαμόκλαδα ξετρύπωσαν πυγολαμπίδες καὶ σκαθάρια. Συργιανοῦσαν καὶ χαίρονταν τὸ ὄμορφο καλοκαιρινὸ βράδυ.

Τὰ παιδιὰ τέντωναν τὰ μάτια τους ἀπὸ μακριὰ ποὺ ἔβλεπαν ὅλα αὐτὰ τὰ μικρὰ φωτάκια.

—Ἔ! παιδιά, ὥρα νὰ κοιμηθοῦμε, φώναξε στὸ ἀγοράκι της καὶ τὸ κοριτσάκι της ἡ κυρὰ-Κατερίνα.

Τὴν ἴδια ὥρα καὶ ἡ σκαθαρίνα μάζευε τὰ δικά της γιὰ νὰ κοιμηθοῦνε πιά.

Ἔτσι ὅλα τὰ παιδιὰ κατακουρασμένα κλείνουν τὰ μάτια τους.

Στὴν πόλη καὶ στὸ χωριό, στὰ πλούσια καὶ στὰ φτωχὰ σπίτια ὅλα τὰ παιδιὰ κοιμοῦνται:

—Χρ... χρ... χρ... χρ...

Μόνο ἡ νυχτερίδα δὲν εἶναι καθόλου κουρασμένη. Πάνω στὸ κωδωνοστάσιο, κρεμασμένη ὁλόκληρη τὴ μέρα ἀπὸ ἕνα δοκάρι κοιμόταν. Ξύπνησε, καὶ στὰ σκοτεινὰ φτερουγίζει μόνη μέσα στὸ χτῆμα τοῦ κὺρ-Μήτρου καὶ τσακώνει μυῖγες, κουνούπια καὶ τρώει.

Κουρασμένοι εἶναι καὶ οἱ γονεῖς. Κλείνουν τὶς πόρτες καὶ πέφτουν νὰ ἡσυχάσουν. Ὁ πατέρας σβήνει τὸ φῶς καὶ τὸ σπίτι πιὰ εἶναι κατασκότεινο.

Στοὺς δρόμους εἶναι μεγάλη ἡσυχία. Παντοῦ ἔξω σκοτάδι καὶ μονάχα φωτίζει λίγο τὸ νέο φεγγάρι.

Ὁ νυχτοφύλακας πάει κι ἔρχεται καὶ σιγοτραγουδάει

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

*
* *

Ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα ἔχουν κιόλας κοιμηθῆ. Ἔχουν κοιμηθῆ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι.

Ἡ σελήνη βασιλεύει πίσω ἀπὸ τὸ δάσος. Εἶναι μαύρη ἡ νύχτα. Μαῦρα εἶναι ὅλα τὰ σπίτια καὶ τὰ δέντρα. Μαῦρος ὁ οὐρανός· μόνο τὰ ἄστρα τὰ πολλὰ λάμπουν στὸν οὐρανό.

Ὅλα κοιμοῦνται. Ἀκόμα κι ἡ νυχτερίδα τραβήχτηκε στὸ κωδωνοστάσιο.

Τότε χτυπᾶ τὸ ρολόϊ τοῦ Δημαρχείου δώδεκα φορὲς ντάν, ντάν, ντάν, ντάν... Εἶναι μεσάνυχτα στὴν πόλη καὶ στὸ χωριό, κι ὅλα ἡσυχάζουν.

Μόνο ἡ ἀλεποὺ δὲν κοιμᾶται. Σὰν κλέφτρα ποὺ εἶναι ξεγλιστράει κρυφὰ μέσα στὸ χτῆμα τοῦ κὺρ-Θωμᾶ. Κοιτάζει μήπως μπορέση νὰ ἁρπάξη κανένα κοτόπουλο.

Ἀλλὰ δὲν ἔχει τύχη, γιατὶ ἡ κυρὰ-Κατερίνα ἔκλεισε καλὰ καὶ προφύλαξε τὸ κοτέτσι. Καὶ φεύγει καταλυπημένη.

Στὸ λιβάδι πέρα ποὺ εἶναι κατασκότεινο πετάει σιγὰ-σιγὰ μιὰ κουκουβάγια.

— Κουκουβίου, φωνάζει καὶ τσακώνει ἕνα ποντικάκι ποὺ δὲν εἶχε πάει νὰ κοιμηθῆ στὴν ὥρα του.

— Μίου-μίου, παρακαλεῖ τὸ ποντικάκι. Ἄφησέ με τὸν κακομοίρη! Μὰ ἡ κουκουβάγια τὸ τρώει.

Τὰ παιδιὰ ὅμως ὅλα κοιμοῦνται ἥσυχα στὸ κρεββατάκι τους καὶ κάνουν χρ... χρ... χρ... ὡς τὸ πρωΐ ποὺ θὰ βγῆ πάλι ὁ καλὸς ὁ ἥλιος! Τότε θὰ ξυπνήση ὁλόκληρο τὸ χωριό!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Νανούρισμα.

Ὕπνε μου, κι ἔπαρέ μου το, κι ἄμε το στὰ περβόλια,
καὶ τὴν ποδιά του γέμισε τριαντάφυλλα καὶ ρόδα.
Τὰ ρόδα νάν' τῆς μάνας του, τὰ μῆλα τοῦ κυροῦ του,
καὶ τ' ἄσπρα τριαντάφυλλα νάναι τ' ἀνάδοχού του.
Ὁ ὕπνος τρέφει τὰ μωρά, κι ὁ κάμπος τὰ βοσκάρια,
κι ἐμένα τὸ παιδάκι μου τὸ τρέφουνε τὰ χάδια.
Ὁ ὕπνος μου στὰ μάτια σου κι ἡ γειὰ στὴν κεφαλή σου
κι ἡ ἀγρυπνιὰ στὸν κύρη σου νὰ κάμη τὸ προικί σου.
Κοιμήσου, ποὺ στὸ γάμο σου, στ' ἀρραβωνιάσματά σου
θ' ἀνοίξουν ρόδα καὶ ἄνθοὶ μέσα στὴν κάμαρά σου.
Τὰ χιόνια ἀλεύρια θὰ γενοῦν καὶ τὰ βουνὰ δαμάλια!
κι ἡ θάλασσα γλυκὸ κρασὶ νὰ πιοῦν τὰ παλικάρια.

(Δημοτικό).

Ἡ σπορά.

Ἔρμα τὰ δάση ἀπὸ φωλιές,
πέρα ξερὰ τ' ἀμπέλια,
κι ἂν τ' ἄπλερο τραγούδι τους
σκορποῦν φτωχὰ γαρδέλια,

γύρω στὸν κάματο σκυφτὸς
ποὺ σπέρνει ὁ ζευγολάτης,
ἡ καλιακούδα στὸ βραχνὸ
τὸ πνίγει ρέκασμά της.

Ψηλὰ χιονίζει στὰ βουνὰ
καὶ γύρω ἡ πάχνη ἁπλώνει...
Καὶ κάτου ἀπὸ τὸ σάβανο
ποὺ κρύο τὴν περιζώνει,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἡ μάνα ἡ γῆς στὸν κόρφο της
κλώθει βουβὴ τὸ στάρι,
τοῦ Μάη τὴ χρυσοθάλασσα,
τῶν κάμπων τὸ καμάρι.

(Πέτρ. Βασιλικός).

Στὸ χτῆμα τὰ πουλερικά μας.

Ὁ γάλος μας συχνὰ τεντώνεται καὶ φουσκώνει κι ὅλο γρινιάζει στὶς δυὸ γαλοποῦλες μας. Μὰ κεῖνες δὲ σκοτίζονται καὶ πολύ. Ὅλο τσιμποῦν σπόρους καὶ ἅμα τὸν βλέπουν, κάνουν λιγάκι πάρα πέρα. Ἔτσι ἔχουν ἡσυχία!

Ὁ γάλος σέρνει τὰ δυὸ ἀκρινὰ φτερὰ κάτω ἀπὸ τὸ ὄμορφο τόξο τῆς οὐρᾶς του, ποὺ πηγαίνει δῶθε κεῖθε. Μὰ κανεὶς δὲν τὸν προσέχει! Θυμώνει ὁ γάλος γι' αὐτό! Μὰ περισσότερο τὸν θυμώνει ὁ κόκοράς μας μὲ τὶς δυὸ ὄμορφες κοτοῦλες.

—Τέτοιον ξιπασμένο, λέει, δὲν εἶδα ποτέ μου! Θαρρεῖ πὼς εἶναι κάτι κι αὐτὸς ἐδῶ μέσα, γιατὶ ξυπνάει πρωΐ τοὺς ἀνθρώπους μὲ τὸ Κίκι-ρίκου! Κικιρί. Ἂν δὲ μπορῶ νὰ κάνω αὐτό, ὅμως εἶμαι πολὺ πιὸ ὄμορφος ἀπ' αὐτόν. Καὶ καθὼς περνάει ὁ πετεινὸς ἀπὸ μπρός του, τοῦ φωνάζει ὁ γάλος:

—«Φαντασμένε, φαντασμένε, φαντασμένε!»

—Μὴν τσακωνόσαστε ποιός εἶναι πιὸ ὡραῖος! φωνάζει τὸ παγώνι. Εἶμαι τὸ ὡραιότερο ἀπ' ὅλους σας. Γιὰ δῆτε, μόνο τὴν οὐρά μου ἅμα ἀνοίξω, πόσο θαυμάσιο γίνομαι! Ὅλοι στέκονται καὶ μὲ θαυμάζουν. Κι ὅταν πάλι τὴν κλείνω καὶ περπατῶ, τότε σέρνεται πίσω μου μιὰ πολύχρωμη ὁλομέταξη οὐρά, σὰ νὰ εἶμαι βασιλιάς. Νά! δῆτε, φοράω καὶ κορώνα.

—Μάλιστα, ὄμορφο εἶσαι, γρύλισε τὸ γουρούνι. Μα γιὰ πές μας, μ' αὐτὰ τὰ φορέματα μπορεῖς νὰ πᾶς ὅπου κι ὅπου καὶ νὰ κυλιστῆς στὴ λάσπη καὶ στὴν κοπριά;

—Βέβαια καὶ δὲ μπορῶ, φώναξε τὸ παγώνι. Δὲν εἶναι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὰ ἡ φορεσιά μου γιὰ νὰ κυλιέμαι στὴν κοπριά. Τὰ ὡραῖα μου φτερὰ θὰ λερώνονταν.

—Χαιρόμαστε, εἶπαν τὰ γουρούνια, ποὺ δὲν ἔχομε ἀνάγκη νὰ ἔχουμε τόσο ὄμορφη φορεσιά. Δὲ μπορεῖς νὰ φανταστῆς πόσο ὄμορφα μυρίζει ἡ κοπριά!

—Θὰ γίνω ἄρα γε τόσο μεγάλο καὶ μεγαλόπρεπο; ρωτάει τὸ κοτοπουλάκι καὶ κοιτάζει μὲ θαυμασμὸ τὸ παγώνι. Πιστεύω, ἅμα τρώγω πολὺ καλαμπόκι καὶ σκουλήκια, νὰ γίνω, ἂν ὄχι τόσο μεγάλο, μὰ ὅμως τουλάχιστο ἔτσι ὡραῖο!

—Μὴ λὲς ἀνοησίες, εἶπε ἡ κότα, μικρό μου. Δὲ μπορεῖς νὰ γίνῃς παγώνι. Μὰ θὰ γίνῃς μιὰ καλή, ὄμορφη κοτούλα, ποὺ θὰ γεννάῃ κάθε μέρα ἕνα αὐγό.

—Δές, δές, φωνάζει ἡ πάπια στὸν πάπο. Δές, τὰ δυό μας μικρὰ πόσο ὄμορφα κολυμποῦν γιὰ πρώτη φορὰ ποὺ μπῆκαν στὸ νερό! Δές τα, εἶναι νὰ μὴν περηφανεύεσαι μὲ τὴν ἐξυπνάδα τους καὶ τὴ δεξιοσύνη τους; Τέτοια παιδιὰ δὲν ἔχω δεῖ ποτέ μου! Δὲς ἐκεῖ κάτω ὁ ξάδερφός μας καὶ ἡ ξαδέρφη μας ἡ χήνα ἔχουν ἕνα μονάκριβο κι αὐτὸ κολοβό.

Κι ἔτσι στὴν αὐλή, στὸ χτῆμα μας πάει κι ἔρχεται ὁλόκληρη παρέα. Μόνο ποὺ δὲ χωνεύει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, καὶ καθένας βρίσκει πὼς αὐτὸς εἶναι καλύτερος ἀπὸ ὅλους.

Ἡ κότα καὶ ἡ γόπα.

Μιὰ φορὰ κι ἕναν καιρὸ
ἦταν μιὰ μικρὴ κοτούλα,
ἄσπρη κότα καὶ παχούλα,
ποὺ γεννοῦσε — ὅπως ὅλες οἱ κοτοῦλες —,
κάθε μέρα ἕνα αὐγό.
Κι ὁλοένα ξεφωνίζει
καὶ τὸν κόσμο τὸν βουρλίζει
γιὰ τὸ θάμα τὸ τρανό.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πέρα μέσα στὴ στερνούλα, στὸ νερό,
ἦταν μιὰ μικρὴ γοπίτσα,
ὄμορφη μικρὴ γοπίτσα,
ποὺ ἀκούει τὴν κοτούλα μὲ τ' αὐγὸ
π' ὁλοένα ξεφωνίζει
κι ὁλοένα κακαρίζει
καὶ τὸν κόσμο τὸν βουρλίζει
γιὰ τὸ θάμα τὸ τρανό.

Κι εἶπε ἡ μικρὴ ἡ γοπίτσα : —Ἕν' αὐγό!
κάθε χρόνο μύρια βγάζω,
μὰ ποτέ μου δὲ φωνάζω.
Γιὰ φαντάσου! ἂν κι ἐγὼ
γιὰ καθένα μου αὐγὸ
ξεφωνίζω κακαρίζω
καὶ τὸν κόσμο τὸν βουρλίζω!
Τί φωνές! Καὶ τί κακό!

(Μίμηση ἀπ' τὸ Γερμανικὸ)

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα!

Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα,
νὰ κάμω ἐγὼ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύχτα κι ὅλη μέρα
γιὰ τὸ καλό μου προσπαθεῖ;

Αὐτὴ στὰ στήθια τὰ γλυκά της
μὲ εἶχε βρέφος ἁπαλό,
μὲ κάθιζε στὰ γόνατά της,
μ' ἔμαθε κιόλας νὰ μιλῶ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτὴ μὲ τρέφει καὶ μὲ ντύνει,
αὐτὴ γιὰ μὲ πρωῒ ξυπνᾶ
καὶ δίπλα στὴ μικρή μου κλίνη,
σὰν ἀρρωστήσω, ξαγρυπνᾶ.

Ἄχ! πῶς λοιπὸν τέτοια μητέρα
νὰ κάνω ἐγὼ νὰ λυπηθῆ,
ποὺ ὅλη νύχτα κι ὅλη μέρα
γιὰ τὸ καλό μου προσπαθεῖ;

(Γ. Βιζυηνός).

Ποιός εἶναι ὁ πλησίον;

α΄. Ἡ ἀρρώστια τοῦ φτωχοῦ παιδιοῦ.

Στὴ γειτονιὰ ποὺ κάθομαι εἶναι ὅλο φτωχόσπιτα. Οἱ κάμαρες εἶναι ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη καὶ νοικιάζονται. Σ' αὐτὰ τὰ σπίτια καὶ σὲ κάθε καμαρούλα κάθονται ὅλοι φτωχοὶ ἄνθρωποι. Ἔντεκα οἰκογένειες μέσα σὲ ἕντεκα κάμαρες.

Καμιὰ εἰκοσαριὰ παιδιὰ παίζουν ἔξω στὴν ἀκατάστατη αὐλή. Ἀνοιγοκλείνουν τὶς πόρτες, φωνάζουν, τσακώνονται καὶ κλαῖνε.

Δὲν ξαίρουν πῶς δίπλα εἶναι ἕνα ἄρρωστο παιδάκι. Ἡ Δώρα ἔχει τώρα τέσσερεις μέρες ποὺ δὲ βγῆκε νὰ παίξη στὸ δρόμο μαζί τους. Εἶναι τόσα πολλὰ ὅμως τὰ παιδιὰ ποὺ δὲν τὸ παρατήρησαν.

Μέσα στὸ καμαράκι κάθεται ἡ μητέρα δίπλα στὸ ἄρρωστο παιδί. Εἶναι ξαπλωμένο στὸ κρεβάτι. Τὰ μάγουλά του εἶναι κόκκινα ἀπὸ τὸν πυρετὸ καὶ τὰ μάτια του καῖνε.

Ἡ μητέρα διορθώνει ὅσο μπορεῖ καλύτερα τὰ μαξιλάρια, γιὰ νὰ ξεκουράζεται λίγο τὸ ἄρρωστο παιδί της. Τρέχει σιγὰ στὴν κουζίνα καὶ τοῦ φέρνει λίγο γάλα. Μὰ ἡ Δώρα δὲ θέλει νὰ τὸ πάρη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μὲ τὸ κεφάλι της γνέφει, ὄχι! Δὲ θέλει τίποτα νὰ φάη. Μόνο τὴ μητέρα της θέλει, νὰ κάθεται πλάϊ στὸ κρεβάτι καὶ νὰ τῆς κρατῆ τὸ χέρι. Δὲ γυρεύει τίποτα ἄλλο τὸ παιδί.

Ἡ μητέρα ἀφήνει κάθε δουλειά, καὶ κρατάει τῆς Δώρας τὸ χέρι ποὺ καίει. Ἄξαφνα τὸ πρόσωπο τοῦ παιδιοῦ γίνεται μελανό. Κρατάει τὸ στῆθος μὲ τὰ δυὸ χέρια καὶ βήχει τόσο ποὺ δὲ μπορεῖ πιὰ νὰ πάρη ἀναπνοή. Ἡ μητέρα φοβήθηκε καὶ φωνάζει:

—Τὸ παιδί μου, τὸ παιδί μου!

Σὲ λίγο τοῦ περνάει καὶ τὸ παιδὶ πέφτει ἐξαντλημένο πάνω στὰ μαξιλάρια. Εἶναι κατακίτρινο. Μόλις ἀνασαίνει καὶ ἔχει τὰ μάτια κλειστά.

Ἡ μάνα τρέχει τρομαγμένη στὴ γειτόνισσα καὶ τὴν παρακαλεῖ νὰ πάη νὰ τῆς φέρη τὸ γιατρό.

—Μὰ γρήγορα, τῆς λέει, γιατὶ τὸ παιδί μου δὲν εἶναι καλά...

Ὅταν ἡ μητέρα γύρισε στὴν κάμαρα, ἡ Δώρα εἶχε ἀνοίξει τὰ μάτια της. Ἔπιασε τὸ χέρι τῆς μητέρας καὶ εἶπε:

—Μοῦ πονάει ὁ λαιμὸς πολύ.

Ἡ μητέρα παίρνει μιὰ πετσέτα, τὴ βουτάει στὸ νερὸ καὶ τὴ δένει γύρω στὸ λαιμὸ τοῦ παιδιοῦ. Ἀπὸ πάνω τὴν τυλίγει μὲ ἕνα μάλλινο πανί.

Κάθεται πάλι στὴν καρέκλα κοντὰ στὸ κρεβάτι καὶ διηγιέται στὴ Δώρα γιὰ τὴ σταχτομπούτα καὶ γιὰ τὴν κοκκινοσκουφίτσα. Ἡ Δώρα τότε κλείνει τὰ μάτια καὶ κοιμᾶται.

Σιγὰ-σιγὰ σηκώνεται ἡ μητέρα, πηγαίνει στὸ παράθυρο καὶ βλέπει ἔξω.

—Ἀκόμα νὰ ρθῆ ὁ γιατρός;

Ἔπειτα πάει στὴν πόρτα κι ὅλο ἀφουγκράζεται μήπως μπῆκε στὴ μεγάλη αὐλή. Νά! ἀκούει κάτι βήματα.

—Κάποιος εἶναι, εἶπε. Ἴσως εἶναι ὁ γιατρός.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μὰ δὲν ἦταν. Δυὸ παιδιὰ μὲ τὰ τόπια στὰ χέρια βγαίνουν ἔξω ἀπὸ τὴν αὐλὴ νὰ παίξουν.

β΄. Τὸ παιδὶ σώζεται.

Σὲ λίγο ἀκούει ἕνα αὐτοκίνητο.

—Ὁ γιατρὸς θὰ εἶναι, λέει.

Σηκώνεται βιαστικά. Ρίχνει μιὰ ματιὰ ἂν εἶναι ὅλα σὲ τάξη καὶ τρέχει νὰ τοῦ ἀνοίξη. Ἦταν ὁ γιατρός.

—Τί συμβαίνει, κυρία Χριστίνα;

—Γιατρέ μου, τὸ παιδί μου πνίγεται, εἶπε ἡ μητέρα, καὶ φέρνει τὸ γιατρὸ ὡς τὸ κρεβάτι τοῦ παιδιοῦ. Ὁ γιατρὸς παίρνει τὸ χέρι τοῦ παιδιοῦ καὶ κοιτάει τὸ ρολόγι.

Καὶ νά! ξανάρχεται ὁ βήχας καὶ τὸ στηθάκι τῆς Δώρας πάει νὰ σπάση. Πάλι δὲ μπορεῖ νὰ πάρη ἀναπνοή.

Ὁ γιατρὸς βγάζει τὸ σημειωματάριό του. Κόβει ἕνα φύλλο, ποὺ εἶχε ἀπάνω τὸ ὄνομά του καὶ τὴ διεύθυνσή του. Γράφει τὴ συνταγὴ καὶ τὴ δίνει στὴ μητέρα τῆς Δώρας.

—Κυρία Χριστίνα, εἶπε, νὰ κάμετε αὐτὸ τὸ φάρμακο ἀμέσως στὸ φαρμακεῖο καὶ νὰ δίνετε στὸ παιδὶ ἕνα κουτάλι τῆς σούπας κάθε ὥρα. Ἂν δὲν πάη καλύτερα, πρέπει νὰ μὲ εἰδοποιήσετε. Χαίρετε!

Ἡ μητέρα κοιτάει τὸ ρολόϊ. Εἶναι ἕξι ἡ ὥρα καὶ ὁ πατέρας ἔρχεται στὶς 7 $^1/_2$—8. Νὰ περιμένη τόσο πολύ; Κι ἂν αὐτὴ ἡ ὥρα κοστίση τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ; Ὄχι, πρέπει νὰ φροντίση ἀμέσως. Τί νὰ κάμη; Νὰ στείλη τὴ γειτόνισσα; Ἀρκετὰ τὴν ἐνόχλησε, ἔχει καὶ κείνη σπίτι καὶ ἄντρα. Νὰ φωνάξη κανένα παιδὶ νὰ στείλη; Ξαίρει πὼς τὰ παιδιὰ μποροῦν νὰ χαζέψουν στὸ δρόμο κι αὐτὴ πρέπει νὰ ἔχη γρήγορα τὸ γιατρικὸ τοῦ παιδιοῦ.

—Θὰ πάω μόνη μου, εἶπε.

Μόνο παρακάλεσε τὴ γειτόνισσα νὰ ἔχη τὸ νοῦ της

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στὴ Δώρα. Ὅπως ἦταν τρέχει στὸ φαρμακεῖο. Μόνο ποὺ τὸ φαρμακεῖο εἶναι μακριά. Ἀπὸ τὴ γειτονιὰ ὡς τὴν πλατεῖα θέλει 20 λεπτὰ τῆς ὥρας.

Μπορεῖ ὅμως νὰ πάη μὲ τὸ τράμ. Μὰ εἶναι ἄτυχη. Μόλις φτάνει στὴ στάση, τῆς φεύγει τὸ τράμ, καὶ πρέπει νὰ περιμένη 8 λεπτά.

Ἡ μητέρα κάνει σὰν τρελή. Νά! ἔρχεται τὸ ἄλλο. Τοῦ κάνει σημάδι, μὰ εἶναι γεμάτο. Ἔχει κρεμάσει τὴν πινακίδα «πλήρης».

Τρέχοντας πιὰ ἔφτασε στὸ φαρμακεῖο. Ὁ φαρμακοποιὸς πῆρε τὴ συνταγή, τὴ διαβάζει καὶ λέει:

—Σὲ 20 λεπτὰ θὰ εἶναι ἕτοιμο. Νὰ περιμένετε.

Ἡ μητέρα περιμένει καὶ ἡ καρδιά της σφίγγεται ἀπὸ φόβο. Τί κάνει ἡ Δώρα τόση ὥρα μόνη; Μὰ περιμένουν καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι. Ἄλλοι βλέπουν εἰκόνες κι ἄλλοι διαβάζουν.

Πῆρε καὶ ἡ μητέρα τῆς Δώρας νὰ διαβάση, μὰ δὲν εἶχε νοῦ. Δὲ μπορεῖ νὰ καθήση. Κοιτάζει στὸ παράθυρο καὶ πηγαινοέρχεται μέσα στὸ φαρμακεῖο.

Βλέπει τὸ φαρμακοποιὸ ποὺ κάτι ἑτοιμάζει κι ἀκούει ποὺ κοπανίζει. Νὰ εἶναι αὐτὸ γιὰ τὴ Δώρα; Ὄχι! Κάθε φορὰ φωνάζει ὁ φαρμακοποιὸς ἄλλο ὄνομα.

Στὸ τέλος ἄκουσε: Κυρία Στάθη! Πενήντα πέντε δραχμὲς παρακαλῶ!

Ἡ μητέρα ἀνοίγει τὸ πορτοφόλι της καὶ μετράει τὰ λεφτά της. Δὲν ἔχει παρὰ σαράντα πέντε δραχμὲς καὶ σαράντα λεπτά.

—Πενήντα πέντε! λέει πάλι ὁ φαρμακοποιός.

Ὅλοι γύρω-γύρω κοιτάζουν. Ἡ μητέρα ντρέπεται.

—Τί νὰ σᾶς κάμω, κυρία μου, δὲ μπορῶ νὰ τὸ κάμω αὐτό. Πηγαίνετε γρήγορα στὸ σπίτι σας, φέρτε τὰ λεπτὰ καὶ παίρνετε τὸ φάρμακο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καὶ παίρνει πίσω τὸ φάρμακο ἀπὸ τὴν προθήκη καὶ τὸ βάζει πίσω ἀπ' αὐτή.

—Τὸ σπίτι μου εἶναι πολὺ μακριά, κύριε, εἶπε ἡ μητέρα κλαίοντας. Δῶστε μου τὸ γιατρικὸ καὶ θὰ φέρω τὰ ὑπόλοιπα χρήματα. Τὸ παιδί μου εἶναι βαριά. Πνίγεται!

Ὁ φαρμακοποιὸς δὲν ξαίρει τί νὰ κάνη. Τότε σηκώνεται ἀπὸ τὴν καρέκλα ἕνας ἐργάτης, δίνει στὸ φαρμακοποιὸ τὶς δέκα δραχμὲς καὶ λέει:

—Δῶστε παρακαλῶ στὴν κυρία τὸ γιατρικό.

Ἡ κυρία Στάθη κοιτάζει τὸν ἐργάτη. Δὲν τὸν ξαίρει, μὰ τοῦ σφίγγει τὸ χέρι.

– Ἂν ἔχης παιδιὰ νὰ σοῦ ζήσουν! εἶπε.

Ἄρπαξε τὸ φάρμακο καὶ βιαστικὴ φτάνει στὸ σπίτι της. Τώρα κάθεται στὸ κρεβατάκι τῆς Δώρας καὶ κάθε ὥρα τῆς δίνει τὸ γιατρικό της.

Ὅταν τὴν ἄλλη μέρα ἦρθε ὁ γιατρός, εἶπε: ὁ πυρετὸς ἔπεσε. Σώσαμε τὸ παιδί.

Παιδί μου, ὥρα σου καλή.

Φουρτούνιασεν ἡ θάλασσα κι ἐβουβαθῆκαν τὰ βουνά!
Εἶναι βουβὰ τ' ἀηδόνια μας καὶ τὰ οὐράνια σκοτεινὰ
κι ἡ δόλια μοῦ ματιὰ θολή.
Παιδί μου! Ὥρα σου καλή!

Εἶναι φωτιὰ τὰ σπλάχνα μου καὶ τὸ κορμί μου παγωνιά!
Σαλεύει ὁ νοῦς μου, σὰ δεντρί, ποὺ στέκει ἀντίκρυ
καὶ εἶναι ξέβαθο πολύ· [στὸ χιονιά,
παιδί μου! ὥρα σου καλή!

Βουΐζει τὸ κεφάλι μου σὰν τοῦ χειμάρρου τὴ βοή!
Λιποθυμᾶ ἡ καρδούλα μου καὶ μοῦ ἐκόπηκ' ἡ πνοή,
Παιδί μου! ὥρα σου καλή!

(Β. Βιζυηνὸς)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Οἰκονομία.

α΄. Τὸ παλιὸ φόρεμα.

Ἡ μητέρα μας ἄνοιξε τὴν κασέλα, ὅπου εἶχε φυλαγμένα τὰ χειμωνιάτικα ροῦχα. Τὰ ψάχνει ἕνα-ἕνα. Κοιτάζει, ὅπως λέει, νὰ δῇ τί θὰ ξεκαθαρίση.

Τώρα ἔβγαλε τὸ θαλασσί της φόρεμα, ποὺ τῆς πήγαινε τόσο ὡραῖα! Τὸ γύρισε ἀπεδῶ, τὸ γύρισε ἀπεκεῖ. Τὰ μανίκια ἦταν σκισμένα κι ἡ φούστα ἦταν κοντή. Ὕφασμα δὲν εἶχε ἄλλο γιὰ νὰ τὴ μακρύνη. Νὰ τὸ πετάξη τὸ λυπᾶται.

Αὐτὸ θὰ τὸ κάμω ἕνα ὡραῖο φορεματάκι τῆς Μαρίτσας μου, εἶπε.

Αὐτὸ τὸ παλιὸ μητέρα; ρώτησα.

—Ἄφησε καὶ θὰ δῆς τὶ ὡραῖο ποὺ θὰ γίνη!

Ἡ μητέρα μας τὸ ἀπόγεμα κάθησε καὶ τὸ ξήλωσε ὅλο. Βοήθησα κι ἐγὼ ὅσο μποροῦσα. Τὸ καθαρίσαμε καλὰ-καλὰ καὶ τὸ σιδέρωσε ἡ μητέρα.

Ὕστερα ἔκοψε ἕνα ἀχνάρι σὲ χαρτὶ καὶ τὸ δοκίμασε τῆς Μαρίτσας. Ἔβαλε τώρα τὸ ἀχνάρι ἀπάνω στὸ ὕφασμα καὶ ἔβλεπε, πῶς θὰ εἶναι καλύτερα νὰ τὸ βγάλη.

—«Χίλια μέτρα κι ἕνα κόβε», ἔλεγε ἡ συχωρεμένη ἡ μανούλα μου, μουρμούρισε.

—Γιατὶ μητέρα δὲν τὸ κόβεις; ρώτησε ἀνυπόμονα ἡ Μαρίτσα.

—Σώπα, μὴ μιλᾶς τώρα. Ἄφησε νὰ δοῦμε, πῶς θὰ τὸ οἰκονομήσω!

Στὸ τέλος ἄρχισε νὰ κόβη πιά.

Φέρε μου τώρα τὸ τρύπωμα, μοῦ λέει. Κι ἄρχισε νὰ τρυπώνη τὸ φορεματάκι. Εἴχαμε διαλέξει ἀπὸ τὸ φιγουρίνι ἕνα πολὺ χαριτωμένο σχέδιο.

Τώρα τὸ ράβει στὴ μηχανή μας. Ἅμα τελείωσε τὸ γά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ζωμα, βγάλαμε τὰ τρυπώματα καὶ τὸ σιδέρωσε ἡ μητέρα ἀκόμα μιὰ φορά.

—Ἕτοιμο, εἶπε.

Τὸ πάτωμα ἦταν γεμάτο καρφίτσες καὶ κουρέλια. Τὰ μεγαλύτερα κομμάτια τὰ μάζεψε ἡ μητέρα, τὰ τύλιξε καὶ τὰ τοποθέτησε μέσα σ' ἕνα συρτάρι. «Θὰ μᾶς χρειαστοῦν πάλι» εἶπε.

—Μητέρα, νὰ πετάξω τοῦτα τὰ κουρέλια, ποὺ μάζεψα; ρώτησα.

—Ὄχι, παιδί μου, φέρε τα δῶ. Θὰ τὰ βάλω μέσα στὴ μεγάλη σακκούλα, μὲ τὰ ἄλλα μαζί. Μ' αὐτὰ θὰ πλέξω ἕνα ὡραῖο κουρελὴ γιὰ τὸ χειμῶνα.

Ἡ Μαρίτσα φόρεσε τὸ φορεματάκι καὶ πῆγε στὸ σχολεῖο. Στὸ δρόμο κοιτάζει σὲ κάθε βιτρίνα νὰ δῆ, πῶς τῆς πηγαίνει.

Μόλις ἔφτασε στὸ σχολεῖο, πῆγε ἀπάνω στὴν τάξη. Δὲν κατέβηκε καθόλου στὴν αὐλή. Ντρέπεται, τί θὰ τῆς ποῦν τὰ παιδιά!

Μὰ οἱ φίλες της μόλις ἀνέβηκαν ἀπάνω, πῆγαν νὰ τῆς ποῦν «καλημέρα». Βλέπουν τὸ φόρεμα. Τὸ κοιτάζουν ἀπάνω, τὸ κοιτάζουν κάτω.

—Τί ὄμορφο ποὺ εἶναι Μαρίτσα. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἀγόρασες;

Τότε γέλασε ἡ Μαρίτσα καὶ διηγήθηκε γιὰ τὸ θαλασσὶ φόρεμα τῆς μαμᾶς της. Μὰ ἀπόψε θὰ μοῦ ἀγοράσῃ καὶ μιὰ καινούργια ποδιά, πρόσθεσε.

β΄. Τὸ ταμιευτήριο.

Τὸ ἀπόγεμα ἀνοίξαμε τὸν κουμπαρά μας. Εἶχε μέσα ὀγδόντα τέσσερεις δραχμές.

—Ὡραῖα, εἶπε ἡ μητέρα. Θὰ ἀγοράσουμε τρεῖς πῆχες

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τσίτι τῶν δέκα δραχμῶν. Τὰ ἄλλα θὰ τὰ πᾶμε στ. «ταμιευτήριο».

Ἡ μητέρα πῆρε ἕνα βιβλιαράκι μαζί της καὶ μόλις τελειώσαμε τὰ ψώνια πήγαμε στὸ Ταχυδρομεῖο. Σταθήκαμε μπρὸς σὲ μιὰ θυρίδα, ποὺ εἶχε ἀριθμὸ «39». Πίσω ἀπὸ τὴ θυρίδα ἦταν δυὸ κύριοι κι ὅλο ἔγραφαν.

Ἀπέξω ἀπὸ τὴ θυρίδα ἦταν πολλοὶ ἄνθρωποι, ἄντρες καὶ γυναῖκες. Κάναμε γραμμή. Στὸ τέλος ἔφτασε ἡ σειρὰ τῆς μητέρας μου. Πλησίασε, ἔδωκε τὸ βιβλιάριο καὶ μαζὶ ἕνα ἑκατοντάδραχμο.

Ὁ κύριος ἔγραψε κάτι μέσα στὸ βιβλιάριό μας. Πῆρε τὸ ἑκατοντάδραχμο κι ἔδωκε ὕστερα πίσω τὸ βιβλιάριο, ὄχι ὅμως καὶ τὰ λεπτά.

—Μητέρα, εἶπα σαστισμένη, δὲ σοῦ ἔδωκε τὰ λεπτά. Τοῦ τὰ χρεωστούσαμε;

—Ὄχι, εἶπε ἡ μητέρα. Τὰ φέραμε ἐδῶ γιὰ νὰ μᾶς τὰ φυλάξουν.

—Δὲν θὰ τὰ ξαναπάρουμε πίσω;

—Βέβαια ἅμα τὰ χρειαστοῦμε θὰ τὰ πάρουμε.

Ὅμως τώρα ὅλο καὶ θὰ καταθέτουμε λεπτὰ γιατὶ ὁ πατέρας μας ἔχει δουλειά. Ἔρχεται ὅμως καιρὸς καμιὰ φορὰ ἄσχημος. Θυμᾶσαι πέρυσι, ποὺ ἔπεσε ὁ πατέρας ἄρρωστος δυὸ μῆνες; Τότε ἀναγκάστηκα νάρθω νὰ πάρω ὅλες τὶς οἰκονομίες μας. Ὁ πατέρας μας δὲ δούλευε κι ἔτσι δὲν κέρδιζε λεπτά. Ἐμεῖς ὅμως ἔπρεπε νὰ φᾶμε, νὰ ντυθοῦμε καὶ νὰ πληρώσουμε γιατρὸ καὶ γιατρικά!

Χειμώνιασμα.

Ψημένη ἀπὸ τὰ κάματα
κι ἀπ' τὰ λιοπύρια, τώρα
μὲς στοῦ βοριᾶ τὴν ἀγκαλιὰ
λουφάζει γύρω ἡ χώρα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀραχνιασμένα τὰ βουνά,
μαραγκιασμένοι οἱ κάμποι
πνίγονται μὲς στὴν καταχνιὰ
καὶ στῆς χιονιᾶς τὰ θάμπη.

Βουβὸ τὸ κῦμα· σκυθρωπὸ
τὸ περιγιάλι· κάτου
σωρὸς τὰ φύλλα καὶ παντοῦ
μιὰ κρύα πνοὴ θανάτου.

Κι ἡ ρεματιὰ ἐκεῖ ὁλόγοργη
ποὺ φεύγει στὰ λαγκάδια
τοῦ κάκου μιὰ μὲ κλάματα,
τοῦ κάκου μιὰ μὲ χάδια,

Γιὰ ν' ἀναστήση πολεμάει
στὶς ὄχθες, ποὺ διαβαίνει,
τὶς μυροδάφνες σκέλεθρα,
τὴν καλαμιὰ φρυμένη.

(Πετρ. Βασιλικὸς)

Τὸ παραμύθι τῆς γιαγιᾶς.

Ἡ καλοσύνη, εἶπ' ἡ γιαγιά, μονάχα ἡ καλοσύνη·
ὅλα στὸν κόσμο χάνονται, μόνη ἀπομένει ἐκείνη.

Στὰ λόγια της μαζεύτηκαν προσεχτικὰ τἀγγόνια.—
Ὦ χρόνια τῶν παραμυθιῶν, ἀθῶα, ὡραῖα χρόνια.—
Ἔξω τὸ χιόνι ἀναγελᾶ τὴν ἄγρια ἀνεμοζάλη
κι ἐδῶ στὰ μισοσκότεινα, τριγύρω στὸ μαγκάλι,
ποὺ κρύβει ἀνάρια χόβολη κι ὀνείρατα ἀνασταίνει,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄλλο ἀπ' τἀγγόνια πρόσχαρο τὰ χέρια του ζεσταίνει,
ἄλλο μὲ στόμα ὀρθάνοιχτο δείχνει τὴν προθυμιά του,
ἄλλο καθίζει στὴν προβιὰ ποῦναι στρωμένη κάτου,
ἄλλο σταυροποδίζοντας μαζεύεται παρέκει,
ἄλλο στὸ πλάγι κάθεται κι ἕν' ἄλλο ὁλόρθο στέκει,
κι ὅλα μαζὶ μὲ μιὰ ψυχή, μ' ἕναν παλμὸ στὰ στήθη
θωροῦν στὰ μάτια τὴ γιαγιὰ ποὺ ἀρχίζει παραμύθι...
Ἡ ρόκα ξεκουράζεται στ' ἄσαρκο μέσα χέρι
ὡς ποὺ ν' ἀρχίσῃ τὸ βαθὺ κι ἀκούραστο νυχτέρι.

(Ι. Πολέμης).

Ὁ τσέλιγγας.

Ἤθελα νάμουν τσέλιγγας, νάμουν ἕνας γιδάρης,
νὰ πάω νὰ ζήσω στὸ μαντρί, στὴν ἐρημιά, στὰ δάσα.
Νάχω κοπάδι πρόβατα, νάχω κοπάδι γίδια,
κι' ἕνα σωρὸ μαντρόσκυλα, νάχω καὶ βοσκοτόπια.
Τὸ καλοκαίρι στὰ βουνά, στοὺς κάμπους τὸ χειμῶνα.
Νἄχω καὶ σὲ ψηλὴ κορφὴ καλύβα ἀπὸ ρουπάκια,
Νάχω μὲ τὰ βοσκόπουλα σὲ κάθε σκάρο γλέντι,
νάχω φλογέρα νὰ λαλῶ ν' ἀντιλαλοῦν οἱ κάμποι.

(Κ. Κρυστάλλης).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὰ λουλούδια τοῦ χειμώνα.

Ἔξω ἦταν βαρὺς ὁ χειμῶνας. Κανένα λουλούδι στὸν κῆπο, κανένα πράσινο κλαρί. Τὰ δέντρα ἄπλωναν τὰ κλωνιά τους γυμνὰ κι οἱ τριανταφυλλιὲς εἶχαν κουκουλωθῆ μὲ τσουβάλια γιὰ νὰ μὴν παγώσουν.

Κρῖμα! συλλογιζόταν συχνὰ ἡ Σοφούλα. Τὰ λουλούδια καὶ τὰ δέντρα τ' ἀγαπῶ. Μὰ τώρα ὅλα εἶναι ξερὰ καὶ ὅλη ἡ γῆ ἔχει στρωθῆ μὲ ἄσπρο φόρεμα. Τὸ καλοκαίρι μοῦ ἀρέσει καλύτερα. Τρέχω στὴν ἐξοχὴ στὸ δάσος, στὸ βουνό. Τώρα κάθομαι μέσα κλεισμένη.

Μὰ πάλι τὸ βραδάκι ὅταν μαζεύονταν ὅλοι γύρω στὸ μαγκάλι κι ἡ γιαγιὰ διηγόταν ἱστορίες ἡ Σοφούλα ἔλεγε:

Καλὸς εἶναι κι ὁ χειμῶνας. Εἴμαστε ὅλοι τόσο καλὰ καὶ ζεστά.

Σήμερα τὸ πρωῒ ἄνοιξε ἡ Σοφία τὰ μάτια της καὶ σίμωσε τὸ κεφάλι της νὰ δῆ ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο. Δές: ὅλο τὸ παράθυρο ἀπὸ πάνω ὡς κάτω ἦταν σκεπασμένο ἀπὸ ἕνα γυαλιστερὸ λεπτὸ στρῶμα παγωμένο. Μόνο ποὺ δὲν ἦταν ὁ συνηθισμένος πάγος. Εἶχε ὅλο περίεργες μορφὲς—λουλούδια, φύλλα, κλώνους, μὲ λογιῶν-λογιῶν σχήματα ἀνακατωμένα.

Μπά! σκέφτηκε ἡ Σοφούλα, ἐμεῖς δὲν ἀλλάξαμε τὰ τζάμια μας. Ποιὸς σχεδίασε αὐτὰ τὰ περίεργα λουλούδια στὸ παράθυρό μας;

Φσσσσ! Φσσσσ! ἐσφύριξε ἔξω μιὰ φωνή: Ὁ χειμῶνας, ὁ βαρὺς χειμῶνας, ἔφερε σήμερα κρυστάλλινα λουλούδια φρεσκοκομμένα ἀπὸ τὰ βορεινὰ μέρη. Τὰ σκορπίζει σὲ κάθε παράθυρο. Δῆτε τα καὶ χαρῆτε.

— Αὐτὸς εἶναι ὁ Βοριάς, εἶπε ἡ Σοφούλα. Κρυστάλλινα λουλούδια! Πῶς εἶναι ἄρα γε τὰ δέντρα μὲ τὰ κρυστάλλινα λουλούδια; Ἡ Σοφούλα ἀνασηκώθηκε καὶ τὰ κοίταξε: Ἔ!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βέβαια δὲ μυρίζουν, οὔτε εἶναι πολύχρωμα. Ὅμως λαμποκοποῦν σὰ νὰ εἶναι ἀπὸ ἀσήμι. Δὲν κουνοῦν τὰ κεφαλάκια τους, ὅπως τὰ ἄλλα λουλούδια, γιὰ νὰ χαιρετήσουν. Στέκουν σκληρὰ καὶ ἀλύγιστα. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἔπεσε ἀπάνω τους μιὰ ἀχτῖνα ἥλιου καὶ τότε ὅλα τὰ ἀσημένια λουλουδάκια ἄστραψαν σὰ χρυσάφι. Ἔλαμπαν καὶ γυαλοκοποῦσαν.

—Ὡραῖα λουλούδια ἔχει κι ὁ χειμῶνας, εἶπε ἡ Σοφούλα.

Σὲ λίγο μπῆκε ἡ μητέρα της. Ἔφερνε μέσα τὸ μαγκάλι γιὰ νὰ ζεσταθῆ τὸ δωμάτιο. Ἡ Σοφούλα ἄρχισε νὰ συλλογιέται τὶς ἑτοιμασίες καὶ τὶς δουλειές της. Μὰ ὕστερα ἀπὸ κάμποση ὥρα γύρισε νὰ ξαναδῆ τὰ ὄμορφα λουλούδια.

Θεέ μου! Τί καταστροφή! Ποιός τὰ πῆρε ἀπὸ κεῖ; Καὶ νά, ὁλοένα χάνονταν περισσότερα. Σὲ λίγο δὲν εἶχε μείνει κανένα. Τὰ τζάμια πάλι ἦταν διάφανα. Μόνο λίγες σταγόνες νερὸ κατρακυλοῦσαν σὰ δάκρυα.

—Κλαίει τὸ παράθυρο! συλλογίστηκε ἡ Σοφούλα. Ἔ! βέβαια, ἔχασε τὰ ὄμορφα στολίδια του. Κρῖμα! κρῖμα! Χάθηκαν τὰ ὄμορφα κρυσταλλένια λουλούδια! Αὔριο ἂν μᾶς στείλη νέα ὁ χειμῶνας, δὲ θὰ βάλω μαγκάλι.

Φσσσσ! Φσσσσ! σφύριξε ὁ Βοριάς. Ὁ χειμῶνας εἶναι λίγο παράξενος. Νὰ δοῦμε θὰ θελήση νὰ στολίση αὔριο τὸ παράθυρο τῆς Σοφούλας;

Ὁ Νυμφίος.

Ντάν! ντάν! ντάν! Σήμαινε ἀργὰ - ἀργὰ ἡ καμπάνα τῆς Παναγίας.

Εἶχε βραδιάσει ἡ Κυριακὴ τῶν Βαγιῶν κι ὅλοι περιμένουν νὰ σημάνη ἡ καμπάνα.

—Μπήκαμε στὴ Μεγάλη Βδομάδα καὶ στὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ, εἶπε ἡ μητέρα καὶ σταυροκοπήθηκε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Ἑσπερινὸ θὰ ψάλουν ἀπόψε, μητέρα; ρώτησε ὁ Νίκος.

—Ὄχι, παιδί μου, Ὄρθρο.

—Μὰ κάποτε μοῦ ἔλεγες πὼς ὁ Ὄρθρος ψέλνεται τὸ πρωί, καὶ τὸ βράδυ ὁ Ἑσπερινός.

—Ναί, μὰ ὁ Ὄρθρος αὐτῆς τῆς βδομάδας ξεχωρίζει ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Εἶναι Ὄρθρος τοῦ Νυμφίου. Ντύσου νὰ πᾶμε μαζὶ στὴν ἐκκλησία.

Ὁ Νίκος δὲν ἤξαιρε τί εἶναι Νυμφίος. Μάντεψε ὅμως πὼς θὰ εἶναι ὁ Χριστός. Γι' αὐτὸ ντύθηκε γρήγορα καὶ μὲ χαρὰ ποὺ θὰ δῆ τὸ Νυμφίο. Σὲ λίγο ἔφτασαν στὴν ἐκκλησία.

Ἔξω ἁπλωνόταν ἡ ἡσυχία τῆς νύχτας καὶ μέσα ἀντηχοῦσε χαμηλὴ καὶ σιγανὴ ἡ φωνὴ τοῦ ψάλτη.

Μπῆκαν σιγὰ κι ἄναψαν τὸ κεράκι τους. Ἔπειτα προχώρησαν εὐλαβητικὰ καὶ στάθηκαν στὴ θέση τους. Ὅλοι ἐκεῖ μέσα στέκουν ἀκίνητοι. Νομίζεις δὲν ἀνασαίνουν. Τὸ χλωμὸ φῶς τῶν καντηλιῶν καὶ τῶν κεριῶν χυνόταν στὰ πρόσωπά τους καὶ ζωγράφιζε στὴ μορφή τους τὴν εὐλάβεια. Ὅλοι περιμένουν κάτι μὲ συγκίνηση. Κοιτάζουν ἀνυπόμονα πρὸς τὴ βορεινὴ Πύλη τοῦ ἱεροῦ. Ἀπὸ κεῖ φαίνεται πὼς κάτι θὰ προβάλη.

Καὶ νά! Σὲ μιὰ στιγμὴ ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ ψάλτη πιὸ δυνατή:

«Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται...» Ὁ Παπαφώτης κρατώντας μιὰ μεγάλη εἰκόνα προχωρεῖ πρὸς τὸν κόσμο. Μπροστὰ τὰ παπαδάκια, κατάλευκα ντυμένα, κρατοῦν λαμπάδες καὶ θυμιατίζουν μὲ τὸ θυμιατό.

Ὅλοι σκυμμένοι σταυροκοπιοῦνται καὶ μὲ εὐλάβεια κάνουν τόπο νὰ περάση ὁ Νυμφίος. Τὸ ἴδιο ἔκαμε καὶ ὁ Νίκος.

Ἡ μητέρα τοῦ Νίκου ἦταν γονατιστή, καὶ δακρυσμένη ψιθύρισε:

—Μνήσθητι μου, Κύριε!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Νίκος δὲ μποροῦσε νὰ καταλάβη αὐτὰ τὰ λόγια, μὰ τὴν εἰκόνα ποὺ κρατοῦσε ὁ Παπαφώτης τὴν πρόσεξε καλά. Ἦταν ὁ Χριστὸς μὲ θλιμμένη μορφή, δεμένα τὰ χλομά του χέρια καὶ ἕνα μακρὺ καλάμι ἀνάμεσά τους.

Πόσο τὸν συμπάθησε! Πρώτη φορά του ἔνιωσε μιὰ τόσο ὄμορφη λύπη. Πιὸ ὄμορφη κι ἀπὸ τὴν πιὸ μεγάλη χαρά.

Ὅταν γύρισαν στὸ σπίτι καὶ κάθησαν νὰ δειπνήσουν, ἡ γιαγιὰ εἶπε:

—Ἀπὸ ἀπόψε γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ νηστεύουν πιὸ αὐστηρὰ ἀπὸ τὶς ἄλλες ἡμέρες τῆς Σαρακοστῆς. Ἀρχίζουν τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ ποὺ θὰ μᾶς φέρουν τὴ Λαμπρή.

Ὁ Νίκος τὰ πρόσεξε πολὺ τὰ λόγια τῆς γιαγιᾶς.

Ἡ Λενιὼ στὸ ραφτάδικο τοῦ πατέρα της.

Ὁ πατέρας τῆς Λενιῶς εἶναι ράφτης. Ἔχει τὸ ραφτάδικό του στὴν ὁδὸ Προαστείου καὶ δουλεύει πολὺ καλά.

Ἡ Λενιὼ πάει συχνὰ στοῦ πατέρα της τὸ μαγαζί.

Ἀπέξω εἶναι ὄμορφα χρισμένο. Στὸν τοῖχο γιὰ ρεκλάμα εἶναι ζωγραφισμένος ἕνας κύριος ποὺ κάνει δοκιμὴ μπροστὰ σ' ἕνα μεγάλο καθρέφτη. Ἀπάνω ἡ ἐπιγραφὴ λέει:

«Ραφεῖο Κώστα Παρόδη»

Δίπλα στὴν πόρτα εἶναι ἡ προθήκη. Πίσω ἀπὸ τὸ κρύσταλλο ἔχει τοποθετήσει ὁ πατέρας ὡραῖα ὑφάσματα, φιγουρίνια, ἀνδρικὲς ζῶνες. Τὸ κάθε τι ἔχει ἀπάνω τὴν τιμή.

Ἡ Λενιὼ χαίρεται νὰ ἔρχεται στὸ μαγαζί. Πηγαινοέρχονται οἱ πελάτες, ἔχει γύρω-γύρω ἄλλα μαγαζιά, εἶναι πιὸ ζωὴ ἐδῶ παρὰ στὸ σπίτι.

Ὁ πατέρας τῆς Λενιῶς ἔχει γύρω στὸ λαιμό του ἕνα μέτρο καὶ στ' ἀφτί του ἕνα μολύβι.

Στὴ μέση τοῦ μαγαζιοῦ εἶναι ἕνα μεγάλο τραπέζι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀπάνω ἔχει ἕνα βαρὺ σίδερο, μιὰ πλατιὰ σανίδα, κλωστές, ψαλίδι, καρφίτσες, βελόνες, δαχτυλῆθρες. Στὸ τραπέζι αὐτὸ κάθεται ὁ πατέρας καὶ δουλεύει.

Στὸν ἀπέναντι τοῖχο εἶναι στὸ μῆκος του μιὰ μακριὰ κρεμάστρα. Ἐκεῖ ἀπάνω εἶναι κρεμασμένες φορεσιές. Εἶναι ἕτοιμες γιὰ πρόβα.

Εἶναι ἡ φορεσιὰ τοῦ κὺρ-Νικόλα τοῦ μπακάλη, τοῦ κὺρ Σπύρου τοῦ μαραγκοῦ, τοῦ κὺρ-Γιάννη τοῦ κουρέα καὶ τοῦ κύριου Ἀντώνη τοῦ δάσκαλου.

Τὶς κοιτάζει ἡ Λενιὼ καλά. Κάθε μιὰ ἀπ' αὐτὲς καμαρώνει, ὅπως καμαρώνει κι ὁ ἀφέντης της ὅταν ντύνεται τὰ κυριακάτικά του. Ἔχουν ὅμως ἀκόμη ὅλες τρυπώματα καὶ χαίρεται ἡ Λενιώ. Βοηθάει κι αὐτὴ στὸ ξετρύπωμα.

Παρέκει ἀριστερὰ εἶναι μιὰ πορτούλα καὶ γράφει: «Δοκιμαστήριο». Ἐκεῖ μπαίνουν οἱ πελάτες καὶ δοκιμάζουν ἢ τοὺς παίρνει μέτρα ὁ πατέρας.

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ὁ πατέρας κάθησε στὴ ραφτομηχανή.

—Πατέρα, πῶς τρέχει ἡ βελόνα ἐπάνω στὸ ροῦχο!

—Εἶδες, Λενιώ, σὰν ἀλογάκι!

—Γιατί, πατέρα, σπρώχνεις ἔτσι μὲ τὰ πόδια σου;

—Γιὰ νὰ γυρίση ἡ ρόδα αὐτὴ ἡ μεγάλη. Κι αὐτὴ ἡ μεγάλη πάλι κινεῖ τούτη τὴ μικρότερη ἐδῶ ἀπάνω. Αὐτὴ πάλι, καθὼς γυρίζει, βάζει σὲ κίνηση τὴ βελόνα...

*
* *

—Καλημέρα, κύριε Κώστα. Θέλω νὰ μοῦ γυρίσης τούτη τὴ φορεσιά. Ἔχεις τὰ λινά μου ἕτοιμα;

—Ὁρίστε, περᾶστε, κ. Δήμα, εἶμαι ἕτοιμος γιὰ δοκιμή.

Ὁ πατέρας κι ὁ κύριος Δήμας πῆγαν στὸ Δοκιμαστήριο.

Ἡ Λενιὼ κάθησε στὴ μηχανή. Οἱ ρόδες, καὶ ἡ ἀπάνω καὶ ἡ κάτω, στέκουν ἀκίνητες. Ἡ βελόνα στέκει στὸν ἀέρα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἡ Λενιώ, φοβισμένη, βάζει τὰ πόδια της στὸ κάτω πόδι τῆς μηχανῆς. Μὰ ἡ ρόδα δὲν κουνιέται.

Ἡ Λενιὼ ἐξετάζει τώρα τὴ βελόνα. Τῆς ἔχει πεῖ ὁ πατέρας νὰ προσέχῃ, γιατὶ μπορεῖ νὰ τῆς τσιμπήση τὸ χέρι.

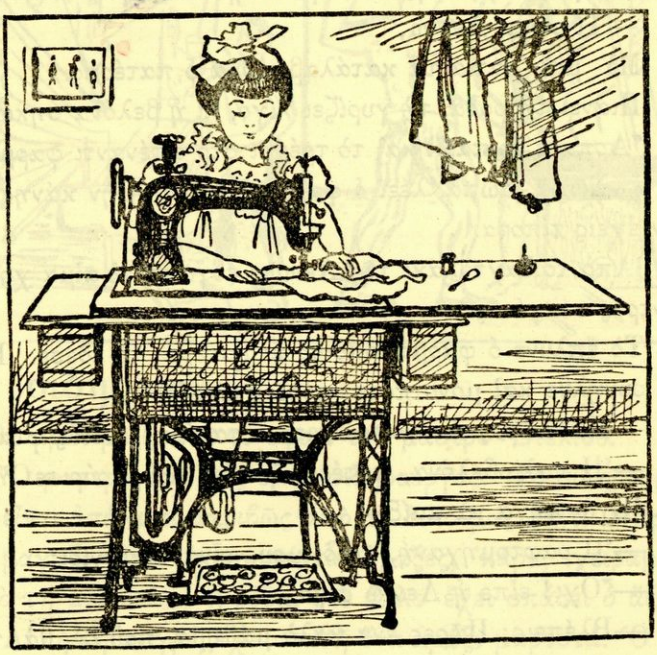

—Τώρα ὅμως στέκει, δὲ μπορεῖ νὰ κάνῃ τίποτα! σκέφτεται ἡ Λενιώ.

Μὲ προσοχὴ σπρώχνει τὸ δαχτυλάκι της κάτω ἀπὸ τὴ μύτη τῆς βελόνας. Χωράει ἴσα - ἴσα.

Κάθεται ἡ Λενιὼ τώρα μπρὸς στὴ μηχανὴ ὅπως ὁ πατέρας.

—Πρέπει νὰ ράψω γρήγορα, λέει, τῆς Μαριούλας μου τὸ φόρεμα. Αὔριο θαρθῆ καὶ ἡ Δώρα νὰ τὸ δῆ.

Καὶ κάνει πὼς ράβει. Τὸ δαχτυλάκι της εἶναι τὸ φόρεμα. Κινεῖ τὰ πόδια γρήγορα πάνω κάτω. Ἄξαφνα ἡ ρόδα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κινήθηκε καὶ κίνησε καὶ τὴν ἀπάνω ρόδα καὶ τσίπ!.. ἡ βελόνα χώνεται μέσα στὸ νύχι τῆς Λενιῶς.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἀπὸ τὸν πόνο καὶ τὸ φόβο ἔμεινε ἡ Λενιὼ ἄφωνη. Κι ὕστερα ἔμπηξε κάτι φωνές, ποὺ ὁ κὺρ-Κώστας ἄφησε στὴ μέση τὸν κύριο Δήμα κι ἔτρεξε σὰν τρελός.

—Τί εἶναι, Λενιώ;

Μὲ μιὰ ματιὰ τὰ κατάλαβε ὅλα ὁ πατέρας.

Πιάνει τὴ ρόδα, τὴ γυρίζει λίγο, κι ἡ βελόνα σηκώνεται.

Ἄρπαξε τὸ παιδὶ καὶ τὸ τρέχει στὸ ἀπέναντι φαρμακεῖο.

—Σώπα-σώπα, λέει ὁ φαρμακοποιός, μὴν κάνης ἔτσι. Δὲν ἔχεις τίποτα.

Ἀπὸ τὸ δαχτυλάκι τῆς Λενιῶς ἔβγαινε τὸ αἷμα χοντρὲς-χοντρὲς σταγόνες.

Τὸ ἔπλυνε ὁ φαρμακοποιὸς κι ὕστερα τὸ ἔδεσε. Ἡ Λενιὼ συνῆλθε καὶ μόνο πότε-πότε στενάζει!

—Καὶ τώρα, Λενιώ, ρώτησε ὁ πατέρας, ποιός φταίει;

—Ἡ παλιοβελόνα, πατέρα, φταίει, μουρμούρισε ἡ Λενιώ. Ἐγὼ πῆγα νὰ παίξω!

—Ἡ ραφτομηχανή, παιδί μου, εἶναι παιχνίδι;

—Ὄχι! εἶπε ἡ Λενιὼ σιγά.

—Βλέπεις; Πῆρες ἕνα καλὸ μάθημα, ποὺ δὲ θὰ τὸ ξεχάσης καὶ τόσο γρήγορα.

Ἔμεινε κάμποσο καιρὸ ἡ Λενιὼ μὲ τὸ ἄσχημο νύχι.

—Βλέπεις, τῆς ἔλεγαν ἡ μητέρα της κι οἱ φίλες της. Ὅποιος πάει νὰ παίξη ἐκεῖ ποὺ δὲν πρέπει αὐτὰ παθαίνει.

Ἀπὸ τότε ἡ Λενιὼ δὲν ξανάπαιξε στὴ μηχανὴ τοῦ πατέρα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

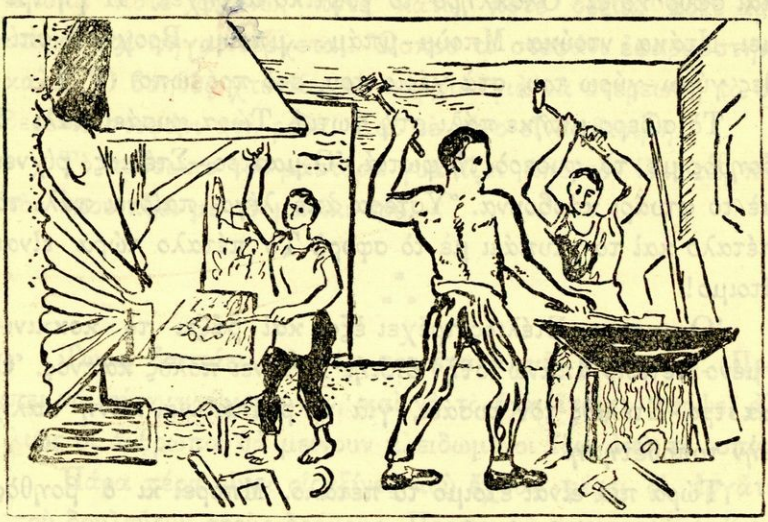

Ὁ σιδηρουργός.

Κάθε πρωὶ μὲ ξυπνᾶ τὸ σφυρὶ τοῦ μαστρο-Στέλιου.

Ὁ μαστρο-Στέλιος εἶναι σιδηρουργός. Τὸ σιδηρουργεῖο του εἶναι ἀπέναντι ἀκριβῶς ἀπὸ τὸ δικό μας σπίτι. Μπροστὰ στὸ μαγαζί του στέκουν πάντα ἅμαξες, κάρα, χειραμάξια. Ἀπὸ τὴ μιὰ λείπει ἡ ρόδα, στὸ ἄλλο ἔχει σπάσει ὁ ἄξονας.

Αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἔχει σταθῆ ἕνα ἁμάξι μπροστά. Ὁ ἁμαξὰς ἔχει κατεβῆ. Ξέζεψε τὸ ἄλογο, τὸ ἔδεσε γερὰ σ' ἕνα κρίκο καὶ τοῦ βαστάει τὸ πόδι. Ὁ μαστρο-Στέλιος μὲ μιὰ κίνηση ξεκολλᾶ τὸ πέταλο ἀπὸ τὸ πόδι τοῦ ἀλόγου. Ὕστερα μὲ ἕνα ἐργαλεῖο κοφτερὸ καθαρίζει τὸ νύχι του.

Ἔπειτα σηκώνεται βιαστικά, λέει «τώρα ἔφτασα» καὶ μπαίνει στὸ μαγαζί.

Ὁ γύφτος στέκει ὀρθός. Εἶναι μαῦρο τὸ πρόσωπό του, μαῦρα τὰ χέρια του, μαύρη ἡ ποδιά του. Ἁρπάζει ἕνα πέταλο ἀπὸ τὴ φωτιά. Οἱ σπίθες πετοῦν γύρω.

Ὁ βοηθὸς ἀφήνει τὸ φυσερὸ καὶ πιάνει τὸ μεγάλο, βαρὺ σφυρί. Τὸ ὑψώνει μὲ τὰ δυό του χέρια πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ σφυροκοπᾶ. Ὁλόκληρο τὸ γύφτικο ἀντηχεῖ. Ἡ γῆ τρέμει. Ντάκα - ντούκα. Μπούμ - μπάμ... μπούμ. Βροχὴ οἱ σπίθες γύρω - γύρω του, στὰ χέρια του, στὸ πρόσωπο.

Τὸ σίδερο μπῆκε πάλι στὴ φωτιά. Τώρα φυσάει πάλι ὁ βοηθὸς μὲ τὸ φυσερὸ τὴ φωτιά. Ὁ μαστρο - Στέλιος ρίχνει μὲ τὸ φτυάρι κάρβουνα. Ὕστερα ἀπὸ λίγο παίρνει πάλι τὸ πέταλο καὶ τὸ χτυπάει μὲ τὸ σφυρί. Τὸ πέταλο τώρα εἶναι ἕτοιμο!

Ὁ μαστρο - Στέλιος τρέχει ἔξω καὶ βάζει τὸ κοκκινισμένο πέταλο ἀπάνω στὴν ὁπλή. Βγαίνει πολὺς καπνός. Ὁ μαστρο - Στέλιος τὸν φυσάει, γιὰ νὰ βλέπη νὰ κάνη καλὴ τὴν τοποθέτηση.

Τώρα πιὰ εἶναι ἕτοιμο τὸ πέταλο. Μπορεῖ κι ὁ βοηθὸς νὰ τελειώση τὴ δουλειά.

*
* *

Σηκώνεται ὁ μαστρο - Στέλιος καὶ παίρνει ἀπὸ τὴ γωνία ἕνα μεγάλο σιδερένιο σφυρί. Μιὰ ρόδα ἀπὸ κάρο εἶναι στὴ μέση τοῦ μαγαζιοῦ. Πρέπει νὰ τοποθετήση τὸ σιδερένιο στεφάνι γύρω - γύρω στὴ ρόδα.

Παίρνει τὸ στεφάνι καὶ τὸ ρίχνει ἀπάνω στὸ καμίνι. Τὸ στεφάνι πυραχτώνεται καὶ ὁ μαστρο - Στέλιος τὸ γυρίζει γύρω - γύρω. Τώρα εἶναι ὅλο τὸ στεφάνι καλὰ πυραχτωμένο. Ὁ μάστορης βάζει τέσσερα μεγάλα καρφιὰ στὶς τέσσερεις τρύπες ποὺ ἔχει τὸ στεφάνι. Ἔπειτα σηκώνουν τὸ στεφάνι ἀπὸ τὴ φωτιὰ καὶ τὸ φέρνουν στὴ ρόδα γιὰ νὰ τὸ τοποθετήσουν.

Ὁ βοηθὸς φέρνει γρήγορα ἕνα πολὺ μεγάλο γάντζο καὶ γαντζώνει τὸ στεφάνι μαζὶ μὲ τὴ ρόδα. Ὁ μαστρο - Στέλιος ἔχει τὸ σφυρὶ στὸ χέρι καὶ χτυπᾶ ἐπάνω στὸ στεφάνι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Χτυπᾶ πότε ἀπάνω, πότε κάτω, πότε δεξιά, πότε ἀριστερά, καὶ πηγαινοέρχεται. Ὥσπου τὸ στεφάνι ἐφαρμόστηκε καλά. Ὁ βοηθὸς χτυπάει τὰ καρφιὰ γιὰ νὰ στερεωθῆ τὸ σιδερένιο στεφάνι στὴ ρόδα. Καὶ σὲ λίγο εἶναι ἕτοιμη.

Τὸ πρόσωπο τοῦ μάστορα γυαλίζει ἀπὸ τὸν ἱδρῶτα, ποὺ τὸν σκουπίζει μὲ τὸ μανίκι του.

*
* *

Τώρα βαστάει στὸ χέρι του ἕνα κλειδὶ σπασμένο. Πρέπει νὰ κάνη γρήγορα νέο, καὶ νὰ τὸ ἔχη ἕτοιμο ἀπόψε, ἀλλιῶς οἱ ἄνθρωποι θὰ μείνουν κλειδωμένοι ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι!

Πάρα πέρα εἶναι οἱ ἀξίνες ποὺ ἔχουν φέρει οἱ ἐργάτες ποὺ δουλεύουν στοὺς δρόμους. Πρέπει νὰ ἀκονιστοῦν. Κι ἀκόμα πρέπει νὰ ἑτοιμάση τὸν ἄξονα τῆς ἅμαξας. Καὶ ποιός ξαίρει πόσα ἄλογα θὰ πεταλώση ἀκόμα!

Ἐκεῖ στὴν ἄκρη στέκει καὶ μιὰ ρόδα ἀπὸ τὸ καρότσι τοῦ Κωστάκη.

—Νὰ δοῦμε, σκέφτηκε ὁ μαστρο-Στέλιος, πότε θαρθῆ κι αὐτῆς ἡ σειρά.

Ὅλα, ὅλα πρέπει νὰ περάσουν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ μαστρο-Στέλιου. Ὅλοι ποὺ ἔρχονται λένε:

—Πρέπει σήμερα, μαστρο-Στέλιο, νὰ τὸ ἑτοιμάσης. Εἶναι ἀνάγκη!

Μὰ κι ὁ μαστρο-Στέλιος ἔχει δυὸ μόνο χέρια καὶ δουλεύει ἀπὸ τὶς 6 τὸ πρωὶ ὡς τὶς 8 τὸ βράδυ.

Μὰ μὴ νομίζετε πὼς καὶ στὶς 8 τελειώνει. Κλείνει τὸ μαγαζί, μὰ αὐτὸς κάθεται ἀκόμα μὲ τὴ λάμπα καὶ γράφει καὶ λογαριάζει.

Ὅμως τὸ πρωί, κάθε πρωὶ στὶς 8, ἔχει κιόλας ἀνοιχτὸ τὸ μαγαζί του. Τὴν ὥρα ποὺ πίνω ἐγὼ τὸν καφέ μου ὁ μαστρο-Στέλιος «κολατσίζει», ὅπως λέει.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Στὸ φωτογράφο.

Ἕνα Σαββατόβραδο ἡ μητέρα ἔλειπε. Εἶχε πάει νὰ ψωνίση στὰ μαγαζιά. Τότε εἶπε ὁ πατέρας:

—Παιδιά, ἡ μητέρα σας τὴν ἐρχόμενη βδομάδα ἔχει τὴ γιορτή της. Πρέπει νὰ τῆς χαρίσουμε κάτι. Ἀλλὰ τί ὅμως; Γιὰ σκεφτῆτε τί θὰ τὴν εὐχαριστήση περισσότερο!

Ἡ Χρυσάνθη εἶπε:

—Νὰ ἀγοράσουμε τῆς μητέρας ἕνα μεγάλο μπουκέτο λουλούδια, ποὺ τὰ ἀγαπάει πολύ.

—Ὄχι, εἶναι πολὺ λίγο, εἶπε ὁ Κώστας. Νὰ τῆς ἀγοράσουμε μιὰ μεγάλη τούρτα, σὰν ἐκείνη ποὺ βλέπαμε χτὲς στὸ ζαχαροπλαστεῖο.

—Θαρρῶ, ποὺ θὰ ἔπαιρνε μεγαλύτερη χαρὰ ἂν τὶς χαρίζατε τὶς φωτογραφίες σας, εἶπε ὁ πατέρας.

Ὁ Κώστας καὶ ἡ Χρυσάνθη τὸν κοίταξαν. Πῶς θὰ γινόταν αὐτό; Ὁ πατέρας πρόστεσε:

—Θὰ πᾶμε νὰ φωτογραφηθῆτε!

—Ἄχ, ναί, πατέρα! Ξαίρω, στὴν ὁδὸ Σταδίου, σὲ κεῖνο τὸ μεγάλο φωτογραφεῖο ποὺ ἔχει ἔτσι ὡραῖα φωτογραφήσει ἐκεῖνα τὰ δυὸ ἀδέρφια. Θὰ βγάλη ὕστερα στὴ βιτρίνα καὶ τὶς δικές μας φωτογραφίες;

Ἀποφασίστηκε, αὔριο τὸ πρωὶ ποὺ θὰ εἶναι Κυριακή, νὰ πᾶνε στὸ φωτογράφο.

*
* *

Τὴν Κυριακὴ τὸ πρωὶ πῆρε ὁ πατέρας τὰ παιδιά, ὅπως κάθε Κυριακή, νὰ πᾶνε περίπατο. Ἀλλὰ τούτη τὴ φορὰ δὲν πῆγαν περίπατο, παρὰ στὸ φωτογράφο.

Μπῆκαν σὲ μιὰ αἴθουσα, ποὺ ἡ στέγη εἶχε γίνει μὲ τζάμια καὶ τὸ φῶς ἔμπαινε σ' αὐτὴν ἀπὸ κεῖ ἀπάνω.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὰ παιδιὰ κάθησαν σὲ ἕνα μπάγκο δίπλα - δίπλα καὶ κοίταγαν τὸ φωτογράφο.

Αὐτὸς πῆγε πίσω ἀπὸ τὴ φωτογραφικὴ μηχανή, σκέπασε τὸ κεφάλι του μὲ μαῦρο ὕφασμα καὶ κοιτοῦσε μέσα.

Ἀφοῦ ἔμεινε λίγο, ξεσκέπασε τὸ κεφάλι του. Πῆγε

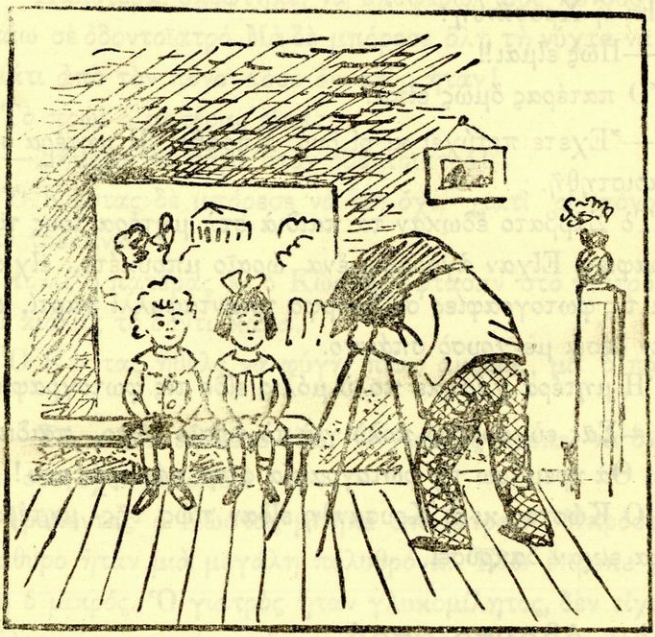

κοντὰ στὸ Γιῶργο, τὸν τοποθέτησε καλύτερα, κι ὕστερα γύρισε στὴ μηχανή του καὶ κοίταξε πάλι:

—Ἔτσι, ὡραῖα. Παρακαλῶ, τώρα ἥσυχα, μὴν κινηθῆτε! Θὰ μετρήσω.

Ὁ φωτογράφος πῆρε τὸ σκέπασμα ἀπὸ τὸ φακὸ τῆς μηχανῆς καὶ μέτρησε: 1 – 2 – 3. Ξανάβαλε τὸ σκέπασμα στὸ φακὸ τῆς μηχανῆς κι εἶπε:

—Ἕτοιμοι!

Ὁ Κώστας νόμιζε, πὼς οἱ φωτογραφιες εἶναι ἕτοιμες. Ἀλλὰ ὁ φωτογράφος εἶπε:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Τὴν Πέμπτη θαρθῆτε νὰ πάρετε τὶς φωτογραφίες.

Ὁ πατέρας παράγγειλε δώδεκα.

Τὴν Πέμπτη οἱ φωτογραφίες ἦταν ἕτοιμες.

Ὅταν ὁ Κώστας τὶς κοίταξε εἶπε:

—Ἔτσι εἶμαι ἐγώ;

Κι ἡ Χρυσάνθη:

—Πῶς εἶμαι!!

Ὁ πατέρας ὅμως εἶπε:

—Ἔχετε πετύχει κι οἱ δυό. Μπράβο! Ἡ μητέρα σας θὰ εὐχαριστηθῆ.

Τὸ Σάββατο ἔδωκαν τὰ παιδιὰ στὴ μητέρα τους τὶς φωτογραφίες. Εἶχαν ἀγοράσει ἕνα ὡραῖο μπουκέτο, εἶχαν τυλίξει τὶς φωτογραφίες σὲ ὄμορφο τριανταφυλλὶ χαρτί, καὶ τὶς εἶχαν δέσει μὲ χρυσὸ σπάγγο.

Ἡ μητέρα χάρηκε πολὺ μόλις εἶδε τὶς φωτογραφίες.

—Σᾶς εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ὡραῖο δῶρο, παιδιά μου, εἶπε. Θὰ κρεμάσω τὴ φωτογραφία στὴν κάμαρά μου!

Ὁ Κώστας κι ἡ Χρυσάνθη εἶδαν πὼς τῆς μητέρας τὰ μάτια εἶχαν δακρύσει.

Στὸν ὀδοντοϊατρό.

Ὁ Κώστας γυρίζει ἀπὸ τὸ σχολεῖο μελαγχολικός. Τοῦ πονάει ἕνα δόντι. Κρατάει τὸ μάγουλό του καὶ οὔτε μπορεῖ οὔτε θέλει νὰ φάη.

Ἡ μητέρα τοῦ ἔκανε πρῶτα ζεστὰ μπουκώματα, ἔπειτα κρύα, μὰ δὲ μπόρεσαν νὰ τοῦ κάνουν τίποτα.

Ἔπειτα τοῦ ἔβαλε μὲ ἕνα μπαμπάκι γαρυφαλλόλαδο στὸ δόντι. Μ' αὐτὸ ἡσύχασε ὁ πόνος, μὰ σὲ λίγο ξανάρθε δυνατώτερος.

Τότε εἶπε ὁ πατέρας:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Ἂν δὲν πᾶς καλύτερα, πρέπει νὰ πᾶμε στὸν ὀδοντοϊατρό.

Οὔτε νὰ τὸν ἀκούσῃ ἤθελε ὁ Κώστας τὸν ὀδοντοϊατρό, γιατὶ τὸν φοβόταν πολύ.

—Καλύτερα, σκέφτηκε, νὰ ὑποφέρω τοὺς πόνους παρὰ νὰ πάω σὲ ὀδοντοϊατρό. Μὰ δὲ μπόρεσε ὅλη τὴ νύχτα νὰ κλείσῃ μάτι ἀπὸ τὸν πόνο· τόσο δυνατὸς ἦταν!

Τὸ πρωὶ ὁ πατέρας εἶπε:

—Σήμερα θὰ πᾶμε στὸν ὀδοντοϊατρό!

Ὁ Κώστας δὲ μπόρεσε νὰ πῇ ὄχι, γιατὶ οἱ πόνοι τὸν εἶχαν τρελάνει.

Μόλις ὁ πατέρας κι ὁ Κώστας ἔφτασαν στὸ γιατρό, εἶχε γίνει κιόλας τὸ δόντι καλά.

Ὁ Κώστας ἤθελε νὰ φύγῃ πίσω ἀμέσως, μὰ ὁ πατέρας εἶπε:

—Τώρα πιὰ εἴμαστε ἐδῶ. Ὁ γιατρὸς πρέπει νὰ δῇ ποιὸ δόντι σου ἔχει χαλάσει!

Τρέμοντας ὁ Κώστας μπῆκε στὸ ἰατρεῖο. Μπροστὰ στὸ παράθυρο ἦταν μιὰ μεγάλη πολυθρόνα. Ἐδῶ ἔπρεπε νὰ καθήσῃ ὁ μικρός. Ὁ γιατρὸς ἦταν γλυκομίλητος, δὲν εἶχε οὔτε τανάλια οὔτε μαχαίρι στὸ χέρι.

—Γιὰ πές μου, Κώστα, ποιὸ δόντι σοῦ πονεῖ; ρώτησε.

Ὁ Κώστας ἔδειξε τὸ πονεμένο δόντι.

—Μὰ τώρα, εἶπε, δὲ μὲ πονεῖ πιά.

Ὁ γιατρὸς εἶδε μέσα στὸ στόμα κι εἶπε:

—Δὲν εἶναι τίποτα, θὰ τὸ διορθώσουμε. Δὲ θὰ σοῦ τὸ βγάλω τὸ δόντι, μόνο θὰ τὸ βουλώσω!

Ἔβαλε κάτι μέσα στὸ δόντι καὶ εἶπε:

—Σήκω, παλικαράκι μου, γιὰ σήμερα εἴμεθα ἕτοιμοι.

Ὁ Κώστας ἔμεινε μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα, γιατὶ δὲν περίμενε ἔτσι.

Ὕστερα ἀπὸ δυὸ μέρες ξαναπῆγε. Αὐτὴ τὴ φορὰ ὁ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πατρὸς τρύπησε τὸ δόντι καὶ γέμισε τὴν τρύπα μὲ ἕνα μῖγμα ποὺ τὸ τοίμασε κείνη τὴν ὥρα πάνω σὲ ἕνα γυαλί.

—Σὲ πόνεσε ; ρώτησε ὁ γιατρός, καὶ γέλασε.

—Ὄχι! εἶπε ὁ Κώστας, καὶ γέλασε κι αὐτός.

—Τώρα ἔχεις πάλι τὸ δόντι σου, ποὺ εἶναι σὰ νὰ εἶναι νέο. Δὲ μπορεῖ πιὰ αὐτὸ τὸ δόντι νὰ σὲ πονέση. Ἐμπρός, δρόμο τώρα.

Ὁ Κώστας ἔδωσε τὸ χέρι του στὸ γιατρὸ γιὰ νὰ εὐχαριστήση. Ἀποχαιρέτησε κι ἔφυγε εὐχαριστημένος.

Στὸν κινηματογράφο.

—Ὅταν παίξουν καμιὰ ὄμορφη ταινία στὸν κινηματογράφο, θὰ σᾶς πάω, εἶπε ὁ πατέρας.

Ὁ Γιῶργος τὸ βράδυ ἔφερε ἕνα πρόγραμμα τοῦ κινηματογράφου τῆς γειτονιᾶς. Τοῦ τὸ ἔδωσε ὁ γέρο-θυρωρὸς ποὺ στέκει στὸ δρόμο ἀπὸ τὸ πρωὶ καὶ μοιράζει προγράμματα.

—Πατέρα, αὐτὴ τὴ βδομάδα θὰ παίξουν «Τὸ δρᾶμα τῆς ζωῆς.»

Ὁ πατέρας εἶπε :

—Τέτοια πράματα δὲ μᾶς χρειάζονται ἐμᾶς. Θὰ περιμένουμε νὰ δώσουν μιὰ ἀπογευματινὴ παράσταση. Τότε δίνουν ὄμορφα ἔργα γιὰ τὰ παιδιά.

Πέρασαν δυὸ μέρες. Ὁ πατέρας ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα πρόγραμμα καὶ εἶπε :

—Σὲ τούτη τὴν παράσταση πρέπει νὰ πᾶμε. Θὰ μᾶς δείξουν ὡραῖες εἰκόνες ἀπὸ τὴν Ἀθήνα καὶ τὴ Θεσσαλονίκη. Θὰ παίξουν τὸ παραμύθι τοῦ Κοντορεβιθούλη κι ἀκόμα ἕνα ὡραῖο Μίκυ-Μάους.

Στὴ μιὰ ἡ ὥρα τὴν Κυριακὴ ἦταν κιόλας ἕτοιμοι ὁ Γιῶργος καὶ ἡ Κική. Στὶς 3 ἡ ὥρα ἄρχιζε ἡ παράσταση.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ πατέρας ἑτοιμάστηκε κι αὐτὸς κι ἔφυγαν στὶς δύο.

Στὸ ταμεῖο μπροστὰ στεκόταν πολὺς κόσμος. Ὁ Γιῶργος καὶ ἡ Κικὴ ἄρχισαν νὰ φοβοῦνται.

—Θὰ μείνουν, πατέρα, εἰσιτήρια καὶ γιὰ μᾶς;

Μὰ νά, ἦρθε καὶ ἡ σειρὰ τοῦ πατέρα. Ἔβγαλε τρία εἰσιτήρια. Ἕνα γιὰ μεγάλο, ποὺ εἶχε 30 δραχμές, καὶ δύο γιὰ παιδιά, ποὺ τὸ καθένα εἶχε 15 δραχμές.

Μπῆκαν μέσα στὴν αἴθουσα τοῦ κινηματογράφου ποὺ ἦταν ὁλόφωτη, καὶ ἔπαιζε ἡ μουσικὴ ὡραῖα καὶ εὔθυμα.

Ὁ Γιῶργος καὶ ἡ Κικὴ πήγαιναν νὰ καθήσουν πολὺ μπρός. Μὰ ὁ πατέρας εἶπε:

—Ὄχι μπρός. Στὸν κινηματογράφο κουράζονται τὰ μάτια πολὺ ὅταν πᾶς πολὺ κοντά.

Βρῆκαν τότε τρεῖς πολὺ ὡραῖες θέσεις στὸ κέντρο.

Σὲ λίγο σκοτείνιασε ἡ αἴθουσα. Στὸ ἄσπρο πανὶ φάνηκε μιὰ ὄμορφη εἰκόνα· ἦταν τὸ Στάδιο μὲ τὸν Ἀρδηττό. Ὕστερα ἔδειξαν τὴν Ἀκρόπολη, τὸ Θησεῖο, τοὺς στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Ἔπειτα τὸ δρόμο ποὺ ἔγινε στὴν Πάρνηθα καὶ τὸ λατομεῖο τῆς Πεντέλης. Δυὸ-τρεῖς ὄμορφες μεριὲς τοῦ Ὑμηττοῦ καὶ τελευταῖα ἕνα ἡλιοβασίλεμα στὸ Φάληρο.

—Πόσο ὡραῖα φαίνεται, πατέρα, ἡ Ἀθήνα στὸν κινηματογράφο! εἶπε ὁ Γιῶργος.

Ἔπειτα ἔγινε παύση, φωτίστηκε ἡ αἴθουσα, καὶ στὸ πανὶ ἔβγαζαν διάφορες ρεκλάμες.

Μιὰ ρεκλάμα ἄρεσε πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλες στὰ παιδιά. Ἡ ρεκλάμα γιὰ τὴ σοκολάτα. Μὲς τὴν ὥρα φώναξε ἡ πωλήτρια: «σοκολάτες, καραμέλες!» Κι ὁ πατέρας ἀγόρασε γιὰ τὰ παιδιὰ μιὰ πλάκα σοκολάτα.

Ὅταν ἄρχισε πάλι, ἔπαιξαν τὸ παραμύθι τοῦ Κοντορεβιθούλη. Αὐτὸ ἄρεσε σ' ὅλα τὰ παιδιὰ πολύ. Τὰ χειροκροτήματα δὲν ἔπαυαν καθόλου.

Στὸ τέλος ἔπαιξαν ἕνα Μίκυ-Μάους, ποὺ ξετρελάθη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καν ὅλοι. Ὁ Μίκυ-Μάους ἦταν πιανίστας. Γιὰ μέρες δὲ θὰ ξεχάσουν τὰ παιδιὰ τὶς κινήσεις του καὶ μάλιστα τὴ στιγμὴ ποὺ μὲ χάρη ὁ ἴδιος σηκώθηκε νὰ χαιρετήση. Χαιρέτησε καὶ ἡ καρέκλα του μὲ τὸ πόδι της καὶ τὸ πιάνο μὲ τὴν οὐρά του.

Ὁ κόσμος ἔσκασε στὰ γέλια:

—Ὄμορφα ποὺ ἦταν! εἶπαν ὁ Γιῶργος καὶ ἡ Κική, καθὼς γύριζαν στὸ σπίτι τους.

Ὁ πρῶτος σιδηρόδρομος.

Ὁ μπάρμπα-Στρατής, ἡ κυρὰ-Ἀμαλία κι ὁ γυιός τους ὁ Νικολὸς κάθονται δυὸ ὧρες στὸ χωράφι τους καὶ περιμένουν.

Θὰ περνοῦσε, λέει, ἡ πρώτη ἁμαξοστοιχία ἀπὸ τὴν Ἀθήνα στὸν Πειραιᾶ. Δὲν εἶχε, λέει, ἄλογα, παρὰ προχωροῦσε ἔτσι μονάχη της!

Ὁ μπάρμπα-Στρατὴς περίμενε καὶ ἔλεγε:

—Δὲ βαριέσαι, ἴσαμε αὔριο θὰ κάτσω ἐδῶ καὶ θὰ περιμένω. Μόνα τους, λέει, τρέχουν τὰ βαγόνια! Ἀμ' δέ, θὰ μὲ περάσουν καὶ γιὰ ζαβό!

Ὁ Νικολὸς ὅμως, ποὺ εἶναι δέκα χρόνων κιόλας, πιστεύει, καὶ λέει:

—Πατέρα, τρέχει χωρὶς ἄλογο. Καὶ τρέχει, ἔλεγε ὁ δάσκαλος, πιὸ πολὺ ἀπὸ τὸ ἄλογο.

—Πάντα οἱ μικροί, λέει ἡ κυρὰ-Ἀμαλία, πιστεύουν στὰ θάματα καὶ στοὺς γίγαντες.

Μὰ ὁ Νικολὸς ἐξακολουθοῦσε:

—Ποιός θὰ κάθεται μέσα, πατέρα; Θὰ περπατάη στὴ γῆ ἢ θὰ πηγαίνη σηκωτός; Μποροῦμε, εἶπε ὁ δάσκαλος, νὰ ἀνεβοῦμε κι ἐμεῖς ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες!..

Ἄξαφνα ἀπὸ μακριὰ εἶδαν καπνὸ πολύ· ἀκοῦνε σφυρίγματα, βογγητό, καὶ σιγὰ-σιγὰ ξεχωρίζουν μιὰ καμινάδα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

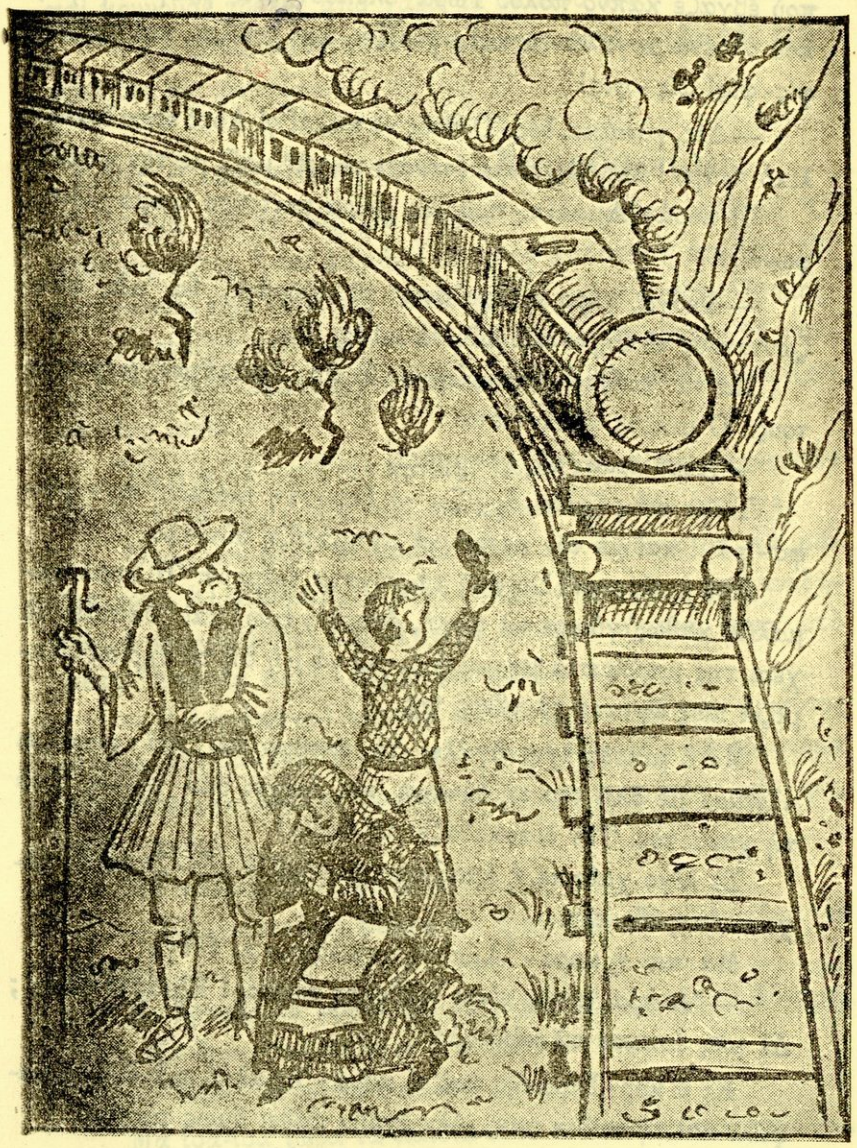

5 *Ἡ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ, ἔκδ. Α', 1932*

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ποὺ ἔβγαζε καπνὸ πολύ. Τώρα βλέπουν ἕνα μαῦρο πρᾶμα, ποὺ ὁλοένα μεγαλώνει, καὶ σφυρίζει, καὶ βουΐζει, καὶ τρίζει: φίς-φίς! φίς-φίς!

—Δές, γυναῖκα, δές. Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξη! Αὐτὸ εἶναι διαβολικὸ πρᾶμα! Δές, δές, τώρα ξερνάει φωτιὲς μαζὶ μὲ τὸν καπνό.

Ἡ κυρὰ-Ἀμαλία, ποὺ ὡς τώρα κοιτοῦσε τρομαγμένη, φωνάζει:

—Φεύγα, γέρο, φεύγα ἀπὸ τὸ χωράφι, θὰ μᾶς φάη ζωντανοὺς τὸ θηρίο καὶ θὰν τὰ κάψη ὅλα.

Μὰ νὰ κιόλας, τὸ περίεργο θηρίο βρισκόταν μπροστά τους. Ὁ μικρὸς συλλογιέται:

—Αὐτὸ τρώει τὶς γραμμές!..

Τώρα σφυρίζει κι ἀρχίζει νὰ ξεφυσάη πιότερο: φσ-φσ-φσ-φσ-! καὶ μὲ τὸν καπνὸ νὰ σχηματίζη σύννεφα.

Τοῦ μπάρμπα-Στρατῆ τὰ γόνατα τρέμουν. Ἡ κυρὰ-Ἀμαλία, καθὼς γύρισε νὰ φύγη, ἔπεσε χάμω καὶ βαστάει τὸ χέρι της μπρὸς στὰ μάτια της, γιὰ νὰ μὴ δῆ τὸ θηρίο! Νομίζει πὼς ἔφτασε τὸ τέλος της.

Μὰ ὁ μικρὸς ἔχει βγάλει τὸ σκοῦφο του καὶ φωνάζει «ζήτω» μὲ ὅλη του τὴ δύναμη καὶ τρέχει σὰν τρελὸς ἀπὸ τὴ χαρά του. Τὸν διασκεδάζει τὸ θηρίο!

Σὲ λίγο χάθηκε ἡ ἁμαξοστοιχία καὶ ὁ κὺρ-Στρατῆς ξέχασε τὸ φόβο του.

Μὰ καὶ ἡ κυρὰ-Ἀμαλία σηκώθηκε κι ἔλεγε:

—Ἄντρα, αὐτὸς εἶναι διάβολος σωστός! Εἴμαστε γεροί; Δὲ μᾶς ἔσπασε τὰ κόκκαλα;

Κι ὁ κὺρ-Στρατῆς καὶ ἡ κυρὰ-Ἀμαλία πιάνουν τὸ κεφάλι καὶ τὰ πόδια τους. Δὲν ἔχουν πάθει ὅμως τίποτα.

—Μπά! σὲ καλό μας! καὶ τὸ παιδί;

Κι ἡ γλῶσσα τῆς κυρὰ-Ἀμαλίας πιάστηκε πάλι ἀπὸ τὸ φόβο!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μὰ ὁ Νικολὸς στεκόταν στὴν ἄκρη τοῦ φράχτη ἀκόμα καὶ κουνοῦσε τρελὸς ἀπὸ χαρὰ τὸ σκοῦφο του.

—Τὸ παλιόπαιδο, εἶπε ἡ μητέρα, αὐτὸ μηδὲ τὰ ἐξωτικὰ δὲν τὸ τρομάζουν.

Ἕνα ἐπεισόδιο τοῦ σιδηροδρόμου.

Ἡ ἱστορία ποὺ θὰ σᾶς πῶ γίνηκε σ' ἕνα μικρὸ σταθμό. Ὁ σταθμὸς αὐτὸς ἦταν ἀκριβῶς σὲ λίγη ἀπόσταση ἀπὸ τὴ σήραγγα, ποὺ εἶχε γίνει στὸ βουνὸ γιὰ νὰ περνᾶ ὁ σιδηρόδρομος.

Τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν κοντινὴ κωμόπολη ἔρχονταν νὰ παίζουν. Ὁ γέρο-σταθμάρχης τάδιωχνε, μὰ τὰ παιδιὰ γύριζαν σὲ λίγο πίσω.

Ἔπειτα δὲ φοβόταν κανείς. Ἀμαξοστοιχίες περνοῦσαν ἕξι ὡς ἑφτὰ τὴν ἡμέρα, καὶ κανεὶς κίνδυνος δὲν ὑπῆρχε.

Ὅμως μιὰ μέρα τὰ παιδιὰ εἶδαν τὸν κίνδυνο μὲ τὰ μάτια τους. Ὁ σταθμάρχης εἶχε πάρει ἄδεια κι ὁ μηχανοδηγὸς ὁ κὺρ-Στάθης, ποὺ δὲν εἶχε δουλειὰ σήμερα, ἦταν στὸ κέφι. Ἔτσι τὰ παιδιὰ εἶχαν ξεθαρρέψει πολύ.

—Ὅλοι ἀπάνω! φώναξε ὁ Νίκος, κι ἀνέβηκε κι αὐτὸς ἀπάνω στὸ βαγόνι. Ἔκανε τὸν ὁδηγό. Σφύριζε μὲ τὸ στόμα καὶ σφύριζαν ὅλα τὰ παιδιὰ μαζὶ καὶ φυσοῦσαν: φίς-φίς, φούς-φούς!

Μὰ κάποιο παιδὶ φώναξε:

—Κουτονίκο! δὲ φεύγει τὸ τραῖνο χωρὶς ν' ἀνοίξῃς τὸ φρένο!

Κι ἄρπαξε τὸ φρένο καὶ τὸ γύρισε μ' ὅλη του τὴ δύναμη. Τρόμαξε ὅμως καὶ πήδησε ἔξω φωνάζοντας:

—Ἔξω! κάτω, κάτω ὅλοι!

Μὰ ἴσα-ἴσα τώρα τὰ παιδιὰ οὔτε τὸ σκέφτονταν καθόλου.

Τὸ βαγόνι εἶχε ἀρχίσει νὰ κινάῃ κι ὅσο πήγαινε προχωροῦσε ταχύτερα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Ζήτω, ζήτω! φώναζαν τὰ παιδιά.

Ὁλοένα πήγαινε πιὸ γλήγορα καὶ τὰ παιδιὰ χαίρονταν περισσότερο.

Μὰ ἔξαφνα τὸ βαγόνι ἄρχισε νὰ τρέχη σὰ δαιμονισμένο. Τὰ παιδιὰ σώπασαν τώρα καὶ κρατοῦσαν τὴν ἀναπνοή τους. Δὲν ἤθελαν τίποτ' ἄλλο παρὰ νὰ σταματήση.

Πέρασαν ἀπὸ τὸ πρῶτο φυλακεῖο σὰν ἀστραπή.

Ἡ ταχύτητα αὔξαινε περισσότερο καὶ τὸ τρέξιμο γινόταν ἀκανόνιστο, γιατὶ ἡ γραμμὴ κατέβαινε σὲ κατήφορο.

Ἄχ! νὰ μποροῦσαν νὰ σφίξουν τὸ φρένο! Μὰ δὲ μποροῦσαν οὔτε νὰ κινηθοῦν.

Κανεὶς δὲ μποροῦσε νὰ τὰ βοηθήση, κι ἄρχισαν τὰ παιδιὰ νὰ κλαῖνε σπαραχτικὰ καὶ νὰ φωνάζουν βοήθεια.

*
* *

Ἔφτασαν στὸ δεύτερο φυλακεῖο! Ὁ φύλακας εἶχε ἀκούσει ἀπὸ μακριὰ τὶς φωνές, μὰ δὲν ἤξαιρε τί συμβαίνει.

Μόλις εἶδε τὸ βαγόνι νὰ τρέχη ξεφρενιασμένο τὰ ἔχασε. Τί ἔπρεπε νὰ κάνη; Μὰ ὥσπου νὰ σκεφτῆ, τὸ βαγόνι μὲ τὰ παιδιὰ εἶχε ἐξαφανιστῆ. Μόνο οἱ ἄγριες φωνὲς τῶν παιδιῶν ἀκούονταν.

Ἔτρεξε ἀμέσως στὸ τηλέφωνο. Ἤξαιρε πὼς ἕνα δευτερόλεπτο ἂν ἀργοῦσε θὰ χάνονταν τόσα παιδιά. Καὶ χτυποῦσε σὰν τρελός.

—Ντρίν, ντρίν, ντρίν, ντρίν.

—Τί εἶναι; τρελάθηκες;

— Ἄνοιξε δρόμο, φώναξε ὁ φύλακας τρέμοντας. Ἐλεύθερη τὴν ἀριστερὴ γραμμή! Ἔρχεται ἕνα βαγόνι γεμάτο παιδιὰ καὶ χωρὶς ὁδηγό!

Φαντασθῆτε τὸ διευθυντὴ τοῦ σταθμοῦ. Ἔκανε σὰν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τρελός. Ἀκριβῶς μετὰ δύο λεπτὰ ἐρχόταν ἀπὸ τὴν ἀντίθετη μεριὰ τῆς ἀριστερῆς γραμμῆς μιὰ ταχεῖα ἁμαξοστοιχία. Ὁ κόσμος ξαφνιάστηκε καὶ τρόμαξε ποὺ τὸν εἶδε σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση. Ὁ σταθμάρχης ἔκανε ὅ,τι ἔπρεπε καὶ γρήγορα. Ἄνοιξε τὸ κλειδὶ κι ἔνωσε τὴν ἀριστερὴ γραμμὴ στὴ δεξιά.

—Νά! τώρα μποροῦμε νὰ τὰ διορθώσουμε ὅλα! εἶπε.

Κι ὕστερα ἀμέσως ἔστειλε μιὰν ἀτμομηχανὴ στὸ κλειδὶ τῆς γραμμῆς ποὺ ἐρχόταν τὸ βαγόνι. Ἤξαιρε πὼς ἀνθρώπινη δύναμη δὲ μποροῦσε νὰ κρατήση τὸ ἀφηνιασμένο βαγόνι. Μόνο μὲ μιὰ ἀτμομηχανὴ θὰ τὸ σταματοῦσε.

Στὸ ἀναμεταξὺ ἦρθε ἡ ἁμαξοστοιχία καὶ μπῆκε στὴ δεξιὰ γραμμή. Ἀμέσως ὁ κλειδοῦχος ἄνοιξε πάλι ἐλεύθερη τὴν ἀριστερή. Ἔτσι ἡσύχασε λίγο ὁ σταθμάρχης.

Σὲ λίγα δευτερόλεπτα φάνηκε νὰ ἔρχεται τὸ ἀφηνιασμένο βαγόνι. Ὁ κόσμος εἶχε γουρλώσει τὰ μάτια ἀπὸ τὸ φόβο. Τὰ παιδιὰ ἦταν σὰν ἀπολιθωμένα. Ἡ ἀτμομηχανὴ περίμενε κιόλας ἐκεῖ στὸ κλειδί.

Τὸ βαγόνι προχωροῦσε, μὰ κι ἡ μηχανὴ ποὺ περίμενε προχωροῦσε κι αὐτὴ πρὸς τὴν ἴδια κατεύθυνση. Τὸ βαγόνι τὴν ἔφτασε κι ἄρχισε νὰ τὴ σπρώχνη. Μὰ κι ἡ ἀτμομηχανὴ ἄρχισε νὰ κανονίζη ὁλοένα τὴν ταχύτητά της μὲ τὸ δρόμο τοῦ βαγονιοῦ.

Σὲ λίγο κατώρθωσε νὰ τὸ σταματήση.

Εὐτυχῶς τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸν τρόμο εἶχαν μείνει ἀκίνητα. Ἔτσι δὲν ἔπαθε κανένα τίποτα. Μόνο ποὺ δὲν ξέχασαν ποτὲ στὴ ζωή τους τὴν τρομερὴ ἐκείνη μέρα καὶ τὸ διηγοῦνται ἀκόμα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Στὴν ἄνοιξη.

Ἡ ἄνοιξη ἡ γλυκύτατη
μὲ τ' ἄνθια στολισμένη,
ροδοστεφανωμένη,
τὴ γῆ γλυκοτηράει.

Κι ἡ γῆ τὴ χλόη ντύνεται
τὰ δάση της ἰσκιώνουν·
τὰ κρύα χιόνια λυώνουν,
κι ὁ οὐρανὸς γελάει.

Τὰ λουλουδάκια βάφουνται,
τὰ πλάγια χρωματίζουν,
κι ἡδονικὲς φωτίζουν
οἱ δροσερὲς αὐγές.

Στ' ἀγκαθερὸ τριαντάφυλλο
γλυκολαλάει τ' ἀηδόνι,
τὸ ξένο χελιδόνι
ταιριάζει τὴ φωλιά.

Στοὺς κάμπους πλούσια κι ἄκοπα,
σὲ πράσινα λιβάδια,
τὰ ζωντανὰ κοπάδια
βελάζουν καὶ πηδᾶν.

Κι ὁ νιὸς βοσκὸς χαρούμενος
φυσώντας τὴ φλογέρα,
γιομίζει τὸν ἀγέρα
μὲ τραγουδιῶν φωνές.

(Βηλαρᾶς)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ πρῶτο ἀτμόπλοιο.

Ἤταν συνηθισμένοι ἀπὸ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια οἱ ἄνθρωποι νὰ βλέπουν τὰ καράβια νὰ ταξιδεύουν μὲ πανιὰ καὶ μὲ κουπιά. Ὅταν λοιπὸν ἄκουσαν, πὼς θὰ γίνῃ καράβι ποὺ θὰ ταξιδεύῃ χωρὶς πανιὰ καὶ χωρὶς κουπιά, ἔκαναν τὸ σταυρό τους.

—Δὲ βαριέσαι! ἔλεγαν. Λόγια εἶναι αὐτά! Γίνεται τέτοιο πρᾶμα ποτέ; Νὰ τὸ δοῦμε καὶ πάλι δὲ θὰ τὸ πιστέψουμε!

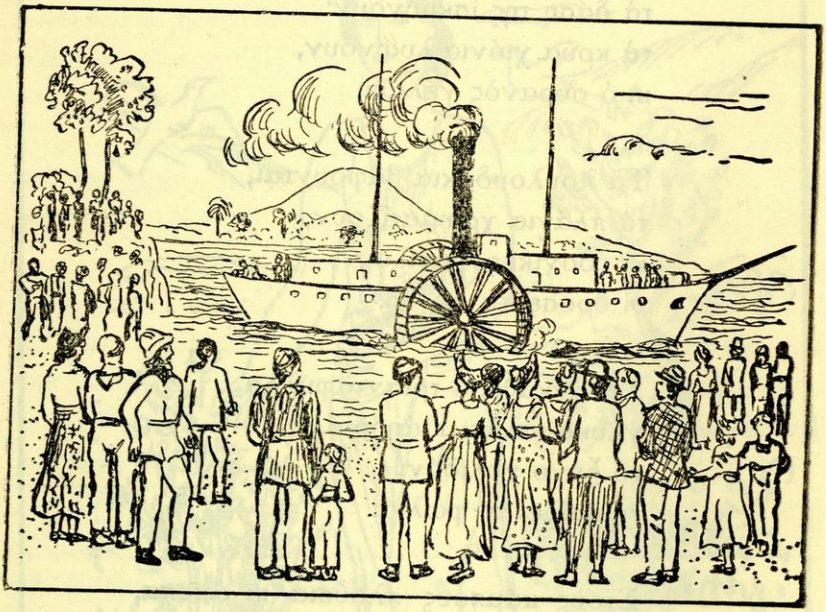

Ἤρθε ἡ μέρα ποὺ θὰ δοκίμαζαν τὸ ἀτμόπλοιο. Ἡ δοκιμὴ αὐτὴ δὲν ἔγινε στὸν τόπο μας, μὰ πολὺ μακριά, στὴν Ἀμερική. Ἔγινε σ' ἕνα ποτάμι.

Ἀπὸ νωρὶς εἶχε μαζευτῆ κόσμος πολὺς καὶ στεκόταν στὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ. Μὲ περιέργεια κοίταζαν τὸ καράβι ποὺ δὲν εἶχε οὔτε πανιὰ οὔτε κουπιὰ καὶ ποὺ ἔπλεε τόσο ὡραῖα στὸ ποτάμι. Οἱ χωρικοὶ τὸ κοίταζαν σὰ θαλασσινὸ θηρίο. Ἄλλοι πάλι τὸ πῆραν γιὰ ἐξωτικὸ καὶ πίστευαν πὼς κάτι κακὸ θὰ γενῆ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὅσο πλησίαζε κι ὅσο ἔβγαινε καπνὸς περισσότερος ἀπὸ τὸ φουγάρο του τόσο μεγάλωνε κι ὁ φόβος τους.

Τὸ ἀτμόπλοιο ταξίδεψε καλὰ καὶ γρήγορα ὡς τὸ μέρος ποὺ εἶχαν ὁρίσει. Τώρα γύριζε. Ὁ κόσμος εἶχε γίνει ἀμέτρητος. Ὅλοι ἀποροῦσαν καὶ ρωτοῦσαν γιὰ τὸ θαλάσσιο τέρας. Οἱ ψαράδες τρομαγμένοι στὶς καλύβες τους νόμιζαν πὼς θὰ τοὺς κάνη κακό.

Ὕστερα ἀπὸ λίγα χρόνια ὅλοι προτιμοῦσαν τὸ πλοῖο ποὺ κινεῖται μὲ τὸν ἀτμό, τὸ ἀτμόπλοιο. Καὶ σιγὰ-σιγὰ ἔγινε τὸ ἀπαραίτητο μέσο γιὰ τὴ συγκοινωνία. Πρῶτα χρειαζόταν κανεὶς μῆνες νὰ ταξιδέψη γιὰ νὰ φτάση σὲ μακρινὰ μέρη. Τώρα μέσα σὲ λίγες μέρες φτάνει καὶ σὲ πολὺ μακρινὲς χῶρες.

Ἕνα δυστύχημα.

Μιὰ μέρα εἶδε ὁ Γιῶργος στὴν ὁδὸ Μαυρομιχάλη πολλοὺς ἀνθρώπους νὰ στέκουν.

Πῆγε κοντὰ κι ἄκουσεν ἕναν κύριο νὰ λέη:

— Οἱ ἄνθρωποι ποτὲ δὲ θὰ βάλουνε γνώση! Γίνονται πολλὰ ἀτυχήματα, γιατὶ πάντα ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ πηδοῦν ἀπὸ τὸ τραμ ἐνῶ τρέχει! Κάθε μέρα δύο-τρία δυστυχήματα διαβάζω στὶς ἐφημερίδες! Κι αὐτὸ τὸ δυστυχισμένο ἔκανε τὸ ἴδιο!

Ὁ Γιῶργος κατάλαβε τί συνέβη, μὰ δὲν ἔβλεπε στὴν ἀρχὴ κανέναν πληγωμένο. Σὲ λίγο ὅμως εἶδε πὼς οἱ ἄνθρωποι στριμώνονταν μπροστὰ σὲ μιὰ πόρτα. Ἡ πόρτα ἦταν κλεισμένη κι ὁ πόλισμαν στεκόταν μπροστὰ καὶ ἔλεγε:

—Παρακαλῶ, διαλυθῆτε! Δὲν ἔχετε νὰ δῆτε τίποτα. Ἔχω τηλεφωνήσει στὸ σταθμὸ τῶν πρώτων βοηθειῶν. Θαρθῆ τὸ αὐτοκίνητο νὰ πάρη τὸ πληγωμένο παιδί.

Ἄλλοι ἔφυγαν κι ἄλλοι ἔμειναν καὶ συζητοῦσαν μεταξύ τους γιὰ τὸ δυστύχημα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Σὲ λίγο ἀκούστηκε ἕνα δυνατὸ κουδούνισμα. Τὸ αὐτοκίνητο ἐρχόταν γρήγορα καὶ στάθηκε μπροστὰ στὴν πόρτα. Δυὸ ἄντρες κατέβηκαν, ἔβγαλαν ἕνα φορητὸ κρεβάτι καὶ μπῆκαν στὴν πόρτα.

Ὁ πόλισμαν μπῆκε κι αὐτὸς μέσα κι ἔκλεισε πίσω του, γιὰ νὰ μὴ μπῆ κανείς.

Ὕστερα ἀπὸ λίγες στιγμὲς ἄνοιξε ἡ πόρτα. Πάνω στὸ κρεβάτι ἦταν ξαπλωμένο ἕνα παιδὶ ὡς 14 χρόνων. Μόνο τὸ πρόσωπο μπόρεσε νὰ δῆ ὁ Γιῶργος· τὸ σῶμα ἦταν σκεπασμένο.

Εἶχε κλειστὰ τὰ μάτια καὶ ἦταν κατακίτρινο. Οἱ ἄντρες σήκωσαν τὸ φορητὸ κρεβάτι. Τὸ ἔβαλαν μέσα στὸ αὐτοκίνητο, μπῆκαν κι αὐτοὶ καὶ ξεκίνησαν.

Τὸ αὐτοκίνητο εἶχε λάστιχα παχιὰ γιὰ νὰ πηγαίνη μαλακὰ καὶ προχωροῦσε σιγά. Ἀπὸ μακριὰ τώρα ἄκουγαν τὸ σφύριγμα.

Ὁ Γιῶργος πῆγε στὸ σπίτι καὶ τὸ διηγήθηκε στὴ μητέρα του. Αὐτὴ εἶπε:

—Καημένη μανούλα! Θὰ περιμένη τώρα στὸ σπίτι τὸ παιδί της, καὶ τὸ παιδὶ δὲ θὰ πηγαίνη. Θὰ περιμένουν ὡς τὸ βράδυ καὶ τὸ παιδὶ δὲ θὰ φαίνεται. Τότε θὰ πάη ἡ ἀστυνομία καὶ θὰ τοὺς εἰδοποιήση, πὼς τὸ παιδί τους εἶναι στὸ νοσοκομεῖο.

—Ποτὲ δὲν πήδησα οὔτε θὰ πηδήσω ἀπὸ τὸ τράμ. Καλύτερα νὰ κάνω λίγα βήματα περισσότερα!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ ρολόϊ.

Σήμερα ἡ Λίτσα περιμένει τὸν πατέρα της ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη. Λείπει τρεῖς μῆνες καὶ σήμερα ἔρχεται.

Ἡ Λίτσα θὰ πάη μὲ τὴ μητέρα της στὸ σταθμὸ νὰ τὸν ὑποδεχτοῦν. Ἡ ὥρα ὅμως δὲν περνάει κι ἡ Λίτσα χάνει τὴν ὑπομονή της καὶ ρωτᾶ:

—Μὰ πότε θὰ ξεκινήσουμε, μητέρα;

—Σὲ τρία τέταρτα, παιδί μου.

—Σὲ τρία τέταρτα... συλλογιέται ἡ Λίτσα. Εἶναι πολλὴ ὥρα αὐτὰ τὰ τρία τέταρτα ἢ λίγη; Νά τί δὲ μπορεῖ νὰ καταλάβη!

Εἶναι. βλέπεις, ἄλλα τέταρτα μικρὰ κι ἄλλα μεγάλα, ἀτέλειωτα! Νά! χτὲς ποὺ ἔπαιζε μὲ τὰ παιδιά, τῆς εἶπε ἡ μητέρα της:

—Ἕνα τέταρτο θὰ παίξης ἀκόμη.

Πότε πέρασε αὐτὸ τὸ τέταρτο; Ὥσπου νὰ γυρίσης νὰ δῆς!

Καὶ πάλι σήμερα τὸ μεσημέρι, ποὺ πεινοῦσε, τῆς εἶπε ἡ μητέρα της:

—Σὲ ἕνα τέταρτο θὰ φᾶμε.

Αὐτὸ ὅμως τὸ τέταρτο ἦταν ἀπὸ τὰ μεγάλα τέταρτα· κόντεψε νὰ λιγωθῆ ἀπὸ τὴν πεῖνα!

Ἀπὸ ποιά τέταρτα νὰ εἶναι καὶ τοῦτα τὰ τρία τέταρτα, ποὺ πρέπει νὰ περιμένη;..

Στέκει τώρα μπρὸς στὸ ρολόϊ. Κοιτάζει, κοιτάζει. Μπά! Σταμάτησε; Μήπως πιάστηκαν τὰ δάχτυλά του ὅπως τοῦ παπποῦ;

Ἄ! νά, τὸ ἕνα, τὸ μεγαλύτερο δάχτυλο, ὁ λεπτοδείχτης, κουνιέται. Ἄρχισε νὰ γέρνη σιγὰ-σιγὰ πρὸς τὰ μπρός. Μὰ πόσο σιγά! Πῶς προσέχει! Λίγο πιὸ πρὶν στεκόταν ὁλόρθο, μὰ τώρα γέρνει μὲ προσοχή. Θὰ φοβᾶται μὴ γκρεμιστῆ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κάτω. Ὅσο γιὰ τὸ μικρὸ δάχτυλο, τὸν ὡροδείχτη, αὐτὸ εἶναι νὰ σὲ ἀπελπίζῃ.

Οὔτε ποὺ κουνιέται ἀπὸ τὴ θέση του!..

— Μητέρα;

— Τί θέλεις, Λίτσα;

— Μήπως εἶναι ὥρα νὰ φύγουμε; Τὸ ρολόϊ, θαρρῶ, πὼς σταμάτησε.

Ἡ μητέρα χαμογέλασε.

— Ὄχι, παιδί μου, ἀκόμη θέλουμε σχεδὸν τρία τέταρτα.

Ἡ Λίτσα ἀπελπίστηκε... Τοῦτα τὰ τέταρτα εἶναι ἀπὸ τὰ ἀτελείωτα. Τί ἀπελπισία! Πῶς θὰ περάσῃ ἡ ὥρα! Κι ἡ Λίτσα ἀρχίζει νὰ χασμουριέται, ποὺ πᾶνε νὰ ξεκολλήσουν τὰ σαγόνια της.

Μοῦ παράγγειλε τ' ἀηδόνι.

Μοῦ παράγγειλε τ' ἀηδόνι
μὲ τὸ πετροχελιδόνι
νὰ τοῦ φτιάσω τὴ φωλιά του
μέσα στὰ βασιλικά του,
νὰ τὴν πλέξω μὲ τὴν τάξη
γύρω-γύρω μὲ μετάξι.

Τοῦ παράγγειλα κι ἐγώ:
«Τὸ μετάξι εἶν' ἀκριβό».

Μοῦ παράγγειλε καὶ κεῖνο:
«Ὅσο κάνει ἐγὼ τὰ δίνω».

(Δημοτικὸ)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ ἔξυπνος γιατρός.

Οἱ πλούσιοι ἐχτὸς ἀπὸ τὶς σκοτοῦρες γιὰ τὰ λεφτά τους, ἔχουν καὶ χίλιες δυὸ ἀρρώστιες, ποὺ δὲν τὶς ξαίρει ὁ φτωχός. Εἶναι κρυμμένες μέσα στὶς ἀναπαυτικὲς πολυθρόνες, τὰ καλοφτιαγμένα φαγιὰ καὶ τὰ καλὰ κρασιά.

Ἕνας πλούσιος, ὁ κύριος Λεονταρίτης, ὅλο τὸ πρωῒ κάθεται σὲ μιὰ πολυθρόνα πλατιὰ καὶ καπνίζει, ἂν δὲν κοιμᾶται βαθιά. Τὸ μεσημέρι ὅμως τρώει σὰ νὰ ἔχη θερίσει ἕνα ὁλόκληρο ἀγρό.

Ὅλο τὸ ἀπόγεμα πάλι τὸ περνοῦσε ἔτσι: Κοιμόταν καλὰ κι ὕστερα ἔτρωγε κι ἔπινε, γιατὶ δὲν εἶχε τί ἄλλο νὰ κάνη.

Πότε ἔτρωγε κάτι κρύο, πότε κάτι ζεστό, χωρὶς νὰ ἔχη πεῖνα. Καὶ τὸ βράδυ πάλι κάθιζε σὲ ἕνα πλούσιο τραπέζι. Ζοῦσε ἔτσι, ποὺ ἡ μέρα του χωριζόταν στὰ δυό· ὡς ἐκεῖ ποὺ ἔπαυε τὸ μεσημεριάτικο φαῒ καὶ ποὺ ἄρχιζε τὸ βραδινό.

Ὕστερα ἔπεφτε τὸ βράδυ στὸ κρεβάτι τόσο κουρασμένος, σὰ νὰ εἶχε σκάψει ὅλη τὴν ἡμέρα ἢ νὰ εἶχε κουβαλήσει πέτρες.

Ἀπ᾽ αὐτὴ τὴ ζωὴ γένηκε τόσο χοντρός, ποὺ ἔμοιαζε σὰν ἀσκὶ φουσκωμένο.

Οὔτε τὸ φαγὶ οὔτε ὁ ὕπνος τὸν εὐχαριστοῦσαν πιά. Καὶ εἶναι καιρὸς τώρα, ποὺ οὔτε καλὰ μὰ κι οὔτε ἄρρωστος εἶναι.

Ἂν τὸν ἄκουγε κανείς, θὰ νόμιζε πὼς εἶχαν μαζευτῆ ἀπάνω του ὅλες οἱ ἀρρώστιες. Κάθε μιὰ μέρα εἶχε κι ἄλλη ἀρρώστια. Ὅλους τοὺς γιατροὺς τῆς πόλης τοὺς εἶχε ἐπισκεφτῆ, γιὰ νὰ τὸν κάνουν καλά.

Ἔπινε χίλια δύο φάρμακα, ποὺ τὸν ἔλεγαν καὶ οἱ γειτόνοι «κινητὸ φαρμακεῖο». Μὰ τίποτα, ὅπως ἔλεγε, δὲν τὸν βοηθοῦσε. Γιατὶ ὅ,τι καὶ ἂν τοῦ ἔλεγαν οἱ γιατροὶ δὲν ἐννοοῦσε νὰ τοὺς ἀκούση.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Τί νὰ τὴν κάνω τὴ ζωή, ἔλεγε, καὶ τὰ λεφτά, ἂν πρέπει νὰ ζῶ ἔτσι φτωχὰ καὶ δυστυχισμένα;

Μιὰ μέρα ἄκουσε ποὺ μιλοῦσαν γιὰ ἕνα θαυματουργὸ γιατρό. Κατοικοῦσε μακριὰ σὲ ἄλλη πόλη, 15 μέρες μακριά.

Αὐτὸς ἔκανε θαύματα. Εἶχε ἁρπάξει ἀπὸ τοῦ χάρου τὰ δόντια τόσους καὶ τόσους. Ἀμέσως πίστεψε ὁ κύριος Λεονταρίτης πὼς βρῆκε τὸ σωτῆρα του.

Ἔγραψε στὸ γιατρὸ ἕνα μακρὺ γράμμα καὶ τοῦ παράστησε τὴν κατάστασή του. Ὁ γιατρὸς μόλις τὸ διάβασε κατάλαβε ἀμέσως τί εἶχε.

Δὲν ἦταν ἄρρωστος, παρὰ τοῦ ἔλειπε ἡ τάξη καὶ ἡ κίνηση. Εἶπε λοιπόν: «στάσου, θὰ σὲ κάνω ἐγὼ ἀμέσως καλά!» Καὶ κάθησε καὶ τοῦ ἔγραψε αὐτὸ τὸ γράμμα:

«Ἀγαπητέ μου φίλε,

Βρίσκεσαι σὲ ἄσκημη κατάσταση. Ἄμα ὅμως κάνης ὅ,τι θὰ σοῦ πῶ, τότε ξαίρω πὼς θὰ γίνης καλά. Ἔχεις μέσα σου ἕνα κακὸ ζῶο, ἕνα δράκο μὲ ἑφτὰ στόματα. Μὲ τὸ δράκο πρέπει νὰ μιλήσω ἐγώ. Γι' αὐτὸ πρέπει ναρθῆς ἐδῶ νὰ μὲ βρῆς. Ἀλλὰ πρῶτα-πρῶτα δὲν πρέπει ναρθῆς ὡς ἐδῶ μὲ σιδηρόδρομο ἢ μὲ ἁμάξι, ἀλλὰ μὲ τὰ πόδια. Ἀλλιῶς θὰ τρανταχτῆ ὁ δράκος καὶ θὰ σοῦ θερίση τὰ σωτικά. Ἀκόμα, δὲν πρέπει νὰ τρῶς περισσότερο ἀπὸ δυὸ φορὲς τὴν ἡμέρα. Ἕνα πιάτο χορταρικὰ καὶ λίγο κρέας γιὰ τὸ μεσημέρι εἶναι ἀρκετά. Τὸ βραδάκι ἕνα αὐγὸ καὶ λίγα φροῦτα. Τὸ πρωῒ λίγον καφὲ ἢ λίγο γάλα καὶ λίγο ψωμί. Ὅσο περισσότερο τρῶς τόσο μεγαλώνει ὁ δράκος. Θὰ σοῦ πιέζη τὸ σηκότι σου, καὶ τότε πιὰ δὲ θὰ ἔχη νὰ κάνη πολλὰ μετρήματα ὁ ράφτης σου παρὰ ἕνα καὶ καλὸ ὁ μαραγκός. Αὐτὴ εἶναι ἡ συμβουλή μου. Ἂν δὲν τὴν ἀκούσης, τότε τὴν ἐρχόμενη ἄνοιξη δὲ θὰ δῆς τὰ χελιδόνια. Κάνε ὅπως θέλεις!»

Ὁ κ. Λεονταρίτης μόλις διάβασε τὸ γράμμα πίστεψε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πὼς αὐτὸς ὁ γιατρὸς θὰ τὸν σώση. Ἔφτιαξε ἕνα ζευγάρι γερὰ παπούτσια κι ἀμέσως ξεκίνησε γιὰ τὴν πόλη ποὺ ἔμενε ὁ γιατρός.

Τὴν πρώτη μέρα πήγαινε τόσο σιγά, ποὺ κι ὁ σάλιαγκας θὰ μποροῦσε νὰ τὸν ξεπεράση. Ὅλα τὸν πείραζαν καὶ τὸν βάραιναν. Τὸν χαιρετοῦσαν καὶ δὲ χαιρετοῦσε.

Ἂν συναντοῦσε κανένα σκουληκάκι στὸ δρόμο, τὸ πατοῦσε μὲ πεῖσμα. Ἀκόμη καὶ τὰ γλυκὰ κελαδήματα τῶν πουλιῶν τὸν στενοχωροῦσαν.

Τὴ δεύτερη μέρα τὰ πράματα πῆγαν λίγο καλύτερα καὶ τὴν τρίτη μέρα τοῦ φάνηκε πὼς σιγὰ-σιγὰ ὅλα γίνονταν καλύτερα.

Οἱ φωνὲς τῶν πουλιῶν τοῦ φαίνονταν γλυκύτερες. Τὰ λουλούδια τοῦ φαίνονταν δροσερὰ καὶ ἡ μυρωδιά τους ὄμορφη! Οἱ κατσίκες καὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰ γελάδια τοῦ φαίνονταν τόσο γεμάτα ζωὴ καὶ ὑγεία, ποὺ ἄρχισε κι αὐτὸς μονομιᾶς νὰ νιώθη τὸν ἑαυτό του καλύτερα.

Τὸ συναπάντημα καὶ οἱ χαιρετισμοὶ τῶν πεζοπόρων τὸν εὐχαριστοῦσαν. Κι ὅσο πήγαινε γινόταν πιὸ γελαστὸς καὶ χαρούμενος.

Σὲ 15 μέρες ἔφτασε στὴν πόλη τοῦ γιατροῦ. Κεῖνο τὸ βράδυ ποὺ ἔφτασε, ἔφαγε μὲ πολλὴ ὄρεξη καὶ κοιμήθηκε ἀναπαυτικά.

Τὸ πρωὶ ποὺ σηκώθηκε αἰσθανόταν τόσο καλὰ τὸν ἑαυτό του, ποὺ εἶπε:

—Τί θὰ πάω νὰ πῶ στὸ γιατρό; Σήμερα εἶμαι γερὸς καὶ τόσο καλὰ ὅσο καμιὰ ἄλλη μέρα στὴ ζωή μου. Ντρέπομαι νὰ παρουσιαστῶ μπροστά του. Δὲ θὰ μπορῆ νὰ μοῦ βρῆ τίποτα ἀπὸ τὶς ἀρρώστιες μου καὶ θὰ πᾶνε τὰ λεφτά μου ἄδικα! Κρῖμα!

Τὴν ὡρισμένη ὥρα πῆγε στὸ γιατρό. Ὁ γιατρὸς τὸν καλοδέχτηκε, τοῦ ἔπιασε τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπε:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Τώρα πές μου τα όλα, τί έχεις;

—Γιατρέ μου, δὲν ἔχω τώρα πιὰ τίποτα. Κι ἂν εἶσαι καὶ τοῦ λόγου σου τόσο γερὸς ὅσο ἐγώ, τότε θὰ χαρῶ πολύ!

Ὁ γιατρὸς τοῦ ἀπάντησε σοβαρά:

—Μπράβο, σώθηκες γιατὶ μὲ ἄκουσες. Ὁ δράκοντας ἔφυγε, ἀλλὰ ἄφησε ἀκόμα στὸ στομάχι σου τὰ αὐγά του. Πρέπει λοιπὸν νὰ γυρίσης στὴν πατρίδα σου πάλι πεζός. Ἐκεῖ κάθε μέρα νὰ πριονίζης ξύλα, νὰ σκάβης στὸν κῆπο σου καὶ νὰ κάνης συχνὲς ἐκδρομές. Πάντα πρέπει νὰ κινιέσαι καὶ νὰ δουλεύης. Ἀκόμα, νὰ τρῶς μόνο ὅταν πεινᾶς. Ἔτσι δὲ θὰ αὐξαίνουν μέσα σου τὰ αὐγὰ τοῦ δράκου καὶ θὰ εἶσαι βέβαιος πὼς θὰ ζήσης πολλὰ χρόνια καὶ καλά! Ἂν κάνης ἔτσι, δὲ θὰ μὲ χρειαστῆς ποτέ, εἶπε ὁ γιατρὸς γελαστὸς χτυπώντας τον στὸν ὦμο.

Ὁ πλούσιος κύριος Λεονταρίτης εὐχαρίστησε τὸ γιατρὸ καὶ τοῦ εἶπε:

—Γιατρέ μου, εἶσαι σοφός. Τώρα τὰ καταλαβαίνω ὅλα! Ἀπὸ δῶ καὶ μπρὸς θὰ κάνω ὅπως διδάχτηκα ἀπὸ σένα.

Ἔφυγε καὶ ἀκολούθησε τὴ συμβουλὴ τοῦ γιατροῦ. Ἔζησε 90 χρόνια ὅλο ὑγεία.

Κάθε χρόνο ἔστελνε στὸ γιατρὸ 15 χιλιάδες δραχμὲ γιὰ τὸ νοσοκομεῖο τῶν φτωχῶν.

Τὸ τσαγκαράκι.

Στοῦ σπιτιοῦ τὴν αὐλὴ
μ' ἕνα τόσο σουβλὶ
στὸ χεράκι,
μιὰ τὶς σόλες τρυπᾶ,
μιὰ σφυράκι χτυπᾶ
τὸ μικρὸ τσαγκαράκι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὰ πετσάκια σκληρά,
τάχει βάλει σειρά,
κοίταξέ τα.
Λίγες φόντρες χακί·
παίρνει μέτρα ἀπὸ κεῖ
καὶ δουλεύει ἡ φαλτσέτα.

Μὰ τὰ μάτια του, νά,
μὴν κοπῆ στὰ στερνὰ
καὶ πονέση.
Κι ἔρθη ὁ κάλφας —ἀμ' τί;—
καὶ τὸ πιάση ἀπ' τ' ἀφτὶ
καὶ τὸ βγάλη ἀπ' τὴ μέση.

Θάρθη μέρα, θαρρῶ,
τὸ παιδὶ τὸ γλαρὸ
μὲ τὴ σόλα του,
ποὺ σὰν πιάνη πετσί,
θὰ τὸ λὲν παπουτσή,
παπουτσὴ μὲ τὰ ὅλα του.

(Στ. Σπεράντζας)

Πῶς; πότε; ποῦ;

—**Τώρα** νὰ παίξουμε, εἶπε ἡ Κική, τὸ «πῶς; πότε; ποῦ;»!

—Ἕνας ὅμως πρέπει νὰ φύγη! φώναξαν ὅλοι.

—Ὁ Γιῶργος πρέπει νὰ φύγη! εἶπε ἡ Μαρίτσα.

Ἀλλὰ ὁ Γιῶργος δὲν ἤθελε. Ἔλεγε:

—**Γιατί**, παρακαλῶ, ὅλο ἐγώ;

—**Γιατὶ** παίζεις πάντα ὡραῖα! εἶπαν οἱ ἄλλοι.

Ὁ Γιῶργος πῆγε κάμποσα βήματα μακριά.

Τὰ παιδιὰ τότε διάλεξαν μιὰ λέξη, ποὺ ἔπρεπε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νὰ τὴ μαντέψη. Σιγὰ σιγὰ μουρμούριζε ὁ ἕνας στὸ ἀφτὶ τοῦ ἄλλου τὴ λέξη: «σκύλος».

—Ἔλα τώρα! φώναξαν τὰ παιδιά.

Ὁ Γιῶργος ἤρθε κοντὰ κι ἄρχισε νὰ ρωτάη:

—«Πῶς» εἶναι;

Καθένα παιδὶ ἔδινε ἄλλη ἀπάντηση. Τὸ ἕνα εἶπε «μαῦρο», τὸ ἄλλο «ἄσπρο», «μεγάλο», «μικρό», «βρώμικο», «καθαρό», «παλαβό».

Ὁ Γιῶργος ρώτησε πάλι:

—«Πότε» τὸ μεταχειρίζονται;

Ἀπάντησαν πάλι τὰ παιδιὰ διάφορες ἀπαντήσεις:

Τὸ ἕνα ἔλεγε «ποτέ», τὸ ἄλλο «τὸ πρωί, γιὰ νὰ φέρνη τὴν ἐφημερίδα», ἄλλο «τὴ νύχτα!»

—«Ποῦ» εἶναι; ρωτάει τελευταῖα ὁ Γιῶργος.

—«Στὸ δωμάτιο», εἶπε ὁ ἕνας· «στὴν κουζίνα», ὁ ἄλλος. «Στὴν αὐλή», «στὸν κῆπο», «στὸ δρόμο».

Ὁ Γιῶργος δὲ μπόρεσε νὰ τὸ βρῆ κι ἔπρεπε νὰ ξαναφύγη.

Ἡ λέξη ποὺ ἔβαλαν τὴ δεύτερη φορὰ ἦταν «τόπο». Αὐτὸ τὸ βρῆκε εὔκολα ὁ Γιῶργος.

Ποντικὸς σαμαρωμένος.

Εἴπαμε ψέματα πολλά,
Ἂς ποῦμε καὶ μιὰ ἀλήθεια:
Φορτώσανε ἕναν ποντικὸ
ἐννιὰ κιλὰ ρεβίθια,
κι αὐτοῦ στὰ μεσοσάμαρα
σαράντα κολοκύθια.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τά κολοκύθια εἶχαν νερὸ
καὶ τὸ νερὸ βατράχια,
καὶ τὰ βατράχια λάλαγαν
κι ὁ ποντικὸς ἐσκιάχτη,
καὶ τὸ φορτίο τόρριξε
καὶ πιλαλώντας φεύγει·
μέσα στ' ἀμπάρια τρύπωσε
καὶ ἡ μάνα του τοῦ λέει:
«Ποῦ πᾶς παιδί μου πόντικα;
ποῦ πᾶς, καλὲ Ζαφείρη;»
«Πάω στὴν Πόλη γι' ἄρματα
καὶ στὴ Φραγκιὰ γιὰ ροῦχα».

(Δημοτικὸ)

Τὸ ἀμπέλι τοῦ μέρμηγκα.

Ὁ μέρμηγκας μὲ ἀπάντησε στὸ διπλοστενορύμι
κι ἄρματα ν' εἶχε κρεμαστὰ καὶ πίσω τὰ μαλλιά του
κι εἶχε τὰ στενοβράκια του καλὰ 'νασκουμπωμένα.
—Ποῦ πᾶς, ἀφέντη μέρμηγκα, κι εἶσαι σφιχτὰ ζωσμένος
σὰν ἀστακὸς μὲ τ' ἄρματα ἀρματοφορτωμένος;
—Ἀμπέλιν ἔχω στὴ Συριὰ καὶ πά 'νὰ τὸ τρυγήσω,
γιατὶ κι ἐκεῖνο τὸ ἔρημο ἐγεώργησεν ἐφέτος
κι ἀπ' τὴν πολλὴ τὴ γεώργηση ἔκαμε πέντε ρόγες,
τὴ μιὰ νὰ φάω νὰ χαρῶ, τὴν ἄλλη νὰ χαρίσω,
τὶς τρεῖς νὰ βάλω νὰ λιαστοῦν κι ὕστερα νὰ πατήσω
νὰ κάμω μοῦστο καὶ κρασὶ τὸν κάμπο νὰ γεμίσω,
νὰ γεμώσω τρία πιθάρια, νὰ μεθοῦν τὰ παλικάρια
καὶ νὰ ρίξουν τὰ λιθάρια καὶ τὰ ράπενα κοντάρια.

(Δημοτικὸ)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ χρυσοκάνθαρος.

Πολὺν καιρὸ μένει ἡ κάμπια μέσα στὴ γῆ. Τρώει τὶς ρίζες καὶ ρημάζει στὸν κῆπο ὅ,τι φυτεύουμε. Ἔπειτα κλείνεται μέσα σὲ ἕνα κιβούρι καὶ μὲ τὸν καιρὸ μεταμορφώνεται σὲ χρυσαλίδα. Στὸ τέλος γίνεται ἕνας χρυσοκάνθαρος.

*
* *

Ὁ Λεωνίδας εἶδε κάποτε χάμω στὴ ρίζα τῆς δαμασκηνιᾶς μιὰ μεγάλη κάμπια. Ἀμέσως τὴν πάτησε.

—Νά, εἶπε, καταραμένο σόϊ. Φέρνεις τόσες καταστροφὲς στὰ φυτά!

Ὁ πατέρας χάρηκε καὶ τοῦ εἶπε:

—Σωστὰ ἔκανες!

Ὕστερα ἀπὸ μέρες ὁ Λεωνίδας τσάκωσε ἕνα χρυσοκάνθαρο πάνω στὸ δέντρο. Τί χαρὰ ποὺ εἶχε!

Τὸν στήριζε δεμένο πάνω σ' ἕνα κλαδὶ καὶ τὸν ἔδειχνε παντοῦ. Πραγματικὰ ἦταν ὄμορφος. Χρύσιζε τὸ κορμί του στὸν ἥλιο. Ὁ πατέρας τὸν κοίταζε γελώντας.

—Εἶσαι περίεργος, εἶπε στὸ Λεωνίδα. Ἐσκότωσες τὴν κάμπια, γιατὶ ἦταν βλαβερή. Μὰ βλέπω κάνεις τόσες χαρὲς στὸ χρυσοκάνθαρο. Κι ὅμως ἡ κάμπια κι ὁ χρυσοκάνθαρος εἶναι τὸ ἴδιο. Ὁ χρυσοκάνθαρος γεννάει τὰ αὐγὰ ποὺ γίνονται οἱ κάμπιες. Ἡ κάμπια τρώει τὶς ρίζες καὶ ὁ χρυσοκάνθαρος τρώει τὰ μπουμπούκια, τὰ λουλούδια καὶ τὰ φύλλα. Εἴτε ἔντομο εἶναι εἴτε ζωύφιο εἶναι πάντα κλέφτης καὶ ζημιώνει.

Πόσες φορὲς δὲ μᾶς γελάει τὸ παρουσιαστικό!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ ἡμερολόγιο τοῦ παπποῦ.

Τρεῖς μῆνες εἶν' ἡ ἄνοιξη καὶ τρεῖς τὸ καλοκαίρι
τρεῖς εἶναι τὸ χινόπωρο καὶ τρεῖς βαρὺς χειμῶνας.

Ἀπὸ τὸ θέρο ὡς τὶς ἐλιὲς
δὲν ἀπολείπουν οἱ δουλειές.

Ἔτσι τόχει τὸ λινάρι,
νὰ ἀνθῆ τὸν Ἀλωνάρη.

Ἀλωνάρης τ' ἀλωνίζει
κι Αὔγουστος τὰ ξεχωρίζει.

Αὔγουστε, καλέ μου μῆνα,
νάσουν δυὸ φορὲς τὸ χρόνο.

Ἀγιοδημητράκι
μὲ τὸ μικρὸ καλοκαιράκι.
Στὶς δεκαφτά, στὶς δεκοχτὼ
ἡ πούλια βασιλεύει
καὶ πίσω παραγγέλνει:
μήτε πουλάκι στὸ κλαδί,
μήτε γεωργὸς στ' ἀμπέλι,
μήτε τσοπάνος στὸ βουνό.

Νικολίτσα, Μπιρμπιρίτσα,
μπρὸς καὶ πίσω εἶν' ὁ χειμῶνας.

Ὡς τ' Ἀγιαννιοῦ τρυγόνια,
εἶν' ἡ φούρια τοῦ χειμῶνα
κι ἀπὸ κεῖ καὶ πίσω, χιόνια,
κορφοκόβετ' ὁ χειμῶνας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση
καλοκαίρι θὰ μυρίση,
μὰ ἂν δώση καὶ κακιώση
μές στὸ χιόνι θὰ μᾶς χώση.

Μάρτης εἶναι χάδια κάνει,
πότε κλαίει, πότε γελάει.

Ὁ Μάης ρίχνει τὴ δροσιὰ
κι ὁ Ἀπρίλης τὸ λουλούδι.

Ἡ καταιγίδα.

Ἦταν μέρες τώρα τρομερὴ ζέστη! Ὁ πατέρας ἐρχόταν κάθε μεσημέρι καταϊδρωμένος. Ἡ μητέρα εἶχε ὅλα ἕτοιμα νὰ πλυθῆ καὶ νὰ βάλη νέα στεγνὰ φορέματα. Σήμερα μόλις ἦρθε, εἶπε:

—Σίγουρα ἀπόψε θὰ ἔχουμε καταιγίδα. Εἶναι τόσο ὑγρὴ καὶ πνιγερὴ ἡ ἀτμόσφαιρα! Σήμερα μὴν πᾶτε πουθενὰ μακριά, γιατὶ θὰ βραχῆτε ἐλεεινά.

Ἀπὸ τὶς δυὸ ἡ ὥρα ἁπλώθηκε ἕνα μαῦρο βαρὺ σύννεφο στὸν οὐρανό. Ὁ ἥλιος ἄξαφνα κρύφτηκε. Ἔπιασε ἕνας ἀνεμοστρόβιλος δυνατός. Στὸ δρόμο σηκώθηκε σκόνη καὶ τὰ χαρτιὰ πετοῦσαν στὸν ἀέρα ψηλὰ ὡς στὶς στέγες. Οἱ νοικοκυρὲς κοίταξαν τὰ παράθυρα, γιὰ νὰ δοῦν ἂν εἶναι ὅλα τὰ παραθυρόφυλλα στερεωμένα.

Καὶ νά, σὲ λίγο ἀκούστηκε ἕνα βαρὺ μπουμπουνητό.

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἦταν στὸ δρόμο βιάζονταν νὰ φτάσουν στὰ σπίτια τους ἢ νὰ χωθοῦν κάπου.

Ἕνας κύριος ἔτρεχε νὰ πιάση τὸ καπέλο του. Ἕνα παιδάκι ἔκλαιγε γιατὶ τοῦ μπῆκαν σκόνες στὰ μάτια.

Ὁ οὐρανὸς ἦταν πιὰ γεμάτος μαῦρα σύγνεφα. Σκοτείνιασε σὰ νὰ εἶχε βραδιάσει. Ἄξαφνα ἄστραψε, κι ἀμέσως

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔγινε τόσο δυνατὸς κρότος, ποὺ νόμιζε ὁ Κώστας, πὼς θὰ ἔπεφτε τὸ σπίτι.

Σὲ λίγο ξέσπασε ἡ μπόρα, κι ἄρχισε ραγδαία βροχὴ καὶ χοντρὲς σταγόνες χτυποῦσαν ἀπάνω στὰ τζάμια τοῦ παραθυριοῦ.

Ἄστραψε καὶ βρόντησε ἀρκετά, ἀλλὰ ὁλοένα λιγώτερο. Τὸ νερὸ ἔτρεχε βρύση ἀπὸ παντοῦ, καὶ κάτω ὁ δρόμος ἦταν ἔρημος.

Σιγὰ – σιγὰ ὅμως ἡ βροχὴ ἔγινε λιγώτερη. Φάνηκε πάλι ὁ ἥλιος κι ὁ οὐρανὸς ἔγινε πάλι γαλανός. Ὁ Κώστας ἄνοιξε τὸ παράθυρο καὶ φύσηξε ἀμέσως δροσερὸ καὶ καθαρὸ ἀεράκι. Δὲν κρατήθηκε ὅμως πολλὴ ὥρα ἐκεῖ, ἀλλὰ κατέβηκε κάτω. Ὅλα ἦταν ἀκόμα βρεγμένα. Ἀπὸ τὰ λούκια χυνόταν ἀκόμα πολὺ νερό. Ἕνας σωλῆνας ἦταν βουλωμένος καὶ τὸ νερὸ δὲ μποροῦσε νὰ τρέξῃ.

Στὸ δρόμο εἶχε σχηματιστῆ μιὰ λιμνούλα. Μερικὰ μικρὰ πλατσούνιζαν στὰ νερὰ μὲ τὰ παντελόνια σηκωμένα ψηλὰ ὡς τὸ γόνατο.

Στὸ πεζοδρόμιο ἦταν ἀκόμα πιὸ διασκεδαστικά. Περπατοῦσαν οἱ κυρίες μὲ προσοχὴ γιὰ νὰ μὴ λερώσουν τὰ ὄμορφα ἄσπρα τους φορέματα καὶ τὰ παπούτσια. Ἄλλοι βαστοῦσαν τὶς βρεγμένες ὀμπρέλες στὰ χέρια τους. Μιὰ γερόντισσα εἶχε ξεχάσει τὴν ὀμπρέλα της ἀνοιχτή, ἐνῶ δὲν ἔβρεχε πιά.

Μιὰ ἄμαξα περνοῦσε. Ἁμαξὰς καὶ ἄλογο ἦταν βρεγμένοι. Τὸ ἄλογο φαινόταν σὰ νὰ εἶχε κάνει μπάνιο. Ἄξαφνα πλάτς, ἡ ρόδα τῆς ἄμαξας μπῆκε στὰ νερὰ καὶ μᾶς ἔκανε ὅλους ἀπὸ πάνω ὡς κάτω ὅλο λάσπη.

Στοὺς λάκκους, ὅπου εἶχε μείνει νερό, κολυμποῦσαν σπουργίτια. Χτυποῦσαν μὲ τὰ φτερά τους καὶ χαίρονταν τὸ νερό. Ὁ Κώστας τοὺς ἔρριξε λίγα ψίχουλα ἀπὸ τὸ ψωμί του. Ἐκεῖνα τ' ἄρπαξαν καὶ πέταξαν πάνω στὴ στέγη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τραγούδι τοῦ τρυγητοῦ.

Τὸ λέει ὁ πετροκότσυφας στὸ δροσερὸ τ' αὐλάκι,
τὸ λὲν στὰ πλάγια οἱ πέρδικες, στὴν ποταμιὰ τ' ἀηδόνια,
Τὸ λὲν στ' ἀμπέλια οἱ λυγερές, τὸ λὲν μὲ χίλια γέλια,
τὸ λέει κι ἡ Γκόλφω ἡ ὄμορφη, τὸ λέει μὲ τὸ τραγούδι:

—'Αμπέλι μου πλατύφυλλο καὶ καλοκλαδεμένο,
δέσε σταφύλια κόκκινα, νὰ μπῶ νὰ σὲ τρυγήσω,
νὰ κάμω ἀθάνατο κρασί, μοσχοβολιὰ γεμάτο.
Μὲς στὰ κατώγια τὰ βαθιὰ σὰ μόσχο νὰ τὸ κρύψω,
νὰ τὸ φυλάξω ὁλάκερες χρονιές, ἀκέριους μῆνες,
ὡς ποὺ ναρθῆ μιὰν ἄνοιξη, ναρθῆ ἕνα καλοκαίρι,
νὰ γύρη ἀπὸ τὴ μακρινὴ τὴν ξενητιὰ ὁ καλός μου.
Νὰ κατεβῶ μὲς στὴν αὐλή, νὰ πιάσω τ' ἄλογό του,
νὰ τὸν φιλήσω ἀγκαλιαστὰ στὰ μάτια καὶ στὸ στόμα,
νὰ τὸν κεράσω, ἀμπέλι μου, τ' ἀθάνατο κρασί σου,
τῆς ξενητιᾶς τὰ βάσανα νὰ πᾶν, νὰ τὰ ξεχάση.

(Κ. Κρυστάλλης)

Οἱ ψαράδες φεύγουν.

Σήμερα τὸ μικρὸ ψαράδικο χωριουδάκι ἔχει χαρές!

Στὴν ἀκροθαλασσιὰ ἦταν σκορπισμένες οἱ καλύβες τῶν ψαράδων.

Ἕνα ἁπαλὸ καὶ δροσερὸ ἀεράκι σφύριζε στὶς καλαμένιες στέγες. Σήκωνε μικρὰ κυματάκια στὴ θάλασσα καὶ σφύριζε ἀνάμεσα στὰ δέντρα. Ὁ καιρὸς ἦταν καλός.

Οἱ ψαράδες ἔχουν σηκωθῆ σήμερα νωρίς. Εἶναι ἡ πρώτη μέρα ποὺ θὰ βγοῦν πάλι στὸ ψάρεμα.

Οἱ βάρκες, ποὺ τόσον καιρὸ εἶχαν τραβηχτῆ ἔξω, τώρα ἔπρεπε νὰ συρθοῦν στὸ νερό. Ἦταν μιὰ χαρὰ νὰ τὶς βλέπη κανεὶς ἐπιδιωρθωμένες, νεοπισωμένες καὶ μπογιατισμένες.

Τὰ δίχτυα πάλι, ἀλλοῦ καινούργια, κι ἀλλοῦ μπα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λωμένα, μὰ νοικοκυρεμένα, ἦταν ἐκεῖ μπροστὰ σὲ κάθε καλύβα ψαράδικη ἁπλωμένα.

Ὅλα ἦταν ἑτοιμασμένα καὶ φροντισμένα ἀπὸ τοὺς καλοὺς ψαράδες. Ἀπὸ τὸ πρωὶ τὸ χωριὸ ἔχει μεγάλη κίνηση.

Πῆγαν ὅλοι τὸ πρωὶ στὴν ἐκκλησία στὸν Ἅγιο Νικόλα, ποὺ εἶναι ὁ προστάτης τῶν ναυτικῶν. Τὸ ἐκκλησάκι, χτισμένο ἀνάμεσα σὲ πεῦκα, ψηλὰ στὸ βουναλάκι, φαίνεται ἀπὸ μακριὰ κι εἶναι παρηγοριὰ στοὺς ταξιδιῶτες.

Ἐδῶ ὁ παπὰς ἔκανε τὴ λειτουργία. Τοὺς κοινώνησε ὅλους, τοὺς εὐλόγησε καὶ τοὺς εὐχήθηκε «καλὲς δουλειές».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μένει πάντα ὁ καλὸς ὁ παπάς, ὁ γέρο-Ἠλίας, κοντὰ στὶς γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ συμβουλάτορας καὶ προστάτης. Σὰν εἶναι μεγάλες φουρτοῦνες ἔρχονται σ' αὐτὸν γυναῖκες γιὰ νὰ τοὺς διαβάση καμιὰ παράκληση. Παρακαλοῦν νὰ σωθοῦν οἱ δικοί τους ποὺ εἶναι μέσα στὴ θάλασσα. Κι οἱ ψαράδες πάλι τάζουν στὸν Ἅγιο Νικόλα, νὰ φέρουν πλούσια δῶρα, ἅμα γυρίσουν.

*
* *

Ὕστερα ἀπὸ τὴ λειτουργία πῆγαν στὴν ἀγορά. Ἐκεῖ ἄρχισαν οἱ ἀποχαιρετισμοὶ καὶ τὰ «ἔχετε γειά».

Τὸ βραδάκι κατέβηκαν νὰ τοὺς ξεπροβοδίσουν ὅλες οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ στὴν παραλία.

Ἔβλεπαν τὶς μακριὲς σειρὲς τὶς ψαρόβαρκες, ποὺ τὶς τραβοῦσαν οἱ βενζινάκατες, νὰ χάνουνται στὴ θάλασσα. Κινοῦσαν τὸ μαντίλι, ὥσπου χάθηκαν στὸν ὁρίζοντα.

Τότε οἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιὰ σκούπισαν σιωπηλὰ ἕνα δάκρυ ποὺ κύλησε ἀπὸ τὰ μάτια τους, καὶ γύρισαν πίσω στὸ σπιτάκι τους. «Ὥρα τους καλὴ καὶ καλὲς δουλειές», εὐχόταν κάθε σπιτικὸ γιὰ τοὺς δικούς του. Καὶ οἱ ψαράδες ἔφευγαν μὲ τὴν καρδιὰ γεμάτη ἐλπίδες. Πήγαιναν γιὰ νὰ κερδίσουν τὸ ψωμὶ τῶν παιδιῶν τους!

Ἂς εἶναι βαριὰ ἡ δουλειά τους· εἶναι εὐλογημένη ὅμως, γιατὶ δίνει στὸ σπιτικό τους ὧρες καλὲς καὶ γλυκιές.

Ὁ φάρος.

Σήμερα πήγαμε μὲ τὸν πατέρα καὶ τὴ μητέρα νὰ δοῦμε τὸ φάρο. Μᾶς εἶχε καλέσει ὁ καπετὰν-Στρατής, ἕνας φίλος παλιὸς τοῦ πατέρα μου.

Θαλασσόλυκο τὸν ἔλεγε ὁ πατέρας. Εἶχε φάει τὴ ζωή του μέσα στὴ θάλασσα. Τώρα πιὰ δὲ μποροῦσε νὰ ταξιδεύη καὶ εἶναι φαροφύλακας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

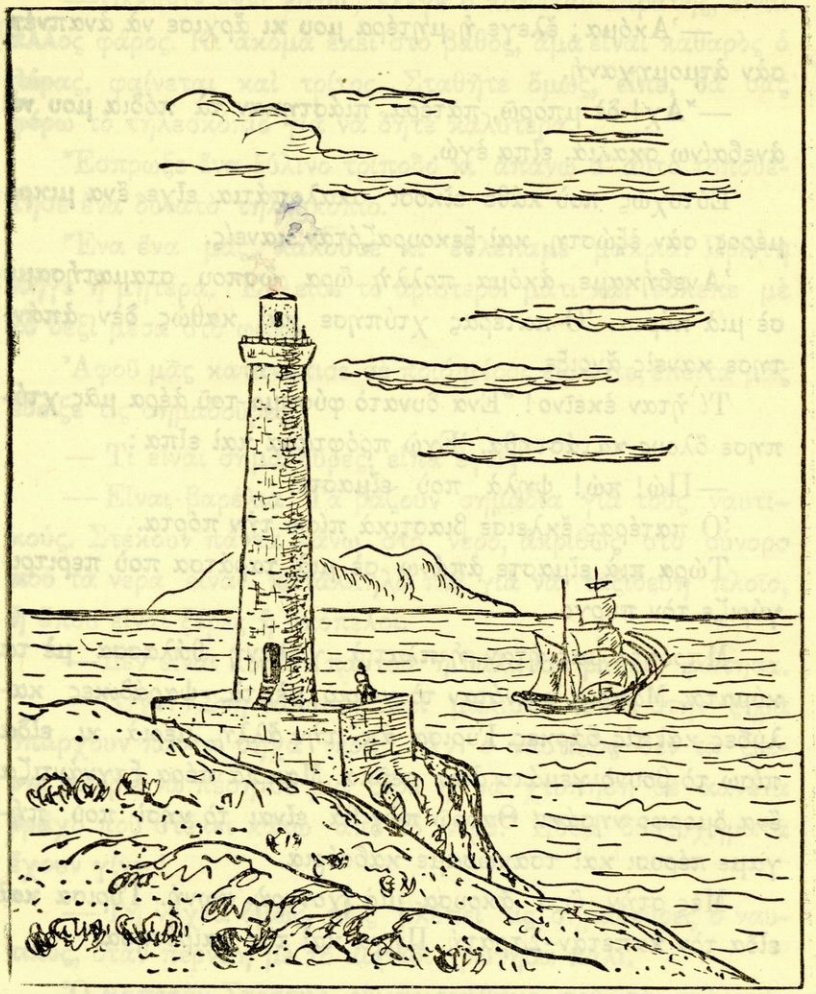

Φτάσαμε στὸ φάρο. Χτύπησε ὁ πατέρας τὴ στενὴ πορτούλα. Σὲ λίγο μᾶς ἄνοιξαν.

—Εἶναι ἐδῶ ὁ καπετὰν-Στρατής; ρώτησε ὁ πατέρας.

—Βέβαια, βέβαια, κοπιάστε, εἶπε ἕνας γεροντάκος.

Μπήκαμε. Σὲ λίγο ἀρχίσαμε νὰ ἀνεβαίνουμε μιὰ στενὴ γυριστὴ σκάλα. Τέτοια σκάλα δὲν εἶχα ἄλλη φορὰ ἀνεβῆ. Ἦταν ψηλή, θεόρατη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Ἀκόμα; ἔλεγε ἡ μητέρα μου κι ἄρχισε νὰ ἀναπνέῃ σὰν ἀτμομηχανή.

—Ἄχ! δὲ μπορῶ, πατέρα, πιάστηκαν τὰ πόδια μου νὰ ἀνεβαίνω σκαλιά, εἶπα ἐγώ.

Εὐτυχῶς ποὺ κάθε εἴκοσι σκαλοπάτια εἶχε ἕνα μικρὸ μέρος, σὰν ἐξώστη, καὶ ξεκουραζόταν κανείς.

Ἀνεβήκαμε ἀκόμα πολλὴ ὥρα ὥσπου σταματήσαμε σὲ μιὰ πόρτα. Ὁ πατέρας χτύπησε καὶ καθὼς δὲν ἀπάντησε κανεὶς ἄνοιξε.

Τί ἦταν ἐκεῖνο! Ἕνα δυνατὸ φύσημα τοῦ ἀέρα μᾶς χτύπησε ὅλους κατάστηθα. Ἐγὼ πρόφτασα καὶ εἶπα:

—Πώ! πώ! ψηλὰ ποὺ εἴμαστε.

Ὁ πατέρας ἔκλεισε βιαστικὰ πίσω τὴν πόρτα.

Τώρα πιὰ εἴμαστε ἀπάνω σὲ μιὰ ταράτσα ποὺ περιτριγύριζε τὸν πύργο.

Μπροστά μας ἦταν ἡ πλατιὰ γαλανὴ θάλασσα μὲ τὰ κύματα. Μακριὰ φαινόταν τὸ χωριὸ μὲ τὶς ψαράδικες καλύβες καὶ τὶς βάρκες. Γύρισα ἀπ' τὴν ἄλλη μεριὰ κι εἶδα πίσω τὸ βουνὸ γεμάτο ἀπὸ πεῦκα. Μακριὰ πέρα ξαγνάντιζα ἕνα ὄμορφο νησάκι. Θαρρῶ πὼς θὰ εἶναι τὸ νησὶ ποὺ πήγαμε πέρυσι καὶ τσακώσαμε καβούρια.

Μὲς στὴν ὥρα ἄκουσα μιὰ χοντρὴ φωνή. Γύρισα καὶ εἶδα τὸν καπετὰν-Στρατή. Πῆγα καὶ τὸν χαιρέτησα.

*
* *

Ὁ καπετὰν-Στρατὴς φοράει μπλούζα ναυτικὴ κι ἀπάνω ἕνα μπλὲ ναυτικὸ γιακά. Ἔχει τὸ ναυτικό του σκοῦφο ψηλὰ καὶ λίγο στραβὰ στὸ κεφάλι. Ἡ μπλούζα εἶναι ἀνοιχτὴ μπροστὰ καὶ φαίνεται τὸ πλατὺ καὶ δασὺ στῆθος του. Καθὼς στέκεται κι ἀγναντεύει τὴ θάλασσα, τὰ μάτια του παίρνουν τὸ χρῶμα της.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Βλέπετε ἐκεῖ κάτω; ἔλεγε ὁ καπετὰν-Στρατής, εἶναι ἄλλος φάρος. Κι ἀκόμα ἐκεῖ στὸ βάθος, ἅμα εἶναι καθαρὸς ὁ ἀέρας, φαίνεται καὶ τρίτος. Σταθῆτε ὅμως, εἶπε, θὰ σᾶς φέρω τὸ τηλεσκόπιο γιὰ νὰ δῆτε καλύτερα.

Ἔσπρωξε ἕνα ξύλινο τρίποδο κι ἀπάνω σ' αὐτὸ τοποθέτησε ἕνα δυνατὸ τηλεσκόπιο.

Ἕνα ἕνα μᾶς καλοῦσε κι ἐβλέπαμε μακριά. Πρώτη πῆγε ἡ μητέρα. Ἔκλεισε τὸ ἀριστερὸ μάτι καὶ ἔβλεπε μὲ τὸ δεξὶ μέσα στὸ φακό.

Ἀφοῦ μᾶς κατατόπισε σὲ ποιό μέρος εἴμαστε, ἔπειτα μᾶς ἔδειξε τὶς σημαδοῦρες.

— Τί εἶναι σημαδοῦρες, εἶπα ἐγώ;

— Εἶναι βαρέλια. Τὰ βάζουν σημάδια γιὰ τοὺς ναυτικούς. Στέκουν πάντα πάνω στὸ νερό, ἀκριβῶς στὸ σύνορο ποὺ τὰ νερὰ εἶναι κατάλληλα πιὰ γιὰ νὰ ταξιδεύη πλοῖο, ἢ ὅπου εἶναι ξέρες ἢ σκόπελοι.

— Δὲν εἶναι λοιπὸν παντοῦ ἡ θάλασσα βαθιά; ρώτησα.

— Ὄχι! Στὴ θάλασσα καὶ μάλιστα κοντὰ στὴν ξηρὰ ὑπάρχουν πάντα ρηχὰ νερά. Ἂν ὁ ναυτικὸς δὲν τὰ ξαίρη, μπορεῖ νὰ πέση σὲ μιὰ ξέρα ἢ νὰ χτυπήση σὲ κανένα βράχο ποὺ στέκει κάτω ἀπὸ τὸ νερό. Πόσα δυστυχήματα ἔχουν γίνει!

— Τὴ νύχτα ὅμως, πῶς βλέπει τὶς σημαδοῦρες ὁ ναυτικός, ὅταν περνάη μὲ τὸ καράβι; ρώτησα πάλι.

Ὁ καπετὰν-Στρατὴς εὐχαριστήθηκε ποὺ τὸ συλλογίστηκα καὶ μοῦ εἶπε:

— Δὲν ἔχεις ἀκούσει ποτέ, ὅταν εἶσαι στὴν παραλία, κουδουνίσματα;

— Βέβαια, ἔχω ἀκούσει. Δὲν ξαίρω ὅμως ἀπὸ ποῦ ἔρχονται.

— Εἶναι ἀπὸ τὶς σημαδοῦρες. Εἰδοποιοῦν τὸ ναυτικὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὶς νύχτες τὶς ταραγμένες νὰ μὴν δδηγῆ τὸ πλοῖο κοντὰ στὴν ξηρά.

— Εἶναι κανένας ἄνθρωπος μέσα στὰ βαρέλια καὶ κουδουνίζει;

— Ὄχι! Κάθε σημαδούρα ἔχει κι ἕνα κουδούνι. Καθὼς κινιέται δεξιὰ κι ἀριστερὰ μὲ τὸ κῦμα κουδουνίζει. Μέρα καὶ νύχτα μπορεῖ νὰ ἀκούη κανεὶς τὸ κουδούνισμα, ἐχτὸς ἂν ὁ ἀέρας παίρνη μακριὰ τὸν ἦχο ἀπὸ τὴν παραλία.

Ἀλλοῦ ἔχουν τοὺς κώδωνες τοῦ κινδύνου. Ἀλλοῦ ἔχουν φωτισμένες τὶς σημαδοῦρες, ποὺ μὲ τὸ φῶς τους δδηγοῦν τοὺς ναυτικούς.

— Ἐλᾶτε ὅμως τώρα νὰ δῆτε τὸ φῶς τοῦ φάρου μας. Εἶναι ἀπὸ τὰ λαμπρότερα φῶτα! Κάνετε μιὰ μεταβολή. Ἀκριβῶς πίσω σας, ὅπως βλέπετε, στέκει ἕνας δεύτερος πυργίσκος, πάνω στὸν πύργο. Ὁ πυργίσκος αὐτὸς ἔχει ἐδῶ αὐτὰ τὰ περίεργα παχιὰ γυαλιά.

Ὁ καπετὰν-Στρατὴς ἄνοιξε μιὰ μικρὴ δικλεῖδα καὶ μᾶς ἔδειξε πίσω ἀπὸ τὰ χοντρὰ στρογγυλὰ γυαλιὰ τὴ φωτεινὴ λάμπα.

—Κάθε βράδυ τὴν ἀνάβω καὶ τὰ γυαλιὰ ποὺ εἶναι σὰν φακοὶ ρίχνουν τὸ φῶς πολὺ μακριά, πάνω στὸ νερό. Ἔτσι δείχνουν στοὺς ναυτικοὺς τὸ δρόμο.

Ἔπειτα μᾶς ἔδειξε τὸ μηχάνημα ποὺ κανονίζει τὸ φῶς τοῦ φάρου, νὰ σβήνη καὶ ν' ἀνάβη. Ἐδῶ μᾶς εἶπε μερικὰ πράματα, ποὺ φαίνεται δὲν τὰ ἤξαιραν οὔτε ὁ πατέρας οὔτε ἡ μητέρα.

Στὸ τέλος μᾶς ἐξήγησε, πὼς κάθε φάρος ἔχει δικό του ξεχωριστὸ χρῶμα. Ἀκόμα εἶπε, ἐκεῖ ποὺ εἶναι πολλοὶ φάροι κοντά, καθένας ἀπ' αὐτοὺς ἔχει διαφορετικὴ διάρκεια στὸ ἄναμα καὶ σβήσιμο.

Ὅλα αὐτὰ εἶναι γραμμένα σ' ἕνα μεγάλο βιβλίο, ποὺ τὸ ἔχει κάθε πλοίαρχος κοντά του ὅταν ταξιδεύη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ποτὲ δὲν εἶχα φανταστῆ ὅλα αὐτὰ τὰ πράματα. Πόσο ὄμορφα τὰ ἔχουν ὀργανώσει!

—Κι ὅμως, εἶπε ὁ καπετὰν-Στρατής, σὲ μερικοὺς τόπους πέφτει τέτοια ὁμίχλη, ποὺ αὐτὰ ὅλα δὲν ὠφελοῦν σὲ τίποτα. Τότε ἔχουμε πολλὰ δυστυχήματα.

Ἔπειτα ὁ καπετὰν-Στρατὴς μᾶς ἔδειξε τὸ δωμάτιό του ὅπου ἔχει τηλέγραφο καὶ τηλέφωνο. Μόλις περάση ἕνα πλοῖο, τηλεγραφεῖ ἢ τηλεφωνεῖ, στὸ λιμένα ποὺ πηγαίνει, ὅτι πέρασε.

Ἔπειτα μᾶς ἔδειξε τὸ μέρος ὅπου ἔχει τὰ ἐργαλεῖα ποὺ χρειάζονται γιὰ νὰ ἐργάζεται ὁ φάρος.

Σιγὰ-σιγὰ φτάσαμε στὴν ἐξώπορτα. Ἐκεῖ εὐχαριστήσαμε τὸν καπετὰν-Στρατὴ γιὰ τὴν καλοσύνη ποὺ εἶχε νὰ μᾶς δείξη τόσο ὡραῖα καὶ χρήσιμα πράματα.

Στὰ περιβόλια.

Ὅταν μὲ παίρνη ὁ πατέρας νὰ πᾶμε ἔξω στὰ περιβόλια ἔχω μεγάλη χαρά.

Τελειώνουν πιὰ οἱ στενοὶ κι ἀτελείωτοι δρόμοι μὲ τὰ ψηλὰ σπίτια καὶ τότε ἀρχίζει τὸ πράσινο τοῦ περιβολιοῦ. Δὲ βλέπω τώρα μόνο τοίχους ποὺ σκεπάζουν τὴν ψυχή μου, μὰ τὰ καταπράσινα περιβόλια. Ἀντὶ γιὰ τοίχους ψηλοὺς στὸ δρόμο ἔχουν καταπράσινους φράχτες.

Πίσω ἀπὸ τοὺς φράχτες εἶναι μικρὰ καὶ μεγάλα δέντρα καὶ πρασιές, ὅπου ἀνθίζουν ὄμορφα λουλούδια. Στεκόμαστε συχνὰ μὲ τὸν πατέρα καὶ κοιτᾶμε τὰ περιβόλια καὶ προπάντων τὸ μεγάλο καὶ ὄμορφο περιβόλι τοῦ κυρίου Δώρα.

Τὴν ἄνοιξη ἔχει λογῆς-λογῆς ὄμορφα τριαντάφυλλα.

Ἔχει κόκκινες τολύπες κι ἄλλα λουλούδια ποὺ δὲν ξαίρω τ' ὄνομά τους. Τὸ καλοκαίρι ἔχει διατσέντα, γκαρντέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νες καὶ γιασεμιά. Τὸ φθινόπωρο ἔχει θαυμάσια χρυσάνθεμα μὲ ὅλα τὰ χρώματα.

Ὁ κηπουρὸς πότε-πότε βάζει ἕνα μεγάλο σωλῆνα λαστιχένιο σὲ κάτι μικροὺς σωλῆνες σιδερένιους ποὺ ἐξέχουν ἀπὸ τὴ γῆ· ἀνοίγει τὸ κλειδὶ κι ἀρχίζει νὰ δροσίζη τὰ δέντρα καὶ τὰ λουλούδια. Ἄλλοτε πάλι σκάβει μὲ τὴ μεγάλη ἀστραφτερὴ ἀξίνα. Ἡ δουλειὰ αὐτὴ εἶναι πολὺ βαριά. Γιατὶ κάθε φορὰ τὸ μέτωπό του εἶναι καταϊδρωμένο κι ἡ ἀναπνοή του δύσκολη.

Ἄλλοτε πάλι στέκει μπροστὰ στὶς πρασιὲς ποὺ εἶναι κλεισμένες μὲ τζάμια καὶ κοιτάζει τὰ λουλούδια.

*
* *

Σήμερα εἶχα τύχη. Ἀρρώστησε ἡ κάλα μας, κιτρίνισαν τὰ φύλλα της κι ἄρχισε νὰ ξεραίνεται.

— Φαίνεται, εἶπε ὁ πατέρας, πὼς πρέπει νὰ τῆς ἀλλάξουμε τὸ χῶμα. Ἄς πᾶμε στὸ περιβόλι νὰ ρωτήσουμε τὸν κηπουρό. Εἶναι ἕνας ἀπὸ τοὺς καλύτερους, καὶ θὰ μᾶς δδηγήση τί νὰ κάνουμε.

Ἔβαλα τὸ καπέλο μου, καὶ πῆρα τὴν κάλα στὰ χέρια μου. Ἦταν λίγο βαριά. Μὰ μ' ἀρέσει νὰ κρατάω κάτι τοῦ πατέρα γιὰ νὰ τὸν ξεκουράζω.

Φτάσαμε στὸ περιβόλι. Δὲ μπορῶ νὰ πῶ τὴ χαρά μου σὰ μπήκαμε. Ὁ κηπουρὸς μᾶς πλησίασε. Τὸν λένε κὺρ-Γιάννη. Στὰ χέρια του κρατοῦσε 5–6 ἀναποδογυρισμένα ἀδειανὰ γλαστράκια.

— Ἡ κάλα μου, κὺρ-Γιάννη, πέρυσι ἦταν ἔξοχη· μὰ τώρα δὲν ξαίρω τί ἔχει· τὰ φύλλα της κιτρίνισαν· δὲν παίρνει καθόλου ἀπάνω της, εἶπε ὁ πατέρας.

Ὁ κὺρ-Γιάννης κοίταξε καλὰ τὸ φυτό· ἀναποδογύρισε τὴ γλάστρα κι ἔβγαλε τὴν κάλα μὲ ὅλο τὸ χῶμα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

— Βέβαια, εἶναι ἄρρωστη, εἶπε.

— Ποῦ τὸ κατάλαβες, κὺρ-Γιάννη;

— Οἱ ρίζες της εἶναι σαπισμένες. Οἱ γερὲς ρίζες φαίνονται ἀμέσως, γιατὶ εἶναι ἄσπρες.

— Τί νὰ ἔπαθε κι ἀρρώστησε;

— Θὰ τῆς ἔλειψε νερό· καὶ ξαίρετε πόσο νερὸ χρειάζονται οἱ κάλες;

— Δὲ μπορεῖ νὰ ξαναγίνη καλά; ρώτησα ἐγώ.

Ὁ κὺρ-Γιάννης γέλασε.

—Θὰ τῆς βάλουμε καλὸ καὶ φρέσκο χῶμα· αὐτὸ θὰ τὴν κάνη καλά.

Ξαναφύτεψε τὴν κάλα σὲ νέο χῶμα. Ὁ πατέρας μου κι ἐγὼ στὸ ἀναμεταξὺ εἴδαμε ὅλα τὰ ὄμορφα λουλούδια. Δὲ θὰ τὰ ξεχάσω ποτέ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Ἄμα μεγαλώσω θὰ γίνω κηπουρὸς κι ἐγώ, κὺρ-Γιάννη, εἶπα.

—Νὰ γίνης, μοῦ λέει. Μὰ θὰ ἔχης πολλὴ δουλειά. Πρέπει ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ νὰ σκύβης, νὰ φυτεύης, νὰ καθαρίζης γλάστρες, νὰ βάζης κοπριὲς γιὰ πρώιμα. Εἶναι ὄμορφη, μὰ καὶ κουραστικὴ δουλειά.

—Ποῦ εἶναι τὰ πρώιμα; ρώτησα.

—Ἐκεῖνα ποὺ εἶναι κάτω ἀπὸ τὴ γυάλινη στέγη. Ὅ,τι φυτεύω ἐκεῖ μεγαλώνει πρώιμα, γιατὶ εἶναι προφυλαγμένο. Ἀκόμα θὰ πρέπη καὶ νὰ τὰ ψειρίζης.

Ἔμεινα μὲ ἀνοιχτὸ τὸ στόμα!

—Ἔχουν καὶ τὰ λουλούδια ψεῖρες; ρώτησα.

—Βέβαια ἔχουν.

—Ἔ! τότε θὰ τὸ κάνω κι αὐτό. Κάθε ἐπάγγελμα ἔχει καὶ τὰ καλά του καὶ τὰ κακά του. Μὰ μοῦ φαίνεται, πὼς ἡ κηπουρικὴ εἶναι ἀπὸ τὰ ὡραιότερα ἐπαγγέλματα.

Τοῦ κηπουροῦ τὰ μάτια ἄστραψαν ἀπὸ χαρά.

—Ἔλα νὰ δῆς ἀκόμα κι ἐκεῖνα ποὺ ἔχω στὸ θερμοκήπιο.

Ἦταν ὡραῖο νὰ βλέπης τὸν κόσμο τῶν λουλουδιῶν. Κόκκινα καὶ κίτρινα κεφαλάκια μέσα σὲ πράσινα φύλλα. Καμέλιες λογιῶν-λογιῶν καὶ λουλούδια ξένα, ποὺ εἶχε γραμμένα τὰ ὀνόματά τους ἀπάνω ὁ κηπουρός.

Ἔχουν βάσανα τὰ λουλούδια. Ἐκεῖ ποὺ τὰ βλέπεις ἔτσι ὄμορφα, ἀρχίζουν νὰ κιτρινίζουν. Πρέπει ἀμέσως νὰ τὰ προσέξης, ἀλλιῶς τὰ χάνεις.

Μοῦ ἄρεσε νὰ μείνω ὧρες ἐκεῖ μέσα. Μὰ ὁ πατέρας μοῦ εἶπε:

—Ἔλα, εἶναι καιρὸς τώρα, ἀρκετὰ ἀπασχολήσαμε τὸν κὺρ-Γιάννη.

Τὴν ὥρα ποὺ ἀποχαιρετοῦσα τὸν καλὸ κηπουρό, μοῦ εἶπε:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Θὰ σοῦ χαρίσω μιὰ φούλια. Εἶναι δύσκολη στὸ μεγάλωμα καὶ πρέπει νὰ τὴν προσέχῃς.

Εὐχαρίστησα μὲ ὅλη μου τὴν καρδιὰ τὸν καλὸν ἄνθρωπο. Ὁ πατέρας πῆρε τὴν κάλα κι ἐγὼ τὴ φούλια καὶ γυρίσαμε στὸ σπίτι.

Ὁ τραγουδιστής.

Ὁ μύρμηγκας ὁ κὺρ-Ἀργύρης,
ποῦναι μεγάλος νοικοκύρης,
βαρέθηκε ὅλο νὰ μαζεύῃ...
Σήμερα θέλει νὰ γλεντήσῃ
καὶ τὰ λαλούμενα γυρεύει,
μὰ ὄχι τὸ γλέντι νὰ στοιχίσῃ.
Τοῦ ἀρέσει λίγο ἡ εὐθυμία
σὰν γίνεται μὲ οἰκονομία.

Λοιπὸν τὸ τζίτζικα προσμένει
ναρθῇ, ὅπως πάντα, στὴν ἐλιά του.
Λένε πὼς ἔχει αὐτὸς κρυμμένη
μιὰ πίπιζα στὸ λάρυγγά του
καὶ παίζει πάντα στὸ λιοπύρι,
σὰ βιολιτζὴς σὲ πανηγύρι.

Καὶ νά! στὸ δέντρο ἀνεβασμένος
ὁ τζίτζικας λαλεῖ καὶ παίζει,
κι ὁ μύρμηγκας εὐτυχισμένος
στρώνει ἀποκάτου τὸ τραπέζι.

Τὸ γλέντι ἐστάθηκε μεγάλο·
χορεύει καὶ συρτὸ καὶ μπάλο.
Τὰ ἔντομα παραταγμένα
βλέπουν καὶ τάχουνε χαμένα:
«Ἐχάλασε, σοῦ λένε, ἡ πλάση,
ἀφοῦ κι ὁ μύρμηγκας αὐτός,
μὲς στοὺς σφιχτοὺς ὁ πιὸ σφιχτός,
ἐβάλθηκε νὰ διασκεδάσῃ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Ὡραῖα μοῦ παίζεις, τζίτζικά μου!
Ἐγλέντησα μὲ τὴν καρδιά μου.
Δὲν ἔκαμες μιὰ νότα λάθος·
καὶ δύναμη ἔβαλες καὶ πάθος,
ἂς εἶσαι πάντα νηστικός.
Καλὸ εἶναι τώρα νὰ περάσης
νὰ φᾶς, νὰ πιῆς καὶ νὰ χορτάσης,
σὰν πεινασμένος μουσικός.
Δυστυχισμένε! ἂς ἔχης χάρη,
πάρε δυὸ-τρία σπειριὰ σιτάρι».

— «Κὺρ μύρμηγκα, σ' εὐχαριστῶ·
στὸ δέντρο εἶναι καλὰ νὰ μείνω
καὶ τὴ δροσούλα του νὰ πίνω·
βασιλικὰ μὲ τρέφει αὐτό.
Δὲν τρώω σιτάρι, μήτε στάχυ.
Τὰ φαγητὰ στὸ πανηγύρι
κι ἡ χωριατιὰ τοῦ νοικοκύρη
βάρος μοῦ στέκουν στὸ στομάχι.
Σὲ πανηγύρια δὲ συχνάζω,
μὲ τὸ σκοπό μου διασκεδάζω.
Γιατί ξοδεύεις τὰ λεφτά σου;
δὲν ἔπαιζα τῆς ἀφεντιᾶς σου!
Εἶμαι ἀπ' τὸν ἥλιο μαγεμένος
στὸ πράσινο κλαράκι ἐδῶ,
κι ἀπὸ ψηλὰ διωρισμένος
τὸν ἥλιο γιὰ νὰ τραγουδῶ.
Λοιπὸν τὸ κάλεσμά σου ἂς λείψη.
Τρῶγε, θησαύριζε αὐτοῦ κάτου.
Καθένας ἔχει τὴ δουλειά του·
ἐσὺ στὴν τρύπα, ἐγὼ στὰ ὕψη».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ

ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

1. Θεοί.

Ὁ Ὄλυμπος εἶναι πολὺ ψηλὸ βουνό. Τὶς κορυφές του δὲ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὶς δῆ, γιατὶ τὶς κρύβουν τὰ σύγνεφα.

Πάνω σ' αὐτὲς τὶς κορυφὲς εἶχε τὴν κατοικία του ὁ Δίας κι οἱ ἄλλοι θεοί.

Ὁ Δίας ἦταν ὁ μεγαλύτερος θεός. Ἦταν ὁ πατέρας καὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων.

Καθισμένος στὸ χρυσό του θρόνο κρατοῦσε στὸ ἀριστερό του χέρι τὸ σκῆπτρο του. Τὸ σκῆπτρο τελείωνε σ' ἕνα χρυσὸ ἀετό. Στὸ δεξί του τὸ χέρι πότε κρατοῦσε τὸν κεραυνὸ καὶ πότε τὴ Νίκη.

Φοροῦσε ἕνα μακρὺ χρυσὸ ἀνθοστόλιστο πουκάμισο ποὺ ἔφτανε ὡς κάτω στὰ πόδια. Μὰ κεῖνο ποὺ ἔκανε μεγάλη ἐντύπωση ἦταν τὸ κεφάλι τοῦ Δία.

Εἶχε μεγάλο καὶ πλατὺ μέτωπο, φρύδια πυκνὰ καὶ μάτια βαθιά. Ὅταν ὁ Δίας χαμήλωνε τὰ φρύδια του κι ἔσκυβε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

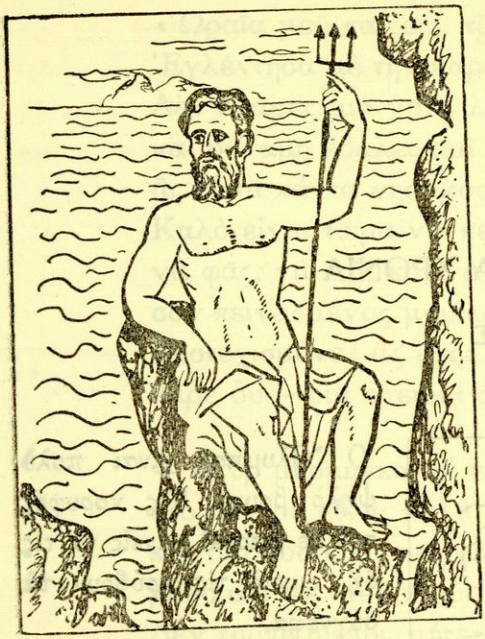

τὸ κεφάλι του, κυμάτιζε ἡ κόμη του καὶ σειόταν ὁ τρανὸς ὁ Ὄλυμπος. Μὰ ὅταν θύμωνε, ἔτρεμαν κι οἱ θεοὶ κι οἱ ἄνθρωποι.

Ἔρριχνε τὰ ἀστροπελέκια ποὺ κρατοῦσε στὸ χέρι του κι ἔκαιγε δάση, ἔσκιζε βράχους καὶ σκότωνε ἀνθρώπους.

Ὥριζε τὴν τύχη κάθε ἀνθρώπου. Αὐτὸς μοίραζε τὶς χαρὲς καὶ τὶς λύπες. Εἶχε δυὸ πιθάρια κοντά του, μέσα στὸ ἕνα εἶχε τὶς χαρὲς καὶ μέσα στὸ ἄλλο τὶς λύπες. Σ' ὅποιον μοίραζε κι ἀπὸ τὶς δυὸ μαζί, αὐτὸς περνοῦσε καὶ γλυκὲς καὶ πικρὲς ἡμέρες. Σ' ὅποιον ὅμως ἔδινε μόνο λύπες, αὐτὸς δὲν ἔβλεπε καμιὰ χαρὰ στὴ ζωή του. Ζοῦσε ἔρημος καὶ παράδερνε στὴ γῆ λυπημένος καὶ περιφρονημένος.

*
* *

Ἀδερφὸς τοῦ Δία καὶ μεγάλος θεὸς ἦταν ὁ Ποσειδῶνας. Ὁ Ποσειδῶνας ἦταν ὁ θεὸς τῆς θάλασσας καὶ τῶν ποταμιῶν. Εἶχε πλατιοὺς ὤμους, ἄγρια καὶ ἀκατάστατα μαλλιὰ καὶ γένεια. Ἦταν ἄγριος, θυμοσιάρης, ἐκδικητικός.

Κρατοῦσε πάντα στὸ χέρι του τὴν τρίαινα. Μ' αὐτὴ σήκωνε κύματα καὶ μ' αὐτὴ σειοῦσε τὴ γῆ.

Ὁ Ποσειδῶνας δὲν κατοικοῦσε στὸν Ὄλυμπο. Τοῦ ἄρεσε νὰ ζῆ στὰ ὑγρὰ παλάτια του. Αὐτὰ ἦταν στὸ βυθὸ τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θάλασσας καὶ λαμποκοποῦσαν ἀπὸ χρυσάφι κι ἀσήμι.

Ὅταν ἤθελε ν' ἀνεβῇ στὴ γῆ, ἑτοίμαζε τὸ ὁλόχρυσο ἅρμα του, ποὺ τὸ ἔσερναν πουλάρια μὲ χρυσὲς χαῖτες. Ντυνόταν τὴ χρυσή του πανοπλία. Ἀνέβαινε στὸ ἅρμα του καὶ τὸ ὡδηγοῦσε μέσα στὴ θάλασσα κι ἀπάνω στὴ γῆ.

Μόλις ἔνιωθε ἡ θάλασσα πὼς ὁ βασιλιάς της ξεκινοῦσε, σκιζόταν στὰ δυὸ γιὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ περάσῃ. Καὶ τὰ θεριά της, τὰ κήτη, μαζεύονταν ἀπὸ παντοῦ γιὰ νὰ τὸν χαιρετήσουν.

Σὰ θύμωνε ὅμως, τότε ἅρπαζε τὴν τρίαινα, σύναζε τὰ σύγνεφα, τάραζε τὴ θάλασσα καὶ ξαπολοῦσε ὅλους τοὺς ἀνέμους. Τότε ταράζονταν γῆ καὶ νερὸ καὶ μαυρίλα σκορπιζόταν παντοῦ.

Ἀλίμονο σὲ κείνους ποὺ βρίσκονταν στὴ θάλασσα. Ἀλίμονο καὶ σὲ κείνους ποὺ βρίσκονταν στὴν ξηρά. Ἔτρεμε ἡ γῆ συθέμελα. Ὁ τρίτος ἀδερφὸς τοῦ Δία, ὁ Πλούτωνας, φοβόταν συχνά, μήπως σωριαστῇ ἡ γῆ κι ὁ οὐρανὸς ἀπάνω στὸ βασίλειό του.

Τοῦ Πλούτωνα τὸ βασίλειο ἦταν ὁ Ἅδης, ὁ κάτω κόσμος.

Τὸ βασίλειό του ἦταν μαῦρο καὶ σκοτεινό. Τὸ μισοῦσαν κι οἱ ἄνθρωποι κι οἱ θεοί. Ποτὲ ἥλιος καὶ χαρὰ δὲν ἔφταναν ὡς ἐκεῖ. Σ' αὐτὸν τὸν τόπο πήγαιναν ὅλοι ὅσοι πέθαιναν.

Ὑπηρέτης τοῦ Πλούτωνα ἦταν ὁ Χάρος. Αὐτὸς ἀνέβαινε στὴ γῆ κι ἔφερνε ἀπὸ κεῖ τὴν ψυχὴ τοῦ πεθαμένου κάτω στὰ ἀνήλιαγα βασίλεια.

*
* *

Θεοὶ καὶ θεὲς ἦταν κι ἄλλοι ἀκόμα πολλοὶ καὶ δυνατοί. Ὅλη αὐτὴ ἡ μεγάλη θεϊκὴ οἰκογένεια εἶχε κατοικία τὸν Ὄλυμπο. Ἐκεῖ πάνω ζοῦσαν οἱ θεοὶ ὅπως ζοῦσαν κι οἱ οἰκογένειες τῶν βασιλιάδων στὴ γῆ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἶχαν κι αὐτοὶ πολλοὺς ὑπηρέτες, θεούς. Οἱ ὑπηρέτες —θεοὶ ἦταν ὑποχρεωμένοι νὰ κάνουν τὶς διαταγὲς τῶν μεγάλων θεῶν. Αὐτοὶ ἑτοίμαζαν τὰ ὡραῖα δεῖπνα. Αὐτοὶ πρόσφερναν νέκταρ κι ἀμβροσία. Αὐτοὶ τοὺς διασκέδαζαν μὲ τοὺς χορούς τους καὶ τὴ μουσική τους.

Πολλὲς φορὲς οἱ θεοὶ βαριόνταν αὐτὴ τὴ ζωή. Τότε ἄφηναν τὰ παλάτια τοῦ Ὄλυμπου καὶ κατέβαιναν στὴ γῆ.

Διασκέδαζαν μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ πολλὲς φορὲς παντρεύονταν μὲ θνητὲς γυναῖκες. Τὰ παιδιά, ποὺ ἀποχτοῦσαν ἀπ' αὐτές, τὰ ἔλεγαν οἱ ἄνθρωποι ἡμίθεους καὶ ἥρωες.

2. Ὕστερα ἀπὸ τὸν κατακλυσμό.

Οἱ ἄνθρωποι.

Ἦταν μιὰ ἐποχὴ ποὺ τὴν ἔλεγαν χρυσή. Οἱ ἄνθρωποι ζοῦσαν χωρὶς λύπες, χωρὶς ἀρρώστιες, χωρὶς κόπους. Ὅλα τὰ ἔβρισκαν ἕτοιμα.

Μὰ ὕστερα τὰ πράματα ἄλλαξαν. Οἱ ἄνθρωποι σιγὰ-σιγὰ ἔγιναν πολὺ κακοὶ κι ὁ Δίας ἀποφάσισε νὰ τοὺς καταστρέψη.

Ἄνοιξε λοιπὸν τοὺς κρουνοὺς τοῦ οὐρανοῦ. Ἄρχισε μιὰ τρομερὴ βροχὴ ἐννιὰ μέρες κι ἐννιὰ νύχτες. Τὸ νερὸ σκέπασε πρῶτα τὰ χαμηλότερα μέρη. Ὕστερα σιγὰ-σιγὰ σκέπασε τοὺς θάμνους καὶ τὰ δέντρα. Τελευταῖα σκέπασε τὰ σπίτια καὶ τὰ βουνά.

Πνίγηκαν ὅλα τὰ ζῶα καὶ οἱ ἄνθρωποι. Σώθηκαν μόνο δυό, ὁ Δευκαλίωνας κι ἡ γυναίκα του ἡ Πύρρα.

Στὸ Δευκαλίωνα εἶχε πεῖ ὁ πατέρας του ὁ Προμηθέας πὼς θὰ γίνη ἡ καταστροφή. Ἀκόμα τὸν εἶχε συμβουλέψει νὰ κάνη ἕνα καλὸ πλοῖο καὶ νὰ τὸ φορτώση μὲ τροφές.

Ὅσο τὸ νερὸ σκέπαζε τὴ γῆ τὸ πλοῖο ἔπλεε. Ὅταν ἀ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ποτραβήχτηκε τὸ νερό, τὸ πλοῖο κάθησε ἀπάνω σ' ἕνα βουνό, τὸν Παρνασσό.

Ἐκεῖ βγῆκε ὁ Δευκαλίωνας μὲ τὴν Πύρρα. Πρόσφεραν θυσία στὸ Δία καὶ τὸν παρακάλεσαν νὰ τοὺς βοηθήση. Ὁ Δίας ἔστειλε ἕνα ὄμορφο νέο ποὺ εἶχε στὰ πόδια του φτερά, τὸν Ἑρμῆ, νὰ τοὺς πῆ αὐτὰ τὰ λόγια: «Ὅ,τι τοῦ ζητήσουν πρῶτο, ἐκεῖνο καὶ θὰ γίνη».

Ὁ Δευκαλίωνας κι ἡ Πύρρα ἐζήτησαν νὰ ξαναζήση τὸ ἀνθρώπινο γένος. Ὁ Δίας τοὺς ἔκαμε τὴ χάρη. Ἀκοῦστε πῶς ἔγινε.

*
* *

Ὁ Δευκαλίωνας κι ἡ Πύρρα ἦρθαν στὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν κι εἶπαν τὴν ἐπιθυμία τους. Ἡ Πυθία τοὺς εἶπε:

«Ἂν θέλουν νὰ ξαναζήσουν οἱ ἄνθρωποι πρέπει νὰ σκεπάσουν τὸ πρόσωπό τους, καὶ νὰ ρίχνουν πίσω τους τὰ κόκκαλα τῆς μητέρας τους».

Ὁ Δευκαλίωνας κατάλαβε, πὼς μητέρα τους εἶναι ἡ γῆ. Ἀλλὰ τὰ κόκκαλά της ποιά εἶναι;

—Ἴσως νὰ εἶναι οἱ πέτρες, εἶπε ἡ Πύρρα.

Χωρὶς νὰ χάσουν καιρὸ πῆραν πέτρες, σκέπασαν τὰ πρόσωπά τους καὶ τὶς ἔρριχναν πίσω ἀπὸ τοὺς ὤμους των. Ὅσες πέτρες ἔρριξε ὁ Δευκαλίωνας ἔγιναν ἄντρες. Ἄντρες μάλιστα γεροί, δυνατοὶ καὶ ὡραῖοι. Ὅσες πέτρες ἔρριξε ἡ Πύρρα ἔγιναν γυναῖκες ὄμορφες καὶ καλοφτιαγμένες.

Ὁ Δευκαλίωνας ἔγινε ὁ βασιλιὰς αὐτῆς τῆς νέας γενεᾶς καὶ σὰν πέθανε βασιλιὰς ἔγινε ὁ γιός του ὁ Ἕλληνας. Ἀπ' αὐτὸν ὠνομάστηκαν οἱ κάτοικοι τῆς χώρας Ἕλληνες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

3. Ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων.

α) Ὁ Ὀδυσσέας στὴ σπηλιὰ τοῦ Κύκλωπα.

Ἔφτασε τὸ καράβι τοῦ Ὀδυσσέα στὸ νησὶ τοῦ Κύκλωπα. Ἀπὸ μακριὰ φάνηκε ἡ σπηλιά του μπροστὰ στὴν ἀκροθαλασσιά. Ἦταν τριγυρισμένη ἀπὸ δάφνες κι ἀγριολούλουδα.

Ἐκεῖ, μέσα στὴ σπηλιά, ξενυχτοῦσαν κοπάδια γιδοπρόβατα. Γύρω-γύρω ἦταν φτιαγμένος ὁ φράχτης. Τὸν περιτριγύριζαν πεῦκα καὶ πολὺ ψηλὰ δρυά.

Ἐδῶ καθόταν ὁ θεόρατος ἄντρας, ὁ Κύκλωπας, μόνος. Δὲ ζύγωνε κανένα. Ὁ νοῦς του ὅλο τὸ κακὸ συλλογιζόταν.

Ὁ Κύκλωπας δὲν ἔμοιαζε μὲ μᾶς τοὺς ἄλλους τοὺς ἀνθρώπους. Ἦταν θεόρατος, δασύτριχος, ἄγριος. Εἶχε ἕνα μάτι μόνο στὸ μέτωπο. Εἶχε πελώριο κεφάλι ποὺ ἔμοιαζε σὰν κορυφὴ δασωμένη ὁλομόναχη, ἀνάμεσα στοὺς ἄλλους τοὺς ἀνθρώπους.

Ὁ Ὀδυσσέας κίνησε γιὰ τὴ σπηλιὰ μὲ δώδεκα συντρόφους. Μαζί τους πῆραν ἕνα τράγινο ἀσκὶ μὲ γλυκὸ μαῦρο κρασί. Σὲ λίγο ἔφτασαν στὸ ἄντρο τοῦ Κύκλωπα.

Αὐτὸς δὲν ἦταν ἐκεῖ. Ἔβοσκε τὰ παχιὰ ἀρνιά του. Μὲ περιέργεια καὶ προσοχὴ κοίταζαν ὅλα ὅσα εἶχε μέσα στὸ ἄντρο. Τὰ τυροβόλια ἦταν γεμάτα τυρί. Μεγάλα ἀγγεῖα, κάδοι καὶ σκαφίδες ἦταν γεμάτα γάλα. Στὴ μάντρα τῆς αὐλῆς ἦταν στιβαγμένα ἀρνιὰ καὶ ρίφια.

Τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσέα τοὺς πῆρε ὁ τρόμος γιὰ τὸν Κύκλωπα.

—Ἔλα, Ὀδυσσέα, νὰ πιοῦμε γάλα, νὰ πάρουμε ἀρνιὰ καὶ τυριὰ μαζί μας, καὶ νὰ φύγουμε στὸ πλοῖο μας! ἔλεγαν.

Ὁ Ὀδυσσέας ὅμως οὔτε νὰ τὸ ἀκούσῃ. Ἤθελε νὰ δῇ πῶς εἶναι ὁ Κύκλωπας.

Ἄναψαν λοιπὸν φωτιά, ἔκαναν θυσία στοὺς θεοὺς καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προσευχήθηκαν. Ὕστερα ἤπιαν γάλα, ἔφαγαν τυρὶ καὶ κάθησαν ὥσπου ναρθῆ ὁ Κύκλωπας.

β) Ὁ Κύκλωπας ἔρχεται.

Μὲ τὸ ἡλιοβασίλεμα γύρισε ἀπ' τὴ βοσκὴ ὁ Κύκλωπας. Κρατοῦσε στὸν ὦμο του ἕνα δεμάτι θεόρατο ἀπὸ ξύλα. Μὲ

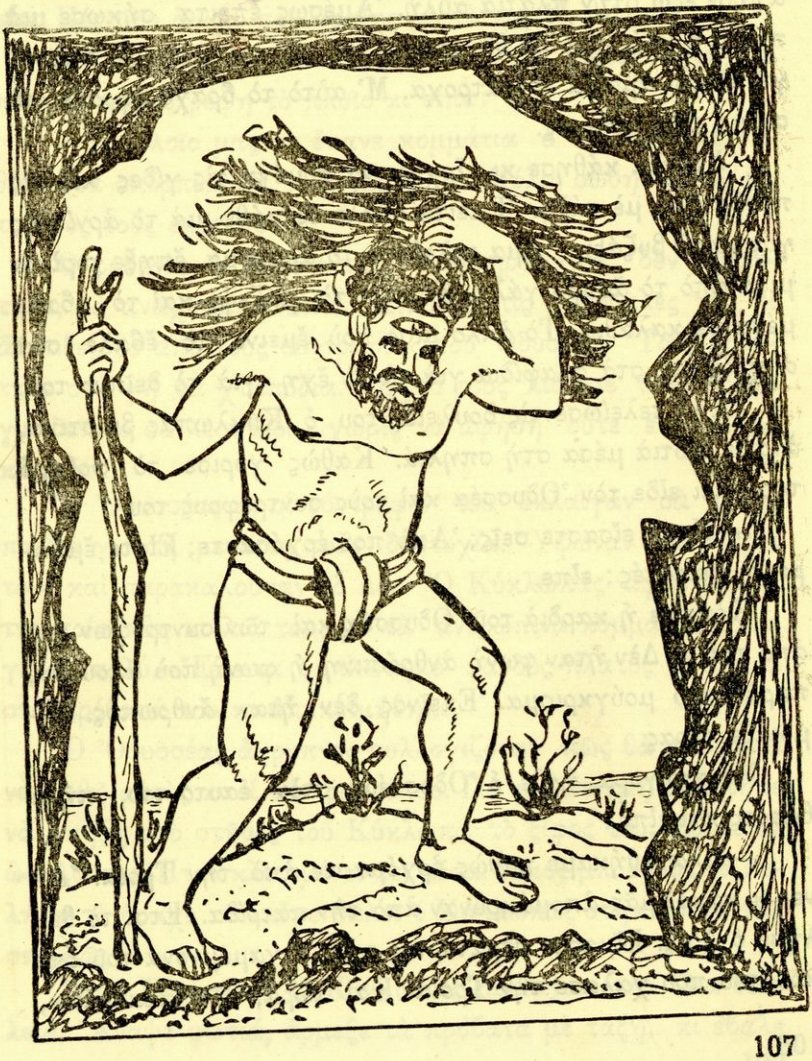

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτὰ θ' ἄναβε φωτιὰ τὸ βράδυ. Καθὼς ἔρριξε τὸ φορτίο μέσα στὸ ἄντρο γέννηκε βρόντος τρομερός.

Τρόμαξε ὁ Ὀδυσσέας καὶ οἱ σύντροφοί του, καὶ ἀπὸ τὸ φόβο τους σύρθηκαν στὰ πιὸ σκοτεινὰ μέρη τῆς σπηλιᾶς.

Ὁ Κύκλωπας ἔμπασε μέσα στὴ σπηλιὰ τὰ γιδοπρόβατα ποὺ ἔπρεπε νὰ ἀρμέξη. Τοὺς τράγους καὶ τὰ κριάρια τὰ ἄφησε ἔξω στὴν πλατιὰ αὐλή. Ἀμέσως ἔπειτα σήκωσε μιὰ πέτρα βαριά, ποὺ δὲ θὰ μποροῦσαν νὰ τὴ σείσουν ἀπὸ τὴ γῆ εἴκοσι ἁμάξια τετράτροχα. Μ' αὐτὸ τὸ βράχο ἔφραξε τὸ στόμα τῆς σπηλιᾶς.

Ὕστερα κάθησε κι ἄρχισε νὰ ἀρμέγη τὶς γίδες καὶ τὶς προβατίνες μὲ τάξη. Ἔπειτα ἔβαλε σὲ κάθε μιὰ τὸ ἀρνί της γιὰ νὰ τὸ βυζάξη. Ἅμα τελείωσε τὸ ἄρμεγμα, ἔπηξε τυρὶ τὸ μισὸ ἀπὸ τὸ ἄσπρο γάλα. Τὸ τυρὶ τὸ μάζεψε καὶ τὸ ἔβαλε μέσα σὲ καλάθια. Τὸ ἄλλο μισὸ ποὺ ἔμεινε τὸ ἔβαλε στὰ ἀγγεῖα καὶ στὰ σκαφίδια γιὰ νὰ τὸ ἔχη γιὰ τὸ δεῖπνο του.

Ἅμα τελείωσε τὶς δουλειές του ὁ Κύκλωπας βιαστικά, ἄναψε φωτιὰ μέσα στὴ σπηλιά. Καθὼς γύρισε τὸ φοβερό του μάτι εἶδε τὸν Ὀδυσσέα καὶ τοὺς συντρόφους του.

—Ποιοί εἴσαστε σεῖς; Ἀπὸ ποῦ ἐρχόσαστε; Εἶστε ἔμποροι ἢ πειρατές; εἶπε.

Κόπηκε ἡ καρδιὰ τοῦ Ὀδυσσέα καὶ τῶν συντρόφων του ἀπὸ τρόμο. Δὲν ἦταν φωνὴ ἀνθρώπινη, ἡ φωνὴ ποὺ ἄκουσαν, παρὰ βαρὺ μούγκρισμα. Ἐκεῖνος δὲν ἦταν ἄνθρωπος. Ἔμοιαζε τέρας.

Μὰ γρήγορα ἦρθε ὁ Ὀδυσσέας στὸν ἑαυτό του, πῆρε θάρρος καὶ εἶπε:

—Πλανηθήκαμε καθὼς ἐρχόμαστε ἀπὸ τὴν Τροία. Ἄνεμοι κακοὶ μᾶς ἀπομάκρυναν ἀπὸ τὴν πατρίδα. Ἔτσι τὸ θέλησε ὁ Δίας. Εἴμαστε στρατιῶτες τοῦ Ἀγαμέμνονα τοῦ ξακουστοῦ ποὺ χάλασε τὴν Τροία. Καὶ τώρα, ἐδῶ φτασμένοι,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πέφτουμε στὰ πόδια σου. Σὲ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς φιλοξενήσης, ὅπως διατάζει ὁ Δίας!

Ὁ Κύκλωπας γέλασε φριχτά, καὶ ἄσπλαχνα εἶπε:

—Ξένε, εἶσαι ἀνόητος ἢ ἔρχεσαι ἀπὸ μακριὰ καὶ δὲν ξαίρεις τοὺς Κύκλωπες! Ἐμεῖς δὲν ἀκοῦμε τὶς διαταγὲς τοῦ Δία. Ἐγὼ δὲ θὰ λυπηθῶ οὔτε σένα, οὔτε τοὺς συντρόφους σου. Πές μου ὅμως, ποῦ ἄραξες μὲ τὸ καράβι σου;

Ὁ Ὀδυσσέας ἔνιωσε πὼς ὁ Κύκλωπας ρωτάει γιὰ νὰ πάη νὰ καταστρέψη τὸ πλοῖο κι εἶπε:

—Τὸ πλοῖο μας τὸ ἔκανε κομμάτια ὁ Ποσειδῶνας. Ἡ θάλασσα σκόρπισε τὰ συντρίμμια του. Μόλις σώθηκα ἐγὼ μὲ τούτους τοὺς συντρόφους.

Ὁ φοβερὸς ὁ Κύκλωπας, ὁ σκληρόψυχος, δὲν ἀπάντησε, μὰ τινάχτηκε ἀπάνω. Ἄπλωσε τὶς χεροῦκλες του κι ἄρπαξε δυὸ ἀπὸ τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσέα. Τοὺς βρόντηξε στὴ γῆ σὰ χταπόδια. Ἀφοῦ τοὺς λιάνισε τοὺς ἔφαγε γιὰ δεῖπνο σὰ λεοντάρι, χωρὶς νὰ ἀφήση οὔτε ἕνα μικρὸ κομμάτι.

Ὁ Ὀδυσσέας κι οἱ σύντροφοί του ἔκλαιγαν σὰ μωρὰ παιδιὰ γιὰ τὴ μεγάλη τους δυστυχία. Ὕψωναν τὰ χέρια τους καὶ παρακαλοῦσαν τὸ Δία. Ὁ Κύκλωπας ἀφοῦ γέμισε τὴν τρίσβαθη κοιλιά του μὲ τὰ ἀνθρώπινα κομμάτια ἤπιε γάλα πολύ. Ἔπειτα ξαπλώθηκε φαρδὺς-πλατὺς ἀνάμεσα στὰ πρόβατά του κι ἀποκοιμήθηκε.

Ὁ Ὀδυσσέας ἄγρυπνος συλλογιζόταν πῶς θὰ μποροῦσε νὰ σωθῆ αὐτὸς κι οἱ σύντροφοί του. Γιὰ μιὰ στιγμὴ σκέφτηκε νὰ μπήξη στὸ στῆθος τοῦ Κύκλωπα τὸ ξίφος του. Μὰ τί θὰ ὠφελοῦσε; Ἦταν κλεισμένοι κεῖ μέσα. Ποιός μποροῦσε νὰ κυλήση τὸ βράχο ποὺ εἶχε βάλει ὁ Κύκλωπας στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς;

Ἔτσι ξημέρωσε. Ὁ Κύκλωπας ξανάρχισε τὴν ἴδια δουλειά. Ἄναψε φωτιά, ἄρμεξε τὰ πρόβατα μὲ τάξη, κι ἔβαλε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στὴν κάθε προβατίνα τὸ ἀρνί της γιὰ νὰ βυζάξη. Ἔπειτα ἅρπαξε πάλι δυὸ ἀπὸ τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσέα καὶ τοὺς ἔφαγε.

Χορτάτος πιὰ κύλησε μ' εὐκολία τὸ βράχο ἀπὸ τὴν εἴσοδο. Ἔβγαλε τὰ πρόβατά του ἔξω, ξανάβαλε στὴ θέση της τὴν πέτρα καὶ μὲ σφυρίγματα ὡδήγησε τὰ κοπάδια του στὰ ὄρη. Τώρα ὁ Ὀδυσσέας μέσα στὴ σπηλιὰ συλλογιζόταν πῶς θὰ μπορέση νὰ ἐκδικηθῆ τὸν ἄγριο καὶ ἄνομο Κύκλωπα καὶ πῶς θὰ σωθῆ αὐτὸς κι οἱ σύντροφοί του.

γ) Ὁ Ὀδυσσέας τυφλώνει τὸν Κύκλωπα.

Ἐκεῖ ποὺ συλλογιζόταν, ὁ Ὀδυσσέας εἶδε στὴ μάντρα μέσα ἕνα ρόπαλο χλωρό, μακρὺ καὶ πλατύ. Ἔμοιαζε σὰν κατάρτι κατάλληλο γιὰ εἰκοσάκουπο καράβι. Ἀμέσως τότε σοφίστηκε ἕνα σχέδιο. Σηκώθηκε καὶ πῆρε τὸ ρόπαλο. Ἔκοψε ἀπ' αὐτὸ ἕνα κομμάτι ὡς μιὰ ὀργιά. Τὸ ἔδωσε στοὺς συντρόφους νὰ τὸ ξύσουν καὶ νὰ τὸ στρογγυλέψουν καλὰ-καλά. Ὕστερα μόνος του ἔκανε τὴ μύτη σουβλερὴ πολύ. Τὴν πύρωσε καλὰ στὴ φλόγα, ὥστε νὰ γίνη σκληρή. Ἀφοῦ τὸ τοίμασε, τὸ ἔκρυψε μέσα στὴν κοπριὰ ποὺ ἦταν χυμένη ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη στὴ σπηλιά.

Ἔπειτα φώναξε τοὺς συντρόφους. Τοὺς εἶπε νὰ βάλουν κλῆρο, ποιοί θὰ τὸν βοηθήσουν γιὰ νὰ μπήξουν μὲ δύναμη τὸ κοντάρι στὸ μάτι τοῦ Κύκλωπα ἅμα κοιμηθῆ. Μὲ τὸ λαχνὸ βγῆκαν τέσσεροι, ἀκριβῶς οἱ πιὸ διαλεχτοί.

Πρὶν νυχτώση, γύρισε μὲ τὰ κοπάδια του ὁ Κύκλωπας. Ἔκανε πάλι μὲ τάξη τὶς δουλειές του ὅπως καὶ τὶς ἄλλες φορές. Ἄναψε φωτιὰ κι ἅρπαξε ἄλλους δυὸ ἀπ' τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσέα καὶ τοὺς ἔφαγε.

Τότε ὁ Ὀδυσσέας πλησίασε τὸ τέρας μὲ μιὰ κούπα στὸ χέρι γεμάτη μαῦρο κρασί.

—Κύκλωπα, εἶπε, πιὲς κρασί, τώρα ποὺ ἔφαγες ἀνθρώ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πινο κρέας. Θὰ δῆς στὸ πλοῖο μου τί πιοτὸ εἶχα κρυμμένο. Σοῦ τὸ ἔφερα δῶρο γιὰ νὰ μὲ σπλαχνιστῆς καὶ νὰ μὲ στείλης στὴν πατρίδα.

Ὁ Κύκλωπας ἅρπαξε τὴν κούπα καὶ τὴ ρούφηξε μονομιᾶς. Τόσο τοῦ ἄρεσε ποὺ ζήτησε κι ἄλλο.

—Δός μου κι ἄλλο, καὶ πές μου καὶ τὸ ὄνομά σου. Νὰ δῆς τί δῶρο θὰ σοῦ κάνω! Κάνει καὶ τοῦτος ὁ τόπος κρασί, μὰ τὸ δικό σου κρασὶ εἶναι νέκταρ.

Πρόθυμα ὁ Ὀδυσσέας τοῦ ἔδωκε ἀπὸ τὸ φλογερὸ κρασί. Τρεῖς φορὲς τοῦ γέμισε τὴν κούπα, καὶ τρεῖς φορὲς τὴν ἄδειασε ὁ Κύκλωπας. Σὲ λίγο μέθυσε κι ὁ Ὀδυσσέας τοῦ εἶπε:

—Κύκλωπα, τώρα θὰ σοῦ πῶ τὸ ἔνδοξο ὄνομά μου. Μὰ λένε «Κανένα». Ἔτσι μὲ φωνάζουν κι οἱ φίλοι μου κι οἱ γονεῖς μου.

Τότε ὁ Κύκλωπας ἀπάντησε:

—Ἄκουσε Κανένα, τί δῶρο θὰ σοῦ κάνω: Θὰ φάω πρῶτα ὅλους τοὺς σύντροφους σου καὶ τελευταῖα θὰ φάω κι ἐσένα!

Αὐτὰ εἶπε καὶ ξαπλώθηκε ἀνάσκελα. Ἔγειρε τὸ κεφάλι πλάγι καὶ τὸν πῆρε βαθὺς ὕπνος.

Ὁ Ὀδυσσέας δὲν ἔχασε τότε καιρό. Πῆρε τὸ ρόπαλο, ποὺ εἶχε φτιάσει σὰ σουβλί, καὶ τὸ πύρωσε στὴ φωτιά. Ὅταν ἄναψε κι ἔβγαζε φωτιὲς πιά, μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους συντρόφους ἔμπηξαν τὸ σουβλὶ μὲ δύναμη στὸ μάτι τοῦ Κύκλωπα.

Μούγκρισμα φριχτὸ ἀκούστηκε ποὺ βρόντησε γύρω ὁ βράχος. Ὁ Ὀδυσσέας κι οἱ σύντροφοι τρέμοντας ἔφυγαν στὶς σκοτεινὲς μεριὲς τῆς σπηλιᾶς. Ὁ Κύκλωπας ἀνατινάχτηκε ἀπάνω. Μὲ τὸ χέρι του ἔβγαλε τὸ καμμένο δαυλὶ μέσα ἀπὸ τὸ μάτι του. Τρελλὸς ἀπὸ τὸν πόνο φώναζε τοὺς ἄλλους Κύκλωπες σὲ βοήθεια. Ἔτρεξαν ὅλοι ἀπέξω καὶ ρωτοῦσαν:

—Τί ἔχεις, Πολύφημε—αὐτὸ ἦταν τὸ ὄνομα τοῦ Κύ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κλωπα—γιατί φωνάζεις ἔτσι φριχτὰ μέσα στὴ νύχτα καὶ μᾶς ξύπνησες ὅλους; Σοῦ ἔκλεψαν τὰ πρόβατα ἢ σὲ σκοτώνουν πιὸ πονηροὶ ἀπὸ σένα ἢ πιὸ δυνατοί;

Κι ὁ Πολύφημος φώναζε μέσα ἀπὸ τὸ ἄντρο:

—Ἀγαπητοί, ὁ Κανένας μὲ σκοτώνει. Μὰ ὄχι μὲ τὴ δύναμή του παρὰ μὲ πονηρία.

Οἱ ἄλλοι Κύκλωπες τοῦ εἶπαν:

—Ἀφοῦ «κανένας» δὲ σὲ σκοτώνει, θὰ πῆ πὼς ὁ Δίας κάποια κακὴ πληγὴ σοῦ ἔστειλε. Κάνε τὴν προσευχή σου στὸν πατέρα σου τὸν Ποσειδῶνα νὰ σὲ γιατρέψη!

Καὶ σηκώθηκαν ὅλοι κι ἔφυγαν. Χάρηκε ἡ ψυχὴ τοῦ Ὀδυσσέα ποὺ γέλασε τὸν κακοῦργο Κύκλωπα.

δ) Ὁ Ὀδυσσέας καὶ οἱ σύντροφοί του σώζονται.

Ὁ Κύκλωπας στέναζε ἀπὸ τὸν πολὺ τὸν πόνο. Ὅταν ξημέρωσε, ψηλαφιστὰ πῆγε ὡς τὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς. Σήκωσε εὔκολα τὸ βράχο καὶ κάθησε αὐτοῦ. Ἄπλωσε τὰ χέρια του κι ἔψαχνε νὰ δῆ μήπως βγαίνη κανεὶς ἀπὸ τὴ συντροφιὰ τοῦ Ὀδυσσέα ἀνάμεσα στὰ πρόβατά του. Μὰ ὁ Ὀδυσσέας ἀπὸ τὴ νύχτα εἶχε σοφιστῆ κάτι ἄλλο.

Σκέφτηκε νὰ δέση τοὺς συντρόφους του κάτω ἀπὸ τὶς κοιλιὲς τῶν παχιῶν προβάτων. Καθὼς τὰ πρόβατα εἶχαν δασερὸ μαλλί, τὰ ἔδεσε μὲ βούρλα τρία-τρία μαζί. Στὸ μεσαῖο πρόβατο ἀπὸ κάτω ἦταν δεμένος κι ἕνας σύντροφος. Ἔτσι καθὼς θὰ περνοῦσαν ἐκεῖνα τὸ πρωί, θὰ περνοῦσαν καὶ οἱ σύντροφοι δεμένοι κάτω ἀπὸ τὴν κοιλιά τους. Ὁ ἴδιος ὁ Ὀδυσσέας κρατιόταν ἀπὸ τὸ παχὺ μαλλὶ τοῦ πιὸ μεγάλου καὶ γεροῦ κριαριοῦ.

Μόλις ξημέρωσε, ἄνοιξε πάλι ἡ σπηλιά. Ὅλα τὰ πρόβατα ὥρμησαν νὰ βγοῦν ἔξω. Ὁ Κύκλωπας, ζαλισμένος ἀπὸ τοὺς πόνους, δὲν κατάλαβε πὼς οἱ σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσέα ἦταν ἀπὸ κάτω. Ἔτσι βγῆκαν ὅλοι. Ὅταν ἔφτασε τὸ κριάρι ποὺ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἦταν ἀπὸ κάτω ὁ Ὀδυσσέας τὸ σταμάτησε, τοῦ χάϊδεψε τὴ ράχη καὶ τοῦ εἶπε:

—Καλό μου κριάρι γιατί βγαίνεις τελευταῖο σήμερα ἀπ' τὴ σπηλιά; Ἐσὺ ἤσουν πάντα πρῶτο. Ἔχεις κι ἐσὺ λύπη

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γιὰ τὸ μάτι τοῦ ἀφέντη σου, ποὺ τοῦ τὸ ἔβγαλε ὁ κακοῦργος ὁ Κανένας. Ἂς εἶναι. Δὲ θὰ μοῦ γλιτώση. Ἂν εἶχες μιλιά, θὰ μοῦ ἔλεγες ποῦ κρύβεται ὁ τιποτένιος αὐτός. Τότε θὰ σκόρπιζα στὴ σπηλιὰ τὰ μυαλά του, καὶ ἄνεση θὰ ἔπαιρνε ἡ ψυχή μου.

Αὐτὰ εἶπε κι ἄφησε τὸ κριάρι νὰ βγῆ. Μόλις πῆγαν λίγο πιὸ πέρα ἀπὸ τὴν αὐλή, ξαπολύθηκε ὁ Ὀδυσσέας ἀπὸ τὸ κριάρι καὶ ἔλυσε καὶ τοὺς συντρόφους του. Ἅρπαξαν κάμποσα πρόβατα καὶ γίδια· καὶ γρήγορα γύρισαν στὸ καράβι. Χάρηκαν οἱ σύντροφοι ὅταν τοὺς εἶδαν. Μὰ σὰν ἔμαθαν τὸ φριχτὸ θάνατο τῶν ἄλλων ἔκλαιαν ἀπαρηγόρητοι. Ὁ Ὀδυσσέας ὅμως τοὺς ἔγνεψε νὰ πάψουν.

—Δὲν ἔχουμε καιρὸ γιὰ κλάματα, εἶπε. Γρήγορα πετάξτε στὴ θάλασσα ἀπὸ τὸ καράβι ὅ,τι δὲ μᾶς χρειάζεται. Καθήστε στὰ κουπιά σας ὅλοι καὶ λάμνετε. Πρέπει ἀμέσως νὰ φύγουμε ἀπ' ἐδῶ!

Καὶ σὰν ἑτοιμάστηκαν ὅλα, φώναξε ὁ Ὀδυσσέας ὅσο μποροῦσε πιὸ δυνατά:

—Κύκλωπα! Ἐκεῖνος ποὺ σὲ τύφλωσε δὲν εἶναι κακοῦργος. Οἱ θεοὶ σὲ τιμώρησαν γιατὶ φέρθηκες τόσο ἄσχημα στοὺς ξένους, ποὺ σοῦ ζήτησαν βοήθεια. Σὲ βρῆκε ἡ ὀργὴ τοῦ Δία!

Μόλις ἄκουσε τὴ φωνὴ τοῦ Κανένα ὁ Κύκλωπας, ξεκόλλησε ἕνα θεόρατο βράχο καὶ τὸν ἔρριξε μὲ ὁρμὴ κατὰ κεῖ ποὺ ἐρχόταν ἡ φωνή.

Ὁ βράχος ἔπεσε μπρὸς ἀπὸ τὸ καράβι κι ἀναταράχτηκε ἡ θάλασσα. Τὸ κῦμα τὸ ἔσπρωξε πάλι πίσω πρὸς τὴν ξηρά. Ὁ Ὀδυσσέας μὲ τὸ μακρὺ κοντάρι τὸ ἔσπρωχνε πρὸς τὴ θάλασσα, κι οἱ σύντροφοι μὲ ὁρμὴ κωπηλατοῦσαν.

Ὅταν εἶχαν φτάσει πιὰ σὲ διπλὴ ἀπόσταση ἀπὸ τὴ γῆ, φώναξε πάλι ὁ Ὀδυσσέας, ἂν καὶ τὸν ἐμπόδιζαν οἱ σύντροφοι:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Κύκλωπα!.. Ἂν κανένας σὲ ρωτήση πῶς χύθηκε τὸ μάτι σου, πές του, πὼς ὁ Ὀδυσσέας ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη, ἀπὸ τὴν Ἰθάκη, κεῖνος ποὺ κυρίεψε τὴν Τροία, σὲ τύφλωσε.

Τότε ὁ Κύκλωπας τὸν καταράστηκε κι εἶπε:

—Ἄκουσέ με, Ποσειδῶνα κοσμοσείστη, ἂν ἀληθινὰ εἶμαι παιδί σου. Μὴν ἀφήσης ποτὲ νὰ φτάση ὁ Ὀδυσσέας στὸ σπίτι του καὶ στὴν πατρίδα του τὴν Ἰθάκη. Ἂν ὅμως ἡ μοῖρα τὸ θέλη νὰ δῆ τὸ σπίτι του καὶ τὴ γλυκιά του τὴν πατρίδα, τότε κάνε ἐσὺ νὰ κακοφτάση. Νὰ γυρίση στὴν πατρίδα του πολὺ ἀργά, ἔρημος ἀπὸ συντρόφους καὶ μὲ ξένο πλοῖο. Καὶ ἀκόμα νὰ βρῆ στὸ σπίτι του μεγάλα κακά.

Ὁ Ποσειδῶνας ἄκουσε τὴν παράκληση. Ὁ Ὀδυσσέας παιδεύτηκε πολὺ γιὰ νὰ φτάση στὴν πατρίδα του τὴν Ἰθάκη καὶ ὅταν ἔφτασε, βρῆκε τὸ σπίτι του σὲ κακὴ κατάσταση. Ὅμως μπόρεσε καὶ τὰ διώρθωσε ὅλα. Ἔζησε εὐτυχισμένος τὴν ὑπόλοιπη ζωή του, γιατὶ ἦταν καλὸς καὶ δυνατός.

4. Ἡ Ναυσικά.

α) Ἡ Ναυσικὰ πηγαίνει στὸ ποτάμι.

Στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων ἦταν μιὰ κοπέλα, ποὺ στὴν ὀμορφιὰ καὶ στὴν καλοσύνη ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναῖκες. Ἦταν ἡ κόρη τοῦ βασιλιᾶ Ἀλκίνοου, ἡ Ναυσικά.

Ἕνα πρωὶ ἡ βασιλοπούλα σηκώθηκε καὶ πῆγε νὰ βρῆ βιαστικὰ τὴ μητέρα της καὶ τὸν πατέρα της.

Ἡ μητέρα της ἡ βασίλισσα εἶχε ἀρχίσει κιόλας τὴ δουλειά. Καθισμένη στὸ θρόνο της, εἶχε γύρω τὶς θεραπαινίδες. Τοὺς μοίρασε νὰ κλώσουν μαλλὶ γαλάζιο. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ πατέρας της ξεκινοῦσε νὰ πάη στὸ συμβούλιο ποὺ εἶχαν οἱ Φαίακες.

Πλησίασε τότε ἡ Ναυσικὰ καὶ εἶπε:

—Πατέρα, διάταξε νὰ μοῦ ἑτοιμάσουν ἕνα καλὸ ἁμάξι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Θὰ πάρω τὰ ροῦχα μας τὰ ὄμορφα, ποὺ κάθονται ἀκάθαρτα, νὰ πάω νὰ τὰ πλύνω στὸ ποτάμι. Ἐσὺ ποὺ εἶσαι ὁ πρῶτος μέσα στοὺς πρώτους πρέπει νὰ λάμπῃς ἀπὸ τὴν πάστρα. Τὰ πέντε ἀδέρφια μου, κι οἱ παντρεμένοι κι οἱ ἀνύπαντροι, θέλουν νὰ πηγαίνουν στὸ χορὸ ὁλοκάθαροι. Γιὰ ὅλα αὐτά, πατέρα μου, πρέπει ἐγὼ νὰ φροντίσω.

Εὐχαριστήθηκε ὁ Ἀλκίνοος ὁ βασιλιάς, ποὺ ἦταν ἡ κόρη του τόσο προκομένη, καὶ εἶπε:

—Παιδί μου, θὰ πῶ στοὺς δούλους νὰ σοῦ ἑτοιμάσουν τὸ ἁμάξι. Πάρε καὶ σὺ ὅ,τι ἄλλο θέλεις.

Ἀμέσως διάταξε τοὺς δούλους κι ἔζεψαν τὰ πιὸ καλὰ μουλάρια στὸ πιὸ καλὸ ἁμάξι. Ἡ Ναυσικὰ ἔφερνε ἔξω τὰ ὀμορφοφτιαγμένα φορέματα. Ἡ μητέρα τῆς ἑτοίμασε ἕνα ὁλόκληρο καλάθι μὲ καλὰ φαγιὰ καὶ γέμισε μὲ κρασὶ καλὸ ἕνα μικρὸ ἀσκί.

Ὅταν ἡ Ναυσικὰ ἀνέβηκε στὸ ἁμάξι, τῆς ἔδωσε ἀκόμα λάδι μέσα σὲ ὁλόχρυσο ροῦ. Χρειαζόταν νὰ χρίσῃ τὸ κορμί της μαζὶ μὲ τὶς θεραπαινίδες σὰ θὰ λουστοῦν. Ἡ Ναυσικὰ πῆρε τὸ καμουτσίκι καὶ τὰ γκέμια καὶ χτύπησε στὸν ἀέρα.

Ξεκίνησαν τὰ μουλάρια γεμάτα ζωηράδα. Σὲ λίγο ἔφτασαν στὸ πρόσχαρο ποτάμι.

Ἐκεῖ βρῆκαν τὶς γοῦρνες ὅπου ἄφθονο νερὸ ἔτρεχε. Ἐέζεψαν τὰ μουλάρια καὶ τὰ ἄφησαν γιὰ νὰ βοσκήσουν στὶς ὄχθες τοῦ ποταμιοῦ, στὸ δροσερὸ τριφύλλι.

Σήκωσαν τὰ ροῦχα ἀπὸ τὸ ἁμάξι. Ὅλες ἄρχισαν μὲ τέχνη καὶ γρηγοράδα νὰ πλένουν τὰ ροῦχα. Ἀφοῦ τὰ ἔπλυναν καλά, τ' ἅπλωσαν στὴν ἀράδα πάνω στὰ χαλίκια γιὰ νὰ στεγνώσουν.

Ἅμα τελείωσαν τὴ δουλειά, λούστηκαν ἡ Ναυσικὰ κι οἱ θεραπαινίδες κι ἀλείφτηκαν λάδι.

Ἔπειτα κάθησαν στὴν ἀμμουδιὰ νὰ φᾶνε, ὥσπου ὁ ἥλιος κι ὁ ἀέρας νὰ στεγνώσουν τὰ ροῦχα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἶχαν φάει καὶ ξεκουραστῆ πιά. Τότε ἄρχισε ἡ Ναυσικὰ ἡ ὄμορφη τὸ τραγούδι. Οἱ θεραπαινίδες ἔφεραν τὸ τόπι κι ἄρχισαν νὰ παίζουν. Ὅλες ἦταν ὄμορφες. Μὰ ἀνάμεσά τους ξεχώριζε μὲ τὸ ἀνάστημά της καὶ τὴν ὀμορφιά της ἡ Ναυσικά.

Εἶχε κοντοζυγώσει πιὰ ἡ δύση. Τὰ κορίτσια ἑτοίμαζαν τὰ ροῦχα γιὰ νὰ γυρίσουν στὸ σπίτι. Μὰ ξαφνικὰ πετάει ἡ Ναυσικὰ τὴ μπάλα σὲ μιὰ θεραπαινίδα. Ἡ μπάλα ξεφεύγει καὶ πέφτει μέσα στὸ νερό. Τὰ κορίτσια ξεφώνισαν σὰν εἶδαν τὸ τόπι νὰ πέφτη μέσα στὸ ποτάμι.

Τότε συνέβηκε κάτι ποὺ δὲν τὸ περίμεναν τὰ κορίτσια.

β) Ὁ Ὀδυσσέας στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων.

Κατατρεγμένος ὁ Ὀδυσσέας ἀπὸ τὸν Ποσειδῶνα, τὸν πατέρα τοῦ Κύκλωπα, περιπλανήθηκε καιροὺς καὶ καιροὺς στὴ θάλασσα. Γύρισε ἄγνωστους κι ἄγριους τόπους, κι ὑπόφερε πολλά. Τοῦτο ὅμως ἦταν τὸ τελευταῖο του ναυάγιο.

Εἴκοσι μέρες καὶ εἴκοσι νύχτες θαλασσοδερνόταν. Στὸ τέλος τὸ ἄγριο τὸ κῦμα τὸν εἶχε ρίξει γυμνὸ κι ἐλεεινὸ στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων. Ὁ Ὀδυσσέας, κατακουρασμένος, εἶχε κοιμηθῆ βαθιὰ ἀνάμεσα σὲ δυὸ θάμνους. Ἀπὸ τὸ βαθὺ τοῦτο ὕπνο τὸν ξύπνησαν οἱ φωνὲς τῶν κοριτσιῶν, σὰν ἔπεσε τὸ τόπι τους στὸ ποτάμι.

Ἀνασηκώθηκε τρομαγμένος ὁ Ὀδυσσέας καὶ εἶπε :

—Ποῦ νὰ ἔχω φτάσει πάλι; Μήπως κι ἐδῶ εἶναι ἄνθρωποι ἄγριοι καὶ ἄνομοι; Ὅμως ἄκουσα γλυκιὲς κοριτσίστικες φωνὲς ἐδῶ κοντά μου. Ἂς σηκωθῶ νὰ δῶ μὲ τὰ μάτια μου, ποῦ βρίσκομαι.

Ἔκοψε ἕνα μεγάλο κλάδο φουντωτὸ ἀπὸ ἕνα δέντρο. Σκέπασε μ' αὐτὸν τὴ γύμνια του καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ θάμνο. Τὰ κορίτσια μόλις εἶδαν τὸν Ὀδυσσέα σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση τρόμαξαν κι ἄρχισαν νὰ φεύγουν. Ἡ Ναυσικὰ ὅμως,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἡ γενναία κόρη, δὲν τρόμαξε. Στάθηκε περήφανη καὶ κοίταζε τὸν Ὀδυσσέα. Ἐκεῖνος καθὼς τὴν ἀντίκρυσε, τῆς εἶπε:

—Σπλαχνίσου με, βασίλισσα. Δὲν ξαίρω ἂν εἶσαι θεὰ ἢ θνητή. Ἐμένα μοῦ φαίνεται πὼς βλέπω τὴν Ἄρτεμη, τὴν ὄμορφη κόρη τοῦ Δία. Μὰ ἂν εἶσαι θνητή, μακα-

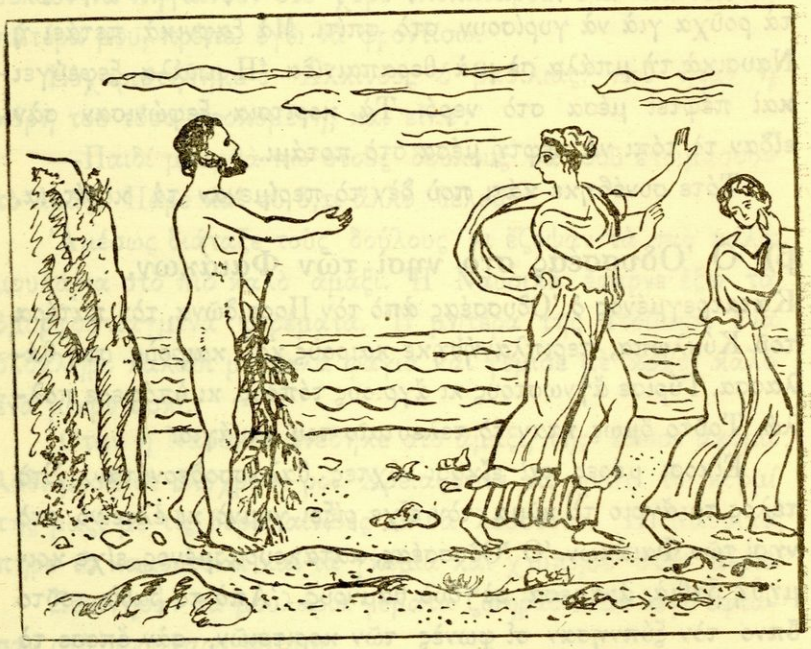

ρίζω τὴ μητέρα καὶ τὸν πατέρα ποὺ σ' ἔκαναν, καὶ τ' ἀδέρφια ποὺ θὰ σὲ καμαρώνουν στὸ χορό. Κι ἀκόμα πιὸ εὐτυχισμένος ἀπὸ ὅλους θὰ εἶναι ὁ ἄντρας ποὺ θὰ σὲ πάρη. Ἄκουσε τώρα τὴ συμφορὰ ποὺ μὲ βρῆκε. Χτές, ὕστερα ἀπὸ εἴκοσι μέρες, μὲ ἔρριξε τὸ μαῦρο κῦμα στὸ μέρος αὐτό. Βασίλισσα, λυπήσου με. Δὲν ἔχω πιὰ κανένα βοηθό. Δεῖξε μου τὴν πόλη καὶ δός μου κανένα κουρέλι γιὰ νὰ μπορέσω νὰ σκεπαστῶ. Καὶ σοῦ εὔχομαι οἱ θεοὶ νὰ σοῦ δώσουν ὅ,τι γυρέψῃς. Νὰ σοῦ χαρίσουν ἄντρα καὶ σπίτι κι ἀγάπη. Γιατὶ ἡ ζωὴ εἶναι χαρούμενη ἂν τὸ σπίτι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ κυβερνοῦν μὲ μιὰ γνώμη ὁ ἄντρας μὲ τὴ συντρόφισσά του.

Ἡ Ναυσικὰ ἀπάντησε:

—Ξένε, τὰ λόγια σου δείχνουν πὼς εἶσαι ἄνθρωπος γνωστικὸς κι εὐγενικός. Ὁ Δίας δίνει σὲ ὅλους μας χαρὲς καὶ λύπες ὅπως θέλει. Πρέπει νὰ ὑπομένης κι ἐσύ. Τώρα ὅμως ποὺ πάτησες ἐδῶ στὴ γῆ μας, μὴ φοβηθῆς. Δὲ θὰ σοῦ λείψη τίποτα, οὔτε φόρεμα, οὔτε τροφή. Τὴν πόλη θὰ σοῦ δείξω ἐγώ. Αὐτὴ ἡ χώρα εἶναι τῶν Φαιάκων κι ἐγὼ εἶμαι ἡ κόρη τοῦ βασιλιᾶ τοῦ Ἀλκίνοου.

Ἀφοῦ εἶπε τὰ λόγια αὐτὰ ἡ Ναυσικὰ γύρισε καὶ φώναξε τὶς θεραπαινίδες, ποὺ ἦταν κρυμμένες ἀκόμα πίσω ἀπὸ τὰ δέντρα, καὶ εἶπε:

—Σταθῆτε ἐδῶ, θεραπαινίδες. Πῶς φεύγετε ἔτσι ἐπειδὴ εἴδατε ἕναν ἄντρα; Φοβόσαστε μὴν εἶναι ἐχτρός; Μὴ φοβόσαστε. Ἡ χώρα μας εἶναι τόσο δυνατή, ποὺ κανεὶς δὲν τολμᾶ νὰ μᾶς πειράξη. Ἐλᾶτε, πρέπει νὰ βοηθήσουμε αὐτὸν τὸ δυστυχισμένο ποὺ ἦρθε δῶ πέρα ναυαγός. Ὁ Δίας προστάζει κάθε ξένο καὶ δυστυχισμένο νὰ τὸν φιλεύουμε. Δόστε, θεραπαινίδες, φαΐ καὶ πιοτὸ στὸν ξένο. Λούστε τον στὸν ποταμό, καὶ δόστε του αὐτὰ τὰ ροῦχα νὰ φορέση.

Οἱ θεραπαινίδες ἔκαναν τὶς διαταγὲς τῆς Ναυσικᾶς. Ὁ Ὀδυσσέας πῆγε λίγο ἀπόμερα. Ἐκεῖ λούστηκε ὅλος. Ἀλείφτηκε μὲ λάδι, χτενίστηκε καὶ φόρεσε τὰ ὡραῖα ροῦχα ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ἡ Ναυσικά.

Ὁ Ὀδυσσέας τώρα ἄλλαξε τόσο, ποὺ ὅλες ξαφνιάστηκαν. Εἶχε γίνει ὡραῖος καὶ φαινόταν πολὺ πιὸ νέος. Κάθησε ἔπειτα καὶ ἔφαγε, γιατὶ εἶχε μέρες νηστικός. Ἡ Ναυσικὰ τότε τοῦ εἶπε:

—Ξένε, ἐσὺ θὰ ἀκολουθήσης μὲ τὶς θεραπαινίδες τὸ ἁμάξι, ὅσο διαβαίνουμε ἀγροὺς καὶ εἴμαστε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη. Ὅταν ὅμως φτάσουμε σ' αὐτήν, ποὺ ἔχει τὰ μεγάλα λιμάνια καὶ τοὺς πύργους, τότε νὰ σταθῆς. Θὰ περιμένης, ὥσπου νὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καταλάβης ὅτι ἐμεῖς ἐφτάσαμε στὸ παλάτι. Ἅμα νιώσης ὅτι πήγαμε, τότε ξεκίνησε κι ἐσύ. Ὅταν φτάσης, ρώτησε γιὰ τὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου. Θὰ τὸ βρῆς εὔκολα. Ἄκουσε ἀκόμα κάτι. Μόλις μπῆς στὴν αὐλή, πέρασε ἀμέσως καὶ κοίταξε νὰ βρεθῆς στὸ μέγαρο, ὅπου κάθεται ἡ μητέρα μου. Συνηθίζει νὰ κάθεται κοντὰ στὴ φωτιὰ καὶ νὰ κλώθη γαλάζιο μαλλὶ ἀκουμπώντας πίσω στὸ στύλο. Δίπλα της κάθεται ὁ πατέρας. Ἐσὺ ὅμως ξεπέρνα τον καὶ πιάσε τὰ γόνατα τῆς μητέρας μου, ἂν θέλης νὰ πετύχης ἐκεῖνο ποὺ πεθυμᾶς. Ἂν σὲ συμπαθήση ἐκείνη καὶ σ' ἐλεήση, θὰ φτάσης γρήγορα στὸ σπίτι σου καὶ στὴ γλυκιά σου τὴν πατρίδα!

γ) Ὁ Ὀδυσσέας στὸ ἀνάκτορο τοῦ Ἀλκίνοου.

Ὅπως εἶπε ἡ Ναυσικά, ἔτσι ἔκαμε ὁ Ὀδυσσέας. Ἔφτασε σὲ λίγο στὸ θαυμαστὸ παλάτι. Κοίταξε κάμποσο τὴν ὀμορφιά του καὶ τὸν πλοῦτο του κι ὕστερα μπῆκε μέσα στὸ μέγαρο. Χωρὶς νὰ προσέξη πουθενὰ ἀλλοῦ προχώρησε κι ἔπεσε στὰ γόνατα τῆς βασίλισσας τῆς Ἀρήτης.

—Βασίλισσα, εἶπε, προσπέφτω σὲ σένα καὶ στὸν ἄντρα σου ὁ πολύπαθος. Οἱ θεοὶ νὰ σᾶς χαρίσουν μακριὰ κι εὐτυχισμένη ζωή. Σᾶς παρακαλῶ, στείλετέ με γρήγορα νὰ πάω στὴν πατρίδα μου. Ἔχω καιροὺς νὰ τὴ δῶ. Κλαίω μακριά της καὶ μακριὰ ἀπὸ τοὺς δικούς μου.

Ὅλοι κοίταζαν μὲ ἀπορία τὸν Ὀδυσσέα ποὺ κοιτόταν χάμω κοντὰ στὸ τζάκι. Τότε ἕνας γέρος, ὁ γεροντότερος ἀπὸ ὅλους, εἶπε:

—Ἀλκίνοε, δὲν εἶναι σωστὸ νὰ κάθεται χάμω ὁ ξένος. Δὲ μιλεῖ κανένας μας, γιατὶ καθένας περιμένει νὰ μιλήσης ἐσὺ πρῶτος. Σήκωσε τὸν ξένο καὶ κάθισέ τον σὲ ἀσημένιο θρονί. Διάταξε νὰ τοῦ φέρουν κρασὶ μὲ νερό. Ἡ κελάρισσα νὰ τοῦ φέρη φαγητό. Αὐτὰ προστάζει ὁ Δίας γιὰ τοὺς ξένους!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

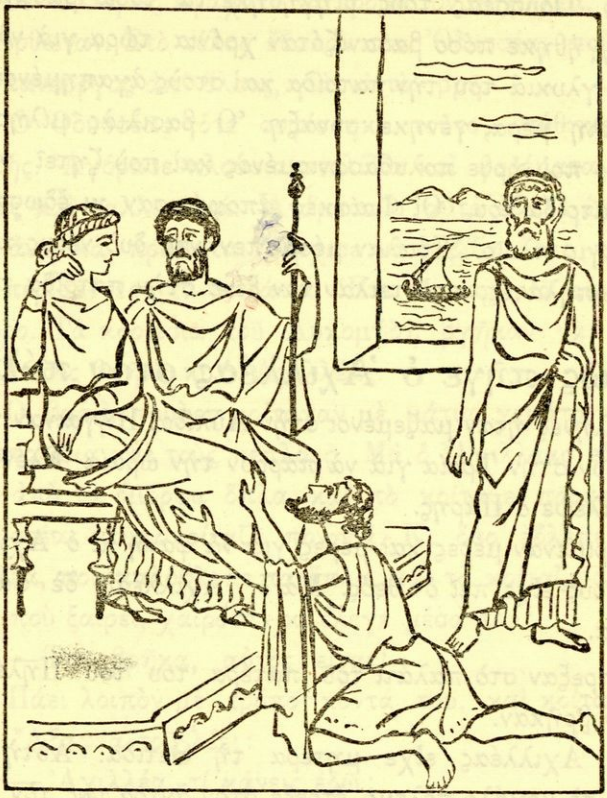

Ὁ Ἀλκίνοος εὐχαριστήθηκε μὲ τὰ λόγια τοῦ γέροντα. Πῆρε τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὸν κάθισε σὲ ὄμορφο θρόνο, ποὺ καθόταν πάντοτε ὁ γιός του. Οἱ θεραπαινίδες ἔφεραν μιὰ ὄμορφη χρυσὴ λεκάνη καὶ χρυσὸ κανάτι γιὰ νὰ νιφτῆ. Ἡ κελάρισσα τοῦ ἔβαλε ψωμὶ καὶ φαγὶ ἄφθονο νὰ φάη.

Ἔπειτα εἶπε ὁ Ἀλκίνοος στοὺς ἄλλους ποὺ ἦταν γύρω:

—Τώρα, ἄρχοντες, νὰ πᾶτε νὰ κοιμηθῆτε. Ἄμα φέξη, θὰ φιλοξενήσουμε τὸν ξένο μας πρῶτα. Ὑστερα θὰ φροντίσουμε πῶς νὰ τὸν στείλουμε στὴν ἀγαπητή του πατρίδα.

Ἔφυγαν ὅλοι.

Ἔμειναν μόνο ἡ Ἀρήτη, ὁ Ἀλκίνοος κι ὁ Ὀδυσσέας.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τότε ὁ Ὀδυσσέας τοὺς διηγήθηκε τὰ τόσα βάσανά του.

Διηγήθηκε πόσο βασανιζόταν χρόνια τώρα γιὰ νὰ γυρίση στὴ γλυκιά του τὴν πατρίδα καὶ στοὺς ἀγαπημένους του. Τὴν ἄλλη μέρα, γένηκε σύναξη. Ὁ βασιλιὰς μίλησε γιὰ τὸν ξένο ποὺ ἦρθε πολυβασανισμένος καὶ ποὺ ζητεῖ νὰ πάη στὴν πατρίδα του. Οἱ Φαίακες ἀποφάσισαν κι ἔδωσαν ἕνα καινούργιο πλοῖο. Ἔβαλαν μέσα πενήντα δυὸ νέους καὶ καλοὺς κωπηλάτες, κι ἔστειλαν τὸν ξένο στὴν πατρίδα του.

5. Πῶς πῆγε ὁ Ἀχιλλέας στὸν πόλεμο.

Οἱ Ἕλληνες ἦταν μαζεμένοι στὴν Αὐλίδα. Πήγαιναν νὰ πολεμήσουν στὴν Τροία γιὰ νὰ πάρουν τὴν ὡραία Ἑλένη, ποὺ τοὺς ἔκλεψε ὁ Πάρης.

Περίμεναν μέρες καὶ μέρες γιὰ νὰ φανῆ κι ὁ Ἀχιλλέας, ὅπως τοὺς εἶχε πεῖ ὁ θεός. Μὰ ὁ Ἀχιλλέας δὲ φαινόταν πουθενά.

Ἔτρεξαν στὸ παλάτι τοῦ πατέρα του τοῦ Πηλέα, μὰ δὲν τὸν βρῆκαν.

Ὁ Ἀχιλλέας εἶχε μητέρα τὴ Θέτιδα. Αὐτὴ μόλις ἄκουσε τὸ μεγάλο πόλεμο, ἔτρεξε στὸν ἄντρα της τὸν Πηλέα καὶ τοῦ εἶπε:

—Τὸ παιδί μας δὲν πρέπει νὰ πάη στὸν πόλεμο· ἂν πάη, θὰ δοξαστῆ, μὰ καὶ θὰ πεθάνη. Ξαίρω, σὰ θεὰ ποὺ εἶμαι, τί θὰ γίνη!

Ὁ Πηλέας δὲν εἶπε τίποτε ἀπ' αὐτὰ στὸν Ἀχιλλέα. Τὸν ἔπεισε ὅμως νὰ πάη σ' ἕνα συγγενῆ τους, μακριά, στὴ Σκύρο. Ἐκεῖ ἄμα πῆγε ὁ Ἀχιλλέας τὸν κατάφεραν νὰ τὸν ντύσουν μὲ γυναικεῖα φορέματα καὶ νὰ μένη στὸ παλάτι.

Ἔμενε μαζὶ μὲ τὶς κόρες τοῦ Λυκομήδη τοῦ βασιλιᾶ. Κανεὶς δὲ μποροῦσε νὰ ξεχωρίση, πῶς εἶναι ἀγόρι, γιατὶ ἦταν ξανθὸς καὶ πολὺ ὄμορφος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Οἱ Ἕλληνες ἔψαχναν νὰ βροῦν τὸν Ἀχιλλέα, μὰ δὲν τὸ κατώρθωναν. Στὸ τέλος ἔβαλαν τὸν Ὀδυσσέα, ποὺ ἦταν ὁ πιὸ πανοῦργος ἀπ' ὅλους, γιὰ νὰ τὸν βρῆ.

Ὁ Ὀδυσσέας τότε σοφίστηκε τοῦτο: ντύθηκε πραματευτής. Ἀγόρασε πλούσια στολίδια καὶ φορέματα, πέπλους, ζῶνες καὶ καλλυντικά. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔβαλε ὡραῖα ὅπλα καὶ ἀντρικὰ πράματα. Ἄρχισε νὰ γυρίζη ὅλες τὶς πόλεις καὶ περισσότερο τὰ παλάτια. Ἔτσι ἔφτασε μιὰ μέρα καὶ στὴ Σκύρο. Τὰ κορίτσια τοῦ Λυκομήδη βγῆκαν νὰ ψωνίσουν. Μαζί τους βγῆκε κι ὁ Ἀχιλλέας.

Οἱ βασιλοποῦλες κοίταγαν μὲ μάτια γεμάτα θαυμασμὸ τὰ στολίδια καὶ τοὺς πέπλους. Μὰ ὁ Ἀχιλλέας εἶχε πάρει ἕνα ἀπὸ τὰ ὄμορφα ὅπλα καὶ τὸ κοίταζε προσεχτικά. Ὁ Ὀδυσσέας κρυφοκοίταζε πονηρά. Κι ὅσο ἔβλεπε τὸν Ἀχιλλέα, ποὺ καλόβλεπε τὰ ὅπλα, καὶ τὰ κοίταζε σὰν ἄνθρωπος ποὺ ξαίρει, χαιρόταν κι ἔλεγε μέσα του:

—Τὸν βρῆκα, αὐτὸς εἶναι!

Πάει λοιπὸν μὲ τρόπο κοντά του, καὶ κοίταζε κι αὐτός. Ἄξαφνα τοῦ λέει:

—Ἀχιλλέα, τί κάνεις ἐδῶ;

Ὁ Ἀχιλλέας τρόμαξε καὶ γυρίζει καὶ ρωτάει:

—Ποιός εἶσαι σύ; Καὶ ποῦ τὸ ξαίρεις, πὼς εἶμαι ὁ Ἀχιλλέας;

—Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσέας, ὁ βασιλιὰς τῆς Ἰθάκης. Σὲ ζητῶ, Ἀχιλλέα, τόσον καιρό. Ἐγύρισα τόσες πολιτεῖες γιὰ νὰ σὲ βρῶ!

Ὁ Ἀχιλλέας ἀπόρησε καὶ ρώτησε:

—Γιατί, Ὀδυσσέα, μὲ ζητᾶς; Τί γυρεύεις ἀπὸ μένα;

Ὁ Ὀδυσσέας κάθησε καὶ τοῦ διηγήθηκε τὸν πόλεμο ποὺ κήρυξαν οἱ Ἕλληνες στοὺς Τρῶες γιὰ νὰ πάρουν τὴν ὡραία Ἑλένη. Ἀκόμα, πὼς οἱ θεοὶ τοὺς εἶπαν νὰ μὴν πᾶνε στὴν Τροία, ἂν δὲν πάρουν μαζί τους τὸν Ἀχιλλέα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

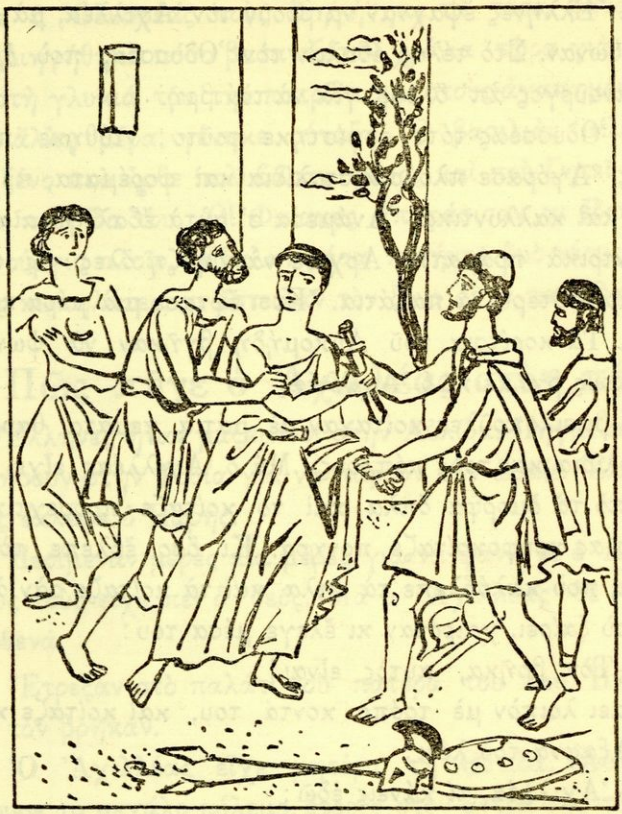

—Οἱ γονεῖς σου φοβοῦνται μὴ σὲ χάσουν στὸν πόλεμο. Γι' αὐτὸ σὲ ἔντυσαν γυναικεῖα φορέματα! τοῦ εἶπε ὁ Ὀδυσσέας.

Ὁ Ἀχιλλέας ντράπηκε πολύ. Ὁ Ὀδυσσέας τὸ ἔνιωσε κι ἀμέσως τοῦ εἶπε:

—Εἶναι ντροπή σου, Ἀχιλλέα. Τόσα καὶ τόσα παλικάρια πᾶνε στὸν πόλεμο. Ὅλοι ἐμεῖς οἱ μεγαλύτεροί σου ἀφήσαμε τὸ σπίτι καὶ τὰ παιδιά μας κι ἐσὺ κάθεσαι ἐδῶ ντυμένος γυναικεῖα φορέματα!

Ὁ Ἀχιλλέας πέταξε γρήγορα ἀπὸ πάνω του τοὺς πέπλους κι εἶπε:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Θαρθῶ κι ἐγὼ μαζί σας νὰ πολεμήσω, Ὀδυσσέα. Καὶ χωρὶς νὰ χάση καιρὸ γύρισε στὸ παλάτι τοῦ πατέρα του καὶ εἶπε τὴν ἀπόφασή του.

Ὁ Πηλέας σὰν ἄκουσε τὴν ἀπόφαση τοῦ γιοῦ του εἶπε:

—Παιδί μου, σωστὰ συλλογίζεσαι. Οἱ θεοὶ ὅμως ἔχουν ὁρίσει, ἂν πᾶς στὸν πόλεμο αὐτό, νὰ πεθάνης πολὺ νέος μὰ δοξασμένος. Ἂν μείνης ὅμως στὴν πατρίδα σου, τότε θὰ ζήσης πάρα πολλὰ χρόνια, καὶ θὰ πεθάνης ἥσυχα στὸ κρεβάτι σου.

Ὁ Ἀχιλλέας, στὰ λόγια αὐτά, ἀπάντησε:

—Πατέρα μου, μὲ συνήθισες νὰ μὴ φοβᾶμαι τὸν κίντυνο, καὶ νὰ εἶμαι γενναῖος. Προτιμῶ νὰ πεθάνω νέος, μὰ δοξασμένος καὶ τιμημένος γιὰ τὴν παλικαριά μου, παρὰ νὰ πεθάνω γέρος καὶ καταφρονεμένος!

Βιαστικὰ ὁ Ἀχιλλέας πῆρε τὸ φίλο του τὸν ἀχώριστο τὸν Πάτροκλο καὶ τοὺς Μυρμιδόνες του καὶ πῆγε στὴν Αὐλίδα νὰ ἑνωθῆ καὶ μὲ τοὺς ἄλλους Ἕλληνες.

6. Ἡ Ἰφιγένεια.

α) Ἡ Ἰφιγένεια ἔρχεται στὴν Αὐλίδα.

Στὶς Μυκῆνες ζοῦσε ἡ πιὸ ὄμορφη καὶ προκομένη βασιλοπούλα, ἡ Ἰφιγένεια. Ἦταν κόρη τοῦ Ἀγαμέμνονα καὶ τῆς Κλυταιμνήστρας.

Ἦταν τὸ καμάρι τῆς πόλης. Ἀπὸ παντοῦ ἔρχονταν βασιλόπουλα καὶ ζητοῦσαν τὴν καλὴ κοπέλα γιὰ γυναῖκα. Μὰ ἡ Κλυταιμνήστρα ἤθελε νὰ κάνη γαμπρὸ τὸν Ἀχιλλέα.

Ὁ πατέρας τῆς Ἰφιγένειας, ὁ Ἀγαμέμνονας, εἶχε γίνει ἀρχηγὸς ὅλου τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ποὺ βρισκόταν στὴν Αὐλίδα. Θὰ πήγαιναν στὴν Τροία νὰ πάρουν τὴν ὡραία Ἑλένη. Ὁ Ἀχιλλέας εἶχε ἔρθει πιά. Ὁ στόλος ἄνοιξε τὰ πανιὰ γιὰ νὰ φύγη ἀπὸ τὴν Αὐλίδα. Μὰ δὲ φυσοῦσε ἄνεμος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βολικὸς καὶ δὲ μποροῦσε νὰ ξεκινήση. Ὁ στρατὸς ἀνυπομονοῦσε κι ἀνησυχοῦσε γιὰ τὸ ἐμπόδιο αὐτό.

—Κάποιος θεὸς θὰ εἶναι θυμωμένος μαζί μας, ἔλεγε.

Μαζὶ μὲ τοὺς Ἕλληνες ἦταν ὁ μάντης ὁ Κάλχας. Ἤξαιρε πάντα νὰ ἐξηγῆ, τί ἤθελαν οἱ θεοί. Αὐτὸν φώναξαν οἱ Ἕλληνες καὶ τὸν ρώτησαν, τί τρέχει;

—Ἡ Ἄρτεμη, εἶπε, ἡ θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, εἶναι θυμωμένη μαζί σας. Ὁ Ἀγαμέμνονας τῆς σκότωσε τὸ ἱερὸ ἐλάφι της. Καὶ τώρα, ἂν δὲν τῆς προσφέρη θυσία τὴν κόρη του τὴν Ἰφιγένεια, ποτὲ δὲ θὰ μπορέσετε νὰ ταξιδέψετε.

Ὁ στρατὸς ταράχτηκε. Τὴν Ἰφιγένεια ὅλοι τὴν ἀγαποῦσαν. Μὰ ὅμως ἔπρεπε μὲ κάθε τρόπο ἡ θεὰ νὰ ξεθυμώση.

Μάτωσε ἡ καρδιὰ τοῦ Ἀγαμέμνονα σὰν ἄκουσε τὸ χρησμό.

Ἡ Ἰφιγένεια, τὸ ἀγαπημένο του βλαστάρι, νὰ σφαγῆ, ὅπως σφάζουν τὰ ζῶα;

Φώναξε ἀμέσως τὸν κήρυκα Ταλθύβιο καὶ τοῦ εἶπε νὰ κηρύξη στὸ στρατὸ αὐτά:

—Ὁ Ἀγαμέμνονας δὲ μπορεῖ νὰ θυσιάση τὸ παιδί του! Οἱ ἀρχηγοὶ νὰ πάρουν τὰ στρατεύματά τους καὶ νὰ γυρίση ὁ καθένας στὴν πατρίδα του!

Ὁ στρατὸς θύμωσε. Τὸ πῆραν μεγάλη προσβολή. Αὐτοὶ εἶχαν ἀφήσει τὰ παιδιά τους καὶ τὶς γυναῖκες τους καὶ εἶχαν ἔρθει. Κι ὁ Ἀγαμέμνονας ὁ ἀρχηγὸς μιλοῦσε μὲ τέτοιον τρόπο!

Ὁ Μενέλαος ὁ ἀδερφός του, ὁ ἄντρας τῆς ὡραίας Ἑλένης καὶ βασιλιὰς τῆς Σπάρτης, ἔνιωσε τὸ κακό. Ἔτρεξε κοντὰ στὸν ἀδερφό του Ἀγαμέμνονα καὶ τοῦ εἶπε:

—Ἀδερφέ μου, σκέφτηκες καλὰ τὰ λόγια σου; Ὁ κόσμος ὅλος ἦρθε γιὰ χατήρι σου στὸν πόλεμο αὐτό. Πῶς θέλεις νὰ σ' ἀγαποῦν καὶ νὰ σὲ τιμοῦν αὔριο; Κι ἔπειτα θ' ἀφήσουμε τοὺς ξένους, ποὺ ἦρθαν μέσα στὴ χώρα μας καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μᾶς ἔκλεψαν, ἀτιμώρητους; Ποιός θὰ φοβᾶται ὕστερα πιὰ τὴν Ἑλλάδα;

Ὁ Ἀγαμέμνονας σκέφτηκε πολλὴ ὥρα. Ἀγαποῦσε τὴν κόρη του, μὰ ἀγαποῦσε καὶ τὴν πατρίδα του. Ἤξαιρε πὼς αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἡ Ἑλλάδα θὰ ντροπιαζόταν κι εἶπε:

— Πρέπει νὰ θυσιάσω τὸ παιδί μου!

Γράφει λοιπὸν γρήγορα γράμμα στὴ γυναῖκα του νὰ στείλη ἀμέσως τὴν Ἰφιγένεια, γιὰ νὰ τὴν παντρέψη μὲ τὸν Ἀχιλλέα. Τὸ γράμμα τὸ ἔστειλε μ' ἕναν ταχυδρόμο.

Μὰ σὲ λίγο ἄρχισε νὰ μετανοιώνη ὁ Ἀγαμέμνονας. Ὁ πόνος γιὰ τὸ παιδί του τὸν κυρίεψε. Στέλνει πάλι, κρυφὰ τώρα, τὸν πιὸ ἔμπιστο δοῦλο του νὰ πάη ἄλλο γράμμα στὴν Κλυταιμνήστρα. Τῆς ἔγραφε, πὼς χάλασε ὁ γάμος καὶ νὰ μὴν ἔρθη ἡ Ἰφιγένεια στὴν Αὐλίδα. Μὰ τὸ γράμμα αὐτὸ δὲν ἔφτασε ποτὲ στὰ χέρια τῆς Κλυταιμνήστρας.

Ὕστερα ἀπὸ λίγες μέρες μπῆκε ἕνας ἀγγελιαφόρος στὴ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονα ποὺ καθόταν συλλογισμένος.

—Χαῖρε, βασιλιά! εἶπε. Ἡ βασίλισσα κι ἡ Ἰφιγένεια εἶναι ἐδῶ κοντά. Ἔχουν καθήσει σὲ μιὰ πηγὴ καὶ ξεκουράζονται. Ὁ στρατός, ποὺ τὸ ἔμαθε, τρέχει νὰ τὶς δῆ.

Ὁ Ἀγαμέμνονας ἄρχισε νὰ κλαίη σὰ μωρὸ παιδί. Πῶς νὰ ἀντικρύση τὸ ἀγαπημένο του κορίτσι, καὶ πῶς νὰ τὸ πῆ τῆς δόλιας τῆς μάνας;

Σὲ λίγο φάνηκαν στὴν πόρτα χαρούμενες οἱ δυὸ γυναῖκες. Ὁ Ἀγαμέμνονας προσπαθοῦσε νὰ φανῆ χαρούμενος. Μὰ ἡ Ἰφιγένεια, ποὺ ἀγαποῦσε τὸν πατέρα της πολύ, ἔνιωσε πὼς εἶναι στενοχωρημένος.

—Τί ἔχεις, πατέρα, τὸν ρωτοῦσε. Φαίνεσαι πολὺ λυπημένος! Κι ὁ Ἀγαμέμνονας ἀπαντοῦσε:

—Παιδί μου, ἕνας βασιλιὰς κι ἀρχηγὸς τόσου στρατοῦ ἔχει μεγάλες στενοχώριες καὶ φροντίδες!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μὰ δὲν ἄργησε μητέρα καὶ κόρη νὰ μάθουν τὴν ἀλήθεια. Ὅλοι τὶς ἔβλεπαν μὲ δάκρυα στὰ μάτια. Πολλοὶ ἔλεγαν κακιὰ καὶ ζηλιάρα τὴν Ἀρτέμιδα, γιατὶ ζητοῦσε τόση μεγάλη πληρωμή.

β) Ἡ Ἰφιγένεια θυσιάζεται.

Μητέρα καὶ κόρη μπῆκαν κλαίοντας στὴ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονα. Ἡ μητέρα θύμωνε κι ἔβριζε τὸ Μενέλαο, γιατὶ αὐτὸς ἔπρεπε νὰ θυσιάση ὅ,τι εἶχε πιὸ καλό. Ἀκόμα ἔβριζε τὸν Ἀγαμέμνονα γιὰ ἄπονο πατέρα. Ἔκλαιγε καὶ ὠδυρόταν καὶ καταριόταν τὴν τύχη της. Κι ἡ κόρη πεσμένη στὰ γόνατά του ἔκλαιγε καὶ παρακαλοῦσε:

—Πατέρα, δὲ θέλω νὰ πεθάνω. Εἶμαι νέα κι ἀγαπάω τὴ ζωή μου. Ἄφησέ με, πατέρα, νὰ ζήσω, νὰ χαρῶ τὸ φῶς τοῦ ἡλιου! Ξέχασες, ποὺ μ' ἔπαιρνες στὰ γόνατά σου καὶ μὲ φιλοῦσες; Ξέχασες, ποὺ ἔλεγες πὼς κοντά μας ξεχνοῦσες ὅλες σου τὶς φροντίδες; Πατέρα, δὲ μᾶς ἀγαπᾶς πιά, καὶ θέλεις νὰ μὲ θυσιάσης;

Ὁ δύστυχος πατέρας ἔκλαιγε κι ἔλεγε:

—Παιδί μου, ἀγαπημένο μου παιδί. Τί θὰ εἶναι ἡ ζωή μου χωρὶς ἐσένα; Χωρὶς νὰ ἀκούω τὴ φωνή σου καὶ τὸ γέλιο σου; Δὲ βλέπεις ὅμως γύρω σου τοὺς βασιλιάδες καὶ τὸ στρατὸ ποὺ περιμένουν ὅλοι τὶς προσταγές μου; Τί νὰ τοὺς πῶ; Ἐγὼ τοὺς ἔχω προσκαλέσει. Κι ἔχουν ἔρθει αὐτοί, γιὰ νὰ μὲ εὐχαριστήσουν, νὰ τιμωρήσουμε τὸν Πάρη καὶ νὰ τιμήσουμε τὴν Ἑλλάδα. Παιδί μου! δὲ σὲ θυσιάζω γιὰ τὴν Ἑλένη καὶ γιὰ τὸ Μενέλαο, μὰ γιὰ τὴν πατρίδα μας!

Ἡ Ἰφιγένεια σκούπισε ντροπιασμένη τὰ δάκρυα. Στάθηκε μπροστὰ στὸν πατέρα σοβαρὴ κι εἶπε ἀποφασιστικὰ αὐτὰ τὰ λόγια:

—Πατέρα, ἔχεις δίκιο, πρέπει νὰ θυσιαστῶ!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀπέξω ἀκουόταν μεγάλος θόρυβος. Ἐρχόταν ὁ Ἀχιλλέας νὰ σώση τὴν κόρη, ποὺ τὴν ἔφεραν ἐδῶ μὲ τὴν ψευτιὰ πὼς θὰ τὴν παντρέψουν μαζί του.

Ὁ Μενέλαος κατατρόμαξε, γιατὶ ἀπέξω στεκόταν κι ὁ Ὀδυσσέας γιὰ νὰ πάρη τὴν κόρη γιὰ τὴ θυσία.

—Ἀλίμονό μας, λέει, ἂν οἱ Μυρμιδόνες πιαστοῦν μὲ τὸ στρατὸ τὸν ἄλλο.

Μὰ ἡ Ἰφιγένεια δὲν ἄφησε νὰ γίνη τίποτα. Βγῆκε μπροστὰ στὴν πόρτα τῆς σκηνῆς τοῦ πατέρα της καὶ ἀντικρύζοντας τὸν Ἀχιλλέα εἶπε ἀποφασιστικά:

—Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὴ γενναία σου καρδιά. Δὲ θέλω νὰ μὲ ὑπερασπιστῆς. Θέλω νὰ θυσιαστῶ γιὰ τὴν πατρίδα μου. Κανένας δὲ μπορεῖ νὰ μ' ἐμποδίση!

Ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια βγῆκε περήφανη ἔξω ἀπὸ τὴ σκηνὴ καὶ εἶπε στὸν Ὀδυσσέα, ποὺ περίμενε νὰ τὴν ὁδηγήση στὸ βωμὸ γιὰ τὴ θυσία:

—Εἶμαι ἕτοιμη κι εὐχαριστημένη, γιατὶ δίνω τὴ ζωή μου γιὰ τὴν πατρίδα μου!

Ἔπειτα περήφανα διαβαίνει ἀνάμεσα ἀπὸ τὸ στρατό, ποὺ τὴ βλέπει μὲ θαυμασμὸ καὶ λύπη.

Φτάνει στὸ βωμό. Ἐκεῖ εἶναι μαζεμένος ὅλος ὁ στρατός. Ἀκόμα ἐκεῖ βρίσκεται κι ὁ δυστυχισμένος ὁ πατέρας της, ὁ Ἀγαμέμνονας.

Ἔχει σηκώσει τὸ ἱμάτιό του κι ἔχει κρύψει μ' αὐτὸ τὸ πρόσωπό του. Ἡ Ἰφιγένεια ἔτρεξε κοντά του. Τὸν φίλησε γιὰ νὰ τὸν ἀποχαιρετήση καὶ τοῦ εἶπε:

—Πατέρα, θάρρος. Πεθαίνω μὲ τὴ θέλησή μου!

Ἔπειτα γυρίζει καὶ λέει στὸ στρατὸ περήφανα:

—Χαίρετε, Ἕλληνες! Θυσιάζομαι ἐγὼ γιὰ τὴν πατρίδα, μὰ πρέπει κι ἐσεῖς τὸ ἴδιο πάντα νὰ κάνετε!

Ὕστερα πλησίασε στὸ βωμό, γονάτισε κι ἀκούμπησε τὸ ὡραῖο της κεφάλι ἀπάνω.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

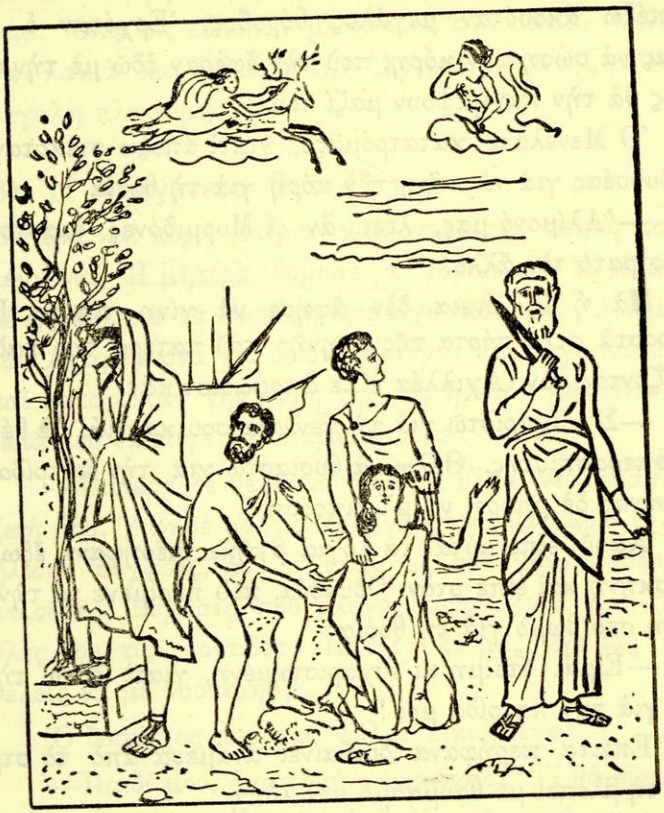

Ὁ Κάλχας προσεύχεται καὶ σηκώνει τὸ μαχαίρι.

Ὅλοι κλείνουν τὰ μάτια γιὰ νὰ μὴ δοῦν.

Βαρὺ πέφτει τὸ μαχαίρι. Μὰ τί θᾶμα! Μόλις ἄνοιξαν τὰ μάτια τους καὶ κοίταξαν στὸ βωμὸ εἶδαν νὰ κοίτεται σφαγμένο ἕνα νέο ἐλάφι.

Τὴν ὄμορφη κόρη τὴν ἄρπαξε ἡ θεὰ μέσα σ' ἕνα σύγνεφο καὶ χάθηκε.

Τὴν ἴδια στιγμὴ φύσηξε οὔριος ἄνεμος. Τὰ στρατεύματα τὰ ἑλληνικὰ μπῆκαν βιαστικὰ στὰ πλοῖα καὶ ξεκίνησαν γιὰ τὴν Τροία.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Ἕκτορας ἀποχαιρετάει τὴν Ἀνδρομάχη.

Ὁ Ἕκτορας, ὁ μεγάλος ἀρχηγὸς καὶ ὑπερασπιστὴς τῆς Τροίας, μπῆκε στὸ ὡραῖο μέγαρο τοῦ Πριάμου. Στοὺς θαλάμους ἀπάντησε τὴ σεβαστὴ μητέρα του. Ἔτρεξε ἐκείνη κι ἅρπαξε τὰ χέρια τοῦ παιδιοῦ της κι εἶπε:

—Παιδί μου, πῶς ἦρθες; Ἄφησες στὴ μέση τὸν ἄγριο τὸν πόλεμο; Οἱ καταραμένοι οἱ Ἀχαιοὶ μᾶς στενοχωροῦν κι ἔρχεσαι βέβαια νὰ προσευχηθῆς. Πάω νὰ σοῦ φέρω λίγο γλυκὸ κρασί. Ξεκουράζει τὸν κατακουρασμένο, ὅπως εἶσαι σύ, καὶ τὸν δυναμώνει.

Μὰ ὁ Ἕκτορας ἀπάντησε:

—Μὴ μοῦ προσφέρης, σεβαστὴ μητέρα, γλυκὸ κρασί, γιατὶ θὰ χάσω τὴν ἀντρειά μου! Μόνο πάρε καὶ τὶς ἄλλες γερόντισσες κοντά σου καὶ πήγαινε στὸ ναὸ τῆς Ἀθηνᾶς νὰ προσευχηθῆς. Πρόσφερέ της τὰ πιὸ πολύτιμα δῶρα. Τάξε της ἀκόμα δώδεκα μοσχάρια γιὰ θυσία. Ἴσως νὰ λυπηθῆ τὴν πόλη ἡ θεὰ καὶ νὰ τὴ σώση ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς.

Καὶ ἡ σεβαστὴ μητέρα, ἡ γριὰ ἡ βασίλισσα, ἡ Ἑκάβη, ἔκανε ὅ,τι τῆς εἶπε ὁ γιός της.

Ἀπὸ δῶ ὁ Ἕκτορας ξεκίνησε νὰ πάη στὸ δῶμα τῆς γυναίκας του. Προχωροῦσε κρατώντας κοντάρι ἑνδεκάπηχο κι ἡ περικεφαλαία ἡ λαμπρὴ λαμποκοποῦσε. Ἔτσι διάβηκε ἀπὸ τὰ δώματα τοῦ Πάρη.

—Ἄθλιε, εἶπε. Ἐσὺ μᾶς ἔβαλες σὲ τόση δυστυχία. Πέφτουν οἱ ἄντρες ἐξαιτίας σου στὰ τείχη μας τριγύρω. Ἀλαλαγμὸς καὶ φωτιὰ ζώνει τὴν πόλη μας. Κι ὅμως δὲ ντρέπεσαι, παρὰ κάθεσαι ἐδῶ μέσα στοὺς θαλάμους. Σήκω, πρὶν ἡ πόλη καταστραφῆ ὁλότελα.

Ὁ Πάρης τότε τοῦ ἀπάντησε ταπεινά:

—Ἔχεις δίκιο, Ἕκτορα. Κι ἡ γυναίκα μου μὲ ἀναγκά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ζει ναρθῶ στὸν πόλεμο. Πήγαινε. Σὲ λίγο θὰ ντυθῶ καὶ θαρθῶ μαζί σου στὴ μάχη.

Ὁ Ἕκτορας προχώρησε μὲ τὸ κοντάρι στὸ χέρι καὶ τὴν περικεφαλαία, σὰ θεὸς ὡπλισμένος. Ἔφτασε στὸ λαμπρὸ δῶμα τῆς γυναίκας του. Δὲ βρῆκε ὅμως ἐκεῖ τὴ γυναῖκα του τὴν Ἀνδρομάχη, οὔτε τὸ παιδί του.

Ἀνήσυχος ρώτησε τὶς θεράπαινες τοῦ σπιτιοῦ του, ποῦ εἶναι ἡ γυναίκα του καὶ τὸ παιδί.

—Ἕκτορα, τὴν ἀλήθεια θὰ σοῦ πῶ καθὼς διατάζεις, εἶπε ἡ ἔξυπνη κελάρισσά του. Ἔτρεξε στὸν πύργο τῆς πύλης ἡ δέσποινα ἅμα ἄκουσε πὼς νικοῦν οἱ Ἀχαιοὶ καὶ χάνονται οἱ Τρῶες. Ἔφυγε σὰν τρελή. Τώρα θὰ ἔφτασε στὰ τείχη τῆς πόλης. Πίσω της πῆγε ἡ παραμάνα μὲ τὸ μικρό. Ἐκεῖ θὰ τοὺς βρῆς. Ἐκεῖ κλαίει καὶ δέρνεται.

Μόλις ἄκουσε αὐτὰ ὁ Ἕκτορας πετάχτηκε ἔξω ἀπὸ τὸ δῶμα. Τρέχοντας πῆρε τοὺς δρόμους ὥσπου ἔφτασε στὶς Σκαιὲς πύλες. Ἐκεῖ τὸν ἀντίκρυσε ἡ ἀσύγκριτη Ἀνδρομάχη. Πλάγι της στεκόταν ἡ παραμάνα. Βαστοῦσε τὸ μονάκριβό τους τὸ παιδὶ τὸν Ἑκτορίδη, ποὺ ἔλαμπε σὰν ἀστέρι.

Ἅμα εἶδε τὸ παιδί του ὁ Ἕκτορας χαμογέλασε ἥσυχα. Ἡ Ἀνδρομάχη ἀφοῦ τοῦ ἔπιασε τρυφερὰ τὰ χέρια τοῦ ἔλεγε:

—Ἕκτορά μου, τὸ μεγάλο σου τὸ θάρρος κι ἡ ἀντρεία σου θὰ σὲ καταστρέψουν. Δὲ λυπᾶσαι τοῦτο τὸ βρέφος; Δὲ λυπᾶσαι ἐμένα τὴν ἄμοιρη ποὺ θὰ γίνω χήρα γρήγορα; Ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐσένα θὰ γυρέψουν νὰ σκοτώσουν. Μὰ ἂν πεθάνης ἐσύ, τί τὴ θέλω ὕστερα πιὰ ἐγὼ τὴ ζωή! Ἔχασα τὸν πατέρα μου καὶ τὴ μητέρα, ἔχασα τὰ ἀδέρφια μου. Ὅλους τοὺς σκότωσε ὁ δυνατὸς ὁ Ἀχιλλέας. Τώρα, Ἕκτορά μου, ἐσὺ μοῦ εἶσαι καὶ πατέρας καὶ μητέρα. Ἐσὺ μοῦ εἶσαι ὁ ἀδερφός μου κι ὁ ἄντρας μου. Λυπήσου μας, Ἕκτορα. Μεῖνε ἐδῶ μαζί μας. Μὴν κάνης ὀρφανὸ τὸ παιδί σου καὶ χήρα τὴ γυναῖκα σου.

 Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

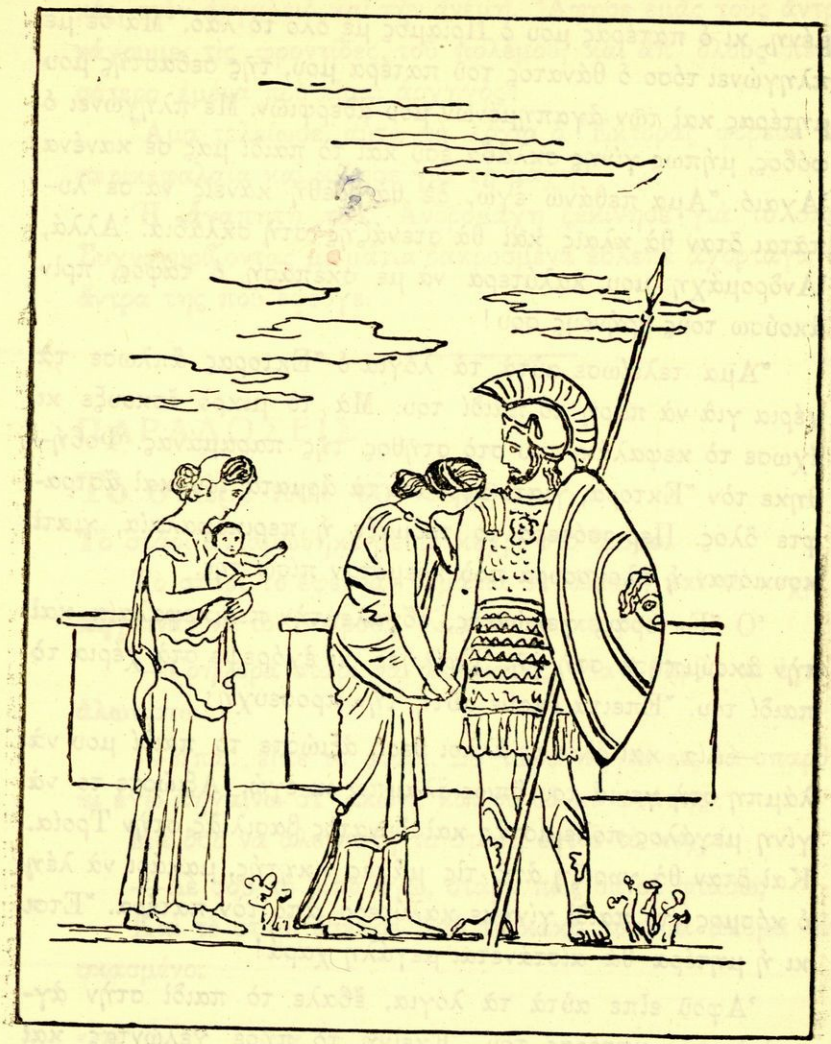

Στὰ λόγια αὐτὰ ἀπάντησε ἔτσι ὁ γενναῖος ὁ Ἕκτορας:

—Γυναῖκα, ὅσα μοῦ λές ὅλα τὰ αἰστάνουμαι. Μὰ ντρέπουμαι νὰ μὲ δοῦν πὼς φεύγω ἀπὸ τὴ μάχη. Πῶς θὰ ἀντικρύσω τοὺς συμπολῖτες μου καὶ πῶς τὶς μητέρες τους; Αὐτὸ οὔτε κι ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸ θέλω, γιατὶ εἶμαι γενναῖος. Ξέρω, πὼς ὅσο καὶ νὰ πολεμήσω, καὶ ἡ Τροία εἶναι χα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μένη, κι ὁ πατέρας μου ὁ Πρίαμος μὲ ὅλο τὸ λαό. Μὰ δὲ μὲ πληγώνει τόσο ὁ θάνατος τοῦ πατέρα μου, τῆς σεβαστῆς μου μητέρας καὶ τῶν ἀγαπημένων μου ἀδερφιῶν. Μὲ πληγώνει ὁ φόβος, μήπως γίνης σκλάβα ἐσὺ καὶ τὸ παιδί μας σὲ κανένα Ἀχαιό. Ἅμα πεθάνω ἐγώ, δὲ θὰ βρεθῆ κανεὶς νὰ σὲ λυπᾶται ὅταν θὰ κλαῖς καὶ θὰ στενάζης στὴ σκλαβιά. Ἀλλά, Ἀνδρομάχη μου, καλύτερα νὰ μὲ σκεπάση ὁ τάφος, πρὶν ἀκούσω τοὺς θρήνους σου!

Ἅμα τελείωσε αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Ἕκτορας ἄπλωσε τὰ χέρια γιὰ νὰ πάρη τὸ παιδί του. Μὰ τὸ μικρὸ ἔσκουξε κι ἔχωσε τὸ κεφαλάκι του στὸ στῆθος τῆς παραμάνας. Φοβήθηκε τὸν Ἕκτορα, γιατὶ φοροῦσε τὰ ἅρματά του καὶ ἄστραφτε ὅλος. Περισσότερο τὸ τρόμαξε ἡ περικεφαλαία, γιατὶ κουνιόταν ἡ ἀλογοουρὰ ποὺ κρεμόταν πίσω της.

Ὁ Ἕκτορας, γελώντας, ἔβγαλε τὴν περικεφαλαία καὶ τὴν ἀκούμπησε στὴ γῆ. Ἐφίλησε κι ἐχόρεψε στὰ χέρια τὸ παιδί του. Ἔπειτα ἔκανε αὐτὴ τὴν προσευχή:

—Δία, καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι θεοί, ἀξιώστε τὸ παιδί μου νὰ λάμπη στὴ γενιά του ὅπως ἔλαμπα κι ἐγώ. Ἀξιώστε το νὰ γίνη μεγάλος πολεμιστὴς καὶ δυνατὸς βασιλιὰς στὴν Τροία. Καὶ ὅταν θὰ γυρίζη ἀπὸ τὶς μάχες νικητής, μακάρι νὰ λέη ὁ κόσμος: τὸ παιδὶ γίνηκε καλύτερο ἀπὸ τὸν πατέρα. Ἔτσι κι ἡ μητέρα θὰ αἰστάνεται μεγάλη χαρά!

Ἀφοῦ εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια, ἔβαλε τὸ παιδὶ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μητέρας του. Ἐκείνη τὸ πῆρε γελώντας καὶ κλαίοντας.

Λυπήθηκε τὴ γυναῖκα του ὁ Ἕκτορας. Ἄπλωσε τὸ χέρι στὸ κεφάλι της καὶ στοὺς ὤμους, τὴ χάϊδεψε καὶ τῆς εἶπε:

—Μὴ λυπᾶσαι, ἀγαπημένη μου, γιὰ μένα. Κανένας δὲ θὰ μὲ σκοτώση πρὶν ἔρθη ἡ ὥρα μου! Ἀλλά, κάνε καρδιά. Πήγαινε στὸ σπίτι κι ἔχε τὸ νοῦ σου στὶς δουλειὲς τὶς σπιτι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κές, στὸν ἀργαλειὸ καὶ τὴν ἀνέμη. Ἄφησε ἐμᾶς τοὺς ἄντρες νάχουμε τὶς φροντίδες τοῦ πολέμου, καὶ ἀπ' ὅλους περισσότερο ἐμένα ποὺ εἶμαι ἀρχηγός!

Ἅμα τελείωσε αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Ἕκτορας φόρεσε τὴν περικεφαλαία καὶ κίνησε γιὰ τὴ μάχη.

Ἡ ἀγαπητή του Ἀνδρομάχη ξεκίνησε γιὰ τὸ σπίτι. Συχνογυρίζοντας μὲ μάτια δακρυσμένα ἔβλεπε ἀχόρταγα τὸν ἄντρα της ποὺ ἔφευγε.

ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

Τὸ στάρι καὶ τὸ κεχρί.

Τὸ στάρι ἀνταμώθηκε μὲ τὸ κεχρὶ στὸ δρόμο.

Τὸ στάρι τὸ ἔφερναν δεμάτια στ' ἁλώνι, καὶ τὸ κεχρὶ τὸ πήγαιναν νὰ τὸ σπείρουν. Κι εἶπε τὸ κεχρί:

—Γρήγορα στάρι νὰ ἁλωνιστῆς, γιατὶ θαρθῶ κι ἐγὼ νὰ ἁλωνιστῶ.

—Μπά! εἶπε τὸ στάρι. Σὺ τώρα πηγαίνεις νὰ σπαρθῆς, κι ἐγὼ πηγαίνω στ' ἁλώνι, καὶ σὺ θὰ μὲ φτάσης;

Μὰ ὅσο νὰ ἁλωνιστῆ τὸ στάρι, ἔγινε τὸ κεχρί.

—Δὲ σοῦ τὸ εἶπα ἐγώ, στάρι, πῶς θὰ σὲ φτάσω;

Καὶ τὸ στάρι ἔσκασε ἀπὸ τὸ κακό του, κι ἀκόμα εἶναι σκασμένο.

Ὁ τσοπανάκος.

Ὁ τσοπανάκος εἶναι ἕνα πουλί, ποὺ μοιάζει τοῦ κότσυφα. Ἔχει βοῦλες σταχτιὲς καὶ μακριὰ μύτη. Διαλέγει πάντα καὶ κάθεται στὸ ψηλότερο ξερὸ κλαρὶ τοῦ χλωροῦ τοῦ δέντρου καὶ κελαηδεῖ. Τὸ κελάηδημά του εἶναι σὰν τὸ σφύριγμα τοῦ τσοπάνη, ὅταν φωνάζη τὰ πρόβατα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτὸς ἦταν μιὰ φορὰ τσοπάνης κι εἶχε σκληρὸν ἀφέντη. Μιὰ μέρα πῆγε σὲ μιὰ δουλειά, κι ὅταν γύρισε δὲ βρῆκε τὰ πρόβατά του. Ἀπὸ τὴ λύπη του τὴν πολλὴ κι ἀπὸ τὸ φόβο τοῦ ἀφέντη του παρακάλεσε τὸ Θεὸ καὶ τὸν ἔκανε πουλί. Κι ἀνεβαίνει ψηλὰ-ψηλὰ στὰ δέντρα, μήπως δῆ πουθενὰ τὰ πρόβατά του καὶ σφυρίζει γιὰ νὰ τὰ καλέση.

Ὁ ἀετός.

Μιὰ φορὰ ὁ ἀετὸς ἦταν ἄνθρωπος κι ἐφύλαγε πρόβατα. Μὰ τὰ ἀρνιὰ τοῦ ἔφευγαν καὶ τοῦ ἔσκαζαν τὴν καρδιά. Τότε ὁ ἄνθρωπος παρακάλεσε τὸ Θεὸ κι εἶπε.

—Ἂν γίνω ἀετός, θὰ τρώω τὶς καρδιὲς τῶν ἀρνιῶν.

Ὁ Θεὸς ἄκουσε τὴν παράκλησή του καὶ τὸν ἔκανε ἀετό. Γιὰ τοῦτο ὁ ἀετός, ἅμα τσακώση ἀρνί, θὰ πρωτοφάη τὴν καρδιά του.

Ἡ νυφίτσα.

Ἡ νυφίτσα ἦταν νύφη καὶ γίνηκε ζῶο. Γιὰ τοῦτο ζηλεύει ὅλες τὶς νυφάδες. Ἀπὸ τὴ ζήλεια της, πάει στὴν κασέλα καὶ σκίζει τὰ προικιὰ τῶν κοριτσιῶν. Γιὰ νὰ τὰ προφυλάξουν λοιπὸν βάζουν στὴν κάμαρα ποὺ φυλάγουν τὰ προικιὰ κουταλίτες μὲ μυρωδικὰ καὶ μέλι.

Ἔτσι τρώει ἡ νυφίτσα, χορταίνει, εὐχαριστιέται, καὶ δὲν τρυπάει τὰ προικιά. Ὅταν βάζουν τὶς κουταλίτες λένε:

Κόπιασε, κυρὰ νυφίτσα,
γιὰ νὰ φᾶς τὶς κουταλίτες
μὴν πειράζης τὰ προικιά,
θὰ σοῦ κάνουμε χρυσά,
λόχρυσα κι ὁλάργυρα,
θὰ σοῦ δώσουμε γαμπρό,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νὰ παντρεφτῆς, νὰ σπιτωθῆς,
νὰ γινῆς νοικοκυρούλα,
νὰ μὴν τρέχης πιὰ στὴ ρούγα.

Ὁ Κατεβατὸς κι ὁ Νότος.

Ὁ Κατεβατός, ὁ δυνατώτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς καιρούς, ἦταν καυχησάρης. Βγῆκε καὶ καυχήθηκε μπροστὰ στοὺς ἄλλους καιρούς, τὸ Σορόκο, τὸ Λίβα, τὸ Νότο καὶ τὸ Μέγα, πὼς σὰν τὸ κρουσταλλένιο παλάτι του δὲ βρισκόταν ἄλλο καλύτερο σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ἔλεγε πὼς ἦταν ὡραιότερο κι ἀπὸ τοῦ Ἥλιου τὸ παλάτι. Ἄμα ἦταν, ἔλεγε, μέσα σ' αὐτὸ τα-μπουρωμένος, δὲ φοβόταν κανένα ἀπὸ τοὺς ἀνέμους, γιατὶ κι ἡ θέση ποὺ τὸ ἔχει χτισμένο εἶναι γερή. Αὐτὸ τὸ παλάτι τὸ εἶχε χτίσει μιὰ φορὰ ὁ Κατεβατός, στὴν κορφὴ τῆς Διάκουρας, ἀπὸ κρούσταλλα θεόρατα, ἀπὸ χαλάζι κι ἀπὸ χιόνια.

Μὰ ἦρθε ὁ Νότος. Ἐφύσηξε σιγὰ-σιγὰ κι ἁπαλὰ κι ἔ-λιωσε τὸ παλάτι. Τώρα τίποτε δὲν ἀπόμεινε ἀπὸ αὐτό. Μόνο τὰ δάκρυα τοῦ Κατεβατοῦ ἔμειναν, κι ἔτρεχαν σὰν ποτάμι.

Τὰ στάχυα.

Τὴν ἡμέρα τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τὰ στάχυα σκύβουν καὶ φι-λοῦν τὴ γῆ, τὴν ἀποχαιρετοῦν καὶ λένε:

—Ἔχε γειά, μανούλα μου, καὶ πὰ μᾶς φᾶν οἱ λύκοι.

Καὶ ἡ γῆ χαιρετᾶ κι ἐκείνη καὶ λέει:

—Ἐσᾶς οἱ λύκοι τρώγουν σας, μὰ γὼ τρώγω τοὺς λύκους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ κυπαρίσσι.

Κοντὰ στὴ Σπάρτη, ἦταν ἕνα μεγάλο κυπαρίσσι, τὸ μεγαλύτερο τοῦ κόσμου. Αὐτὸ τὸ κυπαρίσσι ἔχει τὴν ἱστορία του:

Ἕνας πασὰς πῆγε νὰ καθήση ἐκεῖ νὰ διασκεδάση. Ἔβαλε καὶ τοῦ ἔψησαν ἕνα ἀρνὶ καὶ κάθησε καὶ τὸ ἔτρωγε. Εἶχε μαζί του καὶ ἕνα βοσκό, ἕνα νέο παλικάρι χριστιανόπουλο, ποὺ τὸν ὑπερετοῦσε.

Γιὰ μιὰ στιγμή, τὸ παιδὶ γύρισε, κοίταξε γύρω τὸν ὄμορφο κάμπο μὲ τὶς πρασινάδες καὶ τὰ ἄφθονα νερὰ κι ἀναστέναξε βαθιά.

—Τί ἔχεις, μπρὲ Ρωμιέ, ρωτάει ὁ πασάς, κι ἀναστενάζεις;

—Τί νὰ ἔχω, πασᾶ μου, τοῦ λέει. Συλλογίζομαι πῶς ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη ἦταν μιὰ φορὰ ἑλληνικὰ καὶ μᾶς τὰ πήρατε ἐσεῖς οἱ Τοῦρκοι. Ὅμως, τὸ λένε τὰ χαρτιά μας, θὰ ξαναγίνουν δικά μας.

—Τί κάθεσαι μπρὲ καὶ λές; λέει τοῦ παιδιοῦ. Ἁρπάζει τὴν ξύλινη σούβλα ποὺ εἶχαν ψήσει τ' ἀρνὶ καὶ τὴν καρφώνει στὴ γῆ.

—Νά, τὸ βλέπεις αὐτό; λέει. Ἂν αὐτὸ τὸ ξερὸ παλούκι βγάλη κλαριά, τότες νάχετε ἐλπίδα πῶς θὰ πάρετε πίσω τὰ μέρη σας.

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ σούβλα ἐρρίζωσε στὴ γῆ. Ξαναβλάστησε καὶ φούντωσε καὶ σιγὰ-σιγὰ θέριεψε κι ἔγινε τὸ περήφανο κυπαρίσσι ποὺ εἴπαμε. Ἐπειδὴ ὁ πασὰς ἔμπηξε τὴ σούβλα στὴ γῆ ἀπὸ τὴ μύτη, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν κορφή, ἔβγαλε τὸ κυπαρίσσι τὰ κλαριά του γερμένα πρὸς τὰ κάτω. Ἔγινε θηλυκὸ κυπαρίσσι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ καλογιάννος.

Βασιλιὰς τῶν πουλιῶν εἶναι ὁ καλογιάννος.

Νὰ πῶς ἔγινε: Μιὰ φορὰ ζητοῦσαν τὰ πουλιὰ βασιλιά. Ὁ Θεὸς τοὺς εἶπε νὰ γίνῃ ἐκεῖνος, ποὺ θὰ πετάξῃ ψηλότερα. Τὰ πουλιὰ δὲν ἤθελαν, γιατὶ ἤξαιραν πῶς θὰ γίνῃ ὁ ἀετός.

Μόνο ὁ καλογιάννος ἐπίμενε. Τὸ παραδέχτηκαν στὸ τέλος τὰ πουλιά. Πετάει ὁ ἀετός, καὶ ἅμα πέρασε ὅλα τὰ πουλιὰ στὸ ὕψος κι ἔφτασε ὡς ἐκεῖ ποὺ δὲ μποροῦσε νὰ πετάξῃ πιὸ ψηλότερα, φώναξε:

—Ποιός μπορεῖ νὰ πετάξῃ ψηλότερα ἀπὸ μένα;

Ὁ καλογιάννος, ποὺ εἶχε κρυφτῆ στὴ ράχη τοῦ ἀετοῦ, ἀνατινάχτηκε λίγο καὶ φώναξε:

—Ἐγώ!

Κι ἔτσι ἔγινε βασιλιάς...

Ἅμα ἀνοίγουν τὰ οὐράνια.

Δυὸ φορὲς τὸ χρόνο, λένε οἱ χωρικοί, ἀνοίγουν τὰ οὐράνια, τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς καὶ τοῦ Σωτῆρος. Ὅποιος καθήσῃ ἀργά, βλέπει πῶς μονομιᾶς ἀνοίγουν καὶ κλείνουν τὰ οὐράνια.

Ὅ,τι λοιπὸν ζητήσεις αὐτὴ τὴ στιγμὴ τὸ βρίσκεις τὸ πρωὶ στὸ προσκέφαλό σου.

Μιὰ φορὰ ἕνας κάθησε ὅλη τὴ νύχτα καὶ παραμόνευε. Ὅταν εἶδε κι ἄνοιξαν τὰ οὐράνια ζήτησε χίλια φλωριά. Ἀλλὰ μόνο χίλια πρόφτασε νὰ πῇ καὶ τὰ οὐράνια ἔκλεισαν. Τὸ πρωὶ ξημερώθηκε μὲ πάρα πολὺ μεγάλα χείλια.

Ἄλλος πάλι σάστισε τόσο πολὺ σὰν ἄναοιξν τὰ οὐράνια, ποὺ ἀντὶ νὰ γυρέψῃ ἕνα σοινίκι φλωριά, φώναξε «ἕνα σοινίκι κεφάλι». Ἀμέσως ἔγινε τὸ θᾶμα. Τὸ κεφάλι του χόντρηνε καὶ μεγάλωσε τόσο, ποὺ ἔμοιαζε σὰ σοινίκι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ ἥλιος.

Ἐκεῖ ποὺ τελειώνει ὁ οὐρανὸς καὶ φαίνεται πὼς ἀκουμπάει στὴ γῆ, στὴ δύση, εἶναι μιὰ τρύπα.

Ἀποκεῖ περνάει ὁ Ἥλιος τὸ βράδυ γιὰ νὰ πάη στὰ παλάτια του. Ἄλλη μιὰ ὅμοια τρύπα εἶναι στὴν ἀνατολή. Ἀπ' αὐτὴ βγαίνει ὁ Ἥλιος τὸ πρωί.

Ἀποπάνω ἀπὸ τὴν τρύπα ποὺ εἶναι στὴ δύση βρίσκονται τὰ παλάτια τοῦ Ἥλιου. Ἐκεῖ τὸν περιμένει κάθε βράδυ ἡ μάνα του. Καὶ πρὶν νὰ μπῆ, τοῦ ρίχνει σαράντα καρβέλια ψωμὶ νὰ τὸν προφτάση, γιατὶ εἶναι λιμασμένος ἀπὸ τὴν πεῖνα. Ἅμα μπῆ καὶ καθήση, τοῦ βάνουν μπροστά του σαράντα φούρνους καρβέλια, καὶ τὰ καταπίνει στὴ στιγμή.

Ἂν δὲν τὰ βρῆ ἕτοιμα τὰ ψωμιά, ὁ θυμός του εἶναι πολὺ μεγάλος, καὶ τότε ἀλίμονο σὲ ὅποιον βρεθῆ μπροστά του.

Ἔτσι, μιὰ φορὰ ποὺ ἦταν ἀνήμπορη ἡ μάνα του καὶ δὲν τοῦ τὰ εἶχε τοιμασμένα, ἔφαγε τοὺς ἀδερφούς του, τὶς ἀδερφές του καὶ τὸν πατέρα του.

Ἅμα φάη ὁ Ἥλιος καὶ χορτάση, πλαγιάζει καὶ παίρνει λίγο ὕπνο. Τότε κοιμοῦνται ὅλα στὴ γῆ, κι οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα καὶ τὰ νερὰ κι ἡ θάλασσα.

Ὅταν σηκωθῆ ἀπὸ τὸν ὕπνο, τρέχει γρήγορα στὴν ἄλλη τρύπα, τὴν ἀνατολική, καὶ βγαίνει ἀπὸ κεῖ καὶ φωτίζει τὸν κόσμο.

Ὁ Ἥλιος εἶχε ἀδερφὴ τὴ Σελήνη. Καὶ κάποτε πήγαιναν μαζὶ στὸ δρόμο.

Μιὰ μέρα θυμώνει ὁ ἥλιος καὶ βγάζει τὸ μάτι τοῦ φεγγαριοῦ. (Καὶ σήμερα ἀκόμη τὸ φεγγάρι εἶναι μὲ ἕνα μάτι· κοιτάξτε νὰ τὸ δῆτε).

Τότε τὸ φεγγάρι γύρισε πίσω καὶ τὸ εἶπε κλαίγοντας στὴ μητέρα του.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Τί ἔπαθες, παιδάκι μου, ρωτάει ἡ μάνα τρομαγμένη. Πῶς ἔχεις αἵματα στὸ πρόσωπό σου;

Ἡ Σελήνη διηγήθηκε στὴ μητέρα της, πῶς ὁ Ἥλιος ὁ ἀδερφός της τῆς ἔβγαλε τὸ μάτι.

Κι ἡ Σελήνη ἔκλαιγε γιὰ τὴ συφορά της.

—Πάψε, παιδί μου, τῆς εἶπε ἡ μητέρα. Μὲ τὸ κλάμα δὲν κερδίζεις τὸ μάτι σου. Μόνο θὰ σὲ συμβουλέψω, νὰ μὴν ξαναπᾶς μαζί του ποτέ σου στὸ δρόμο. Ὅταν ἔρχεται κεῖνος, ἐσὺ νὰ φεύγης. Κι ὅταν φεύγη ἐκεῖνος νὰ ἔρχεσαι σύ!

Καὶ ἀπὸ τότε πιὰ ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη ποτὲ δὲν πῆγαν μαζὶ στὸ δρόμο.

Μὲ τὸ δύσιμο τοῦ Ἥλιου ἀνατέλλει ἡ Σελήνη.

Τὸ κρασί.

Ὅταν ὁ Διόνυσος ἦταν ἀκόμη μικρὸς ταξίδευε γιὰ νὰ πάη στὴ Νάξο. Ἐπειδὴ ἦταν πολὺς ὁ δρόμος, κουράστηκε καὶ κάθησε σ' ἕνα κοτρώνι γιὰ νὰ ξεκουραστῆ.

Ἐκεῖ ποὺ κοίταζε γύρω του, βλέπει νὰ φυτρώνη στὰ πόδια του ἕνα βοτάνι. Τοῦ φάνηκε τόσο ὄμορφο, ὥστε ἀποφάσισε νὰ τὸ πάρη μαζί του καὶ νὰ τὸ μεταφυτέψη. Τὸ ξερρίζωσε λοιπὸν καὶ τὸ κουβαλοῦσε μαζί του.

Ἀλλὰ ὁ ἥλιος ἔκαιγε πολὺ καὶ ὁ Διόνυσος φοβήθηκε μήπως ξεραθῆ πρὶν φτάση στὴ Νάξο. Ἐκεῖ βρῆκε ἕνα κόκκαλο πουλιοῦ, ἔβαλε μέσα τὸ βοτάνι καὶ τράβηξε τὸ δρόμο του.

Ἀλλὰ στὰ θεϊκὰ τὰ χέρια του μεγάλωσε τόσο γρήγορα τὸ βοτάνι, ποὺ ἔβγαινε κι ἀπὸ πάνω κι ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ κόκκαλο. Φοβήθηκε πάλι μὴν ξεραθῆ καὶ συλλογιζόταν τί νὰ κάνη.

Τότε βρῆκε ἕνα κόκκαλο λιονταριοῦ, ποὺ ἦταν πιὸ χοντρὸ ἀπὸ τοῦ πουλιοῦ. Σ' αὐτὸ ἔχωσε τὸ κόκκαλο τοῦ που-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λιοῦ μὲ τὸ βοτάνι. Σὲ λίγο πάλι μεγάλωσε τὸ φυτό, κι ἔβγαινε ἔξω ἀπὸ τοῦ λιονταριοῦ τὸ κόκκαλο. Βρῆκε στὸ τέλος μιὰ γαϊδουροκοκκάλα, ποὺ ἦταν μεγαλύτερη ἀπὸ αὐτό, κι ἔχωσε μέσα τοῦ πουλιοῦ καὶ τοῦ λιονταριοῦ τὸ κόκκαλο. Ἔτσι ἔφτασε στὴ Νάξο.

Ὅταν θέλησε νὰ φυτέψη τὸ βοτάνι, παρατήρησε πὼς οἱ ρίζες του ἦταν κολλημένες στὰ κόκκαλα, καὶ δὲ μποροῦσε νὰ τὸ βγάλη χωρὶς νὰ τὶς χαλάση. Τὸ φύτεψε λοιπὸν ὅπως ἦταν.

Σὲ λίγο φύτρωσε τὸ βοτάνι καὶ πρόκοψε κι ἔγινε ἀμπέλι κι ἔβγαλε σταφύλια.

Ἀπ' αὐτὰ ἔφτιασε τὸ πρῶτο κρασὶ κι ἔδωσε στοὺς ἀνθρώπους νὰ πιοῦν.

Κι ἄρεσε πολὺ σὲ ὅλους. Μὰ ὅμως, ὅταν οἱ ἄνθρωποι ἔπιναν, στὴν ἀρχὴ κελαηδοῦσαν σὰν πουλιά, ὅταν ἔπιναν περισσότερο, γίνονταν δυνατοὶ σὰ λιοντάρια, κι ὅταν ἔπιναν ἀκόμη περισσότερο, γίνονταν σὰ γαϊδούρια.

Οἱ Γίγαντες.

Οἱ Γίγαντες εἶναι πιὸ ψηλοὶ καὶ πιὸ δυνατοὶ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους. Ἔχουν μεγάλα γένεια κι ἕνα μόνο μάτι μεγάλο στὸ κούτελο ποὺ βγάζει σπίθες σὰ φωτιά. Μένουν κάτω στὰ βάθη τῆς γῆς καὶ δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ χτίζουν πελώρια τείχη καὶ μεγάλα χτίρια μὲ θεόρατα λιθάρια.

Οἱ γυναῖκες τους εἶναι κι αὐτὲς μεγάλες σὰν τοὺς Γίγαντες. Γνέθουν ρόκα, ποὺ τὸ σφοντύλι της εἶναι σὰν πελώριος βράχος.

Μιὰ φορὰ ποὺ εἶχαν οἱ Γίγαντες πόλεμο, οἱ γυναῖκες τους πολέμησαν κι αὐτές. Ἔρριχναν στὸν ἐχθρὸ τὰ σφοντύλια τους καὶ σκότωσαν χιλιάδες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοὺς Γίγαντες δὲ μπορεῖ νὰ τοὺς λαβώση κανεὶς κι οὔτε πεθαίνουν εὔκολα, γιατὶ εἶναι ἄτρωτοι.

Οἱ μητέρες τους, ὅταν γεννιόνταν, τοὺς πήγαιναν σ' ἕνα ποτάμι καὶ τοὺς βουτοῦσαν μέσα στὸ νερό. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο δὲν τοὺς ἔπιανε οὔτε σίδερο οὔτε μπάλα σὲ ὅλο τους τὸ σῶμα. Μόνο σ' ἐκεῖνο τὸ μέρος τοῦ ποδαριοῦ ποὺ τοὺς κρατοῦσε ἡ μάνα τους γιὰ νὰ τοὺς βουτήξη ἅμα τύχαινε νὰ λαβωθοῦν πέθαιναν.

Ὁ Διγενής.

Ὁ δυνατώτερος ἀπὸ ὅλους τοὺς Σαραντάπηχους ἦταν ὁ Διγενής. Αὐτὸς γιὰ παιχνίδι ἅρπαζε μεγάλους βράχους καὶ τοὺς πέταε μακριὰ σὰν κότσια.

Φαίνονται πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς καὶ σήμερα.

Σὲ τοῦτο τὸ βουνὸ ποὺ τὸ λένε Καμάρες εἶναι ἡ σέλα τοῦ Διγενῆ. Ὅταν κουραζόταν, καβαλίκευε τὴν κορφὴ τοῦ βουνοῦ. Κι αὐτὴ ἀπὸ τὸ βάρος του βούλιαξε καὶ γίνηκε ἕνα αὐλάκι. Καὶ παρακάτω φαίνεται ἡ πατημασιά του· εἶναι ἕνα μεγάλο βαθούλωμα.

Γιατί, ὅταν διψοῦσε, πατοῦσε ἐδῶ τὸ ἕνα πόδι του καὶ τὸ ἄλλο στὸ ἀντικρινὸ κι ἔσκυβε κι ἔπινε νερὸ ἀπὸ τὸ ποτάμι ποὺ ἔτρεχε κάτω ἀπὸ τὰ σκέλια του. Καμιὰ φορὰ μὲ τὰ γένεια του ἔφραζε τὸ ποτάμι, καὶ τότε κεῖνο ξεχείλιζε καὶ πλημμυροῦσε τὸν κάμπο κάτω.

Ὅταν πέθανε ὁ Διγενής, τὸν ἔθαψαν ψηλὰ σ' ἕνα ἄπλωμα. Μὰ τὸ σῶμα του ἦταν πολὺ μακρὺ καὶ δὲ χωροῦσε ἐκεῖ ἀπάνω. Ἀναγκάστηκαν λοιπὸν νὰ κόψουν τὸ κορμί του ἑφτὰ κομμάτια, κι ἔτσι μπόρεσαν καὶ τὸν ἔθαψαν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἡ λίμνη Ὀζερό.

Ἡ Ὀζερὸ εἶναι μιὰ μικρὴ καὶ βαθιὰ λίμνη.

Κανεὶς δὲ μπορεῖ νὰ μπῆ μέσα, γιατὶ ἔχει μάτι, καὶ ὅποιος μπῆ τὸν ρουφάει.

Γι' αὐτὴν τὴ λίμνη λένε πὼς ἦταν παλαιὰ μεγάλο χωριὸ ποὺ τόλεγαν Βαλτίτσα. Τὸ χωριὸ αὐτὸ βούλιαξε, γιατὶ τὸ καταράστηκε ὁ Θεός.

Σ' αὐτὸ τὸ χωριὸ κατοικοῦσαν δυὸ ἀδερφές. Ἡ μιὰ ἦταν πολὺ πλούσια κι ἡ ἄλλη πολὺ φτωχή, κι εἶχαν καθεμιά τους ἀπὸ δυὸ παιδιά.

Ἡ φτωχὴ παραδούλευε στὴν πλούσια, καὶ ζοῦσε κι αὐτὴ καὶ τὰ παιδιά της μὲ τὰ πλύματα τοῦ σκαφιδιοῦ.

Ὅ,τι περίσσευε στὸ σκαφίδι ὅπου ζύμωνε, τόκανε πίτα, τόψηνε καὶ τόδινε στὰ μικρά της. Τὰ παιδιὰ τῆς πλούσιας, ποὺ ἔτρωγαν πάντα καθάριο ψωμὶ καὶ πλούσια φαγητὰ κι εἶχαν ὅλα τὰ καλά τους, ἦταν ἀδύνατα καὶ ἄρρωστα Τὰ παιδιὰ ὅμως τῆς φτωχῆς ὅλο δυνάμωναν καὶ μεγάλωναν.

Ἡ πλούσια ζήλευε γι' αὐτὸ τὴν ἀδερφή της. Μιὰ μέρα τὴ ρώτησε πῶς γίνεται αὐτό: Τὰ δικά της παιδιὰ ποὺ καλοτρῶνε νὰ εἶναι ἀρρωστιάρικα, κι ἐκεινῆς ποὺ δὲν ἔχουν νὰ φᾶνε νὰ εἶναι εὔρωστα καὶ γερά. Ὅταν ἔμαθε πὼς τὰ τρέφει ἀπὸ τὰ πλύματα τοῦ σκαφιδιοῦ, δὲν τὴν ἄφησε πιὰ νὰ τὰ ξαναπάρη.

Ἡ καημένη ἡ φτωχὴ ἔμεινε τρεῖς ἡμέρες νηστική, γιατὶ κὶ κανεὶς ἄλλος στὸ χωριὸ δὲν ἔδινε τίποτα.

Πῆγαν νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πεῖνα κι αὐτὴ καὶ τὰ παιδιά της.

Ἀπὸ τὴν ἀπελπισιά της ἡ χήρα, γιὰ νὰ ξεγελάση τὰ παιδιά της πῆρε σβουνιά, τὴν ἔπλασε σὰν καρβέλι καὶ τὴν ἔβαλε στὴ φωτιὰ νὰ ψηθῆ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μέσα στὴν ὥρα χτυπᾶ ἡ πόρτα καὶ παρουσιάζεται ἕνας ζήτουλας καὶ ζήτησε ἕνα κομμάτι ψωμί. Ἡ χήρα ἀναγκάστηκε νὰ πῇ, πὼς δὲν ἔχει ψωμί, καὶ ὅτι ἐκεῖνο ποὺ ψένεται στὸ φοῦρνο εἶναι σβουνιά.

—Δὲν πειράζει, τῆς λέει ὁ ζήτουλας, δός μου ἀπ' αὐτὸ ποὺ ἔχεις.

Πῆγε τότε ἡ χήρα νὰ τὸ βγάλη ἀπὸ τὴ φωτιά, καὶ βλέπει πὼς ἡ σβουνιὰ ἔγινε καθαρὸ ψωμί.

Ἐκάθησαν λοιπὸν νὰ φᾶνε.

Στὸ φαΐ ἐπάνω τῆς λέει ὁ ζήτουλας:

—Σύρε νὰ μοῦ φέρης καὶ λίγο κρασὶ ἀπὸ τὸ βαρέλι.

Ἡ γυναῖκα, ἀφοῦ εἶδε πὼς ἡ σβουνιὰ ἔγινε καθαρὸ ψωμί, δὲ μίλησε, παρὰ σηκώθηκε καὶ πῆγε στὸ βαρέλι, ποὺ δὲν εἶχε σταγόνα κρασὶ ἀπὸ τότε ποὺ πέθανε ὁ ἄντρας της. Τί θᾶμα! Τὸ βρῆκε γεμάτο κρασί. Κατάλαβε τότε πὼς ὁ ζήτουλας θὰ εἶναι ἄγγελος τοῦ Θεοῦ καὶ πῆρε τὰ παιδιά της καὶ πέφτει στὰ πόδια τοῦ ξένου καὶ τοῦ φιλοῦσε τὰ χέρια.

Τότε εἶπε ὁ ζήτουλας:

—Πάρε αὐτὸ τὸ ψωμὶ καὶ τὸ κρασὶ καὶ φύγε ἀμέσως μὲ τὰ παιδιά σου μακριὰ ἀπὸ τὰ σύνορα τοῦ χωριοῦ. Μ' ἔστειλε ὁ Θεὸς νὰ τὸ ξολοθρέψω. Γιατὶ οἱ χωρικοὶ αὐτοὶ εἶναι πολὺ κακοὶ ἄνθρωποι. Θὰ τὸ βουλιάξω τὸ χωριὸ καὶ στὴ θέση του θὰ κάνω λίμνη.

Ἡ γυναῖκα ἅμα τὰ ἄκουσε αὐτὰ ἔφριξε. Ἄρχισε νὰ κλαίη καὶ νὰ ζητᾶ χάρη γιὰ ὅλο τὸ χωριὸ καὶ πιότερο γιὰ τὴν ἀδερφή της.

Ὁ ἄγγελος ὅμως δὲν ἄκουε τίποτα. Τῆς εἶπε νὰ μὴν κλαίη, μόνο νὰ πάρη τὰ παιδιά της καὶ νὰ φύγη στὴ στιγμή, καὶ πρόστεσε:

—Πρόσεξε ὅμως, ὅ,τι κι ἂν ἀκούσης, νὰ μὴ γυρίσης πίσω σου νὰ δῆς. Θὰ πάθης μεγάλο κακό!

Ἔφυγε ἡ χήρα μὲ τὰ παιδιά της. Πίσω της γινόταν χα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λασμὸς κόσμου. Δὲ μποροῦσε ὅμως ἡ κακομοίρα νὰ κρατηθῆ. Πονοῦσε τὸ χωριό της καὶ πονοῦσε καὶ τὴν ἀδερφή της. Γύρισε λοιπὸν τὸ κεφάλι της νὰ φωνάξη στὴν ἀδερφή της καὶ στοὺς συχωριανούς της νὰ φύγουν γιὰ νὰ γλιτώσουν. Ἀλλὰ γιὰ τὴν παρακοή της τούτη μαρμάρωσε κι αὐτὴ καὶ τὰ παιδιά της.

Καὶ μπορεῖς νὰ τοὺς δῆς ἀκόμα λίγο παραπάνω ἀπὸ τὴ λίμνη. Τὸ ἕνα παιδί της τὸ ἔχει στὸν ὦμο καὶ τὸ ἄλλο τὸ κρατεῖ ἀπὸ τὸ χέρι.

Ἡ Χιόνα.

Τὸν παλιὸ καιρὸ ἦταν στὴν Κρήτη ἕνας βασιλιάς. Αὐτὸς εἶχε ἕνα πολὺ μεγάλο παλάτι μὲ χίλιες κάμαρες. Ὅλες αὐτὲς οἱ κάμαρες ἄνοιγαν μ' ἕνα κλειδί. Μέσα σὲ μιὰ ἀπ' αὐτὲς εἶχε κρυμμένη ὁ βασιλιὰς τὴ μονάκριβή του τὴ θυγατέρα, ποὺ τὴν ἔλεγαν Χιόνα.

Ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ παντρεφτῆ ἡ βασιλοπούλα, κι ἀπὸ παντοῦ τὴ ζητοῦσαν.

Τότε ὁ βασιλιὰς ἔβγαλε λόγο κι εἶπε:

—Θὰ δώσω τὴ θυγατέρα μου σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ τὴ βρῆ μέσα στὸ παλάτι. Ὅποιος ὅμως δὲν τὴ βρίσκει, θὰ τοῦ κόβω τὸ κεφάλι.

Ἐπῆγαν λοιπὸν στὴν Κρήτη πολλὰ βασιλόπουλα. Ὅλα ὅμως σκοτώθηκαν, γιατὶ κανένα δὲ μποροῦσε νὰ βρῆ τὴν κόρη.

Ὕστερα ἀπὸ πολλὰ ἀποφάσισε νὰ πάη καὶ τὸ βασιλόπουλο τῆς Νικαριᾶς. Καὶ πῆγε ὡς τὴν Κρήτη μὲ τὸν πατέρα του πετώντας. Εἶχαν φτιάξει κέρινα φτερά.

Πρὶν φύγη ὅμως, τὸν ὡδήγησε ἡ μητέρα του καὶ τοῦ εἶπε:

—Πάρε, παιδί μου, μαζί σου αὐτὸ τὸ σπάγγο. Θὰ τὸν δένης σὲ κάθε μιὰ κάμαρα ποὺ περνᾶς. Ἔτσι δὲ θὰ χαθῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μέσα στὸ παλάτι. Κι ὕστερα πάλι θὰ τὸν μαζεύης τὸ σπάγγο γιὰ νὰ βρῆς ποῦθε θὰ βγῆς.

Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο βρῆκε τὸ βασιλόπουλο τὴν κόρη καὶ τὴν πῆρε γυναῖκα. Ὅταν ὅμως γύριζαν στὴ Νικαριὰ μὲ τὸν πατέρα του καὶ τὴ βασιλοπούλα, ἀνάλυσαν τὰ κέρινα φτερά του ἀπὸ τὸν ἥλιο κι ἔπεσε στὴ θάλασσα καὶ πνίγηκε.

ΜΥΘΟΙ ΖΩΩΝ

Ἡ ἀλεποὺ καὶ τὰ σταφύλια.

Ἡ ἀλεποὺ εἶδε σὲ μιὰ κληματαριὰ ὄμορφα σταφύλια. Τῆς ἤρθε ἡ ὄρεξη νὰ τὰ δοκιμάση. Στριφογύριζε γύρω καὶ συλλογιζόταν, πῶς θὰ μποροῦσε νὰ τὰ φτάση. Πηδοῦσε ὅσο μποροῦσε ψηλότερα, μὰ ἦταν τὰ τσαμπιὰ πολὺ ψηλά.

Στὸ τέλος ἔβαλε ὅλη της τὴ δύναμη καὶ ἔκανε ἕνα πήδημα θεόρατο, μὰ ἔπεσε καταγῆς καὶ κατασκοτώθηκε.

—Κουμπάρα, συγυρίστηκες καλά! εἶπε κοροϊδευτικὰ ὁ κόρακας ποὺ τὴν εἶδε. Ἦταν γλυκὰ τὰ σταφύλια;

—Ἄχ! ἀπάντησε ἡ ἀλεπού, δὲν πρέπει νὰ φάω σταφύλια. Εἶναι ἄγουρα ἀκόμη καὶ πολὺ ξινά.

—Ἔ, βέβαια! Ἔπειτα κρέμονται καὶ λίγο ψηλὰ γιὰ τοῦ λόγου σου! εἶπε κοροϊδευτικὰ ὁ κόρακας.

(Αἴσωπος)

Τὸ λιοντάρι κι ὁ ποντικός.

Ἕνα λιοντάρι κοιμόταν μέσα στὴ σπηλιά του. Γύρω του ἔπαιζαν χαρούμενα κάμποσα ποντίκια. Ἕνα ἀπ' αὐτὰ εἶχε σκαρφαλώσει ψηλὰ κι ἔτρεχε ἀπάνω στὸ βράχο. Μὰ καθὼς προχωροῦσε γλίστρησε κι ἔπεσε πάνω στὸ λιοντάρι. Ξύπνησε τότε τὸ θηρίο καὶ τὸ πάτησε μὲ τὸ χοντρό του τὸ πόδι.

—Ἄχ! παρακάλεσε τὸ ποντίκι, ἄφησέ με, λυπήσου με τὸ φτωχὸ πλασματάκι! Δὲν ἤθελα νὰ σὲ πειράξω. Γλί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στρησα κι ἔπεσα πάνω σου. Τί θὰ σὲ ὠφελήση νὰ μὲ σκοτώσης; Χάρισέ μου τὴ ζωή. Καὶ θὰ σοῦ τὸ χρωστάω χάρη ὅσο θὰ ζῶ.

—Ἄντε! εἶπε τὸ λιοντάρι περήφανα. Φεύγα! Μὰ μέσα του γελοῦσε κι ἔλεγε:

—Εἶμαι περίεργος νὰ δῶ, πῶς μπορεῖ νὰ δείξη ἕνα ποντικάκι τὴν εὐγνωμοσύνη του σ' ἕνα λιοντάρι σὰν καὶ μένα.

Δὲν πέρασε πολὺς καιρὸς καὶ τὸ ποντικάκι ἔτρεχε μέσα στὸ δάσος καὶ ζητοῦσε καρύδια. Ἄξαφνα ἄκουσε τὸ μουγκρητὸ ἑνὸς λιονταριοῦ.

—Κάποιο λιοντάρι κινδυνεύει! εἶπε κι ἔτρεξε πρὸς τὸ μέρος ποὺ ἐρχόταν τὸ μουγκρητό.

Βρῆκε τότε τὸ περήφανο λιοντάρι πιασμένο μέσα σ' ἕνα μεγάλο δίχτυ, ποὺ τὸ εἶχε στήσει κρυφὰ ὁ κυνηγὸς γιὰ νὰ τσακώση μεγάλα θηρία. Τὸ μπλέξιμο ἦταν τόσο καλὰ γινωμένο, ὥστε δὲ μποροῦσε τὸ θηρίο οὔτε τὰ δόντια οὔτε τὰ πόδια του τὰ δυνατὰ νὰ κουνήση καὶ νὰ σπάση τὸ δίχτυ.

—Περίμενε, φίλε μου, εἶπε τὸ ποντικάκι, νά μιὰ περίσταση ποὺ μπορῶ νὰ σὲ βοηθήσω.

Καὶ χωρὶς νὰ χάση καιρό, μὲ τὰ μυτερά του δόντια ἔκοψε τὸ σκοινὶ ποὺ κρατοῦσε μπλεγμένα τὰ πόδια του. Τὸ θηρίο μόλις λευτερώθηκαν τὰ πόδια του ἔσκισε καὶ τὸ ὑπόλοιπο δίχτυ. Ἔτσι μὲ τὴ βοήθεια τοῦ μικροῦ ποντικιοῦ σώθηκε τὸ μεγάλο καὶ δυνατὸ λιοντάρι.

(κατὰ τὸν Αἴσωπο)

Λύκος, ἀλεποὺ καὶ γάϊδαρος.

Ἦταν μιὰ φορὰ ἕνας γάϊδαρος καλοθρεμμένος καὶ βοσκοῦσε σ' ἕνα λιβάδι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐκεῖ τὸν εἶδε μιὰ ἀλεποὺ καὶ τὸν ρέχτηκε. Μιὰ καὶ δυὸ πηγαίνει στὸ λύκο καὶ τοῦ λέει:

—Ἔλα, λύκο, νὰ δῆς ἕνα γάϊδαρο. Εἶναι καλὸς γιὰ φάγωμα.

Πάει ὁ λύκος τὸν βλέπει κι ἄρχισαν νὰ τρέχουν τὰ σάλια του.

—Ξαίρεις τί νὰ κάνουμε, λύκο; λέει ἡ ἀλεπού.

—Τί; Ἐσένα κόβει τὸ κεφάλι σου!

—Νὰ ἀγοράσουμε μιὰ βάρκα καὶ νὰ τὴ φορτώσουμε ἐλιές, νὰ πάρουμε τὸ γάϊδαρο ναύτη καὶ ἅμα βγοῦμε στὸ πέλαγος νὰ τὸν φᾶμε. Πήγαινε τώρα σὺ νὰ πάρης μιὰ βάρκα κι ἐγὼ πηγαίνω νὰ συμφωνήσω μὲ τὸ γάϊδαρο.

Ὁ λύκος πῆγε κι ἀγόρασε μιὰ βάρκα καὶ τὴ φόρτωσε

ἐλιές. Πῆγε κι ἡ ἀλεπού, παίρνει τὸ γάϊδαρο, κατεβαίνουν στὸ γιαλὸ καὶ μπαίνουν μέσα στὴ βάρκα. Ἅμα ἀνοίχτηκαν, λέει ἡ ἀλεπού:

—Καλά, τώρα ἐμεῖς ταξιδεύουμε, ἀμ' ποιός ξαίρει ἂν θὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πᾶμε ζωντανοί. Γιὰ καλὸ καὶ γιὰ κακὸ ἐλᾶτε νὰ ξεμολογηθοῦμε.

Γίνεται ὁ λύκος πνεματικὸς καὶ ξεμολογᾶ πρῶτα τὴν ἀλεπού.

—Τί ἁμαρτίες ἔκανες, κυρὰ ἀλεπού;

—Ἔκλεψα κάμποσες ὄρνιθες, κι ἔφαγα κάτι ἄλλα ἀγρίμια, λαγοὺς καὶ κουνέλια. Τέτοια πράματα ἔπνιξα κι ἔφαγα.

—Δὲν κάνεις δουλειά σου, κυρὰ-ἀλεπού. Σκουλήκια τῆς γῆς ἔφαγες. Ἔλα τώρα ξεμολόγα με καὶ σύ.

—Λέγε, τί ἁμαρτίες ἔκανες;

—Ἔφαγα κάμποσα πρόβατα, κάμποσα κατσίκια καὶ κάμποσα μοσχάρια.

—Ἄ, μικρὰ πράματα, σκουλήκια τῆς γῆς.

Ὕστερα λέει ὁ λύκος στὸ γάϊδαρο:

—Ἔλα καὶ σύ, κὺρ-γάϊδαρε, νὰ μᾶς πῆς, τί ἁμαρτίες ἔχεις;

—Ἐγώ, λέει ὁ γάϊδαρος, μιὰ φορὰ ἤμουν φορτωμένος μαρούλια, καὶ ἐπειδὴ πεινοῦσα, γύρισα κι ἔκοψα ἕνα φύλλο καὶ τὸ ἔφαγα.

—Ἄ, κὺρ-γάϊδαρε! εἶπαν καὶ οἱ δυὸ μαζί. Ἔφαγες τὸ μαρουλόφυλλο χωρὶς λάδι καὶ χωρὶς ξύδι! Πῶς δὲν πνιγήκαμε σὲ τοῦτο τὸ ταξίδι! Ἡ ἁμαρτία σου εἶναι μεγάλη καὶ πρέπει νὰ σὲ φᾶμε.

Ὁ γάϊδαρος τάχασε.

—Τὸ λέτε ἀληθινά; ρωτάει.

—Βέβαια, πρέπει νὰ σὲ φᾶμε.

—Καλά, λέει ὁ γάϊδαρος, μόν' ὁ πατέρας μου ὅταν πέθανε μούδωσε μιὰ γραφὴ καὶ τὴν ἔχω ἐδῶ στοῦ ποδαριοῦ μου τὸ πέταλο. Ἔλα, κὺρ λύκε, διάβασέ την, γιὰ νὰ δῶ τί μοῦ γράφει κι ὕστερα φάγε με.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Σηκώνει τὸ πισινό του ποδάρι, πάει ὁ λύκος νὰ διαβάση, τοῦ πατεῖ μιὰ κλωτσιὰ στὰ μοῦτρα, καὶ νάτον μέσα στὴ θάλασσα.

Ἡ ἀλεποὺ βλέποντας αὐτὰ πηδάει κι αὐτὴ στὴ θάλασσα γιὰ νὰ γλιτώση.

Ἔτσι πνίγηκαν κι οἱ δυό τους κι ἀπόμεινε ἡ βάρκα μὲ τὶς ἐλιὲς στὸ γάϊδαρο. (Συλλογὴ Μέγα)

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

Τὰ ἑφτὰ κοράκια.

Ἕνας πατέρας εἶχε ἑφτὰ ἀγόρια καὶ κανένα κορίτσι. Παρακαλοῦσε νύχτα μέρα λοιπὸν νὰ ἀποχτήση κι ἕνα κορίτσι. Μὲ τὰ πολλὰ ἀπόχτησε θυγατέρα. Ἀλλὰ γεννήθηκε τόσο ἀσθενική, ποὺ ἔπρεπε ἀμέσως νὰ τὴ βαφτίσουν μὲ νερὸ ἀπὸ μιὰ ὡρισμένη πηγὴ γιὰ νὰ γερέψη. Ἔστειλε λοιπὸν ὁ πατέρας τὸ πρῶτο ἀγόρι νὰ πάη νὰ φέρη τὸ νερό. Τὰ ἄλλα ἕξι παιδιὰ ἔτρεξαν κι αὐτὰ μὲ λαχτάρα γιὰ νὰ σώσουν τὴν ἀδερφούλα τους. Ἀπὸ τὴ βία τους ὅμως ἔσπασαν τὴ στάμνα. Τότε στάθηκαν καὶ δὲν ἤξαιραν τί νὰ κάνουν. Κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ γυρίση πιὰ στὸ σπίτι.

Ὁ πατέρας περίμενε ἀνυπόμονα. Μὰ τὰ παιδιὰ δὲ φαίνονταν. Τότε πάνω στὴν ἀγωνία του τοῦ ξέφυγαν αὐτὰ τὰ λόγια:

—Βέβαια, ξεχάστηκαν στὰ παιχνίδια, τὰ ἀθεόφοβα. Καὶ θυμωμένος πρόστεσε: Κοράκια νὰ γίνουν ὅλοι τους!

Δὲν πρόφτασε νὰ πῆ τὴν κατάρα κι ἄκουσε πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του δυνατὰ φτερουγίσματα. Κοιτάζει καταπάνω καὶ βλέπει ἑφτὰ κατάμαυρα κοράκια, ποὺ φτερούγιζαν γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι.

Ὁ πατέρας δὲ μποροῦσε πιὰ νὰ πάρη τὴν κατάρα πίσω. Κι ἡ λύπη τῆς μητέρας καὶ τοῦ πατέρα ἦταν πολὺ μεγάλη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μόνο παρηγοριόνταν ποὺ ἔβλεπαν τὸ μικρό τους κοριτσάκι νὰ γίνεται καθεμέρα πιὸ γερὸ καὶ πιὸ ὡραῖο.

Τὸ κορίτσι πολλὰ χρόνια δὲν ἤξαιρε τὴν ἱστορία τῶν ἀδερφιῶν της. Δὲν ἤξαιρε ἀκόμα πὼς εἶχε ἀδέρφια.

Ἀλλὰ μιὰ μέρα ποὺ μιλοῦσαν οἱ γειτόνοι, ἄκουσε κι ἔλεγαν:

—Βέβαια, εἶναι ὄμορφο καὶ καλὸ τὸ κορίτσι, ὅμως εἶναι ἡ αἰτία ποὺ καταστράφηκαν τὰ ἑφτά της ἀδέρφια.

Πῆγε ἀμέσως συλλογισμένη στοὺς γονεῖς της καὶ ρώτησε, ἂν ἔχη ἀδέρφια καὶ ποῦ βρίσκονται.

Ὁ πατέρας κι ἡ μητέρα εἶδαν πὼς δὲ μποροῦσαν πιὰ νὰ κρύψουν τὴν ἀλήθεια καὶ διηγήθηκαν ὅλη τὴν ἱστορία τῆς γέννησής της.

Τὸ κορίτσι δὲ μποροῦσε ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα νὰ ἡσυχάση. Ἀποφάσισε μὲ κάθε τρόπο νὰ σώση τὰ ἀδέρφια της.

Μιὰ μέρα λοιπὸν σηκώθηκε κρυφά, καὶ πῆρε τὰ μάτια της κι ἔφυγε.

—Ὅ,τι γίνει ἂς γίνη, συλλογιζόταν. Δὲ μπορῶ ἐγὼ νὰ εἶμαι εὐτυχισμένη κι ἐκεῖνα νὰ δυστυχοῦν.

Μόνο πῆρε μαζί της ἕνα δαχτυλιδάκι τῆς μητέρας της γιὰ ἐνθύμιο, ἕνα καρβέλι ψωμὶ γιὰ τὴν πεῖνα, ἕνα σταμνάκι νερὸ γιὰ τὴ δίψα, καὶ τὸ ἀγαπημένο της σκαμνάκι γιὰ ξεκούρασμα.

Περπάτησε-περπάτησε, ὥσπου ἔφτασε στὸ τέλος τοῦ κόσμου. Ἐκεῖ ἦταν ὁ ἥλιος, ἀλλὰ ἦταν πολὺ ζεστὸς καὶ φριχτὸς κι ἔτρωγε τὰ μικρὰ παιδιά. Τρέχοντας ἔφυγε ἀποκεῖ καὶ πῆγε στὴ σελήνη.

Ἀλλὰ κι αὐτὴ ἦταν πάρα πολὺ παγωμένη καὶ φριχτὴ καὶ κακιά. Μόλις εἶδε τὸ παιδὶ φώναξε:

—Μοῦ μυρίζει ἀνθρώπινο κρέας.

Δὲν περίμενε ἄλλο ἡ μικρὴ καὶ ὅπου φύγει-φύγει.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Οὔτε γύρισε νὰ δῇ πίσω της. Τότε ἔφτασε στὰ ἀστέρια. Αὐτὰ ἦταν πρόσχαρα καὶ καλά. Καθένα καθόταν στὸ δικό του σκαμνάκι. Ὁ αὐγερινός, μόλις τὴν εἶδε, σηκώθηκε, τῆς ἔδωκε ἕνα ποδαράκι τῆς νυχτερίδας καὶ τῆς εἶπε:

—Ἂν δὲν ἔχης τοῦτο τὸ ποδαράκι, δὲ θὰ μπορέσης νὰ ἀνοίξης τὸ γυάλινο πύργο ποὺ μέσα εἶναι τὰ ἀδέρφια σου.

Τὸ κοριτσάκι πῆρε τὸ ποδαράκι, τὸ τύλιξε καλὰ-καλὰ καὶ προσεχτικὰ μέσα σ' ἕνα μαντιλάκι κι ἔφυγε γιὰ νὰ πάη στὸ γυάλινο πύργο.

Ἡ πόρτα ἦταν κλεισμένη. Ἄνοιξε τὸ μαντιλάκι γιὰ νὰ πάρη τὸ ποδαράκι, μὰ δὲ βρῆκε τίποτα μέσα. Τὸ εἶχε χάσει στὸ δρόμο. Καὶ τώρα τί ἔπρεπε νὰ κάνη;

Ἤθελε νὰ σώση τὰ ἀδέρφια της μὲ κάθε τρόπο καὶ τὸ κλειδάκι τὸ εἶχε χάσει. Ἡ καλὴ ἀδερφούλα τότε ἔκοψε τὸ μικρό της δαχτυλάκι. Τὸ ἔχωσε μέσα στὴν πόρτα κι εὐτυχῶς ἄνοιξε!

Μόλις μπῆκε, παρουσιάστηκε μπροστά της ἕνας νάνος κι εἶπε:

—Παιδί μου, τί ζητᾶς;

—Ζητῶ τὰ ἀδέρφια μου, τὰ ἑφτὰ κοράκια, ἀπάντησε.

Ὁ νάνος εἶπε:

—Οἱ κύριοι κόρακες δὲν εἶναι ἐδῶ, ἀλλὰ μπορεῖς, ἂν θέλης, νὰ περιμένης ὥσπου ναρθοῦν.

Σὲ λίγο ἔφερε ὁ νάνος τὸ δεῖπνο γιὰ τοὺς ἑφτὰ κόρακες μέσα σ' ἑφτὰ πιατάκια καὶ ἔβαλε καὶ κρασὶ σὲ ἑφτὰ ποτηράκια. Ἡ μικρούλα πεινοῦσε καὶ πῆρε μιὰ μπουκουνιὰ ἀπὸ κάθε πιατάκι καὶ μιὰ γουλιὰ ἀπὸ κάθε ποτηράκι. Μέσα ὅμως στὸ τελευταῖο ποτηράκι ἔρριξε τὸ δαχτυλιδάκι τῆς μητέρας της.

Ἄξαφνα ἀκούστηκε στὸν ἀέρα δυνατὸ φτερούγισμα.

Τότε εἶπε ὁ νάνος:

—Τώρα γυρίζουν οἱ κύριοι κόρακες στὸ σπίτι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἦρθαν καὶ κάθησαν νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦνε. Μὰ καθένας, μόλις ἄγγιζε τὸ φαγητό του καὶ δοκίμαζε τὸ κρασί του, ἔλεγε:

—Ποιός ἔφαγε ἀπὸ τὸ πιάτο μου; Ποιός ἤπιε ἀπὸ τὸ ποτήρι μου; Κάποιος ἄνθρωπος ἔχει δοκιμάσει.

Κι ὅταν ὁ ἕβδομος σήκωσε τὸ ποτήρι μὲ τὸ κρασί, κύλησε τὸ δαχτυλιδάκι μέσα στὸ στόμα του.

Ἅμα τὸ εἶδε καὶ τὸ γνώρισε πὼς εἶναι τὸ δαχτυλιδάκι τῆς μητέρας εἶπε:

—Ἂν εἶναι ἡ ἀδερφούλα μας ἐδῶ, τότε εἴμαστε σωσμένοι.

Μόλις ἄκουσε ἡ μικρή. ποὺ ἦταν κρυμμένη πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα, αὐτὰ τὰ λόγια, παρουσιάστηκε, καὶ μονομιᾶς ὅλοι οἱ κόρακες ξαναγίνηκαν ἄνθρωποι. Ἀγκαλιάστηκαν ὅλοι, φιλήθηκαν καὶ ξεκίνησαν χαρούμενοι γιὰ τὸ σπίτι τους.

Ὁ σκαντζόχοιρος ξεκουβαλεῖ.

—Γριά, μάζεψε τὰ πράματά μας, πρέπει νὰ ξεκουβαλήσουμε! εἶπε ὁ σκαντζόχοιρος στὴ γυναῖκα του ὅταν γύρισε. Τὸ σπίτι τους ἦταν κοντὰ σὲ ἕνα σωρὸ φρύγανα, στὴν αὐλὴ ἑνὸς χωριάτικου σπιτιοῦ.

—Δὲ σκέφτεσαι φρόνιμα, εἶπε ἡ γυναῖκα τοῦ σκαντζόχοιρου. Πῶς σοῦ ἦρθε τέτοια ἀνόητη σκέψη; Τὸ σπίτι μας εἶναι καλό, καὶ τὸ ἔχουμε τοιμάσει γιὰ τὸ χειμῶνα!

—Ναί, μὰ ὅλα τοῦτα εἶναι τώρα χαμένα, εἶπε ὁ ἄντρας. Ἄκουσα τὸ χωρικὸ ποὺ ἔλεγε στοὺς βοηθούς του:

—Ἔρχεται βαρυχειμωνιά. Πρέπει αὔριο νὰ μαζέψετε ὅλα τὰ ξύλα καὶ τὰ φρύγανα στὴν ἀποθήκη γιὰ νὰ μὴ βραχοῦν!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἔτσι θὰ πέσουμε στὰ χέρια τῶν παλικαράδων καὶ βέβαια μᾶς περιμένει θάνατος!

Ἡ γυναῖκα τοῦ σκαντζόχοιρου κατατρόμαξε κι ἄρχισε νὰ τρέμη σύγκορμη καὶ νὰ λέη:

—Ἄχ! τί δυστυχισμένοι ποὺ εἴμαστε! Πουθενὰ δὲν ἔχουμε ἡσυχία! Τί ζεστασιὰ ποὺ εἴχαμε! Ἔξω ἀρχίζει τὸ κρύο. Τί θὰ γίνουμε τώρα;

Ὁ σκαντζόχοιρος μουρμούρισε:

—Ἄφησε τώρα τὶς κλάψες, γριά! Μάζεψε τὰ πράματα καὶ φρόντισε τὸ βραδάκι νὰ εἶσαι ἕτοιμη. Πηγαίνω ἐγὼ τώρα στὸ κυνήγι, γιὰ νὰ φέρω κάτι νὰ φᾶμε.

Βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα καὶ γλίστρησε μέσα στὴν ἀποθήκη ποὺ εἶχαν τὰ γεννήματα.

Ἐδῶ ἔστησε τὸ καρτέρι, ὥσπου τσάκωσε κάνα-δυὸ παχιοὺς ποντικούς. Τότε μουρμούρισε λυπημένος:

—Ἔτσι τουλάχιστο ἔχουμε κάτι νὰ φᾶμε στὸ ταξίδι! Κάτι θὰ βρεθῆ πάλι καὶ γιὰ μᾶς ὕστερα! Ἔχει ὁ Θεός!

Στὸ ἀναμεταξὺ ἡ γυναῖκα τοῦ σκαντζόχοιρου μάζεψε τὰ λίγα τους πράματα, γέμισε μὲ ἄχυρο καὶ χόρτα ἕνα τσουβάλι ποὺ εἶχαν κι ἔβαλε ἀπάνω ἕνα φρέσκο αὐγουλάκι κι ἕνα σάλιαγκα, ποὺ τὰ πῆρε ἀπὸ τὸ κελάρι τοῦ χωρικοῦ. Αὐτὸ ἦταν ὅλο τους τὸ νοικοκυριό. Κάθησε δίπλα στὸ σακκὶ κι ἄρχισε νὰ κλαίη πικρά. Σὲ λίγο ἦρθε ὁ σκαντζόχοιρος, τῆς ἔδωκε τὰ ποντίκια κι εἶπε:

—Νά! γυναῖκα, παρηγορήσου! Προσωρινὰ ἔχουμε κάτι νὰ πιάσουμε τὴν πεῖνα μας. Ἔχει ὁ Θεὸς γιὰ παραπέρα!

Μόλις βράδιασε, φορτώθηκε ὁ σκαντζόχοιρος τὸ σακκὶ κι εἶπε στὴ γυναῖκα του:

—Ἐμπρός! Καὶ πῆραν τὸ δρόμο.

Τὸ χῶμα ἦταν κι ὅλας παγωμένο κι ὁ ἀέρας φυσοῦσε κρύος στ' ἀφτιά. Ὁ σκαντζόχοιρος λαχάνιασε, γι' αὐτὸ τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐρχόταν βαρὺ τὸ σακκί. Καὶ μ' ὅλο τὸ κρύο, τοῦ ἔτρεχε σταγόνες ὁ ἴδρωτας ἀπὸ τὴ μύτη. Κάθε τόσο φώναζε:

—Γυναῖκα, σκούπισέ μου τὸν ἴδρωτα, ἀλλιῶς δὲ μπορῶ νὰ δῶ τίποτα.

Ἀλλὰ ἡ γυναῖκα του κλαιγόταν:

—Μὲ πονοῦν τὰ πόδια μου! Ἄχ! νὰ βρίσκαμε ἕνα μέρος νὰ μέναμε γιὰ νὰ ξεκουραστοῦμε λίγο!

Περπάτησαν ἀρκετὴ ὥρα, ὥσπου ἔφτασαν πιὰ στὸ δρόμο ποὺ πηγαίνει στὸ δάσος. Καθὼς προχωροῦσαν, ἔφτασαν σ' ἕνα ὑδροφράχτη. Ἐκεῖ ἔρριξε ὁ σκαντζόχοιρος τὸ σακκί του ἀπὸ τὴν πλάτη κι εἶπε:

—Ἄχ! ἦταν καὶ τούτη ἡ δουλειὰ πολὺ βαριά! Πιστεύω, πὼς ἐδῶ θὰ μπορέσουμε νὰ χωθοῦμε. Ἄφησε ὅμως νὰ δῶ μὴ μᾶς βρῇ κανένας μπελάς!

Προσεχτικὰ χώθηκε στὸν ὑδροφράχτη καὶ μύριζε γύρω-γύρω καλά. Ἕνας ἀρουραῖος, ποὺ ροχάλιζε μακάρια σὲ μιὰ γωνιά, ξύπνησε ἀπὸ τὸ θόρυβο, τέντωσε τὰ ἀφτιὰ καὶ μουρμούρισε:

—Ποιός κατεργάρης ἔρχεται μεσάνυχτα μέσα δῶ; Τρομάρα μου! ἀπαίσιος φαίνεται! Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ δείξω πὼς φοβᾶμαι!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καὶ γι' αὐτὸ ἄρχισε νὰ ἀποπαίρνη τὸ σκαντζόχοιρο.

—Εἶναι τρόπος αὐτός; Μεσάνυχτα νὰ μπαίνης μέσα σὲ ξένο σπίτι; Ἐμπρός, φεύγα.

Μὰ τοῦ κακοφάνηκε τοῦ σκαντζόχοιρου. Ὕψωσε τὰ ἀγκάθια του ψηλὰ σὰ χίλιες βελόνες, γούρλωσε τὰ μαῦρα μάτιά του καὶ φώναξε τοῦ ἀρουραίου.

—Κάνε θέση, γριὰ καρακάξα, ἀλλιῶς σοῦ κατατρυπάω τὸ κορμί σου! Τὸ σπίτι εἶναι ἀρκετὸ γιὰ ὅλους μας!

Ὁ ἀρουραῖος φοβήθηκε καὶ χώθηκε σὲ μιὰ τρύπα τοῦ τοίχου. Ὁ σκαντζόχοιρος κι ἡ γυναῖκα του ἔχωσαν τὸ σακκὶ μέσα στὴν τρύπα, ἔφαγαν λιγάκι, ἔστρωσαν τὸ ἄχυρο καὶ τὸ χόρτο καὶ κοιμήθηκαν. Μὰ ἡ σκαντζοχοιρίνα πέρασε κακὴ νύχτα. Τὸ πρωὶ ἀναστενάζοντας ἔλεγε:

—Κρύωσα ἐλεεινὰ μέσα στὴν κρύα τρύπα. Ἀπὸ παντοῦ ρεῦμα κι οἱ τοῖχοι ὑγροί! Πιστεύω, πὼς ὁ ρευματισμός μου θὰ μὲ ξαναθυμηθῆ!

Ὁ σκαντζόχοιρος τὴ σκέπασε προσεχτικὰ καὶ τῆς εἶπε:

—Μεῖνε στὸ κρεβάτι, γυναῖκα! Ἐγὼ θὰ πάω νὰ κοιτάξω γύρω, μήπως βρῶ κάτι καλύτερο!

Ἀφοῦ εἶπε αὐτά, βγῆκε ἔξω καὶ πῆρε τὸ χαντάκι τοῦ δρόμου. Δὲν εἶχε πολλὰ βήματα κάνει καὶ νά! ἡ κυρὰ Μάρω ἡ ἀλεποὺ ἀπὸ τὸ χωράφι. Μόλις εἶδε τὸ σκαντζόχοιρο συλγίστηκε:

—Οὔτε παραγγελία νὰ τὸν εἶχα! Ὅλη τὴ νύχτα γύριζα στὰ γειτονικὰ κοτέτσια γιὰ νὰ βρῶ κανένα μεζέ, μὰ δὲ βρῆκα τίποτα, μόνο ποὺ πάγωσα. Ἔχω πεῖνα τρομαχτική. Τὸ στομάχι μου εἶναι ἄδειο. Ὁ σκαντζόχοιρος θὰ εἶναι εὐχάριστο κολατσιό.

Καὶ ρίχτηκε νὰ τὸν ἁρπάξη. Μὰ ὁ σκαντζόχοιρος εἶχε δεῖ τὸν κίντυνο κι εἶχε λάβει τὰ μέτρα του.

Μόλις ἔπεσε ἀπάνω του ἡ κυρὰ Μάρω, ἀγκυλώθηκε τό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σο δυνατά, ποὺ τὴν πῆραν τὰ αἵματα. Τότε μὲ μανία ἄρχισε νὰ τὸν κυλᾶ, γιὰ νὰ μπορέση νὰ τὸν πιάση ἀπὸ τὴν κοιλιά.

Μὰ μέσα στὴν ὥρα ἀκούστηκε τὸ γάβγισμα ἀπὸ ἕνα σκύλο τοῦ κυνηγιοῦ. Ἡ ἀλεποὺ τέντωσε τὰ ἀφτιά, ἄφησε τὸ σκαντζόχοιρο καὶ χάθηκε σὰν ἀστραπὴ μέσα στὸ δάσος.

Μὰ κι ὁ σκαντζόχοιρος σκέφτηκε:

—Ὥρα εἶναι κι ἐγὼ νὰ τὸ στρίψω. Ἀλλιῶς θὰ πέσω ἀπὸ τὸ κακὸ στὸ χειρότερο.

Μέσα στὴν ὥρα εἶδε μιὰ μικρὴ βατομουριὰ ποὺ σκέπαζε μὲ τοὺς κλώνους καὶ τὰ φύλλα της ὅλο τὸ χαντάκι. Ἔτρεξε κοντά της καὶ παρακάλεσε:

—Ἄχ! φίλη μου, σὲ παρακαλῶ, ἄφησέ με νὰ κρυφτῶ ἐδῶ, γιὰ νὰ μὴ μὲ πιάσουν τὰ σκυλιά!

Ἡ βατομουριὰ τὸν κοίταξε ἀποπάνω ὡς κάτω.

—Μοῦ φαίνεται σὰ λωποδύτης ἔτσι βρώμικος καὶ ἀπεριποίητος ποὺ εἶναι, εἶπε μέσα της. Μὰ τί νὰ κάνη κανείς, στὴν ἀνάγκη πρέπει πάντα νὰ βοηθᾶ! Γύρισε τότε καὶ εἶπε:

—Ἔλα γρήγορα μέσα. Τὸ ὑπόγειο κάτω στὶς ρίζες μου εἶναι ξενοίκιαστο!

Δὲν περίμενε ὁ σκαντζόχοιρος νὰ τοῦ τὸ πῆ δεύτερη φορά. Τρύπωσε γρήγορα κάτω ἀπὸ τὴ βατομουριά. Αὐτοῦ στὴ ρίζα της βρῆκε μιὰ ὄμορφη σπηλιά. Κι αὐτὴ ἦταν μὲ ἄχυρο καὶ φύλλα ζεστὰ στρωμένη.

—Τί ὄμορφα ποὺ θὰ εἶναι τὸ χειμῶνα! Ἐδῶ ἡ καημένη μου ἡ γριούλα θὰ μπορέση λιγάκι νὰ ξεκουραστῆ.

Μόλις τὰ σκυλιὰ πέρασαν, παρακάλεσε τὴ βατομουριὰ νὰ τοὺς νοικιάση τὸ ὄμορφο ὑπόγειο. Ἦταν ἥσυχοι ἄνθρωποι καὶ δὲν εἶχαν παιδιά, ποὺ νὰ ἔκαναν ἀταξίες καὶ ἀνοησίες. Ἡ βατομουριὰ εἶπε:

—Πάντα νοικιάζω σὲ ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν τὸν τρόπο τους κι εἶναι ἀπὸ γενιά. Δὲ νοικιάζω ποτὲ σὲ τυχαίους. Πρὶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ εἶχα νοικιάσει στὴν οἰκογένεια τοῦ κ. Κλήμη. Αὐτοὶ ἦταν ἀριστοκράτες. Ἀλλὰ ἐπειδὴ ἦταν τὸ σπίτι στὸ δρόμο, τοὺς φαινόταν κάπως ἀνήσυχο. Νοίκιασαν βαθύτερα στὸ δάσος, γιὰ νὰ εἶναι πιὸ ἥσυχοι. Ἀλλὰ θὰ δοκιμάσω καὶ μαζί σας!

Καὶ σκέφτηκε:

—Καλύτερα νὰ ἔχω ἕνα νοικάρη, κι ἂς μὴν εἶναι σπουδαῖος, παρὰ κανένα! Δὲ θὰ εἶμαι τοὐλάχιστο τὸ χειμῶνα ὁλότελα μόνη. Κι ἂν εἶναι παράξενοι, πάντα τὸ χειμῶνα θὰ περνᾶμε μερικὲς καλὲς ὧρες!

Ὁ σκαντζόχοιρος πήγαινε νὰ πετάξη ἀπὸ τὴ χαρά του ποὺ εἶχε πάλι σπίτι νὰ κατοικήση.

Καὶ βιαζόταν νὰ πάη νὰ φέρη τὴ γυναῖκα του.

Ἡ καημένη ἡ σκαντζοχοιρίνα εἶχε φοβηθῆ ποὺ ἔλειπε τόσες ὧρες, καὶ χάρηκε πάρα πολὺ μόλις τὸν εἶδε. Τοιμάστηκε γρήγορα, στολίστηκε, ἔδεσε τὸ ἄρρωστο πόδι της καὶ τὸν ἀκολούθησε κουτσαίνοντας. Ἡ βατομουριὰ μόλις τὴν εἶδε μουρμούρισε θυμωμένα:

—Σωστὸ σκυλολόγι! Καλὰ λένε: Ὅμοιος τὸν ὅμοιο!...

Μόλις ἡ γυναῖκα τοῦ σκαντζόχοιρου μπῆκε στὸ σπίτι ἄρχισε νὰ φωνάζη!

—Ἄχ! τί ὡραῖα! Ἄχ! τί ὡραῖα!

Ἔπειτα μύρισε γύρω-γύρω, κούνησε τὸ κεφάλι κι εἶπε ξιπασμένη:

—Βέβαια, βέβαια, τὸ μυρίζεται κανείς, πὼς κάθονταν ἐδῶ ὅπως πρέπει ἄνθρωποι!

Ἔφαγαν καλὰ-καλά, χώθηκαν στὸ στρωσίδι καὶ κοιμήθηκαν γιὰ ὅλο τὸ χειμῶνα.

Ἡ βατομουριὰ ἀποροῦσε ποὺ δὲν ἄκουσε καθόλου τοὺς νοικάρηδές της. Κι ἐπειδὴ εἶχε περάσει καιρὸς καὶ ἤθελε καὶ λίγο νὰ κουβεντιάση, ἔσκυψε καὶ κοίταξε μέσα ἀπὸ τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πόρτα. Τότε ἄκουσε ποὺ οἱ σκαντζόχοιροι ἀγωνίζονταν ποιός θὰ ροχαλίση δυνατώτερα!

*
* *

Μιὰν ἀνοιξιάτικη μέρα βγῆκαν ὁ σκαντζόχοιρος κι ἡ γυναῖκα του γεμάτοι ζωὴ στὴν πόρτα καὶ ξεκίνησαν νὰ πᾶνε γιὰ τροφή. Κοντὰ στὴ βατομουριὰ ἦταν μιὰ σημύδα καὶ μιὰ κουμαριά. Αὐτὲς ἀπόρησαν ἅμα εἶδαν τοὺς δυὸ φριχτοὺς γείτονες ποὺ ἔβγαιναν ἀπὸ τὸ διπλανὸ σπίτι.

Ἡ σημύδα κούνησε τὸ κεφάλι της κι εἶπε:

—Εἶναι κατάσταση αὐτή; Νὰ ἔχη κανεὶς στὸ πλάϊ του τέτοιους ἀνθρώπους. Ἀλλὰ ἡ βατομουριὰ ἀκόμα δὲν ξαίρει τί εἶναι ἀριστοκρατία, ἀλλιῶς δὲ θάβαζε αὐτὸ τὸ ἐλεεινὸ ζευγάρι στὸ σπίτι της.

Τὸ ἴδιο κι ἡ κουμαριὰ σήκωσε ψηλὰ τὴ μύτη της κι εἶπε:

—Τὸ εἶπα ἐγώ, δὲν ἀξίζει νὰ συναναστρέφεται κανεὶς τὴ βατομουριά. Δὲ γυρίζω ἐγὼ νὰ κοιτάξω κείνους ποὺ μπάζουν στὸ σπίτι τους τέτοιους ἀνθρώπους!

Ἡ βατομουριὰ ἄκουε τοῦτα τὰ λόγια κι ἀπὸ τὸ θυμό της ἔγιναν τὰ πράσινα μπουμπούκια κόκκινα. Ὅταν λοιπὸν τὸ βράδυ γύρισαν στὸ σπίτι ὁ σκαντζόχοιρος μὲ τὴ γυναῖκα του τοὺς φώναξε θυμωμένη:

—Ντρέπεται κανεὶς τὸν κόσμο μὲ σᾶς! Τριγυρνᾶτε σὰν ζητιάνοι. Νοίκι δὲν πληρώσατε! Νὰ βρῆτε σπίτι ἀλλοῦ. Αὔριο πρέπει νὰ ξεκουβαλήσετε!

Ἄρχισαν κι οἱ δυὸ οἱ καημένοι τὰ παρακάλια, ἀλλὰ ἡ βατομουριὰ δὲν ἤθελε τίποτα νὰ ἀκούση. Καὶ φώναξε πάλι πεισμωμένη:

—Ὅ,τι εἶπα θὰ γίνη! Μαζέψτε τὰ πράματά σας καὶ δρόμο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

*
* *

Τὴν ἄλλη μέρα ἔφυγαν λυπημένοι ἀπὸ κεῖ ὁ σκαντζόχοιρος κι ἡ γυναῖκα του καὶ πῆγαν πίσω στὸν ὑδατοφράχτη, ἀπ' ὅπου καὶ εἶχαν ἐρθεῖ.

Σὲ λίγο βγῆκε ζεστὸς ὁ ἥλιος. Ἔκαιγε πολὺ καὶ ἡ ζέστη θὰ ἔφερνε καταιγίδες. Ἦταν κατάλληλος ὁ καιρὸς γιὰ τὰ ἔντομα, γιὰ τὰ σκουλήκια καὶ τὶς κάμπιες, γιὰ τοὺς σαλιάγκους. Ἡ κουμαριὰ κι ἡ βατομουριὰ ἦταν γεμάτες ἀπ' αὐτὰ καὶ ἡ περήφανη σημύδα παραπονιόταν:

—Τί βρώμικο σπίτι ἐδῶ! Οἱ σαλίγκαροι ἀνεβαίνουν ἐπάνω μου ἀπὸ τὶς ρίζες καὶ πασαλείβουν τὸ βρώμικο σάλιο τους στὸ κορμί μου. Εἶναι φρίκη!

Ἡ κουμαριὰ πάλι ἔλεγε:

—Καὶ μένα ἡ παλιοπαρέα μοῦ καταστρέφει ὅλα τὰ ὄμορφά μου κούμαρα!

Ἀλλὰ κι ἡ βατομουριὰ κλαιγόταν:

—Καὶ μένα τὸ ἴδιο θὰ μοῦ κάνουν, ὅταν θὰ ὡριμάσουν καὶ τὰ δικά μου. Ποιός θὰ μᾶς σώση;

—Θὰ μποροῦσα νὰ σᾶς προφυλάξω, ἅμα θέλετε, εἶπε ὁ σκαντζόχοιρος μὲ φωνὴ δυνατὴ μέσα ἀπὸ τὴν τάφρο. Κι οἱ τρεῖς ἔσκυψαν χάμω κι εἶδαν τὸ σκαντζόχοιρο, ποὺ καθισμένος μ' ὅλη του τὴν ἡσυχία ἔτρωγε τὸ κεφάλι ἑνὸς σαλίγκαρου. Τότε φώναξαν ὅλοι μ' ἕνα στόμα:

—Ἄχ! βοήθησέ μας, καημένε σκαντζόχοιρε, βοήθησέ μας! Θὰ σὲ πληρώσουμε πλούσια!

—Θέλετε; ρώτησε ὁ σκαντζόχοιρος. Ἀμέσως. Φώναξε τὴ γυναῖκα του κι ἔφαγαν ὅσο πιὸ πολλὰ ἔντομα μποροῦσαν. Στὸ τέλος εἶπε:

—Ἀλήθεια! δὲ μπορῶ πιὰ ἄλλα. Θὰ μὲ πιάση πόνος. Κι αὔριο μέρα εἶναι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τότε μίλησε ἡ βατομουριά:

—Μεῖνε σὲ παρακαλῶ ἐδῶ στὸ σπίτι μου! Ξανακουβαλῆστε τὸ νοικοκυριό σας, θὰ σᾶς χαρίσω τὰ νοίκια. Δὲ θέλω νὰ μὲ πληρώνετε!

—Δὲ δέχομαι τίποτα γιὰ ψυχικό! ἀπάντησε ὁ σκαντζόχοιρος. Θὰ κατοικήσω στὸ σπίτι μου, καὶ θὰ γίνω ὁ ἐπιστάτης καὶ καθαριστής σας. Δὲ θὰ σᾶς πειράξη πιὰ κανένα ἔντομο. Μόνο τὰ ἀνόητα λόγια σας γιὰ τὸ ἀγκαθωτὸ φόρεμά μου δὲ μπορῶ νὰ τὰ ὑποφέρω. Καθένας φέρνεται σύμφωνα μὲ τὴ θέση του καὶ μόνο ὁ βλάκας σηκώνει τὴ μύτη του πιὸ ψηλὰ ἀπὸ κεῖ ποὺ τοῦ πρέπει!

Τότε οἱ τρεῖς φίλοι τοῦ ὑποσχέθηκαν νὰ εἶναι πιὸ εὐγενικοὶ μαζί του. Ὁ σκαντζόχοιρος κουβάλησε πάλι, κι ὅλοι ἦταν εὐχαριστημένοι.

Καὶ ζοῦν ἀπὸ τότε εὐτυχισμένοι μεταξύ τους ὡς τὰ σήμερα.

Ἡ Μυρσίνα.

Μιὰ φορὰ κι ἕναν καιρὸ ἦταν τρεῖς ἀδερφὲς ὀρφανές. Δὲν εἶχαν οὔτε μάνα οὔτε πατέρα. Μιὰ μέρα θέλησαν νὰ μάθουν ποιά ἀπὸ τὶς τρεῖς ἦταν ἡ καλύτερη. Τὴν ὥρα λοιπὸν ποὺ κοντοζύγωνε νὰ βασιλέψη ὁ ἥλιος πῆγαν σ' ἕνα προσήλιο, στάθηκαν κι οἱ τρεῖς στὴ σειρὰ κι εἶπαν στὸν ἥλιο:

— Ἥλιο μας καὶ προσήλιο μας, ἀπὸ τὶς τρεῖς μας ποιά εἶναι ἡ καλύτερη;

Κι ὁ ἥλιος εἶπε:

— Κι ἡ μιὰ καλή, κι ἡ ἄλλη καλή, μὰ ἡ τρίτη ἡ μικρότερη εἶναι ἡ πιὸ καλύτερη.

Σὰν τ' ἄκουσαν οἱ μεγαλύτερες ἀδερφές, δαγκώθηκαν ἀπὸ τὴ ζήλεια τους καὶ γύρισαν στὸ σπίτι φαρμακωμένες.

Τὴν ἄλλη μέρα, οἱ δυὸ μεγαλύτερες κόρες στολίστη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καν μὲ τὰ καλά τους, καὶ τὴν καημένη τὴ μικρή, ποὺ τὴν ἔλεγαν Μυρσίνα, τὴν ἔντυσαν μὲ τὰ πιὸ χειρότερα καὶ λερωμένα. Ἔτσι ντυμένες πῆγαν πάλι νὰ ρωτήσουν τὸν ἥλιο.

Ἅμα βγῆκαν στὸ προσήλιο εἶπαν πάλι:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Ἥλιο μας καὶ προσήλιο μας, ἀπὸ μᾶς τὶς τρεῖς ποιά εἶναι ἡ καλύτερη;

Κι ὁ ἥλιος εἶπε πάλι:

—Κι ἡ μιὰ καλή, κι ἡ ἄλλη καλή, μὰ ἡ τρίτη ἡ μικρότερη εἶναι ἡ πιὸ καλύτερη.

Σὰν τάκουσαν οἱ ἀδερφὲς τῆς Μυρσίνας ἀπόμειναν σὰ ζεματισμένες καὶ γύρισαν στὸ σπίτι πολὺ φαρμακωμένες.

Τὴν τρίτη μέρα ξαναπῆγαν στὸ προσήλιο καὶ ρώτησαν τὸν ἥλιο, κι αὐτὸς τοὺς εἶπε πάλι τὰ ἴδια.

Τότε πιὰ ἄναψαν κι οἱ δυὸ ἀπὸ τὴ ζήλεια τους κι ἀποφάσισαν νὰ ξεκάνουν τὴν κακότυχη τὴ Μυρσίνα.

Ὕστερα ἀπὸ κάνα-δυὸ μέρες τῆς εἶπαν:

—Ἡ μάνα μας ἔχει τόσα χρόνια ποὺ πέθανε καὶ θὰ σηκωθοῦμε πρωὶ νὰ πᾶμε νὰ τὴν ξεχώσουμε. Μόνο πρέπει νὰ ἑτοιμάσουμε τὰ χρειαζούμενα ἀπὸ τὸ βράδυ, γιατὶ ἡ μάνα μας εἶναι πολὺ μακριὰ θαμμένη ἀπάνω στὸ βουνὸ καὶ πρέπει γιὰ νὰ προφτάσουμε νὰ ξεκινήσουμε πολὺ πρωΐ.

Ἡ δόλια ἡ Μυρσίνα τὸ πίστεψε. Τὴν ἄλλη μέρα πῆραν ἕνα πρόσφορο κι ἕνα πινάκι κόλυβα καὶ κίνησαν νὰ πᾶν νὰ ξεχώσουν τὴ μάνα τους.

Περπάτησαν-περπάτησαν κι ἔφτασαν μέσα σ' ἕνα ἔρημο ρουμάνι καὶ στάθηκαν ἀπὸ κάτω σὲ μιὰν ὀξυά. Τότε εἶπε ἡ μεγάλη:

—Νά, ἐδῶ εἶναι τῆς μάνας μας τὸ μνῆμα. Φέρτε τὴν ἀξίνα νὰ σκάψω.

—Ἄχ! εἶπε ἡ ἄλλη. Δές, τί κάναμε οἱ ξεχασμένες! Μὲ τί νὰ σκάψουμε; Οὔτε δικέλλι οὔτε ξινάρι πήραμε! Ἀμ' τώρα τί θὰ κάνουμε;

Τότε εἶπε ἡ μεγάλη:

—Μιὰ ἀπὸ μᾶς θὰ πάη νὰ πάρη τὸ στενοξίνιαρο.

—Ἐγὼ φοβᾶμαι, εἶπε ἡ δεύτερη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

— 'Αμ' ἐγώ, εἶπε ἡ Μυρσίνα, ἕνα πουλὶ πετάμενο νὰ δῶ ἄξαφνα θὰ μαρμαρώσω ἀπὸ τὸ φόβο μου.

— 'Ακούστε, λέει ἡ μεγάλη. Σύ, Μυρσίνα, θὰ καθήσης ἐδῶ κι ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ πάρουμε τὸ στενοξίνιαρο, γιατὶ μονάχη καμιά μας δὲν πηγαίνει. Σὺ κάτσε ἐδῶ καὶ φύλαγε τὰ κόλυβα ὅσο ναρθοῦμε κι ἐμεῖς.

— Καλά, μόνο νάρθετε γρήγορα, γιατὶ κι ἐγὼ φοβᾶμαι μοναχή, εἶπε ἡ Μυρσίνα.

— Νά, νά, ὅσο νὰ πῆς πήγαμε κι ἤρθαμε κιόλας, εἶπαν οἱ δυὸ ἄλλες κι ἔφυγαν χαρούμενες.

Ἡ δόλια ἡ Μυρσίνα καρτέρεσε-καρτέρεσε, ὅσο ποὺ βασίλεψε ὁ ἥλιος. Τότε σὰν εἶδε πὼς πῆρε νὰ νυχτώση καὶ πὼς ἀπόμεινε μοναχὴ μέσα στὸ βουνὸ ἄρχισε νὰ κλαίη. 'Απὸ τὰ πολλὰ τὰ κλάματα τὴ λυπήθηκαν καὶ τὰ δέντρα ἀκόμη. Τότε μιὰ ὀξυὰ τῆς εἶπε:

— Μὴν κλαῖς, κορίτσι μου, μόνο νὰ κυλήσης αὐτὸ τὸ πρόσφορο ποὺ ἔχεις, κι ὅπου πάει νὰ σταθῆ, ἐκεῖ νὰ πᾶς νὰ μείνης καὶ νὰ μὴ φοβηθῆς τίποτα.

Ἡ Μυρσίνα ἔκανε ὅπως τῆς εἶπε ἡ ὀξυά. Κυλάει τὸ πρόσφορο καὶ τρέχει ἀπὸ πίσω του. 'Εδῶ νὰ σταθῆ τὸ πρόσφορο, ἐκεῖ νὰ σταθῆ, ἔφτασε σ' ἕνα λάκκο. 'Εκεῖ βλέπει μπρός της ἡ Μυρσίνα ἕνα σπίτι καὶ μπαίνει μέσα.

Σ' αὐτὸ τὸ σπίτι κάθονταν δώδεκα ἀδέρφια, οἱ μῆνες. Ὅλη τὴν ἡμέρα γύριζαν τὸν κόσμο, καὶ μόνο ἀργὰ τὸ βράδυ ἔρχονταν στὸ σπίτι. Τὴν ὥρα ποὺ ἦρθε στὸ σπίτι τους ἡ Μυρσίνα δὲν ἦταν κανένας ἐκεῖ. Τότε ἡ κόρη ἀνασκουμπώνεται, παίρνει τὴ σκούπα, καθαρίζει ὅλο τὸ σπίτι καὶ ὕστερα κάθεται καὶ μαγειρεύει ἕνα ὡραῖο φαγί. Ἔπειτα ἑτοίμασε τὸ τραπέζι, ἔφαγε κι αὐτὴ λίγο καὶ κρύφτηκε πάνω στὴν κρυψῶνα τοῦ σπιτιοῦ.

Σὲ λίγο νά κι οἱ μῆνες ἔφτασαν. Μπαίνουν μέσα καὶ τί

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νὰ δοῦν! Ὅλο τὸ σπίτι σκουπισμένο, συγυρισμένο, τὸ τραπεζι στημένο, ὅλα, ὅλα ἕτοιμα.

— Τί εἶν' αὐτό; εἶπαν. Ποιός εἶν' αὐτὸς ποὺ μᾶς ἔκανε αὐτὸ τὸ καλό; Ἂς μὴ φοβᾶται τίποτε. Ἂς βγῆ, κι ἂν εἶναι παιδί, θὰ τὸν κάνουμε ἀδερφό, κι ἂν εἶναι κορίτσι, θὰ τὸ ἔχουμε ἀδερφή.

Μὰ κανένας δὲν ἀποκρίθηκε. Τὰ δώδεκα ἀδέρφια ἔφαγαν, συζήτησαν γιὰ ὅ,τι γίνηκε σπίτι τους κι ὕστερα κοιμήθηκαν.

Τὴν ἄλλη μέρα πρωὶ-πρωὶ σηκώθηκαν κι ἔφυγαν ὅλοι. Τότε ἡ Μυρσίνα κατεβαίνει ἀπὸ τὴν κρυψῶνα της, σκουπίζει, συγυρίζει πάλι ὅλο τὸ σπίτι, κι ὕστερα κάθεται καὶ φτιάνει μιὰ πίτα, μὰ τί πίτα! Πίτα ποὺ νὰ τρῶς καὶ νὰ γλείφης τὰ δάχτυλά σου. Σὰ βράδιασε, στήνει τὸ τραπέζι, ἀραδιάζει τὰ φαγητὰ καὶ στὴ μέση βάζει τὴν πίτα. Ἔκοψε ἀπ' αὐτὴ ἕνα κομμάτι μονάχα, τὸ ἔφαγε, κι ὕστερα κρύβεται πάλι στὴν κρυψῶνα της.

Σὲ λιγάκι ἦρθαν οἱ μῆνες, καὶ σὰν εἶδαν πάλι ὅλα ἕτοιμα, σάστισαν κι ἔλεγαν:

— Μὰ ποιός μᾶς κάνει αὐτὸ τὸ καλό; Ἂς βγῆ κι ἂς μὴ φοβᾶται ἀπὸ τίποτα...

Εἶπαν-εἶπαν κι ἄλλα καλὰ λόγια, μὰ τοῦ κάκου: ἡ Μυρσίνα δὲν ἔβγαινε. Τότε κάθησαν, ἔφαγαν κι ἔπεσαν νὰ κοιμηθοῦν. Πρὶν νὰ ἀποκοιμηθοῦν λέει ὁ μικρότερος:

— Ἐγὼ αὔριο τὸ πρωὶ δὲ θάρθω μαζί σας. Θὰ καθήσω ἐδῶ καὶ θὰ κρυφτῶ γιὰ νὰ δῶ ποιός εἶναι αὐτὸς ποὺ ἔρχεται καὶ μᾶς τὰ κάνει ὅλα αὐτά.

Σὰν ἔφεξε ὁ Θεὸς τὴν ἡμέρα, σηκώθηκαν ὅλοι κι ἔφυγαν, καὶ μόνο ὁ μικρὸς ἀπόμεινε καὶ κρύφτηκε πίσω ἀπὸ τὴ θύρα.

Τότε, νά κι ἡ Μυρσίνα καὶ κατεβαίνει νὰ κάνη πάλι ὅπως

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ τὶς ἄλλες μέρες. Μὰ ἐκεῖ ποὺ ἔκανε νὰ μπῆ μέσα, τὴν ἁρπάζει ὁ μικρὸς ὁ μῆνας ἀπὸ τὸ φουστάνι καὶ τῆς λέει:

—Μπά, σὺ εἶσαι, κυρά, ποὺ μᾶς κάνεις αὐτὸ τὸ καλό, καὶ δὲ μᾶς τὸ λές, μόνο κάθεσαι κρυμμένη; Μὴ φοβᾶσαι τίποτα. Ἐμεῖς θὰ σ' ἔχουμε ἀδερφή μας. Αὐτὸ ἐμεῖς στὸν οὐρανὸ τὸ ζητούσαμε καὶ τὸ βρήκαμε στὴ γῆ.

Τότε ἡ Μυρσίνα ξεθάρρεψε καὶ τοῦ διηγήθηκε πῶς τὴν ἄφησαν οἱ ἀδερφές της, καὶ πῶς βρέθηκε μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι. Ὕστερα ἔκαμε ὅλες τὶς δουλειὲς ὅπως ἤξαιρε. Καθάρισε ὅλο τὸ σπίτι, μαγείρεψε καὶ τὰ ἑτοίμασε ὅλα σὰ νοικοκυρά.

Τὸ βράδυ σὰν ἤρθαν οἱ μῆνες κι εἶδαν τὴν Μυρσίνα χάρηκαν πολύ. Δὲν ἤξαιραν τί νὰ κάμουν ἀπὸ τὴ χαρά τους. Ἔπειτα κάθησαν κι ἔφαγαν κι εὐχαριστημένοι κοιμήθηκαν σὰν καλὰ ἀδέρφια. Τὸ πρωὶ ποὺ σηκώθηκαν εἶπαν στὴ Μυρσίνα:

—Ἀδερφούλα, κάμε ὅπως ξαίρεις, καὶ τὸ βράδυ θὰ δῆς τί ἀδέρφια εἴμαστε. Ἔπειτα ἔφυγαν.

Ἡ Μυρσίνα ἔκανε πάλι ὅλες τὶς δουλειὲς ὅπως ἤξαιρε, καὶ σὰν πῆρε νὰ βραδιάζη, βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ καρτεροῦσε τ' ἀδερφάκια της. Δὲν πέρασε πολύ, καὶ νά ἤρθαν οἱ μῆνες καὶ τῆς εἶπαν χαρούμενοι:

—Καλημέρα, ἀδερφούλα.

—Καλῶς ἤρθατε, ἀδέρφια.

—Πῶς πέρασες σήμερα;

—Καλά. Σεῖς;

—Ἐμεῖς; μὴ ρωτᾶς γιὰ μᾶς. Ἂν πέρασες ἐσὺ καλά, κι ἐμεῖς καλὰ περάσαμε.

—Ἐλᾶτε τώρα μέσα νὰ ξεκουραστῆτε, καὶ μὴ στέκεστε ὀρθοί. Εἶστε τόσο κουρασμένοι καὶ τὸ τραπέζι εἶναι ἕτοιμο.

—Ἀλήθεια, Μυρσίνα, καλὰ λές, νὰ φᾶμε, γιατὶ πολὺ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πεινοῦμε σήμερα. Οἱ μῆνες ἤρθαν καὶ κάθησαν στὸ τραπέζι. Σὰν ἀπόφαγαν, ὁ ἕνας ἔδωσε στὴ Μυρσίνα μαλαματένια σκουλαρίκια, ὁ ἄλλος ὁλόχρυσο φόρεμα, ποὺ εἶχε πάνω του κεντημένο τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα. Ἄλλοι δυὸ τῆς ἔφεραν φουστάνια ποὺ εἶχαν γιὰ κέντημα τὴ γῆ μὲ τὰ χορτάρια, καὶ τὴ θάλασσα μὲ τὰ ψάρια, ἄλλος ἄλλα, ποὺ νὰ τ' ἀκούσῃ κανένας θαρρεῖ πὼς εἶναι παραμύθι.

Ἔτσι ἡ Μυρσίνα περνοῦσε μὲ τοὺς μῆνες οὔτε καὶ καλύτερα.

*
* *

Οἱ ἀδερφές της σὰν ἔμαθαν πὼς ἡ Μυρσίνα ζῆ κι εἶναι καλά, ἔσκασαν ἀπὸ τὴ ζήλεια τους καὶ βουλήθηκαν νὰ τὴ φαρμακώσουν. Ἕνα κι ἕνα, ἔκαναν ἕνα πρόσφορο φαρμακωμένο κι ἤρθαν στὴ Μυρσίνα. Μόλις εἶχαν φύγει οἱ μῆνες ἀπὸ τὸ σπίτι, καὶ τὰκ-τάκ, χτυποῦν τὴν πόρτα.

—Ποιός εἶναι; ρώτησε ἀπὸ μέσα ἡ Μυρσίνα.

—Μπά, Μυρσίνα, τόσο γρήγορα μᾶς ξέχασες; Ἄνοιξε, κι εἶμαστε οἱ ἀδερφές σου ποὺ σκοτωθήκαμε νὰ σὲ γυρεύουμε στὸ βουνό.

—Ἄχ, ἀδερφοῦλες μου, εἶπε ἡ Μυρσίνα, κι ἀμέσως ἄνοιξε, τὶς ἀγκάλιασε κι ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

Τότε εἶπαν ἐκεῖνες:

—Ἄμ τί ἔπαθες Μυρσίνα. Ἐμεῖς μάνι-μάνι πήγαμε στὸ σπίτι, πήραμε τὸ στενοξίνιαρο κι ἤρθαμε νὰ σὲ βροῦμε. Ἐδῶ σὲ ζητοῦμε, ἐκεῖ σὲ γυρεύουμε, μὰ ἡ Μυρσίνα πουθενά. Τότε εἴπαμε: Ἡ Μυρσίνα σὰν ἀπόμεινε μοναχή, θὰ φοβήθηκε. Θὰ πέρασε κανένας ἄνθρωπος καὶ πάει μ' αὐτὸν σὲ κάποιο χωριό. Καὶ τί νὰ τὰ πολυλογοῦμε, Μυρσινούλα, μάθαμε ὕστερα πὼς εἶσαι ἐδῶ, καὶ νά μας, ἤρθαμε νὰ σὲ δοῦμε. Μὰ καθὼς βλέπουμε, καλὰ εἶσαι, ἀδερφούλα!

—Καλά, τί νὰ πῶ, οὔτε καὶ καλύτερα!

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Κι ἐμεῖς τὸ βλέπουμε. Μόνο κοίτα καλὰ νὰ μὴν τὸ κουνήσης ἀπὸ δῶ ἀφοῦ σ' ἀγαποῦν τόσο. Ἐμεῖς τώρα φεύγουμε.

—Γιατί δὲν κάθεστε;

—Ὄχι, εἴμαστε βιαστικές, ἄλλη φορά· ἔχε γειά, Μυρσίνα.

—Στὸ καλό.

—Ἐμεῖς θὰ ἐρχόμαστε συχνὰ νὰ σὲ βλέπουμε... Μπά, εἶδες; ἀκόμα λίγο θέλαμε νὰ τὸ ξεχάσουμε. Νά, πάρε αὐτὸ τὸ πρόσφορο, εἶν' ἀπὸ κεῖνα ποὺ κάναμε γιὰ τὸ συχώριο τῆς μάνας μας. Νά, πάρτο νὰ τὸ φᾶς, γιὰ νὰ συχωρέσης καὶ σὺ τὴ μάνα μας.

Ἡ Μυρσίνα τὸ πῆρε. Σὰν ἔφυγαν αὐτὲς ἔκοψε ἕνα κομμάτι καὶ τόρριξε στὸ σκυλάκι ὅπου εἶχε κι ἀμέσως τὸ καημένο ψόφησε.

Τότε ἡ Μυρσίνα κατάλαβε πὼς τὸ πρόσφορο ἦταν φαρμακωμένο καὶ οἱ ἀδερφές της ἤθελαν νὰ τὴ φαρμακώσουν. καὶ δὲν τὸ ἔφαγε· τὸ ἔρριξε στὸ φοῦρνο καὶ κάηκε.

Ἔπειτα ἀπὸ κάμποσες μέρες οἱ ἀδερφές της ἔμαθαν πὼς δὲ φαρμακώθηκε ἡ Μυρσίνα. Τότε πῆραν ἕνα φαρμακωμένο δαχτυλίδι κι ἦρθαν πάλι σ' αὐτή.

Χτυποῦν τὴ θύρα, μὰ ἡ Μυρσίνα δὲν τοὺς ἀνοίγει.

Τότε αὐτὲς εἶπαν:

—Ἄνοιξε, Μυρσίνα· ἔχουμε νὰ σοῦ ποῦμε ἕνα λόγο. Νά. σοῦ φέραμε ἕνα δαχτυλίδι τῆς μάνας μας, γιατὶ ὅταν πέθανε ἡ μακαρίτισσα σὺ ἦσουν μικρὸ καὶ δὲν καταλάβαινες τίποτα. Ἡ μακαρίτισσα ἀπάνω στὸ ξεψύχημα εἶπε: «εὐχὴ καὶ κατάρα σᾶς ἀφήνω αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι νὰ τὸ δώσετε στὴ Μυρσίνα σὰν τρανέψη». Ἐμεῖς δὲ θέλουμε νὰ κολαστοῦμε, καὶ τώρα ποὺ μεγάλωσες πιὰ πάρε τὸ δαχτυλίδι σου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τότε ἡ Μυρσίνα ἄνοιξε τὸ παράθυρο καὶ πῆρε τὸ δαχτυλίδι. Μὰ μόλις τόβαλε, ἀπόμεινε σὰν πεθαμένη.

Τὸ βράδυ ἦρθαν οἱ μῆνες καὶ σὰν εἶδαν τὴ Μυρσίνα πεθαμένη ἄρχισαν κάτι κλάματα π' ἀντιλαλοῦσαν τὰ βουνά. Ὕστερα ἀπὸ τρεῖς μέρες τὴν πῆραν καὶ τὴν ἔντυσαν στὰ χρυσά, τὴν ἔβαλαν μέσα σ' ἕνα μαλαματένιο σεντούκι καὶ τὴν εἶχαν μέσα στὸ σπίτι. Μὲ κάμποσον καιρὸ πέρασε ἀπὸ κεῖ ἕνα βασιλόπουλο. Σὰν εἶδε τὸ σεντούκι, τοῦ ἄρεσε πολὺ καὶ τὸ ζήτησε ἀπὸ τὰ παιδιά

Αὐτὰ στὴν ἀρχὴ δὲν ἤθελαν νὰ τὸ δώσουν.

Μὰ ὕστερα ἀπὸ πολλὰ παρακάλια τὸ ἔδωσαν κι εἶπαν στὸ βασιλόπουλο νὰ μὴν τ' ἀνοίξη ποτέ.

*
* *

Κάποτε τὸ βασιλόπουλο ἀρρώστησε βαριά, καὶ κόντευε νὰ πεθάνη. Γυρίζει τότε καὶ λέει τῆς μάνας του:

—Μάνα, ἐγὼ θὰ πεθάνω καὶ δὲ θὰ ξαίρω τί ἔχει μέσα αὐτὸ τὸ σεντούκι. Φέρτο νὰ τ' ἀνοίξω. Μόνο σεῖς οἱ ἄλλοι νὰ βγῆτε ἔξω.

Σὰ βγῆκαν ὅλοι ἔξω, ἀνοίγει τὸ σεντούκι, καὶ τί νὰ δῆ!

Ἡ Μυρσίνα στὰ ὁλόχρυσα ντυμένη, ἦταν τόσο ὄμορφη, ποὺ καὶ πεθαμένη φαινόταν σὰν ἄγγελος. Τὸ βασιλόπουλο μόλις τὴν εἶδε τάχασε. Μὰ σὰν ἦρθε στὸν ἑαυτό του καὶ εἶδε τὸ δαχτυλίδι ποὺ εἶχε ἡ Μυρσίνα, εἶπε.

—Γιά νὰ δῶ τὸ δαχτυλίδι, ἔχει κάνα σημάδι, γιὰ νὰ καταλάβω πῶς τὴν ἔλεγαν αὐτὴν τὴ δόλια.

Μὰ μόλις τόβγαλε, στὴ στιγμὴ ἀναστήθηκε ἡ Μυρσίνα, ξεπετάχτηκε ἀπὸ τὸ σεντούκι κι ἄρχισε νὰ λέη:

—Ποῦ εἶμαι; ποιός μ' ἔφερε δῶ; Ἄ! ἐδῶ δὲν εἶναι τὸ σπίτι μου. Ποῦ εἶστε, ἀδερφάκια μου;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

—Ἐγὼ τώρα εἶμαι ἀδερφός σου, εἶπε τὸ βασιλόπουλο. Βρίσκεσαι μὲς στοῦ βασιλιᾶ τὸ παλάτι.

Ὕστερα τῆς εἶπε ὅλη τὴν ἱστορία, πῶς τὴν ἀγόρασε μαζὶ μὲ τὸ σεντούκι ἀπὸ τοὺς μῆνες, καὶ πῶς ἦταν μέσα πεθαμένη, καὶ ἅμα ἔβγαλε τὸ δαχτυλίδι ζωντάνεψε. Τότε ἡ Μυρσίνα θυμήθηκε τὶς ἀδερφές της κι εἶπε:

—Ἄχ! Ρήγα μου, αὐτὸ τὸ δαχτυλίδι ρίξε το στὴ θάλασσα γιατ' εἶναι φαρμακωμένο καὶ μαγεμένο. Αὐτὸ μοῦ τὸ ἔφεραν οἱ ἀδερφές μου, καὶ ἅμα τόβαλα, ἕνα κι ἕνα φαρμακώθηκα κι ἀπόμεινα ὅπως μὲ βρῆκες.

Τότε τὸ βασιλόπουλο εἶπε στὴ Μυρσίνα νὰ τοῦ διηγηθῆ τὴν ἱστορία της. Σὰν τὴν ἄκουσε, θύμωσε πολὺ καὶ εἶπε:

—Αὐτὲς τὶς ἀδερφές σου στὴν ἄκρη τοῦ κόσμου νὰ εἶναι θὰ τὶς βρῶ, κι ἐγὼ ξαίρω τί θὰ τὶς κάνω, γιατί...

—Μή, Ρήγα μου, νὰ ζῆς, εἶπε ἡ Μυρσίνα. Ἄσ' τες, μὴν τὶς κάνης τίποτε. Ἂς τὸ βροῦν ἀπὸ τὸ Θεό.

Τότε ὁ Ρήγας μαλάκωσε. Ἅμα πέρασε ἡ ἀρρώστια του ἕνα κι ἕνα παντρέφτηκε μὲ τὴ Μυρσίνα καὶ ζοῦσαν μιὰ χαρά. Μὰ σὰν ἔμαθαν πάλι οἱ ἀδερφές της πὼς ἡ Μυρσίνα ζῆ καὶ πῆρε ἄντρα τὸ βασιλόπουλο, τότε πιὰ δὲν τὶς χωροῦσε ὁ τόπος ἀπὸ τὴ ζήλεια. Μιὰ καὶ δυὸ ἦρθαν στὸ παλάτι γιὰ νὰ τὴ φαρμακώσουν. Μπαίνουν μέσα καὶ ρωτοῦν ἕναν ἄνθρωπο:

—Ποῦ εἶναι ἡ βασίλισσα ἡ Μυρσίνα; Ἐμεῖς εἴμαστε ἀδερφὲς μ' αὐτὴν κι ἤρθαμε νὰ τὴ δοῦμε.

—Σταθῆτε, εἶπε ὁ ἄνθρωπος, νὰ ρωτήσω μέσα, γιατὶ χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ βασιλιᾶ κανεὶς δὲ μπορεῖ νὰ δῆ τὴ βασίλισσα.

Τότε ἦρθε μέσα κι εἶπε στὸ βασιλόπουλο:

—Βασιλιά μου, ἦρθαν δυὸ κορίτσια καὶ λένε πὼς εἶναι ἀδερφὲς τῆς Μυρσίνας τῆς βασίλισσας καὶ θέλουν νὰ τὴ δοῦν· ἔχουν τὴν ἄδεια;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τότε τὸ βασιλόπουλο λέει σ' ἕνα σωματοφύλακά του ποὺ παραστεκόταν:

—Γρήγορα, αὐτὰ τὰ κορίτσια νὰ τὰ πάρετε καὶ νὰ τὰ ξεκάνετε ὅπως ξαίρετε, γιατὶ ἤρθαν νὰ φαρμακώσουν τὴ βασίλισσα τὴ Μυρσίνα.

Τότε οἱ σωματοφύλακες πῆραν τὶς καλές μας καὶ τί τὶς ἔκαναν δὲ ξαίρουμε. Ἕνα μόνο ξαίρουμε, πὼς ἀπὸ τότε οὔτε φάνηκαν οὔτε ἀκούστηκαν πιὰ πουθενά.

Κι ἔτσι ζοῦσαν καὶ βασίλευαν ἡ Μυρσίνα καὶ τὸ βασιλόπουλο κι ὅλος ὁ κόσμος τὴν εἶχε στὸ στόμα του γιὰ τὴν ὀμορφιά της καὶ τὴν ἀγαποῦσε γιὰ τὰ καλὰ ποὺ ἔκανε.

(Συλλογὴ Μέγα)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΜΑΣ

Εἶναι Θεός, ποίημα Ι. Πολέμη ..... Σελίδα 3
Ἀνοιξιάτικη αὐγή, ποίημα Γ. Δροσίνη ..... » 4
Ἡ ἱστορία τοῦ σχολείου τοῦ χωριοῦ μας ..... » 5
Ἡ καινούργια τάξη ..... » 7
Ὁ δάσκαλος γίνεται ἀφορμὴ νὰ πλακοστρωθοῦν οἱ δρόμοι ..... » 9
Ἐργασία, ποίημα Γ. Μαρκορᾶ ..... » 13
Τὸ ἀλέτρι, ποίημα Ι. Πολέμη ..... » 14
Οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες:
Ἡ παιδικὴ ζωὴ τῶν ἑφτὰ τεμπέληδων ..... » 16
Πατέρας καὶ γιός ..... » 16
Ὁ Γιωργὴς ἀπελπίζεται καὶ φεύγει ..... » 19
Οἱ ἑφτὰ τεμπέληδες γυρίζουν ..... » 21
Ὁ δείχτης τῶν δρόμων ..... » 24
Τὸ χωριὸ καὶ ἡ πόλη ..... » 26
Τὸ βραδάκι στὸ χωριό: Τὸ δειλινὸ στὸ χωριὸ ..... » 29
Ἡ νύχτα στὸ χωριὸ ..... » 31
Νανούρισμα, ποίημα δημοτικὸ ..... » 34
Ἡ σπορά, ποίημα Π. Βασιλικοῦ ..... » 34
Στὸ χτῆμα τὰ πουλερικά μας ..... » 35
Ἡ κότα καὶ ἡ γόπα, ποίημα μίμηση ἀπὸ τὸ γερμανικὸ (Heinrich Seidel) ..... » 36
Πῶς νὰ πειράξω τὴ μητέρα, ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ ... » 37
Ποιός εἶναι ὁ πλησίον;
Ἡ ἀρρώστια τοῦ φτωχοῦ παιδιοῦ ..... » 38
Τὸ παιδὶ σώζεται ..... » 40
Παιδί μου, ὥρα σου καλή, ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ ..... » 42
Οἰκονομία: Τὸ παλιὸ φόρεμα ..... » 43
Τὸ ταμιευτήριο ..... » 44
Χειμώνιασμα, ποίημα Π. Βασιλικοῦ ..... » 45
Τὸ παραμύθι τῆς γιαγιᾶς, ποίημα Ι. Πολέμη ..... » 46
Ὁ τσέλιγγας, ποίημα Κ. Κρυστάλλη ..... » 47
Τὰ λουλούδια τοῦ χειμώνα ..... » 48

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Νυμφίος ..... Σελίδα 49
Ἡ Λενιὼ στὸ ραφτάδικο τοῦ πατέρα της..... » 51
Ὁ σιδηρουργὸς ..... » 55
Στὸ φωτογράφο ..... » 58
Στὸν ὀδοντοϊατρὸ..... » 60
Στὸν κινηματογράφο ..... » 62
Ὁ πρῶτος σιδηρόδρομος ..... » 64
Ἕνα ἐπεισόδιο τοῦ σιδηροδρόμου ..... » 67
Στὴν ἄνοιξη, ποίημα Βηλαρᾶ ..... » 71
Τὸ πρῶτο ἀτμόπλοιο..... » 72
Ἕνα δυστύχημα ..... » 73
Τὸ ρολόϊ ..... » 75
Μοῦ παράγγειλε τ' ἀηδόνι, ποίημα δημοτικὸ..... » 76
Ὁ ἔξυπνος γιατρὸς ..... » 77
Τὸ τσαγγαράκι, ποίημα Στ. Σπεράντζα..... » 80
Πῶς, πότε; ποῦ; ..... » 81
Ποντικὸς σαμαρωμένος, ποίημα δημοτικὸ..... » 82
Τὸ ἀμπέλι τοῦ μέρμηγκα, ποίημα δημοτικὸ ..... » 83
Ὁ χρυσοκάνθαρος..... » 84
Τὸ ἡμερολόγιο τοῦ παπποῦ..... » 85
Ἡ καταιγίδα ..... » 86
Τραγούδι τοῦ τρυγητοῦ, ποίημα Κ. Κρυστάλλη.. » 88
Οἱ ψαράδες φεύγουν ..... » 88
Ὁ Φάρος ..... » 90
Στὰ περιβόλια ..... » 95
Ὁ τραγουδιστής, ποίημα Ζ. Παπαντωνίου ..... » 99
Ἀπὸ τὰ παλιὰ τὰ χρόνια:
Οἱ Θεοὶ ..... » 101
Οἱ ἄνθρωποι..... » 104
Ἀπὸ τὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων:
Ὁ Ὀδυσσέας στὴ σπηλιὰ τοῦ Κύκλωπα .... » 106
Ὁ Κύκλωπας ἔρχεται ..... » 107
Ὁ Ὀδυσσέας τυφλώνει τὸν Κύκλωπα ..... » 110
Ὁ Ὀδυσσέας καὶ οἱ σύντροφοί του σώζονται .. » 112
Ἡ Ναυσικὰ πηγαίνει στὸ ποτάμι ..... » 115
Ὁ Ὀδυσσέας στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων ..... » 117
Ὁ Ὀδυσσέας στὸ ἀνάκτορο τοῦ Ἀλκίνοου.... » 120

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πῶς πῆγε ὁ Ἀχιλλέας στὸ πόλεμο . . . . . Σελίδα 122
Ἡ Ἰφιγένεια: Ἡ Ἰφιγένεια ἔρχεται στὴν Αὐλίδα » 125
Ἡ Ἰφιγένεια θυσιάζεται . . . . . » 128
Ὁ Ἕκτορας ἀποχαιρετάει τὴν Ἀνδρομάχη . . . » 131
Παραδόσεις
Τὸ στάρι καὶ τὸ κεχρὶ . . . . . » 135
Ὁ τσοπανάκος . . . . . » 135
Ὁ ἀετὸς . . . . . » 136
Ἡ νυφίτσα . . . . . » 136
Ὁ Κατεβατὸς κι ὁ Νότος . . . . . » 137
Τὰ στάχυα . . . . . » 137
Τὸ κυπαρίσσι . . . . . » 138
Ὁ καλογιάννος . . . . . » 139
Ἅμα ἀνοίγουν τὰ οὐράνια . . . . . » 139
Ὁ ἥλιος . . . . . » 140
Τὸ κρασὶ . . . . . » 141
Οἱ γίγαντες . . . . . » 142
Ὁ Διγενὴς . . . . . » 143
Ἡ λίμνη Ὀζερὸ . . . . . » 144
Ἡ Χιόνα . . . . . » 146
Μῦθοι ζώων:
Ἡ ἀλεποὺ καὶ τὰ σταφύλια . . . . . » 147
Τὸ λιοντάρι κι ὁ ποντικὸς . . . . . » 147
Λύκος, ἀλεποὺ καὶ γάϊδαρος . . . . . » 148
Παραμύθια
Τὰ ἑφτὰ κοράκια . . . . . » 151
Ὁ σκαντζόχοιρος ξεκουβαλεῖ . . . . . » 154
Ἡ Μυρσίνα . . . . . » 162

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αρ. πρωτ 39625/13116

Ἐν Ἀθήναις τῇ 28ῃ Ἰουλίου 1932

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΠΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ

Πρὸς τὸν κύριον ΙΩ. ΣΙΔΕΡΗΝ
Βιβλιεκδότην
Ἐνταῦθα

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν ὅτι διὰ ταὐταρίθμου ὑπουργικῆς ἀποφάσεως, ἐκδοθείσης τὴν 20ὴν Ἰουλίου ἐ.ἔ. καὶ δημοσιευθείσης τὴν 25ην τοῦ αὐτοῦ μηνὸς εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 68 φύλλον τῆς Ἐφημ. Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5015 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 280 πρακτικὸν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον Ἀναγνωστικὸν τῆς Γ' τάξεως «Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ» βιβλίον τῶν Δ. Δούκα, Δ. Δεληπέτρου καὶ Ρ. Ἰμβριώτου ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Γ'. τάξεως τῶν Δημοτικῶν Σχολείων διὰ μίαν πενταετίαν, ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1932—33 ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ
Ὁ Διευθυντὴς
Ε. ΚΑΚΟΥΡΟΣ

Ἐκτὸς τῶν Ἀθηνῶν 15% ἐπὶ πλέον
(κατὰ τὸ σχετικὸν Π Δ.)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής